

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BÜYÜ, FAL ve KEHANET

Arif ARSLAN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

 NESİL
YAYINLARI

BÜYÜ FAL VE KEHANET
Arif Arslan

Editör:
İsmail Fatih Ceylan

Tashih-Redaksiyon:
Hüseyin Kutlu

Kapak:
Muhammed Uzun

Baskı Tarihi:
Ağustos-2002

Baskı-Cilt:
Nesil Matbaacılık A.Ş
(0212) 654 22 04

ISBN: 975-6503-14-9

Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak Nesil Basım Yayın'a aittir. İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

NESİL YAYINLARI

Sanayi Cad. Bilge Sk. No: 2
34530, Yenibosna/İstanbul
Tel: (0.212) 551 32 25 pbx
Fax: (0.212) 551 26 59
Şube: Nuruosmaniye Cad. No: 10
Cağaloğlu/İstanbul
Tel: (0212) 520 70 72 - 513 70 88

Internet: www.nesil.com.tr
e-posta: nesil@nesilyayinlari.com

Arif Arslan

BÜYÜ FAL VE KEHANET

 NESİL
YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM: BÜYÜ VE BÜYÜCÜLÜK

I - BÜYÜ VE BÜYÜCÜLÜK	13
A - Sihir / Büyü Nedir?	13
B - Sihir ya da Büyünün Çeşitleri	18
C - Büyünün Tesir Gücü Nedir?	23
II - KUR'AN'DA BÜYÜ VE BÜYÜCÜLÜK	28
A - Harut ve Marut'a İndirilenler Neydi?	28
B - Felâk Sûresi ve Büyücüler	32
1 - Büyünün Yapılış Şekli	33
2 - Büyüleyen Kadınlar ve Erkekler	34
C - Karanlık Güçlere ve Büyücülere Karşı Okunan Sûre	35
D - Büyü Teşhisi ve Büyü Bozma	36
E - Nazar / Göz Değmesi	42
F - Büyü ile Yapılabildiği Söylenilen Bazı Hususlar	46
G - Tahrif Edilen Kur'ân Ayetleri	49
H - Netice	53
III - PEYGAMBERLER VE SİHİR/BÜYÜ	56
1. Hz. Musa (a.s.) Devrinde Sihir	57
2. Hz. Süleyman (a.s.) Devrinde Sihir/Büyü	61
3. Hz. Peygamberin (a.s.m.) Devrinde Büyü	68
4. Peygamber Efendimize (a.s.m.) Büyü Yapılması	71
IV - İSLÂM'DA BÜYÜNÜN HÜKMÜ VE CEZASI	77
V - RUKYE VE DUA İLE TEDAVİ	81
A - Duâ ve Dua ile Tedavi	81

B - Rukye ve Rukye ile Tedavi	84
1 - Rukye Nedir?	84
2 - Hadislerde Rukye ve Muska	85
3 - Rukye Yapmanın Usulü	87
4 - Rukye ile Tedavinin Hükümü	89
5 - Rukye Konusunda Netice ve Diğer Hususlar	95
6 - Sonuç .	97

İKİNCİ BÖLÜM : FAL VE FALCILIK

I - FAL VE FALCILIK	99
1 - Fal ve Falcılığın Anlamı ve Mahiyeti	101
2 - Falcılığın Geçmişi	106
3 - Fal Çeşitleri	107
4 - Falcıların Cinlerle İlişkisi	116
5 - Göklerin Cinler ve Şeytanlardan Korunması	118
II - FALCILIĞIN UZANTILARI	121
A - Astroloji ve Yıldızname	122
1 - Yıldızların İnsanlar Üzerindeki Etkisi	124
2 - Aylara Göre Burçlar, İsimleri ve Yorumları	125
B - Fizyonomi Falı	130
1 - Fizyonomi Falı Nedir?	130
2 - Fizyonomi Falı'na Örnekler	133
C - Ezlâm / Fal Okları	154
D - Kum Falı: Remil	157
III - FALCILIĞIN GAYBLA İLİŞKİSİ	159
1 - Gaybın Manası	159
2 - Mutlak ve İzafî Gayb	162
3 - Falcılar Gaybdan Haber Verebilir mi?	163
4 - Cinler Gaybı Bilir mi?	164
5 - İslâm'da Falcılığın Hükümü	166
6 - Netice	171

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : **KEHANET VE KAHİNLİK**

I. KEHANETİN ANLAMI, ÇEŞİTLERİ VE TARİHİ	174
1 - Kehanetin Anlamı ve Çeşitleri	174
2 - Kâhinlik ve Arrâflık	178
3 - Kehanetin Tarihî Geçmişi	180
4 - Kâhinlerin Cinlerle İlişkisi	184
5 - Kader Açısından Kehanet	185
6 - Kehanetin Çeşitleri . .	190
II. KEHANETİN ARGÜMANLARI	194
A - Yıldızlar (Burçlar)	194
1 Yıldız İlmi ve Kehanet	194
2 - Yıldız İlmiyle Gayb Bilinir mi?	197
B - Cinler, Şeytanlar ve Habis Ruhlar	200
C - Zan, Tahmin ve Tecrübe	201
III. KEHANET - GAYB İLİŞKİSİ	202
A - Kâhinler Gaybdan Haber Verebilir mi?	202
B - Gaybın Manası	205
IV. KEHANETLE İLGİLİ DİĞER KONULAR	209
A - Tefe'ül (Hayra Yorma)	211
B - Teşe'üm (Uğursuzluk)	215
C - Tevafuk	218
D - Olağanüstü Olaylar	221
E - Hiss-i Kable'l-Vuku (Önsezi)	223
F - Peygamberler ve Mucize	228
G - Peygamberlere Kâhin Denir mi?	230
H - Velayet, Keramet ve İstidrac	233
İ - İhsan, İkram ve İstidrac	236
K - Ebced, Cifir ve Kehânet	238
L - Bast-ı Zaman, Tayı-ı Mekân	241
M - Rüyalar	244
1 - Rüya Nedir?	245
2 - Rüyanın Hakikati ve Kısımları	247

3 - Rüya  Kısımdır	248
4 - Rüyaların nemi ve Yorumlanması	252
5 - Rüya Tabiri ve Peygamberimizin Tabir Ettiği Bazı Rüyalar	256
a - Peygamberimizin Kendi Rüyası	258
b - Peygamberimizin Gördüğü Altınlar	262
c - Abdullah İbni mer'in Rüyasında Cehennemı Görmesi	263
d - Abdullah İbni mer'in Rüyasında Uçması	264
e - Bulut, Yağ ve Bal Rüyası	265
f - Şeytanın Rüyada İnsanla Dalga Geçmesi	267
6 - Rüyalarla Amel Edilir mi?	268
V. İLAHİ DİNLER VE KEHANET	272
A - Tevrat ve Kehanet	276
B - İnciller ve Kehanet	278
1 - İncillerde Ne Kadar Kehanet Var?	278
2 - Mesih Beklentisi ve Kehanet	282
3 - Barnabas İncili ve Kehanet	288
C - Kur'ân Ve Sünnet'te Kehanet ve Gaybî Haberler	294
1 - Kur'ân-ı Kerim'de Kehanet Var mıdır?	294
2 - Hadislerde Kehanet Var mıdır?	295
D - Meşhur Kâhinler ve Bazı Kehanetleri	299
1 - Jeane Dixon Ve Kehanetleri	300
2 - Edgar Cayce "Uyuyan Kâhin"	306
3 - Nostradamus ve Kehanetleri	307
VI. İSLAM'DA KEHANETİN YERİ VE HÜKMÜ	312
1 - İslâm'da Kehanetin Yeri Nedir?	313
2 - İslâm'da Kehanet ve Kâhinliğin Hkm	318
Netice	324
Genel Kaynakça	328

ÖNSÖZ

İnsanoğlu meraklı bir varlıktır ve en çok merak ettiği şeylerin başında ise kendisiyle ilgili hususlar gelir. Meselâ, geleceğini ve geçmişini merak eder. Ancak, geleceğini merak ettiği kadar geçmişini merak etmez. Oysa, asıl düşünülmesi gereken gelecek ise de geçmiş de merak edip kendine çeki düzen vermek ve gelecekte aynı hataları yapmamak gerekir. Geleceği düşünmek, bir endişeden, yani yarın nelerle karşılaşacağı endişesinden kaynaklanmaktadır. ‘Yarın ne olacağım, ne kazanacağım, nerede ve nasıl yaşayacak ve öleceğim? Nasıl bir yere gidiyorum? İyi mi, kötü mü? Başıma neler gelecek, kiminle evleneceğim, mutlu mu olacağım; bedbaht mı? Nerede ve hangi işte çalışacak, ne kadar kazanacağım? Başımı sokacak bir evim, ayağımı yerden kesecek bir arabam olacak mı? Kız veya erkek çocuklarım olacak mı? Olunca, onlara bakabilecek miyim? En azından kimseye muhtaç olmayacak kadar bir gelirim olacak mı? Yoksa, fakirlikten iki büklüm, ellerin eline bakarak mı yaşayacağım...?’ gibi soruları çoğaltmak mümkün...

Merak edilen bu türlü konular ve yukarıda bazılarını sıraladığımız sorular, insanı geleceğe ait bilgileri araştırmaya, medyum, falcı, arrâflara, yani bakıcılara yöneltmiştir. Kâhinler de işin başka bir boyutunu teşkil eden gayb habercileridir. Oysa, bazı şeyler vardır ki, öğrenildiği zaman insanın huzurunu kaçırmır. Anadolu tabiriyle bu, “Ağrımayan başa çaput sarmak veya bez bağlamak” anlamına geliyor. Yani insan yok yere kendini

üzer; rahatını, huzurunu kaçıır, kuruntu yapar, karamsarlıklara düşer. Oysa, başımıza gelmemiş veya geleceği meçhul olan şeyler için şimdiden üzülüp ağlamaya ve endişe etmeye gerek yoktur. Yani bu, bir bakıma, bir ay sonrasını düşünüp, 'Savaş çıkar, kıtlık olur, aç açık kalırım' endişesiyle, bir ay öncesinden, o günlerde acıkmamak ve üşümemek için yiyip içmeye, ne bulurşa giyip kuşanmaya benzer. Oysa, bu, yanıltır ve yanlış olduğu kadar da gülünçtür. Ancak biz ne dersek diyelim, ne yazarsak yazalım, insanlar yine bildiklerini okumaya devam edecek. Çünkü bu konudaki tecrübelerim, bana bunu gösterdi. Ne zaman ki, temelden bilgili ve bilinçli yetiştirme, yetiştirme başlar; gerçek iman ve izan sahibi olunur, bu işler de ancak o zaman kesilir, kanaatindeyim.

Bu saiklerle insan, elde edemediği konularda üstün bir güç arayışı içine girmekte ve sahip olamadığı hususları bu yolla elde etme yoluna gitmektedir. Bu da ona büyücülük kapısını açmakta ve dolayısıyla büyücülere yem olmasına vesile olmaktadır. İşin dinî yönü bir tarafa bırakılsa bile ki, onu da bir kenara bırakmak mümkün değildir. Çünkü her Müslüman Allah'a (c.c.) inandığı gibi, 'Ahiret' ve 'Kader'e de inanmak mecburiyetindedir. Faraza, bunları bir tarafa bıraksak, büyüünün bir sürü zararı ve sorumluluğu da vardır. Zararı, önce kişinin kendine huzursuzluk verdiği gibi, çevresini de rahatsız ve tedirgin etmektedir. Dağılan yuvalar, ortada kalan çocuklar ve vicdanî sorumluluk...

İnsan, bu dünyaya geldiği gibi, gideceğine ve bu yüzden de kendisine verilenlerin birer ihsan ve ikram olduğuna inansa, hiç bitmeyecek olan daha fazlasını istemenin sonu gelmeyeceğine kanaat getirebilse de nasibine razı olsa ve Allah'a (c.c.) tevekkül etme üstünlüğünü gösterebilseydi, hiç bunlara gerek kalmayacak, üç günlük dünya için ne ileride altından kalkamayacağı işlerin altına girecek, ne kendinin, ne de başkalarının hakkına tecavüz edip, huzurunu kaçırmayacaktı. Ama gel gör

ki, bir yandan nankör nefis, bir yandan da kâfir Şeytan kışkırtmakta, zavallı insan da bunlara alet olmaktadır. Sonu gelmez hayaller ve kuruntularla ömrünü boş yere zayi etmekte ve hayatı, bad-ı heva gelip geçmektedir.

Elinizdeki kitapta, yukarıdaki konular doğrultusunda bir çalışma yaptık ve bilgi dağarcığınıza rahatça yerleştirebileceğiniz faydalı bilgiler vermeye çalıştık. Amacımız, 'Büyücülük', 'Falcılık' veya 'Kâhinlik' öğretmek değil, bu konularda, yapılan ve yayılan yanlış bilgileri de kritize ederek doğrularını öğretip, bu ilginç, ilginç olduğu kadar da istismara açık spesifik konularda sizleri bilgilendirmekten ibarettir. Bu yüzden, İslâm'da ve diğer dinlerde bu konularda neler varsa, tarayıp özetini vermeye çalıştık. Kütüphanenizde bulunması halinde, bir başucu kitabı olarak bulunabilecek kadar kısa, aynı zamanda konuları, nezaketine uygun olarak ele aldık. İnşaaallah, faydalı olur ve duâlarınızı hak ederiz...

ARİF ARSLAN

BİRİNCİ BÖLÜM

I - SİHİR / BÜYÜ VE BÜYÜCÜLÜK

A - SİHİR / BÜYÜ NEDİR?

Türkçe'deki karşılığı 'Büyü' olan 'Sihir', Arapça bir kelimedir. Büyü, halk arasında yaygın olarak bilinen şekliyle, birtakım duâlar ve efsunlarla yapan ve yaptıran kişilerin niyetlerine göre gerçekleşen; büyücülerin yazdığı anlaşılmasız yazılar ve çizgilerle yapılan kötülükler ve pekçok konuda iyi veya kötü niyetli olarak yapılan tılsımlar; insanların istemediği şeyi cinlerin, şeytanların ve kötü ruhların yardım ve tesiriyle yapar hale gelmesi ve bu konuda zorlanmasıdır. Büyü yapanların, büyüye alet edilen bilgiye sahip olmaları yeterlidir. Alim veya hoca olması, Müslüman, Hıristiyan veya Yahudi olması ya da herhangi bir dine mensup olup olmaması gerekmez. Çünkü büyü-cülüğün din ile veya dindarlıkla hiç bir ilgisi yoktur.

Her türlü ilim, büyücülüğe alet edilebilir. Teknolojik aletlerin ve silahların kullanımı gibi... İyi yönde kullanılırsa müspet, kötü yönde kullanılırsa kötü neticeler alınabilir. Bıçakla 'ekmek' dilimlemek de mümkün, adam kesmek de. Ateşle yemek yapmak da mümkün, ev yakmak da.... Çin'de veya Hindistan'da yaygın olan büyüleri yapanların hiç şüphesiz Müslüman, Budist veya Brahmanist olmaları gerekmediği gibi.

Büyücülük konusunda geniş açıklamalarda bulunan Hamdi Yazır, tefsirinde şu açıklamalara yer verir:

Lügat anlamıyla sihir, her ne olursa olsun, sebebi gizli olan ince şey demektir. Nitekim, fecir vaktinin başlangıcına da ufuk çizgisinin inceliğinden dolayı “Sîn”in fethi ile “sehar” denilir. Bu anlamda, yani ‘sebebi gizli olan ince şeyleri bilmek ve tanımak’ anlamında, sihrin küfür olmayacağı açıktır. Ancak dinî geleneklerdeki anlamıyla sihir, sadece bu demek değildir. Sebebi gizli olmakla beraber, ‘gerçeğin aksine tahayyül olunan yıldızcılık, şarlatanlık ve hilekârlık yolunda cereyan eden her hangi bir şey’ demektir. Halk dilinde de bu anlamda kullanılır. Yani sihir denildiği zaman bu anlaşılır, bu da çirkin bir şeydir. Çünkü bunda esrarengiz bir şekilde hakkı batıl, batılı hak; hakikati hayal, hayali de hakikat diye göstermek vardır. Nitekim, “İnsanların gözlerini büyülediler” (A’râf, 7:116), “Sihirleri sayesinde ipleri ve sopaları onun hayalini büyüledi, çünkü onlar gerçekten yürüyor gibiydiler” (Tâ-hâ, 20:66) buyurulmaktadır. Bununla beraber, özel olarak, bazı övgüye değer şeyler ve gerçekler için iyi mânâda kullanıldığı da olur.

Meselâ; “Muhakkak ki, bazı güzel sözler sihirdir” hadis-i şerifinde dile geldiği gibi ki, buna “helâl sihir” de denilir. Üstelik, caiz sayılır. Demek ki, esrarengiz, gizli sebep ile incelik, dış görünüşü itibariyle çekicilik ve bir de kötü maksat, sihrin niteliğini belirler. Şu halde sihir, her şeyden önce kendi özünde bir harika değildir. Yani değişik şart ve sebeplere bağlı olarak alışılmışın tersine bizzat ilâhî iradeyle ortaya çıkan olaylardan değildir. Onun her halde teşebbüs olunacak bir özel sebebi vardır. Şu kadar ki, o sebep herkes için bilinmediğinden, olay bir harika gibi tahayyül olunmaktadır. Bunun içindir ki, sebebi herkes için bilinmeyen her hangi bir gerçek dahi, halkı aldatmak için kullanıldığı zaman, bir anlamda sihir olur. Bu sebebin nazarî olarak açıklanabilir bir halde bulunması şart da değildir. Az çok taklit ile meydana getirilebilmesi de kafidir. Yaratılıştaki sebebi bilimsel olarak açıklanamayan alışılmış veya alışılmamış olağanüstü olaylar ve garip buluşlar ortaya koymak, mutlak anlamıyla sihir olmaz. Fakat insanları aldatmak için bunlar-

dan istifade etmeye kalkışıldığı ve bu suretle duygu ve düşüncelere etki edip dolandırıcılık yapılmaya çalışıldığı zaman, bunlar da sihir özelliği kazanır. Bunun için imansızlık, ahlâksızlık ve aldatmak, sihrin köküdür. Sihirbazlar ilimlerden, edebiyattan, felsefeden, teknolojiyen, hatta tabiattaki garip ve acip yaratılış ve yaratıklardan sû-i istimaller ve istismarlar yaparak yararlanmasını bilir. Bu suretle, gerçekleri gizlemek için yazılmış nice felsefeler, nice romanlar, nice tarih kılıkli hezeyanlar vardır. Vaktiyle hikmet ehli kimselerin "Sakın domuzların boyuna inci gerdanlıklar takmayın!" şeklindeki nasihatleri, ilmi gerçekleri ve yüksek hakikatleri, bu gibilerin istismarından korumak içindi. (1)

Yazır, büyüü, Batı'da anlaşıldığı ve sınıflandırıldığı şekliyle de ele alıyor ve kısaca, büyü ve büyücülüğün bir özetini vererek, aynı zamanda sihrin, mucize ve keramet gibi hususlardan farklı olduğunu ifade ediyor. Hasılı, dilimizde ilâç, büyü, afsun, cadılık nirenk füsün ve efsun tabirleriyle anılan sihir, Frenkçe'de de "magie" ve "sorcellerie" tabirleriyle söylendiği anlaşıyor. Bu münâsebetle, burada onların fikirlerini de özet olarak kaydetmek faydasız olmayacaktır sanırım.

Lârus'ta diyor ki: Magie: Midyalılarda ve Fûrs'te ruhban sınıfı üyesi; Yunanlılarda ve Romalılarda: Müneccim, efsuncu, sihirbaz, Magicien: Sihir sanatı yapan, sihirbaz; mecâzen: Hayrette bırakan ve anlaşılmaz şeyler yapan şahıs. "Artistler, büyük sihirbazdırlar" denilir. Magie (yani sihir/büyü): Acaip bir takım işler vasıtasıyla, tabiat kanunları zıddına bazı eserler elde edildiği iddia olunan sanattır. Magie (büyü), Eski Mısırlılarda çok rağbet görürdü.

Magie Noire (Kara Büyü): Şeytanları kendine çekmek için yapılır.

(1) Yazır, Hak Di i, I, 366-367.

Magie Blanche (Ak Büyü): Zâhiren fevkalâde, hakikatte ise tabîî sebeplere dayanan bazı eserler meydana getirme sanatıdır. Mecazen: Hayrete şâyân eser, iğfal etme ve sapıtma kuvveti mânâlarına gelir. Nitekim, 'Üslûp sihri' denilir. Mağlar, Zerdüştinin reisleri, bilhassa yıldızlar, yıldızların hükümleri ve diğer tabiat üstü kuvvet isnat olunan tılsımlar gibi fenlerle yetiştirilirdi ki, "magie" kelimesinde hâlâ onların hatıraları saklanır. İradesine ulvî kuvvetleri boyun eğdirmek, onları celbedip yardımlarıyla birtakım zuhurat meydana getirmek, şirinklik yapmak, cezbetmek ve sihirlemek, âcil şifa vermek gibi... Acayip ve olağanüstü eserler isnat olunan bu iddiâyaya dayanan sanat, erkenden Yunanlılara sokulmuştu. Lakin bâtil akide ile hileciliğin semeresi olarak her asırda ve câhil halkın hepsinde bulunur. Ortaçağ'da, sihir ile lekelenerek itham olunan her fert, şiddetle yakılırdı.

Bugün sihirbazlık ve cadılık (sorcellerie), medeniyetin terakkisi önünde hemen hemen tamamıyla kaybolmuş gibidir. "Sorcellerie" demek, "sorcier mesleği ve ameli" demektir ki, Ortaçağ'da bu, bir cinayet gibi düşünülürdü. Sorciye, yani cadı o şahıstır ki, halk, onun sihir ile fenalık yapmak için zaman zaman Şeytan ile buluşma halinde olduğunu zannederdi. Bu zan, hâlâ medeni olmayan halkta tamamen kaybolmamıştır. Mecaz olarak; Pek maharetli şahsa denir. İhtiyar, kötü karıya da "koca cadı karı" denilir.

Görülüyor ki, bunlar da, kelime türemesine bakılmaksızın, hakikat ve mecaz, mânâ ve mahiyet itibarıyla bizimkilerin beyanlarından pek farklı değildir ve oldukça bir tarih de yapmış... Bir ucunu Mısır'a, bir ucunu da Midyalılarla Eski Fûrs'e (İran) dayamıştır. Midyalılar, el-Cezire'de olmak, Bâbil'de bulunmak itibarıyla, bunun Babil'de Hârut ve Mârut hikâyeleriyle ilgili olan sihir demek olacağını da anlamak gerekir.

"Magie" kelimesi, Lâtince "Magus" kelimesinden diye gösterildiğine göre, bu bizim Mecusî dediğimiz olmuş oluyor. Şu

halde, Fransızların sihir mânâsına kullandıkları "magie" deyi-minin asıl sözlük anlamı; Mecusîlik, yani Mecusî işi, Mecusîlik sanatı demektir. Sonra, sihrin görünüşte olağanüstü görünen, hakikatte ise tabiî sebeplere (vasıtalara) dayanmış bulunan ve Beyaz Sihir (Ak Büyü) denilen bir kısmından bahsediliyor ki, bundan da sihrin bazı hakikatler karıştırılarak yapılan fakat o hakikat gösterilmediği için olağanüstü zannedilen bir kısmı bulunduğu da söylenmiş oluyor.

Gerçekte, sihirbazlar böyle cismânî ve ruhânî birtakım tabiî vasıtalar kullanarak görünüşte tabiatüstü, olağanüstü görünen birtakım garip eserler ortaya çıkarır ve böylelikle peygamberlerin mucizelerine ve velilerin kerametlerine rekabet etmek de ister. Bundan dolayıdır ki, sihir, öğrenilmesi ve öğretilmesi mümkün bir hüner ve sanat olarak sayılır. Halbuki, tabiatüstü olan mucize ve keramet, kazanmakla değil, ancak Allah (c.c.) vergisi olarak mümkün olur.

Bununla beraber, şu da inkâr olunamaz ki, vasıtalar ve tabiî olaylar denilenler, içinde kanunları izah olunabilen ve fenni olarak sanat halinde devamlı tatbiki mümkün olduğundan dolayı normal ve tabiî sayılanlar olduğu gibi, kanunları izah edilemeyerek ampirik şekilde tatbik edilebilen ve illeti bilinmeyecek tesadüf edilegelen nâdir ve nâdir olmayan nice hadiseler ve garip olaylar bulunduğu da, günden güne artıp duran keşifler ve müşahedelerle görülüp duruyor. Bu noktalar iyi düşünülünce şu da anlaşılır ki, medeniyetin terakkisi karşısında sihrin kaybolduğunu zannetmek de doğru değildir. Bilakis, ilimlerin ve medenî vasıtaların ilerleyişi içinde sihrin şeklini değiştirmekle kılık değiştirerek türlü adlar ve şekillerle daha çok genişlemekte olduğunu itiraf etmek gerekir. Sihirbazların, ruhları ve yüksek nefisleri celb etmek iddialarının yalan olduğundan hiç şüphe yok ise de, kötü ruhları ve düşük nefisleri celb ve kontrolü altına alabildikleri ve bu şekilde yüksek nefisleri de rahatsız etmeye çalıştıkları muhakkaktır. Bundan dolayı, sihir,

en adi küfürler ve şeytanlıklarla beraberdir. Beşeriyet, her zaman onun şerrinden Allah’a (c.c.) sığınmak ihtiyacındadır. (2)

(2) Yazır, Hak Di i, X, 139-141.

B - BÜYÜNÜN ÇEŞİTLERİ

Anlattıklarımızdan da anlaşılacağı gibi, sihir çeşitlerini belirlemek çok kolay değildir. Bununla beraber Fahreddin Râzî tefsirinde sihrin sekiz çeşidini saymıştır. Bu konudaki bilgilerin özeti şöyledir:

1 Keldânî (Babil) Sihri ki, semavî kuvvetlerle yeryüzüne ait güçlerin karışımı yoluyla meydana getirildiği söylenen ve ‘tılsım’ adı verilen şeylerdir. Keldânîler eski bir kavim olup, yıldızlara taparlar ve bu yıldızların kâinattaki olayları yönetip yönlendirdiğine, hayır ile şerrin, mutluluk ile bedbahtlığın bunlardan kaynaklandığına inanırlardı. Bunların tılsım adı verilen bazı acayip şeyler yaptıkları söylenmektedir. İbrahim Peygamber, bunların bu batıl inançlarını düzeltmek için gönderilmişti ki, bunlar, başlıca üç grup idiler:

Bir kısmı, kâinatın ve yıldızların kadîm (öncesiz) olduğuna ve kendiliğinden var olmuş bulunduğuna inanıyorlardı ki, bunlar bilhassa “Sâbie” adıyla tanınmıştı. Başka bir deyişle, kâinatın ezeli olduğuna inanan bir nevi materyalistler demektir. Anlaşıldığına göre; gök ve tabiat bilimlerinde bir hayli ileri gitmişler ve bazı sanayi gariplikleri meydana getirebilmişlerdi. Peygamberimiz (a.s.m.), yıldızlarla ilgili olarak öğrenilen bilgilerin sihir yapımında kullanılmasını yasaklamıştır. (1)

(1) Ebu Davud, Tıb, 22/3905; İbni Mace, Edeb, 28/3726; Ahmed bin Hanbel, Müsned, I, 227, 231.

Diğer bir kısmı, yıldızların ilahlığına inanmışlardı. Bunlar da her bir burç için bir heykel yapmış ve bunlara tapmıştı.

Üçüncü bir kısmı da burçların ve yıldızların üstünde ve ötesinde her şeyi yaratan 'fail-i muhtar' (istediğini yapabilen) bir yüce yaratıcının varlığını kabul ederler, fakat o yüce yaratıcının, o yıldızlara bu âlemde etkileyici bir kuvvet bahşetmiş ve kâinatın yönetimi için onları görevlendirmiş bulunduğuna inanırlardı. Bu inanç şekli de çoğunlukla Tabiatçılık Mezhebi'ne (Natüralizm) benzemektedir. Bize göre, bu sihirde tabiatçılıkla ruhçuluğun eski zamanlarda keşfedilmiş bazı garip özellikleri birleştirilerek uygulanmış olmalıdır.

2 Evham sahiplerinin ve kuvvetli kişilerin sihirleridir. Bunlar, yaptıkları sihirle, eşyada, canlılarda ve diğer insanlarda kendi bedenindeki gibi tasarruf eder. Hatta o dereceye varır ki, bir irade ile bünye ve şekilleri değiştirebilir; isterse öldürür ve yeniden diriltir, varı yok, yoku var edebilir...(!)

Gerçekten de beden terbiyesi gibi ruh terbiyesinin de birçok faydası olduğu inkâr edilemez. Fakat ruhun bu derece güç kazanması, bir ilâhî ihsan olmadan, yalnızca çalışmayla elde edilebilir bir şey olduğunu farz etmek, evhamdan öte bir şey değildir. Birtakım kimseler, riyazet, havas, rukye, muska, uzlet ve benzeri bazı yollara başvurarak, ruh ilminin bazı garip olayları ile uğraşırlar ki, manyetizma, hipnotizma, fakirizm ve diğerleri bu cümleden şeylerdir. Sihrin en aldatıcı ve en tehlikelisi de budur.

3 - Cinlerden ve kötü ruhlardan yardım görme yoluyla yapılan sihirdir ki, 'azâim ve cincilik' dedikleri şey budur. Mutezile ve son devir filozoflarından bazıları, cinleri inkâr etmişlerse de bunlar kısa görüşlü ve inkârda aceleci kimselerdir. Sanki kâinatta ruhanî ve cismanî hiçbir gizli kuvvet kalmamış da hepsi keşfedilmiş ve sınırları belirlenmiş gibi "cinlerin aslı yoktur" diye inkârı bastırmak, ilmî bir davranış olamaz. Bu inkâr

caların bir kısmına “dünyada daha bilmediğimiz gizli kapaklı nice tabiat kuvveti vardır” deseniz, bunlar “evet” demekle tereddüt etmezler de aynı mânâda olmak üzere “cin vardır” deseniz, hemen inkâr ederler. Bunun için filozofların büyükleri cinleri inkâr etmemiş ve “ervah-ı ardiye” adıyla anmışlardır. Fakat bunlarla belli sebepler altında insanların ilişki ve bağlantı sağlayıp sağlayamayacakları, ilmî bir şekilde tetkik edilip ortaya konmadan buna henüz hüküm verilemez. Lakin bundan dolayı bu yolla yapılan ve yapılacak sihirlerin varlığını inkâr değil, kabul etmek gerekir. Hatta bu günün ispritizmacılarını bu cinlerden sayabiliriz.

İşte sihrin en meşhurları, buraya kadar saydığımız bu üç kısımır.

4 - Hayali hakikat göstermek, yani gözü yanıltmak (illüzyon) ve el çabukluğu denilen sihirlerdir ki, bunlara sihirden ziyade ‘hokkabazlık’ ve ‘şa’beze’ adı verilir. Bunun esası, duyuları aldatmadır. Bu, tıpkı vapurda ve trende giderken sahili hareket ediyor gibi görmeye benzer. Buna Arapça’da “ahız bil’uyûn”, dilimizde de “göz bağcılık” denilir. Bununla beraber, göz bağcılığın daha gizli birtakım ruhî etkiler ile de ilişkisi olabilir.

5 - Teknik hilelerle yapılan, aletlerden istifade ederek acayip şeyler göstermek suretiyle ortaya konan sihirdir ki, Firavun’un sihirbazları böyle yapmışlardı. Rivayet olunduğuna göre; bunların ipleri, değnekleri civa ile doldurulmuş, altlarından ısı verince veya güneşin etkisiyle ısınmaya başlayınca hemen harekete geçip kaymaya ve yürümeye başlarmış.

Zamanımızda fen ve tekniğin gelişmesinden hareketle, bunlara hem mekânîk, hem de elektronik açıdan birçok misaller verilebilir. Sinemalar, bunun en canlı misalidir. Bilgisayar teknolojisiyle yapılan filmler, küçülen veya büyüyen çocuklar, dev hayvanlar, uçan kahramanlar vs... Bunların halk üzerinde-

ki hayalî etkileri, bir sihrin tesirinden daha az değildir. Hele de işin aslını bilmeyenler için...

6 - Bazı cisimler veya birtakım kimyasal maddelerin ve ilâçların kimyevî özelliklerinden yararlanarak yapılan sihirlerdir. Büyü yapılacak kişiye yedirilen veya içirilen esrar, eroin vs. gibi maddelerle akli çelinir. İnsan ve hayvan idrarları ve dışkıları, kadavralar, kan ve cinsiyetle ilgili her çeşit malzeme, sihirbazın kullandığı malzemelerdir. Bunların dinen pis sayılan necis şeyler olduğunda şüphe yoktur. Yine büyü yapılacak şahsın vücuduna değmiş, kendisine ait bir eşya (çamaşır) veya kişinin vücudundan alınacak diş, tırnak, saç teli vs. gibi maddeler de büyücülerin malzemeleridir.

7 Ta'lik-i kalb (kalbi çelme) suretiyle yapılan sihirdir. Sihirbaz, şarlatanlık yaparak, türlü türlü övünme ile kendini satarak, muhatabını kendine çeker, bir ümit veya korku altında onun kalbini çeler, kendine bağımlı kılar, duygu ve düşüncelerine etki ederek, telkin altına alır ve yapacağını yapar.

"İsm-i Azam Duâsı'nı bilirim", "Cin çağırırım", "Kimya bilirim, simya bilirim" der, icabında hünerden, sanattan, paradan, kudretten, nüfuzdan, kerametten, ticaretten ve menfaatten bahseder, karşısındakini dolandırır. Telkin yoluyla kalpleri çelmenin işleri yürütmede, sırları gizlemede çok büyük tesiri vardır. En adisinden en maharetlisine kadar çeşitli dolandırıcılıklar, hep buna bağlıdır. Sihrin öteki türlerinin etkili olması da aşağı yukarı 'sihirbazın bu konudaki becerisine bağlıdır' denilebilir.

8 - Söz taşıyarak, kovuculuk (koğuculuk/nemmamlık), fitnecilik (gammazlık) yaparak, el altından yürütülen gizli fitne ve tezvirat; akla, hayale gelmez bozgunculuk, vasıtalı veya doğrudan tahrikler ve aldatmalar ile yapılan sihirdir ki, halk arasında en bol ve en yaygın olan kısmı da budur.

Buraya kadar saydığımız sekiz kısım sihir, dönüp dolaşır i-ki esasta toplanır:

Birincisi; sırf yalan, dolan ve sadece saçmalama ve iğfal olan söz veya fiil ile etki yapan sihir, diğeri de; az çok bir gerçeğin sû-i istimal edilmesiyle ortaya konan sihirdir.

Sihrin bütün niteliği, hayali hakikat zannettirecek şekilde insan ruhu üzerinde aldatıcı bir tesir meydana getirmekten ibaret olduğu halde, bunun bir kısmı bütünüyle hayal, diğeri bir kısmı da bazı gerçeklerle karışıktır. Bundan dolayıdır ki; her sihrin, gerçek tesirden büsbütün yoksun olduğunu iddia etmek doğru olmaz. Çünkü bu şeytanlar, sırf kendi uydurmaları olan sihri ve bir de Babil'deki Harut ve Marut adındaki iki meleğe indirileni, insanlara ve o zamanki İsrailoğulları'na talim ediyor, öğretiyorlardı. (2)

Tarih boyunca büyü ve büyücüler hep olmuş ve olmaya da devam etmeleri mümkündür. Bunlar, genellikle Allah'a (c.c.) ve emirlerine itaat etmek yerine, yasakladığı birtakım fiilleri işleyerek, cinlere ve şeytanlara yaklaşmak istemiştir. Yine bu tür kimseler, tarih boyunca yıldızlara taparak, Allah'a şirk koşarak, şeytanı överek ve ona taparak yardımını temin etmeye çalışmışlardır. (3)

Şeytanın da, bu tür kimseleri tercih ettiği muhakkaktır. Çünkü pis işlerde ve başkalarına yapılacak kötülüklerde, ancak kendisi gibi Allah'a baş kaldırmış olanları, asileri ve kendi karakterine uygun kimseleri dost edinebilir. Ancak bilinmelidir ki şeytanın ne yardımı, ne de dostluğu kalıcı ve daimidir. İnsanı hiç ummadığı bir yerde yüzüstü bırakır, gider. Yalan, hile ve hokkabazlıklarından başka da bir gücü yoktur. Allah'a inanıp

(2) Razi, Mefatihü'l-Gayb, III, 206-213; Yazır, Hak Di I, 367-370; S. Ateş, Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri, I, 207-208.

(3) Cebeci, Kur'an'a Göre Cin-Şeytan, s. 67; Ali Osman Ateş, Cinler-Büyü, 224.

(4) İbrahim, 14/22; Hicr, 15/42; Nahl, 16/19; İsra, 17/65.

itaat eden ve Kur'ân'ın esasları ile Hz. Peygamber'in yolundan giden kimselere hiçbir şekilde zarar verme gücü ve yetkisi de yoktur. Bu da, aşağıda inceleneceği gibi, Kur'ân-ı Kerim'de belirtilen hususlardandır. (4)

(4) İbrahim, 14/22; Hicr, 15/42; Nahl, 16/19; İsrâ, 17/65.

C - BÜYÜNÜN TESİR GÜCÜ NEDİR?

Sihir ya da büyü'nün var olduğu bir gerçektir. İslâm alimleri, bu hususta görüş birliği içindedir. Ancak tesiri konusunda net bir görüş yerine, farklı görüşler ileri sürülmüştür. Büyücülerin çeşitli maksatlarla yaptığı büyüler ve kendilerini güç sahibi sayıp büyüklenmeleri, elde ettikleri sonuçlarla çıkar sağlamları, insanlar ve eşya üzerinde değişiklik yapmaları, tartışma konusu olmuştur.

Kimi, sihri toptan reddettiği için büyüye de tesirine de inanmamaktadır. Kimi de ayet ve hadislerden, insanların yaşadığı olaylardan, tedavi edilemeyen bir kısım hastalıklardan ve insanların başından geçtiğini iddia ederek anlattıkları olaylarla ortaya çıkan psikolojik rahatsızlıklardan dolayı, büyü'nün bir kısmının gerçekleştiğine inanmıştır. Bunlara göre; büyücüler, kötü ruh, cinlerin kötülere ve şeytanlarla işbirliği yaparak, riyazetle ruhî fonksiyonlarını geliştirerek başkalarına tesir edebilir, çeşitli hastalıklar veya istenmeyen şeyler yaptırabilir.

İçlerinde Ehli Sünnet alimlerinin de bulunduğu bir grup da büyü'nün etkisine inanmayıp, "Allah'ın izin vermediği hiçbir şey gerçekleşmez" diyerek, Mutezile'ye uygun bir görüşle de "Allah, böyle şeylere izin vermez" demiştir. Ancak bu görüş çok isabetli olmasa gerektir. Çünkü dünya bir imtihan yurdu. Burada her şey, sebepler dairesinde cereyan eder. İnsan, ister iyiyi, isterse kötüyü tercih edip istesin, Allah onu yaratır. Elbette her şeyi yaratan Allah'tır. Bu grubun, "Allah, kötü şey

yaratmaz” deyişi, güya kötülüklerden Allah’ı tenzih etmek içindir. Ancak o zaman var olan kötülöklere başka bir fail ve yaratıcı aramak akla geliyor ki, bu da Allah’ı kötü işlerden ve şerlerden tenzih etme adına bile olsa, şirke giden açık bir yoldur. Her şeyi yaratan Allah’tır. Kul ister, Allah yaratır. Bunun hayır veya şer olması fark etmez.

Burada şunu söylemek yerinde olur ki; kişinin Allah’a sığınması, iman ve ibadet konusundaki titizliği ile, büyüünün tesir etmesinde etkili olan şeytanın insana yaptığı telkinlere kulak asmaması, şeytanın insanlar üzerindeki etkisini azaltır ve büyüünün tesirinden de korunmuş olur. Çünkü şeytanın yaptığı, sadece telkin yoluyla korkutmak, şüpheye düşürmek, vesvese vermekten ve temelsiz kuruntulardan, neticesi olmayan vaatlerden başka bir şey değildir. Nitekim, Kur’ân-ı Kerim’de şöyle denir: “(Şeytan) onlara söz verir ve onları ümitlendirir; halbuki şeytanın onlara söz vermesi, aldatmacadan başka bir şey değildir.” (Nisa, 4:120)

Ayette geçen “ümitlendirme” ve “söz verme”, bilindiği gibi geneldir. Ancak konumuzla ilgili olması da söz konusudur. Çünkü insan, pek çok şey umar. Hatta kendini umduğu şeylere, yani beklenti ve ümitlerine öylesine kaptırır ki, bazen kendi kendisini bile büyüler ve olmasını istediği şeyler için büyücülere gider. Bu da, yanlış olduğunu bile bile bu yola gitmesi ve şeytanın bu konuda kendisine teminat vermesiyle olur. Bu, genellikle haramlarda olur. Yani bir bakıma insan kendisinde büyü olduğunu, birilerinin bu işle ilgilendiğini düşünerek, hastalığı davet eder. Oysa, gerçek öyle olmayabilir.

Nitekim ayetlerde, “İman edip yalnız Rablerine tevekkül edenler üzerinde şeytanın bir hakimiyeti olmayacağı”ndan, “Ancak onu dost edinip Allah’a ortak koşanlar üzerinde hakimiyet kurabileceği”nden söz edilir. (Nahl, 16:99-100) Hakimiyet kurma konusunda insanın, inanmanın yanı sıra ihlaslı olması da söz konusudur. Şeytanın, ihlaslı kimseler üzerinde bir

hakimiyeti söz konusu olamayacağı, bu kimseleri Allah'ın koruyacağı belirtiliyor. Ancak "İhlâssız ve tevekkülsüz kimselerden gücünün yettiklerini kandıracağı, dâvetiyle şaşırtacağı; süvarileri ve yayaları ile onları yaygaraya boğup; mallarına, evlâtlarına ortak olabileceği, kendilerine vaatlerde bulunarak aldatılabileceği" konusunda şeytana izin verilmiştir. (İsra, 17:63-65) Bu da, yaşamakta olduğumuz hayatın bir imtihan olmasından kaynaklanmaktadır. Yoksa tam bir yetki değildir. Zaten şeytan, insana boş kuruntulardan başka bir şey telkin etmez.

Açıkça anlaşılan odur ki, şeytanın, etkisi altına alıp rahatsız ettiği kimseler, onun kendisine sokulmasına zemin hazırlayan ve bu işe meydan veren kimselerdir. Zira şeytanın, Allah'ın hâlis kulları üzerinde kesin bir etkisi yoktur. Bunu yapmaya çalışsa bile onlar, duâ ve ibadetlerle, Allah'ın kitabını okumakla bu işin üstesinden gelirler. Zaten büyü ve büyücülük yapanlar hakkında indirilen ayetin sonunda da "Ama onlar, Allah'ın izni olmadan, büyü ile hiç kimseye zarar veremez." (Bakara, 2:102) buyurulmaktadır.

İlerleyen sayfalarda, ayrıca, büyü ve büyücülerin şerrinden Allah'a sığınma usulleri ile insanı büyüünün etkisinden koruma ve kurtarmada etkili duâlardan bazı örnekleri vereceğiz.

Büyünün hakikat olduğu kabul edilince, herkese tesir etmesi de tartışılmaz. Ancak daha fazla tesir ettiği kimseler de mevcuttur. Bunlar da şeytanın vesvese ve evhamlarına önem veren ve bu tür şeylere açık olan kimselerdir. Böyle kimseler, daha çok kendi kendilerini bir saat gibi kurup hasta eder. Çünkü şeytan, insana sadece vesvese verir ve yanlış doğru olarak göstermek ister. Aslında hiç de önemli olmayan ses veya görüntüleri kendince değişik şekillere ve seslere benzetenler evhamlı, itikadı zayıf, ibadeti ve zikri olmayan, Allah'a olan görevleri konusunda gevşek davranan ve ibadetlerini ihmal eden kimselerdir. Nitekim, ayette, bu hususlara işaret edilmektedir. (Hac, 22:52-55)

Bütün bu saydıklarımızın dışında, büyüünün tesir ettiği takva sahibi kimseler de yok değildir. Hatta, Hz. Peygambere yapılan büyü bile tesirli olmuş, Peygamber Efendimiz günlerce hasta yatmıştır. Ancak, yüce Allah'a teslimiyet gösterilip tevekkül edildiği ve tam anlamıyla sığınıldığı, günlük evrad-ü ezkarlar okunduğu, günlük ibadetlere titizlikle devam edildiği, her gün birkaç sayfa Kur'ân-ı Kerim ve Kur'ân-ı Kerim'de Hz. Peygamber'in (a.s.m.) okunmasını tavsiye buyurduğu sure ve duâlar okunduğu takdirde büyüünün tesiri önlenebilir. Çünkü kötü niyetli kimseler büyü yapsalar bile, herkesin ve her şeyin üstünde mutlak güç ve kuvvet sahibi Allah vardır ki, O'nun gücü dünyanın bütün sihirbazlarının ve kendilerine yardımcı olan cinlerin ve şeytanların gücünden üstündür. Zira, kendisinde güç bulunduğunu iddia edenleri de yaratan Allah'tır. O dilemezse hiç bir şey olmaz. Nitekim, elinizdeki kitabın ilerleyen sayfalarında göreceğimiz gibi, Hz. Peygambere yapılan büyü konusunda Cenab-ı Hak (c.c.) "Felâk" ve "Nas" surelerini indirip bunlarla duâ edip kendisine sığınmasını istemiştir. Hz. Peygamber de öyle yaparak şifa bulmuştur. Böylece Peygamberimiz, büyücülerin gayretlerini neticesiz bırakmış ve arzularını kursaklarına tıkamıştır.

Nitekim, "Takvâya erenler var ya, onlara şeytan tarafından bir vesvese dokunduğunda (Allah'ın emir ve yasaklarını) hatırlayıp hemen gerçeği görürler." (A'raf, 7:201) Ayette işaret edildiği gibi, şeytani bir etki altına giren kimsenin ilk yapacağı şey, Allah'a sığınmak olmalıdır. Allah'ın emrettiği hususlar kısaca, kişinin helâl ve haramları gözetmesi, duâ ve ibadetlerine dikkat etmesi, maddî ve manevî olarak temiz duygu ve düşünceler içerisinde, halis bir niyetle Allah'a müteveccih olmasıdır. Zira şeytan, kıyamet günü vaatlerinin birer aldatmaca, gerçek gibi gösterdiği şeylerin birer kuru yalandan başka bir şey olmadığını söyleyip işin içerisinden çıkacak ve büyücülerin ve peşinden gidenlerin hepsini yüzüstü bırakacaktır. (İbrahim, 14:22)

Bakara Sûresi'nin 102. ayetinden de anlaşılan odur ki, sihirlerin en büyük tesiri, ruhlar üzerindedir; fikirleri bozar, kalpleri çeler, ahlâkı perişan eder, toplumların altını üstüne getirir. Şu halde, 'sihrin aslı yoktur' diye aldanmamalıdır. Ve böyle sihirbazlardan sakınmalıdır.

Bununla beraber bunları yapanlar, Allah'ın izni olmadıkça kimseye bir zarar veremez. Çünkü gerçek tesir ne sihirde, ne sihirbazda, ne tabiatda, ne ruhta, ne yerde, ne gökte, ne şeytanda, ne de melektedir. Hakiki müessir, ancak ve ancak Allah'tır. Fayda ve zarar denilen şey de ancak O'nun izni ile meydana gelir. O halde, her şeyden önce Allah'tan korkmalı ve Allah'a sığınmalıdır ve bunlara karşı koymak için de Allah'ın kitabına sarılmalıdır.

II - KUR'AN'DA BÜYÜ VE BÜYÜCÜLÜK

Kur'ân'da sihir konusu ele alınırken, en çok yararlanılan konu, Babil'e imtihan için gönderilen Harut ve Marut isimli iki meleğin hikayesidir. Bu da Bakara Sûresi'nde 102. ayet olarak yer almaktadır. Hz. Süleyman'ın da konu edildiği bu ayeti incelemek, büyü ve büyücülük konusuna Kur'ân'da ne kadar yer verildiğini ele almak yerinde olacaktır. Daha sonra en geniş anlamları ile Felâk Sûresi'nde konu edilen "düşümlere üfleyen büyücülerin şerrinden..." ayetini ele alacak ve "ukde" ve "üfleme"nin hangi anlamlara geldiğini inceleyeceğiz.

A - HARUT VE MARUT'A İNDİRİLENLER NEYDİ?

"Tuttular da Süleyman'ın mülküne dair şeytanların uydu-rup izledikleri şeyin ardına düştüler. Halbuki Süleyman, inkar edip kafir olmadı, lakin o şeytanlar kafirlik ettiler; insanlara sihir öğretiyorlar ve Babil'de Harut ve Marut'a, bu iki meleğe indirilen şeyleri öğretiyorlardı. Halbuki o ikisi, 'Biz ancak ve ancak sizi denemek için gönderildik, sakın sihir yapıp da kafir olmayın!' demeden kimseye bir şey öğretmezlerdi. İşte bunlardan, karı ile kocanın arasını ayıracak şeyler öğreniyorlardı. Fakat Allah'ın izni olmadıkça bununla kimseye zarar verebilecek değillerdi. Kendi kendilerine zarar verecek ve bir fayda sağlamayacak bir şey öğreniyorlardı. Yemin olsun ki, onu her kim satın alırsa, onu alanın ahirette bir nasibi olmayacağını da çok

iyi biliyorlardı. Hakkıyla bilselerdi, uğruna canlarını sattıkları şey ne çirkin bir şeydi.” (Bakara, 2:102)

Müfessirler, sihir hakkında başlı başına birçok hüküm ve bilgi içeren bu ayeti tefsir ederken çeşitli mânâlar vermiş ve bazıları, meleklerin sihir öğretmeyeceğini, bazıları da ayeti yukarıda kaydettiğimiz gibi, Yazır’ın verdiği mânâ üzere tercüme edip, meleklerin öğrettikleri ile bunun mümkün olduğunu, ancak yine ayette geçtiği şekliyle, onlar bir imtihan için bazı şeyleri öğretip şeytanların da kendilerine uyanlarla birlikte bunları istismar ederek, karı ile kocanın arasını ayırdıklarını ve diğer bazı konularda da istismar ettiklerini söylemiştir. Ayetin içerdiği çeşitli hususları ve müfessirlerin görüşlerini toplayan tahlillerden bir kısmını nakletmekte yarar olduğu kanaatindeyiz.

Sihir, genellikle iki kısımda özetlenebilir:

Birincisi; sırf yalan, dolan ve sadece saçmalama ve iğfal olan söz veya fiil ile etki yapan sihir. Diğeri de; az çok bir gerçeğin sû-i istimal edilmesiyle ortaya konan sihirdir. Sihrin bütün niteliği, hayali hakikat zannettirecek şekilde insan ruhu üzerinde aldatici bir tesir meydana getirmekten ibaret olduğu halde, bunun bir kısmı tamamen hayal, diğer bir kısmı da bazı gerçeklerle karışıkır. Bundan dolayı, her sihrin gerçek tesirden büsbütün yoksun olduğunu iddia etmek doğru olmaz.

Yukarıda mealini verdiğimiz ayette, her ikisine de işaret için, öncekine “insanlara sihir öğretiyorlardı”, ikinciye de “şeytanların uydurup izledikleri şeyin ardına düşüyorlardı” cümlesine atıfla, “Babil’de Harut ve Marut’a, bu iki meleğe indirilen şeyleri öğretiyorlardı” buyurulmuştur.

Yani bu şeytanlar, sırf kendi uydurmaları olan sihri ve bir de Babil’deki Harut ve Marut adındaki iki meleğe indirileni, insanlara ve o zamanki İsrail Oğulları’na talim ediyor, öğretiyordu. İşte, böyle yapmakla kâfir olmuşlardı.

Bu âyet, önce Harut ve Marut Kıssası'nın özünü ve içyüzünü açıklıyor ve bunun haddi zatında bir sihir değil, ancak öğretim tarzı ve kötüye kullanılması cihetiyle sihir ve küfür olacağını anlatıyor. Nitekim, "o iki meleğe indirilen şey" hakkında açıkça sihir tabiri kullanılmamış, ancak sihre atfedilmiştir. Bununla beraber, bunun şeytanlar tarafından öğretim tarzının küfür olduğuna ve bundan özel bir sihir yapıldığına işaret kılınmıştır.

Demek ki, "o iki meleğe indirilen", haddi zatında bir sihir değil, fakat fesat ehlinin elinde küfre vesile olabilecek bir şey iken, bu şeytanlar bunu yalnızca sihir için öğretmişlerdir. Halbuki, Harut ile Marut, bunu öğretecekleri zaman, "Biz bir fitneyiz. Yani bu öğreteceğimiz şeyler fitneye müsaittir ve kötüye kullanılması da küfürdür. Şu halde, sakın sen bunu belleyip de küfre girme!" demedikçe ve bu yolda nasihat etmedikçe kimseye bir şey öğretmezdi. Gelişigüzel herkese belletmezler, sû-i istimalden, küfürden, sihirden yasaklardı. Oysa şeytanlar öyle yapmadı,, aksine bunlarla herkese sihir öğretti.

Bu iki melek ve bunların öğrettikleri hakkında birçok sözler söylenmiş, çeşitli görüşler ve bahisler ortaya konmuştur. Bütün bunları görüp değerlendirdikten sonra, bizim, âyetten anladığımız şudur: Bilindiği gibi, meleklerin insanlara öğretileri, ya vahiy veya ilham demektir. Harut ile Marut'un Cibrîl gibi vahiy meleklerinden olduklarına dair her hangi bir delil yoktur. Bilakis, âyet, bunları her şeyden önce bilgi getiren melekler değil, bilgi gönderilen melekler şeklinde gösterdiği için, nüzulde, aşağı derecedeki meleklerden oldukları açıktır. Şu halde, öğretilerinin de peygamberlere gelen vahiy derecesinde olmayıp, ilham cinsinden olduğu aşıkardır. İlham ise herkese olabilir...

Sihir bir ilimdir, ama nazarî değil, daha çok pratik bir ilimdir. Fakat büyüklüğü ölçüsünde ve ilim olması bakımından hayra ve şerre müsaittir. İlim, ne kadar derin ve ne kadar ince ve yüksek olursa, şer ve fitne ihtimali de o nispette büyük olur.

Bundan dolayıdır ki, hakikatin kendisi olan hak dini, doğru yolu ispat ve destek için Allah tarafından lutfedilen mucizeler ve kerametler, diğer ilimler, hikmetler ve fenler bahane edilerek âlemde ne kadar küfür, dinsizlik ve melanet yayılmıştır. Aslında bunların hepsi küfür ve haram olan sihir cinsine dahil edilebilir. Bu ise ilmin, bizzat kendisindeki ilmî niteliğinden dolayı değil, ortaya çıkardığı pratik sonuçları dolayısıyladır. İlimler iyiye kullanılırsa zehirlerden ilâç yapılır, kötüye kullanıldığı takdirde de ilâçlardan zehir elde edilir. Hatta bundan dolayı, birçok din âlimi, gerek bu âyetten, gerek genel olarak ilim hakkındaki diğer âyetlerden şu sonucu çıkarmıştır: Özünde haram olan hiçbir ilim yoktur.

Hatta şerrinden korunmak için sihir öğrenmek bile haram değildir. Ancak yapmak haramdır ve hatta küfürdür. Bunun öğretimi de bu şarta bağlı bulunmak gerekir. Nitekim, âyette, sihir öğretimi önce mutlak olarak küfür gibi gösterilmiş iken “ve-mâ yuallimani” cümlesiyle bu mutlaklık şarta bağlanmıştır.

Hasılı, sihrin niteliği, asıl pratik açıdan ve amelî bakımındandır. Ve sihir, tatbikî bir ilimdir, bir şer ve tezvir sanatıdır. Bu sanat, pratikte ve tatbikatta bazı hakiki bilgilere dayalı olabilir. İşte o bilgilerin kötüye kullanılması ile sihir yapılır. Meselâ; elektrik konusu, bugün önemli bir bilim dalı ve çok önemli bir tekniktir. Bunun kötüye kullanılmasından ve şerre alet edilmesinden dolayı tatbikatta bundan birçok sihirler yapılabilir. Lakin bu böyle diye, elektrik ilminin hadd-i zatında bir sihir olması lazım gelmez.

İşte, Babil’de Harut ile Marut’a ilhamla öğretilen şeylerin de buna benzer şeyler olduğu anlaşıyor. Bunun için bunlar, âyette, esasında meleklerle mahsus kıymetli şeyler olarak gösterilmiş fakat öğretim ve öğrenim şekliyle ve uygulamasında fitneye de müsait bulunmasından dolayı şeytanî olan sihre dahil edilmiştir.

Demek ki, sihir, sırf şeytanî bir şeydir ve bu başlıca iki kısımdır. Birisi; şeytanların sırf kendilerinden uydurdukları pisliklerdir. Diğerisi ise Bâbil'deki gibi, esasında meleklerle mahsus olan bazı yüce bilgilerle acayip tekniklerin şeytanca kötüye kullanılmasıdır.

Artık bu noktada, 'Melekler sihir öğretir mi?' diye bir soru sormaya ve buna cevap aramaya da yer yoktur. Melek, sihir öğretmez fakat meleklerin hayır için öğrettikleri ve ilham ettikleri gerçekler, küfür ehlinin ve şeytanların elinde şer ve fitne çıkarmak için sihir olarak da kullanılabilir. Nitekim, bunu evvela Bâbilliler yaptı... (1)

B - FELAK SURESİ'NDE GEÇEN

BÜYÜ VE BÜYÜCÜLÜK

Felâk Sûresi'nde, "Ey Muhammed! De ki: Yaratıkların şerrinden, bastırıldığı zaman karanlığın şerrinden, düğümlere nefes eden büyücülerin şerrinden, hased ettiği zaman hasetçinin şerrinden, tan yerini ağartan Rabbe sığınırım." (Felâk, 113: 1-5) buyurulmaktadır.

Görüldüğü gibi, dördüncü ayette, "Düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden..." ifadesi vardır.

Bu da merhum Yazır'ın tefsir ettiği gibi, "İplere, ipliklere, düğümleri düğümlere, yahut gönüllerde düğümlü azimler, inançlar ve tutkunluklar içine üfleyen, yahut öyle düğümler içinde anlaşılmaz kapalı bir halde olarak üfürükçülükle afsun yapan büyücü nefislerin, yahut kadınların, yahut toplumların şerrinden... Allah'a sığınırım" demektir.

(1) Hak Dini, I, 370-372.

Bu sebeple, burada adı geçen büyü ve büyüünün yapılış şekli ile kendisinden Allah'a sığınılan büyücüler üzerinde biraz durmak gerekiyor.

1 - BÜYÜNÜN YAPILIŞ ŞEKLİ

Büyücünün esas yaptığı, üflemdir. Felâk Sûresi'nde "nefesâtî fi'l-ukad" ayetinde geçen üfleme, bizim "nefes etmek" dediğimiz üflemdir ki, biraz tükürüklü, ya da tükürüksüz olarak üfürür gibi yapmaktır. Büyücüler, sihir yaptığı zaman, yaptıkları işin tesirine çirkin nefeslerinin bazı kısımları karışan bir nefesle yardım dilenirler... (1) Fakat üflemede ille de tükürük şart değildir. Büyücü kadınlara üfürükçü denilir ki, ipi düğümleyip ona afsunla üfledikleri içindir. Ayetin, 'Üfürükçü kadınlar' şeklinde tefsir edilmesi, büyücü ve cadıların çoğunun kadınlardan olmasındandır.

Bundan başka büyücüler, Kur'ân-ı Kerim'i altına koyarak, tuvaletlerde bazı ayetleri okuyarak veya domuz yağı ve benzeri pis şeylerle büyü yapar. Yine kadınların saçları, iç çamaşırları ve saçları ile çeşitli şekillerde okuyup bağlayarak, üfleyerek ve tükürerek büyü yaparlar. Saçları, çamaşırları, tırnakları yakarlar veya bir yerlere yardımcıları olan cinlere adayarak gömerler. Bu pisliklerine ilaveten ya tam siyah veya tam beyaz horoz kesip kanını, kadının veya erkeğin idrarını da çeşitli şekillerde, özellikle geçimsiz veya gönülsüz eşleri birbirlerine kaynaştırmakta veya uyumlu eşleri sırf başka birileri öyle istiyor diye birbirlerinden ayırmada kullanırlar. Sonra eşlerden büyü yapılanı diğerini domuz gibi, hayvan gibi görmeye, iğrenç kokular duymaya başlar. Bu da onları ayrılmaya kadar götürür. Özellikle Kur'ânda temas edilen ve kesinlikle haramlardan olarak ele alınan ve büyük günahlardan olarak nitelenen büyü bu kısım büyülerdir.

(1) İbnî'l-Esir, en-Nihaye fi Garibi'l-Hadis, V, 88.

2 - BÜYÜLEYEN KADINLAR VE ERKEKLER

Bilindiği gibi, her toplumda büyü de büyücülük de bulunuyor. Ancak büyüün sadece bir tek yolla yapıldığı sanılmamalıdır. Zira, bazen bir söz, bazen bir bakış ve bazen de bir davranış biçimi insanı büyüleyebilir. Bu büyülenme neticesinde, akla hayale gelmez arızalar, hastalıklar, aşklar ve hatta tapınmalar baş gösterebilir. Bu konuda ise daha çok kadınlar başarılıdır. Bu yüzden de Kur'ân-ı Kerim bu konuya dikkat çekmiş ve büyücülerden bahseden Felâk Sûresi'nde, düğümlere üfleyenleri anlatırken "dişi", yani kadın ifadeleri ile konuyu zikretmiştir. Bununla beraber, büyüleyen erkekler ve büyücü erkekler de yok değildir. Özellikle şimdilerde büyücü ve cinci erkekler artış göstermektedir.

Kur'ân'ın gerek mânâ, gerekse lafız olarak mucize olduğu göz önünde tutulursa, kadınlar için kullandığı tabir ve büyücülerin çoğunluğunu kadınların teşkil etmesine yapılan işaret de gayet anlamlı gelecektir. Özellikle asrımız ve bizden önceki asır itibarıyla konuya bakılır ve istisnalar bir tarafa bırakılırsa, kadın fitnessi had safhadadır ve sadece erkeklerin başına gelen olaylar değil, devletlerin yıkılmasında ve savaşlarında bile kadın parmağı vardır. Zira kadın, erkeği birkaç yönden büyüleyip etkiler ve istediğini yaptırabilir.

Bunlardan biri, dış görünüşündeki cazibesi ise, diğeri de kadınlığa ait özellikleridir. Kılık kıyafeti ve kısıtarak konuşması veya erkeği baştan çıkarıcı tavır ve davranışları da bu arada gözden kaçırılmaması gereken diğer yönlerdir. Ancak konumuz olan büyü, sadece iki kişi arasında olup biten bir işle sınırlı değildir. Üçüncü şahıs olarak da kadın cadılar ve büyücüler, büyücülük konusunda daha etkili, şeytanla ve cinlerin habisle-ri ile diyaloga geçip büyüün etkisini artırmada önemli bir rol oynar. Erkeğe nispetle kadın büyücüler, eğer konuya da vakıfsa daha etkili büyü yapar ve bunu başarır. Nitekim, dünyanın neresinde olursa olsun büyü ve büyücülükle uğraşanlar, tarih

boyunca çoğunlukla kadınlar olmuştur. Kadınların gerek vücut yapılarındaki incelik, gerekse ruh yapılarındaki letafet, bu işe daha yatkındır. Şeytanlar ve cinler, onlarla daha çabuk bağlantı kurar ve daha kolay diyaloga geçer. Bu da ayetlerdeki ifadelerin mucizeliğini ve müfessirlerin isabet ettiğini gösterme açısından önemli bir husustur.

C - NÂS SURESİ'NİN KARANLIK GÜÇLERE VE BÜYÜYE KARŞI OKUNMASI

“De ki: Sığınırım ben insanların Rabbine,

İnsanların hükümdarına, insanların ilahına,

O sinsi vesvesecilerin şerrinden.

O ki, insanların göğüslerine vesveseler fısıldar.

Gerek cinlerden, gerek insanlardan.” (Nas, 114/1-6.)

Gerek bu kitabımızda, gerekse bundan önce çıkan üç kitabımızda (Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre Cin, Şeytan ve Ruhçuluk ve Reenkarnasyon) defalarca yazdığımız gibi, gerek görünüp bilinen, gerekse görünüp bilinmeyen gizli düşmanlarımıza karşı okunan ve kendisiyle Allah’a sığınılan duâ makamında bulunan ve “Muavvizat” denilen, Kur’ân-ı Kerim’in son üç suresi, yani “İhlas, Felâk ve Nas” sureleri, her derde deva niteliğindedir ve (deyim yerindeyse) bu üç sure, “Kur’ân eczanesinin aspirinleri”dir. Bu sebeple, bunlarla Allah’a sığınmalı ve gecenin karanlığından, şeytanların, cinlerin, büyücülerin, vesvesecilerin şerrinden bunlarla korunmalıdır.

Malumdur ki, büyüün tesir etmesi, kişinin içinde bulunduğu psikolojik durumlarla, karamsarlık, evham ve şüphelerle de yakından ilgilidir. Felâk ve Nâs Sûresi’nde ise bu noktalara işaretlerle, normal durumlarda olduğu gibi, insanın başına böyle bir hal geldiğinde de yine sadece Allah’a sığınması istenmekte-

dir. Nitekim, Kur'ân-ı Kerim'de, "Böylece biz, her peygambere insan ve cin şeytanlarını düşman yaptık. (Bunlar), aldatmak için birbirlerine yaldızlı sözler fısıldarlar" buyuruluyor. (En'am, 6/112.)

Mealini verdiğimiz bu ayete göre; insanın her türlü tehlikeye açık olduğu, cinlerden ve insanlardan olan düşmanlarının gerek muhatap olduğu yaldızlı ve sihirli sözlerle, gerekse kitaplara dökülen ve asıl niyetlerinin ne olduğu bilinmeyen kurgu dolu yazılarla rahatça kandırılabilceğini görmekteyiz. Bütün bunlara karşı da, dinlediği kimseyi Allah adına dinlemesi ve işine O'nun adıyla, "Eüzü-Besmele" ile başlaması gerektiğini, okuduğu kitapları da hak namına okuyup, hakikate dair mesajlar almak kaydıyla ve yine "Eüzü-Besmele" çekerek okuması gerektiğini anlıyoruz. Çünkü şeytan, Allah namına başlanılıp bitirilen işlerde çok rahat parmak oynatamaz. Büyücülerin ve insanı kandırmak amacı güden bir kısım edebiyatçı ve felsefecinin kötü niyetleri de ancak bu yolla akim kalır. Yoksa bunların bu yollarla insanları aldatması, okuyucularını veya dinleyicilerini konunun ritmine kaptırıp büyülemeleri mümkündür. Zaten sapıtanların çoğu da böyle saptırılmaktadır. İşte, buna binaen, bu üç surede, önce İhlas Sûresi ile "Tevhid İnancı" telkin edilerek başlanması, Felâk ve Nâs Sûresi ile de Allah'a sığınılması istenmektedir.

Nitekim, Yazır, bu sureyi genişçe tefsir etmiş ve bu surenin tefsirini yaparken Kurtubî'nin Ebu Zer'den naklettiği ilginç bir hadis-i şerifi de nakletmiştir. Ki, bu hadiste Hz. Peygamber (a.s.m.), "insan şeytanlarına" dikkat çekerek; "Sen insan şeytanından Allah'a sığındın mı?" (1) buyurmuştur.

D - BÜYÜ TEŞHİSİ VE BÜYÜ BOZMA

Hakkında sihir yapılmış olan bir kimse için çeşitli rahatsızlıklar söz konusudur. Bunları teşhis etmek için çeşitli yollar

(1) Yazır, Hak Di i, X, 191.

vardır. Bu konuda bir kitap yazan Arif Coşkun, “Sihir, Cin Çarpması, Teşhis ve Tedavi” kitabında, bazı teşhis örnekleri vermektedir. Bunlardan bazılarını nakletmek istiyoruz. Teşhislerden biri, kendisine bağlılık için sihir yapılmış, cinsel ilişkiye giremeyen kadın ve erkek hakkındadır.

“Sihir ancak alâmetlerinden anlaşılır ve ona göre tedavi edilir. Alâmetleri ise cin çarpmasından olan alâmetlerin aynısıdır. Hasta, sebepsiz yere baş ağrısı çeker, sebepsiz yere ağlar, sihir çözen ayetler okununca ağlar; bazen de görünür hiçbir alâmet olmaz... Eğer sihri yapan habıs, bu işi cinlerle ortak yapmışsa alâmetleri şunlardır:

Şiddetli bir baş ağrısı veya her hangi bir uzvun ağrması, kadınının çocuğunu düşürmesi, fazla adet kanı gelmesi, insanın konuşmasına mani olmak veya evine, işine gitmesine mani olmak.”

Sihrin en çok tesir ettiği kimseler ise şöyle sıralanıyor: “Allah’tan gafil, cahil, kalbi zayıf, her şeye meyleden kişiler, şehvetine düşkün, süfli kişiler ve ekseriyetle kadın ve çocuklardır.

Bağlanmak da sihirden bir bölümdür. Sihri yapan büyücü veya sihirbaz, şeytandan yardım isteyerek sihri yapıyor. Şeytan, sihir sebebi ile insana musallat oluyor ve beynindeki tenasül uzvu ile alakalı merkezi tahakkümü altına alıyor, tenasül uzvuna giden sinyalleri önlüyor, intişar olmuyor. İntişar olmayınca cinsi yakınlık olmuyor. Bu sihrin en şiddetlisidir ki, bunda intişar olmaz. Fakat bu sadece kendi karısı ile böyledir. Başka biriyle evlenecek olsa ona karşı değil.

Bazen kadın, kocasına sihir yapar, kendisinden başkasına karşı intişar olmaz. Başka bağlama usulünde ise normalde intişar vardır. Fakat tam hanımının yanına gelip cinsi yakınlıkta bulunacağı zaman intişar olmaz, intişar olmayınca da cinsi yakınlık olmaz...

Bazen çok güzel bir kadına yaparlar. Cin gelir, o güzel kadını çok çirkin bir şekilde, domuz, maymun veya benzeri şekillerde kocasına gösterir. Kocasını da ondan nefret eder ve birbiri ile birleşemezler. Bunun aksi de olur.

Bazen çok çirkin kadına yaparlar, onu da kraliçe gibi gösterirler.

Bazen kadına yaparlar. Erkek yanına geldiği zaman kasılır, ayakları açılmaz. Kadın ve erkek o kadar uğraşmalarına rağmen ayakları açılmaz ve cinsel yakınlık hasıl olmaz.

Bazen erkeğe yaparlar, yatak odasına girer girmez uyku bastırır. Hiç takati kalmaz, uykudan da gözleri açılmaz.

Bazıları da karı koca arasındaki sihrin şu şekilde olduğunu söylemiştir:

- 1 - Karı koca, birbirini çok çirkin görür.
- 2 - Sihir sebebi ile karı koca arasında muhabbet olmaz.
- 3 - Erkeğin tenasül uzvunu sihir ile bağlayarak.
- 4 - Kadını bağlayarak.

Sihir sebebi ile çeşitli hastalıklar da meydana gelebilir. Ayrıca karı koca arasında ayrılık veya bağlılıklar meydana gelebilir. Gerek büyü yoluyla verilen rahatsızlıklardan gerekse başka sebeplerden, cin çarpan insanlarda, hem uyanırken, hem de uykuda iken bazı rahatsızlıkların olabileceği ileri sürülerek, bu konulardaki rahatsızlıkların şöyle teşhis edilebileceği söylenir:

“Uykuda şu rahatsızlıklar olabilir:

- 1 - Uzun zaman sağa sola döner, uyuyamaz. İyice dinlendikten sonra uyur.

2 - Sebepsiz yere devamlı üzülür ve gece boyu devamlı sıkılır.

3 - Bazı insanları görünce onlardan sıkılır, korkar; bir yerden bekler, yardım da göremez.

4 - Çok korkunç rüyalar görür.

5 - Rüyasında kedi, köpek, kurt, tilki, aslan, inek ve fare gibi hayvanlar görür.

6 - Dişlerini sıkır.

7 - Uykuda çok ağlar veya güler veya çılgık atar.

8 - Uykuda ah vah eder.

9 - Uykuda şuursuz olur, kalkıp yürür.

10 - Yüksek bir yerden düşüyormuş gibi olur.

11 - Kendisini kabirde, pis yerlerde, korkunç yollarda görür.

12 - Garip insanlar görür; siyah, çok kısa boylu veya çok uzun boylu.

13 - Çizgi gibi, çok garip şeyler görür.

Uyanık halde iken görülen rahatsızlıklar:

1 - Sebepsiz yere başı ağrır.

2 - İbadet etmekte, Allah'ı zikretmekte çok zorlanır.

3 - Beyin yorgunluğu.

4 - Kasılma ve sinirlenmek.

5 - Tembellik.

6 - Her hangi bir uzvunda doktorların sebep bulamadığı bir ağrı ve sancı bulunur.

Bazen de cinin insan bedenine girebileceği ve şu rahatsızlıkları verebileceği ileri sürülüyor:

1 - Cin, bedenin içine girer; bedende ağrı, sancı ve titreme olur.

2 - Her hangi bir uzva girer; kol, ayak ve dil gibi.

3 - Uzun zamandır cesettedir.

4 - Gelir, vurur gider, daima cesette kalmaz.

Bu, uykuda ve uyanık iken olan sebeplerin hiçbirisi olmadan cinin varlığını, cesette olduğunu şu şekilde anlarız: Hastanın kulağına okumaya başlayınca cin içeride ise açık alâmetler gözükmeye başlar. Hastanın bayılması, çığlık atması, titremesi, elini gözlerine kapatması gibi...

Bir büyüünün veya cinin etkisiyle hastalanmış bir kimsenin tedavisine başlanmadan önce bazı şartların yerine getirilmesi gerekir. Meselâ: Hasta huzurlu olacak, Allah'ı zikredecek, beş vakit namazını kılacak, şarkı, türkü gibi boş şeylerle meşgul olmayacak ve televizyon seyretmeyecek, haramlardan uzak duracak, kadınsa beraberinde mahremi getirecek, İslâmi şekilde örtünmüş olacak. Okunma esnasında evde canlı resmi olmayacak ve abdestli bulunacak. Üzerinde ayet ve hadislerin dışında karalama muskalar olmayacak. Bu şartlardan sonra, hastanın şu şekilde tedavi edilebileceği söylenir:

Hafif bir sesle;

1 - Fatiha Sûresi,

2 - Bakara Sûresi'nin ilk dört ayeti,

3 - Bakara Sûresi'nin 163-164. ayetleri,

4 - Ayet el-Kürsi,

- 5 - Bakara Sûresi'nin 285-286. ayetleri,
  - 6 - Al-i İmran Sûresi'nin 18. ayeti,
  - 7 - A'raf Sûresi'nin 54. ayeti,
  - 8 - Mü'minün Sûresi'nin son üç ayeti,
  - 9 - Saffat Sûresi'nin ilk on ayeti,
  - 10 - Haşir Sûresi'nin son üç ayeti,
  - 11 - Cin Sûresi'nin ilk üç ayeti,
  - 12 - İhlas, Felâk ve Nas Sûresi
- okunup, hastanın sağ kulağına üflenir.

Ancak, yukarıda zikredilen belirtilere bakıp da herkes kendisinde büyü veya cin olduğunu, cin çarpmasına uğradığını zannetmemelidir. Çünkü bunlar, kasten yapılan şeylerdir ve buna bağlı olarak da hastalıklar meydana gelmektedir. İnsanı, durup dururken cin çarpmadığı gibi, sebepsiz yere de büyü yapılmaz. Tedbir olarak, insan, özellikle saçına, tırnağına ve büyücülerin kullanabileceği elbise ve diğer istismar edilebilecek eşyalarına dikkat etmelidir. Çünkü büyücülerin pek çoğu insanın giyip çıkardığı veya kullandığı, kesip attığı şeylerle büyü yapmaktadır.

Kısacası, günlük hayatımızda duâ ve ibadetlerimize dikkat eder, duâlarla Allah'a sığınır ve gerektiği gibi yakın olursak, O'nun himayesine girer, büyüden ve büyüü uygulayabilecek büyücülerden, habis ruhlardan korunmuş oluruz.

Elinizdeki kitap için hazırlık yaptığım sırada, daha önceleri de merak ettiğim bir medyumla tanıştım. Arkadaşlarımla da ısrarıyla, bana bir bakmasını istemiştin. Suyu baktı, cinlerini çağırdı ve onlara, bende büyü olup olmadığını sordu. Sonra,

birkaç defa bir suya bir de bana baktı ve “Ne ile korunuyorsun?” diye sordu. Ben de “Nasıl yani?” diye karşılık verince, merakla, “Her gün ne okuyorsun?” dedi. Bunun üzerine, “Ne oldu ki?” deyince, bana, “Size pek çok kere büyü yapılmış ama tutturamamışlar. Eğer bunları özel bir duâ ile korunmayan, normal bir insana yapmış olsalardı, şimdiye çoktan ölürdü!” dedi. Ben de her gün mutlaka “Cevşen’ül-Kebir” okuduğumu ve namazlardan sonra da sünnete uygun duâ ve tesbihatlarımı yaptığımı söyledim.

Bu sebeple, yeri gelmişken bazı büyü örneklerini ve değerlendirmelerini yapmak, büyücülerin ve büyüünün çirkin yüzünü göstermek istiyoruz. Ancak hemen ifade edelim ki, verdiğimiz örnekleri, büyü yapılması amacıyla değil, bu konudaki istismarları anlatmak için zikrediyoruz. Zaten bazı noktaları da eksik bıraktık ki, kimse böyle bir şeye yeltenmesin; şayet yeltenmiş olsa da tesir etmesin. Çünkü bunun vebali, verdiğimiz bilginin getireceği sevap ve manevi kazançtan daha büyüktür. Bilindiği gibi, tahrip kolay ve tamir her zaman zordur.

E - NAZAR / GÖZ DEĞMESİ

Parapsikoloji dilinde “Psikokinezi” denilen nazar, yani göz değmesi de bir çeşit büyülemedir. Baktığımız kişilerden veya eşyalardan çok defa gözlerimizi alamadığımız olur. Bu sırada bilerek veya bilmeyerek karşıdaki eşyayı yerinden düşürebilir veya Uri Geller gibi, eşyanın atom ve moleküllerine tesir yoluyla eğip bükenler gibi, bir tahribat yapabiliriz.

İnsanlarda karşı cinse duyulan sevgi veya aşırı tutku ve aşkın da böyle başladığı bir gerçektir. Çünkü gözler, ruhî fonksiyonlarımızı ve beyin gücümüzü en rahat ve en tesirli şekilde kullanabildiğimiz organlarımızdır. Bilim adamlarının da tespit ettiği gibi, göz yoluyla bir çeşit hipnoz olayı gerçekleşmektedir. Meselâ yılan fareyi, kuşu veya diğer avlarını böyle yakalar. Yılan, gözlerinden gönderdiği zehirli ışınlar yoluyla avının beyin

fonksiyonlarını bozmakta ve talihsiz av, bir anlık göz göze gelmenin bedelini hayatiyle ödemektedir. İşte, bu husus, insanlar için de aynen geçerlidir. İnsanlar da göz yoluyla karşı tarafa zarar verebilmektedir.

Bir kısım gözlerin nazar konusunda daha etkili olması da saydamlığının fazla olması ile ilgili olsa gerektir. Halk arasında, yeşil ve mavi gözlerden kaçınmak adeti vardır. İnsan, özellikle kıskançlık ve kötü niyetle, kem gözle bir şeye baktığı zaman, daha çabuk zarar verebilir. Bu yüzden, kişinin, beğendiği bir şeye ısrarla bakması halinde, ona, "Allah dilemezse hiçbir şey olmaz" anlamına gelen "Maşaallah" veya "Allah'ın bereketi üzerine olsun" anlamına gelen "Barekallah" demesi tavsiye edilmiştir.

Göz değmesi hakkında rivayet edilen hadisler, bunun hak ve gerçek olduğunu açıklığa kavuşturmakta ve nazara karşı yapılması gereken hususları da ortaya koymaktadır. Yani nazar, bazılarının zannettiği gibi, "Batıl" bir inanç değil, hak ve gerçektir. Buhârî, Müslim ve Ebu Davud'un İbni Abbas'tan rivayet ettiği bir hadis-i şerifte, Hz. Peygamber (a.s.m.), şöyle buyurmaktadır: "Göz değmesi haktır. Eğer kaderi (delip) geçecek bir şey olsaydı, bu, göz değmesi olurdu. Yıkanmanız talep edilirse yıkanın." (1)

Hız. Aişe'den (r.a.) rivayet edilen bir hadiste de Hz. Peygamber'in (a.s.m.), "(Göz değmesinden) Allah'a sığın. Zira, göz değmesi haktır" buyurduğu nakledilmektedir.

Sahiheyn ve Ebu Davud da Ebu Hüreyre'den (r.a.) nakledilen bir hadis-i şerifte, Resulullah'ın (a.s.m.), "Göz değmesi haktır" dediği belirtilmiştir. (2)

(1) Müslim, Selam 42, (2188); Tirmizî, Tıbb 19, (2063).

(2) Buhârî, Tıbb 36, Libas 86; Müslim, Selam 41, (2187); Ebu Davud, Tıbb 15, (3879).

Ebu Davud'un Hz. Aişe'den (r.a.) rivayet ettiği bir hadis-i şerifte ise gözü değen ve kendisine göz değmesinin zarar verdiği kimselere ait yapılacak işlem ve nazara karşı uygulanacak tedaviden bahsedilmektedir: "Gözü değene (ain) abdest alması emredilir, onun abdest suyu alınır, bununla göz değmesine uğrayan (main) yıkanır." (3)

Ayrıca, aşağıda meal ve tefsirini vereceğimiz, Kalem Sûresi'nin 51 ve 52. ayetlerinin de nazara karşı tedavi edici özelliğinin bulunduğu, rukye ile tedavi yapanlar için önemli bir esas teşkil etmektedir.

Nazar konusunda, Hz. Peygamber (a.s.m.) döneminde yaşanan ve tespit edilen, bizzat Hz. Peygamber'in (a.s.m.) de ilgilendiği, sahabeden iki kişi arasında geçen ve İmam Malik tarafından rivayet edilen bir hadis-i şerifte bildirilen olay, oldukça dikkat çekicidir:

Muhammed İbni Ebi Ümame İbni Sehl İbni Hanif, babasından şunları işittiğini anlatmıştır: "Babam Sehl (r.a.), (Cuhfe yakınlarındaki) Harrâr nam mevkide yıkandı. Üzerindeki cübbeyi çıkardı. Bu sırada Amir İbni Rebia ona bakıyordu. Sehl, bembeyaz bir tene, güzel görünüşlü bir cilde sahipti. Amir, 'Ne bugünkü bir manzarayı, ne de böylesine, ancak çadıra çekilmiş bâkirede bulunabilen bir cildi hiç görmedim' dedi. Sehl, daha orada iken hummaya yakalandı ve rahatsızlığı şiddet peyda etti (ve yere yıkıldı). Durum, Resulullah'a (a.s.m.) haber verildi ve 'Başını kaldırmıyor' dendi. Halbuki, Sehl, orduya kaydedilmişti. 'Ya Resulullah (a.s.m.). O, sizinle gelemez. Vallahi başını bile kaldıramıyor!' dediler.

H. Peygamber (a.s.m.), 'Onunla ilgili olarak her hangi bir kimseyi itham ediyor musunuz?' diye sordu. 'Amir İbni Rebi'a var' dediler. Resulullah (a.s.m.), onu çağırıp kendisine kızdı ve

(3) Ebu Davud, Tıbb 15, (3880).

‘Sizden biri niye kardeşini öldürüyor? Niye bir ‘Bârekallah!’ demedin? Onun için abdest al!’ buyurdu. Bunun üzerine, Amir yüzünü, ellerini, kollarını, dizlerini ve ayaklarının etrafını ve izârının içini bir kaba yıkadı. Sonra, bir adam bu suyu onun (Sehl’in) üzerine arkasından döktü; derken o, ânında iyileşti.” (4)

Nazarın tesiri hakkında kişinin maddî manevî, yani inanç, beden ve ruh olarak pisliğinin de önemine dikkat çekenler vardır. Bunların başında da kafirler gelmektedir ki, bu konuda nazil olan ayette, onların bu durumuna dikkat çekilmiştir: “O kafirler, Kur’ân’ı işittikleri zaman, neredeyse seni gözleri ile devireceklerdir. Bir de durmuşlar, ‘O bir deli’ diyorlar. Halbuki o, alemler için bir öğüttür.” (5)

“Gerçekte o inkârcılar, Allah’ın nimetlerine nankörlük ederek âyetlerine yalan deyip, seni yalancı çıkarmaya kalkışan ve durumları ve huyları anlatılan Mekke kâfirleri, o zikri, Allah tarafından öğüt olarak okuduğun Kur’ân’ı işittikleri vakit, az daha seni gözleri ile kaydıracaklardı. Onun yüksekliğini öyle hissetmişlerdi ki, kıskançlıklarından az daha nazar değdirecekler, aç ve kem gözlerinin kötülükleriyle ellerinden gelse seni yok edeceklerdi.

Demek ki, öfkenin bedende bir hükmü ve tesiri olduğu gibi, gözlerin de karşılardakine bakışlarına göre, iyi veya kötü bir hükmü vardır. Kimi, elektrik gibi dokunur, çarpar, mıknaatılar gibi manyatize eder; kimi, tutkun olur, kimi de aldığı etkiyle kıskançlığından bir öfkeye düşer, türlü türlü suikastlara ve tuzaklara kalkışır. Ki, maddî veya manevî, bunlardan hangisi olursa olsun, hedefine ulaştığında göz isabet etmesi, göz değmesi veya “nazar” denilen şey olur.

(4) Muvatta, Ayn 1, (2, 938).

(5) Kalem, 68/51-52.

Bunun hakkında uzun uzadıya sözler söylenmiştir. İnkâr edenler ve böyle bir şeyin olduğunu kabul edenler olmuş ise de biz, detayına gerek duymayarak, bu kadarla yetiniyoruz. Nasıl olduğu veya ne şekilde olursa olsun, göz değmesi vardır. Allah korusun, göze batmak tehlikeli bir şeydir. Allah, koruyacağı kulları için göz değmesine karşı bir siper yapar. İnanmayanlar, bu sûre ile veya bundan evvel Kur'ân'ı ilk işittikleri zaman, onun nazmı ve mânâsıyla edebî güzelliğinin yüksekliğini ve peygamberin ona nâil olmasını son derece kıskanmış ve hemen hemen yiyecek gibi bütün bakışlarını ona dikmiş, onu kaydırmak istemişler, bu, onların o derece dikkat nazarlarını çekmişti. "Öyle iken bir de durmuşlar, 'O, her halde bir deli' diyorlar, (şaşkınlıklarından) kendi kendileriyle çelişkiye düşüyorlar. Böylece, gözlerinin zehrini kendilerine döküyorlar." (6)

Nazardan korunmak için en sağlıklı yol, duâ ve yukarıda Hz. Aişe validemizden ve Muhammed İbni Ebu Ümame'den nakledilen hadis-i şerife itibar edilmelidir. Yoksa nazar boncuğu, tavuk, güvercin pislikleri, öküz boynuzu, at nalı, sarımsak vs. gibi, halk arasında yaygın olan batıl inançlara itibar edilmemelidir. Bunların hepsi yasaklanmıştır. Taş, ağaç ve pislikten medet ummak, yanlışdır ve şirktir. Onların kendilerine faydası yoktur ki insana faydası dokunsun. Taşı kırarsın, pisliği yıkar-sın silinir, yok olur, gider. Yok olup giden şeylerin fayda vermesi ise düşünülemez.

F - BÜYÜ İLE YAPILABİLDİĞİ SÖYLENİLEN

BAZI HUSUSLAR

Bu konuda yazılmış yüzlerce kitap, bunların hepsinde de yüzlerce konu var. Söz konusu kitaplarda, büyü ile pek çok şey yapılabileceği kaydedilmektedir. Bu tür kitapları da eskiden

yazılanlarla, yeni kuşak büyücülerin yazdıkları olarak ikiye ayırmak yerinde olur. Meselâ, bu konudaki en meşhur kitaplardan biri, Seyyid Süleyman el-Hüseynî'nin, "Kenzü'l-Havas" isimli kitabıdır. Bir diğeri, İmam Ahmed bin Ali el-Elbûnî'nin "Şemsü'l-Maarifi'l-Kübra" isimli eseridir. Her ikisinin de tercümesi yapılmıştır ve piyasada peynir ekmek gibi satılmaktadır. Üstelik, el altından satıldığı ve baskılarının da son derece kalitesiz, çoğunun da fotokopi yoluyla çoğaltıldığı ve korsan yollarla dağıtıldığı halde, bu kitaplar, "yok" satılmaktadır. Yeni kuşaktan ise herkesin elinde dolaşan en meşhur büyücülük kitabı, Mustafa İloğlu'nun derlediği "Gizli İlimler Hazinesi" ile daha az zararlı olduğu söylenebilecek "Kur'ân-ı Kerim'in Havas ve Esrarı" adıyla çevrilmiş olan, İmam Yafî'nin "ed Dürrü'n-Nazım fi Havassı'l-Kur'âni'l-Azım" adlı kitabı, piyasada bulunanların en meşhurlarındadır.

Yukarıda adını verdiğimiz bu kitapların hemen hepsinde, üç aşağı beş yukarı aynı konulardan bahsedilir. Bunlar, genellikle çaresizlik içinde kıvranan insanların aradığı çarelere yönelik konulardır. Meselâ;

– Karı koca arasındaki veya başka her hangi iki kişi arasındaki var olan husumeti gidermek veya aralarına kin ve düşmanlık sokmak,

– İki kişinin arasını bulmak,

– Bir kadınla bir erkeği birbirine sevdirmek, aşık ettirmek, (Özellikle bu konuda yeminler edilmekte, "tecrübe ile sabittir" denilmekte ve inandırmak için her türlü teminat verilmektedir.)

– Baş, diş ve göz ağrısı vermek veya gidermek,

– Sidiklik bağlamak,

– Nohut şişirerek öldürmek,

- İç sıkıntısı vermek,
- Uyku bağlayarak ve sair yollarla bir kimseye hastalık ve sıkıntı vermek,
- Kadın ya da erkeğin evlenmesini kolaylaştırmak,
- Erkeklik bağlamak,
- Erkekliği bağlı olanı çözmek,
- Bahtı kapalı olup evlenemeyenlerin bahtını açıp evlendirmek,
- Erkek çocuk sahibi yapmak,
- Rızık kapılarını açmak ve bol kazanç sahibi yapmak,
- Çocuğu yaşayamayanların çocuklarının yaşamasını sağlamak (sübyan),
- Kaybolan eşyaları bulmak,
- Hırsızın kimliğini bilmek,
- Define bulmak,
- İstenilen şeyi rüyada görmek,
- Bir kimseyi bir yerden sürüp çıkarmak,
- Bir yeri yerle bir etmek,
- İstenemeyen şahsı kovmak,
- Düşmanları mağlup etmek,
- İnsanları içkiden, kumardan ve zinadan vazgeçirmek,
- Sihri iptal etmek,

- Göze görünmemek,
- Uzun ömürlü olmak,
- Silahların tesirinden korunmak ve kurşun işletmemek,
- Havale, cin çarpması, bayılan ve hayal görenleri iyileştirmek,
- Kendi kendine ağlayan veya gülen kişileri iyileştirmek,
- Saralı ve felçli hastaları iyileştirmek,
- Konuşamayan ve yürüyemeyen çocukları iyileştirmek,
- İnsanı uykudayken konuşturup istediğini söyletmek,
- Ruhları emir altına almak,
- Bir şahsı istediği yere getirtmek,
- Dil bağlayıp dedikoduları önlemek,
- Kötü komşuların şerrinden kurtulmak,
- Kismet açmak,
- Zalimlerin şerrinden emin olmak,
- Papaz Büyüsü'nü bozmak... vs vs...

G - TAHRİF EDİLEN KUR'ÂN AYETLERİ

Bütün bu konuların gerçekleşmesi için Kur'ân-ı Kerim'de mevcut bulunan ayetlerin kullanılması ise oldukça düşündürücü bir husustur. Seyyid Süleyman el-Hüseyni, Kenzû'l-Havas'ın önsözünde, cinlerin ve şeytanların varlığından, İslâmiyet'in zuhurundan evvel kâhinlerin ve rahiplerin İncil ve Tev-

rat'ın ayetlerini okuyarak keramet gösterdiklerini, Hz. Adem'-den (a.s.) günümüze kadar ayetlerin Esmâ-i Şerifin havassı bulunduğunu, evrad ve ezkar ile iştilal edildiğini, her zaman ciddiyet ve azimle, tam bir dikkat ve saf, temiz ve arınmış bir kalple okunan ve yazılan evrad ve esmadan yapılan vefk ve tılsımlardan beklenen neticenin hasıl olduğunu, Kur'ân-ı Kerim'de havas ilminin bulunduğunu, bunun da bazı ayet ve surelerde gizli bulunduğunu, bunların bazı kelimelerinin veya ayetlerinin tamamının belli sayılarda okunması halinde beklenen neticenin gerçekleşeceğini, bunda da "din erbabının şüphesi olmadığını" (1) kaydetmektedir.

Seyyid Süleyman'ın kaydettiği hususlardan da hareketle, cinlerin ve ruhların varlığına, Kur'ân-ı Kerim'de pek çok ilmin de mevcut olduğuna inanmamak mümkün değil. Ancak bazı surelerin ve ayetlerin sihre alet edilmesinin doğru olmadığı, çünkü Kur'ân'ın böyle bir maksatla inmediği de sabittir. Bütün alim ve ariflerin ittifakı, Kur'ân-ı Kerim'in kendi irşad ve tebliğleri, Hz. Peygamber'in, bütün sahabe ve tabiînin dahi imamları ve alimlerinin de ittifakı ile bilinmektedir ki; Kur'ân-ı Kerim, insanları şirkten ve küfürden kurtarıp, Allah'ın varlığına ve birliğine iman etmelerini sağlamak (2), iman edenleri takva ya ulaştırmak ve ahlâklarını yükseltmek (3), doğru ve müstakim bir inanca ulaşmalarını, küfür karanlıklarından iman aydınlıklarına çıkmalarını sağlamak (4), Allah'tan bir rahmet olarak hayatlarına yön ve yol göstermek (5); kısacası, O'na inananlara bir öğüt olarak, dünya ve ahiret saadetlerini temin etmek için bir hidayet rehberi olarak (6) indirilmiştir.

(1) S. Süleyman el-Hüseyni, Kenzü'l-Havas, I, 8-9.

(2) İbrahim, 14/1, 52.

(3) Bakara, 2/2; Nahl, 16/64; İsra, 17/9; Ahkâf, 46/12.

(4) İbrahim, 14/1; Tûr, 52; Secde, 32/3; Ahzab, 33/43; Hadid, 57/9; Talâk, 65/11.

(5) Maide, 5/16; Nahl, 16/102; Nahl, 16/64, 89.

(6) En'am, 6/157; A'raf, 7/2; Nahl, 16/64; Sâd, 38/29; Talâk, 65/11.

“Sırf bu maksatlar için inen bir kitabın ayetlerinin iniş gayelerini saptırarak, sihirde kullanmak doğru mudur?” demeye hiç gerek var mıdır? Kur’ân-ı Kerim’de, ayrıca, insanların, Kur’ân’a ait görevlerini yerine getirip getirmediplerinden, ona nasıl davrandıklarından, onu okuyup okumadıklarından, okuyup öğrendiklerini yaşayıp yaşamadıklarından sorumlu tutulacakları da bildirilmektedir. (7)

Şimdi, bahse konu olan hususlardan bazılarını ele alalım: Meselâ; Hz. Musa’nın (r.a.) bir sandığa konulup nehre atılması-nı, sonra Firavun’un onu bulup sevgiyle büyütmesini anlatan ve içerisinde “Muhabbet” kelimesi geçen bir ayeti (8) ele alarak, bir kadın ve erkeği birbirine sevdirmek için yapılan büyü-lerde kullanıldığı, vefk ve tılsım haline getirildiği görülmektedir. (9) Oysa, ayette böyle bir konu geçmemektedir. İslâm’ın temel kaynaklarından olan Kur’ân ve sünnet ile, bunların şerh ve izahları bulunan hiçbir tefsir ve hadis kitabında, günlük hayatımızın düzenlemesi mahiyetinde olan hiçbir fıkıh kitabında böyle bir konuya rastlamak mümkün değildir. Zira, Kur’ân, böyle bir maksatla indirilmemiştir. Ancak kendilerine ‘İslâm Alimi’ süsü veren böyle kimseler, bunun İslâmi ilimlerden olduğunu ve Kur’ân’a dayandırarak da meşruluğunu öne sürmektedir.

Diğer bir konu da, Gizli İlimler Hazinesi (10), Duâlar ve Tılsımlar (11), Şemsü’l-Maarif (12) ve Kenzü’l-Havas (13) gibi, aynı maksatla yazılmış dört kitapta bulunan; ‘Yıldızlar, yıldızların insan kaderine olan etkisi ve buna göre yapılacak evlilikler’ ile ‘Said ve nahis; uğurlu ve uğursuz vakitler’ bulunduğundan

(7) A’raf, 7/6; Zuhruf, 43/44.

(8) Tâhâ, 20/39.

(9) el-Hüseyini, Kenzü’l-Havas, IV, 394.

(10) M. İloğlu, Gizli İlimler Hazinesi, VII, 11-316.

(11) M. Yiğit, 54-56; 70-71.

(12) el-Bûni, Şemsü’l-Maraif, III, 186-195; 267-271.

(13) el-Hüseyini, Kenzü’l-Havas, I, 11-17, 198.

ve bunların ‘hayır ve şerre’ muvaffak olanlardan bahsedilmektedir. Burada, haftanın günleri, aylar ve burçlarla, teker teker ele alınmakta, günün 12 saatinin hangi gök cismine ait olduğu, hangisinin uğursuz, hangisinin uğurlu ve hangi saatlerde, hangi büyülerin yapılabileceğinden bahsedilmektedir. Ayrıca, “Güneş, Ay, Zühre, Utarit, Zuhale, Müşteri ve Merih” yıldızları ile diğer yıldız ve burçlardan da bahsedilmektedir. Söz konusu bahisler ve zikredilen saatlerde büyü yapılması incelendiğinde, asıl kaynağın, geçmiş milletlerden yıldızlara tapan Sabiilerle, Babillilerden ve İslâm öncesi Cahiliye toplumlarından gelmiş olduğu rahatlıkla görülecektir.

Bu konuya, İslâm Ansiklopedisi’nin cin maddesinde de temas edilmektedir. Eserde, “İslâm Dini’nin ana kaynaklarında bulunmayan ‘Azâim (cincilik)’ ve ‘Havas’sa dair bu bilgilerin, daha çok Mısır, İran, Türk ve Hint bölgelerinde yaşayan eski kültürlerden müslüman toplumlara intikal ederek, halklar arasında yaygın bir şekilde benimsenen inançlar haline geldiği, ilim adamlarınca kaydedilen bir husustur” (14) denilmektedir.

Dikkat edilirse, ‘Said ve nahs vakitler’ ifadesi, İslâm’da ‘uğursuzluk’ olmadığı halde, ‘uğursuz vakitler’ tabiriyle yerleştirilmeye çalışılmaktadır. Buna da şu ayetleri delil göstermektedirler:

“Biz, onların üstüne, uğursuz mu uğursuz bir günde, uğultulu kasırgayı gönderdik.” (15)

“Biz de, onlara dünya hayatında rezillik azabını tattırmak için o uğursuz günlerde, üzerlerine dondurucu bir rüzgar gönderdik. Ahiret azabı ise daha da kepazeliktir. Ve onlara hiç yardım edilmez.” (16)

(14) Kılavuz, TDV, İslâm Ansk. VIII, 10.

(15) Kamer, 54/19.

(16) Fussilet, 41/16.

Bu ayetlerde konu edilen uğursuzluk, büyücülerin bahsettiği uğursuzluk değildir. Allah'ın yarattığı hiçbir gün, hiçbir ay, hiçbir saat ve hiçbir eşya, uğursuz değildir. Uğursuzluk tabiri, o gün veya o saate yaşanan olayın çirkinliğini, dehşetini, başa gelen belayı ve musibeti anlatmak için, kafirlerin peygamberler hakkında kullandığı tabirle ifade edilmiştir. Nitekim, büyücülerin kastettiği uğursuzlukla, ayetlerde geçen uğursuzluğun aynı olmadığını Hamdi Yazır, şöyle açıklıyor: "Nuhusetli, uğursuz günlerde... tabirinden, Müneccimler, bazı günlerin 'nahs' olduğuna delil getirmişlerdir. Fakat Kelam bilginleri demişlerdir ki; günlerin 'uğurluluk' veya 'uğursuzlukla' nitelen-dirilmeleri zatî (günün kendisinden) değil, izafî (göreceli/kişiyeye ve anlayışa göre)dir. Yani gün, bir adama göre uğursuz, diğer bir adama göre de uğurlu olabilir. Elem çeken bir adam için uğursuz, nimet gören bir adam için uğurlu olur." (17)

Ayrıca, Hz. Peygamber (a.s.m.), İslâm'da uğursuzluk diye bir şey olmadığını bildirmiş (18), uğursuzluk çıkarmayı şirk saymış, bunu da, üstüne basa basa üç kere tekrar etmiştir. (19) Yine, Hz. Peygamber (a.s.m.), yıldızlarla ve astronomi ile ilgili birtakım bilgilerin büyücülükte kullanılmasını yasaklamıştır (20). Burada, hemen şunu söylemek gerekir ki: Büyücüler, uğursuzluk konusundaki yanlış tutumlarıyla, yıldızlarla ilgili ilmi şaptırdıkları ve Hz. Peygamber'in (a.s.m.) yaşağını çiğnedikleri açıktır.

H - NETİCE

Bu konuda, kısaca şunları söylemek yerinde olur diye düşünüyoruz: İslâm Dini, kapalı, marjinal ve kişilere göre değişen, çeşitli anlamlara çekilebilen bir din değildir. İslâm'ın bütün

(17) Yazır, Hak Dini, VI, 551; VII, 350.

(18) Buhârî, Tıbb, 19, 43, 44, 45, 54; Müslim, Selam, 102, 107, 110.

(19) Ebu Davud, tıbb 24, (3910); Tirmizî, Siyer 47, (1614).

(20) Ebu Davud, Tıbb, 22, (3905); İbn Mace, Edeb, 28, (3726); Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 227, 311.

emir ve yasakları oldukça açık ve nettir. Her şeyin yeri ve makamı, hayatın tanzimi ve yaşanışı bellidir. Hastalıklar karşısında Kur'ân'da ve Sünnet'te oldukça çok fazla yer alan tıp konuları yol göstermekte, tedavinin de bu yolla olacağı bildirilmektedir.

Hz. Peygamber (a.s.m.), hasta olan Sâd ibn ebi Vakkas'ı (r.a.) ziyaret etmiş ve kendisini tedavi olmaya teşvik ederek, o devrin hekimlerinden olan Hâris b. Keled'e gitmesini emretmiştir. (21) Ayrıca, Ebu'd Derda'dan (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte; "Allah Teâla Hazretleri, hastalığı da ilacı da indirmiştir. Ve her hastalığa bir ilâç vermiştir. Öyleyse, tedavi olun. Ancak haram olan şeyle tedavi olmayın." (22) buyurmuştur. Son cümlede geçen 'haram olan tedavi'ye büyü de dahildir ki, büyücülerin bunu kulak ardı etmesi, yaptıkları işin meşru olmadığını delilidir.

Gerçi, elinizdeki kitabın önceki sayfalarında, bu yolla gelen hastalıklardan korunmak için büyücülükle ilgili ilmi öğrenmenin mahzuru olmadığını belirtmiştik. Ancak, yine de, "Cennete sorgusuz sualsiz gidecek kişilerin büyücüye, muskacıya gitmeyen, uğursuzluk saymayan ve Allah'a tevekkül eden" kişilerden olacaklarını da, Hz. Peygamber'in (a.s.m.) dilinden kaydettik. Bu durumda, tedavi olmak için, habis ruhlarla ilişki kurup yanlış işler de yaptığını bildiğimiz büyücüler yerine, doktorlara ve tıbbâ müracaat etmek gerekir. Duâ ile yapılacak tedavilerde de, Resulullah'ın (a.s.m.) tavsiye ettiği duâlara, ayrıca, Kur'ân'dan örneklerini verdiğimiz duâlara başvurmak gerekir. Efendimizin (a.s.m.) kendisinin de yaptığı, Hz. Âişe'den (r.a.) rivayet edilen şu tavsiyeye uymak da en doğru davranış olur; "Hz. Peygamber (a.s.m.), yatağına girdiği zaman, ellerine üfle-yip Muavvizeteyn'i ve Kul Hüvallahü Ehad'i okur, ellerini, yü-

(21) Ebu Davud, Tıb, 12, (3875).

(22) Ebu Davud, Tıbb 11, 3874.

züne ve vücuduna sürer, bunu da üç kere tekrar ederdi. Hastalandığı zaman, aynı şeyi kendisine yapmamı emrederdi.” (23)

Görüldüğü gibi, Hz. Peygamber (a.s.m.), hastaları, tedavi olmak için büyücülere göndermemiştir. Ya tıbbı havale edip hekimlere göndermiş, ya da Kur’ân ve Sünnet eczahanesine göndermiştir. Böylece evrensel şifalardan faydalanmasını istemiştir. Hem zaten Yüce Allah, Kur’ân’ın, müminler için bir rahmet ve bir şifa olduğunu bildirmiş (24), manevi dertlerimiz için başvuru kaynağı olarak da Kur’ân’ı göstermiştir.

(23) Buhârî, Fedâilu'l-Kur’ân, 14, Tıbb, 39, Daavat 12; Müslim, Selâm, 50, (2192); Mu-vattâ, Ayn, 15, (2, 942); Tirmizî, Daavât, 21, (3399); Ebu Dâvud, Tıbb, 19, (3902).

(24) İsra, 17/82.

III - PEYGAMBERLER VE SİHİR/BÜYÜ

Kur'ân-ı Kerim'de, pek çok peygamberin hayatı, yaptığı işler, hizmetler, ibadet ve takvaları hakkında birçok haber; kıssalar vardır. Bu kıssaların hemen hepsinde peygamberlerin tebliğ sırasında çektiği güçlükler ve kendilerine karşı çıkanlar anlatılır. Kıssalarda, peygamberlerin anlattığı gerçekleri bir türlü kabul etmeyen ve Allah'a inanmak yerine, kendilerini ilah ilan eden veya putlara tapmaya devam eden zalim hükümdarlardan ve şirret insanlardan bahsedilir. Peygamberlerin getirdiği hakikatlere ve onların peygamber olduklarına bir türlü inanmak istemeyen söz konusu zalim hükümdarlar ve şirret kimseler, onlardan, peygamber olduklarını ispat etmek ve güya yapamayacaklarını zannettikleri birtakım olağanüstü şeyler yapmalarını ister. Peygamberlerin arkasında olarak, onları, görev yapmak üzere halkın içerisinde seçen yüce Allah da, onlara bu konuda yardım eder ve istenilen şeylerin pek çoğunu yapmalarına yardım eder. İşte, peygamberlerin gerçekleştirdiği olağan üstü olaylara 'mucize' denir. Mucize, peygamberlere, peygamber olduklarını ispat etmek için verilen ilâhî delillerdir. Ancak peygamberler, her zaman veya her sıkıştığı yerde mucize göstermez, gösteremez; Allah dilerse gösterebilir.

Bir peygamber, mucize göstermeye zorlanır, mucizeleri de isteyenler, çok defa yaptığı gibi, "Bu ancak bir sihirbaz, bizim gözlerimizi bağladı" diyerek, inanmazlarsa, bu hal 'gayretulla-

ha' dokunur ve çok defa olduğu gibi peşinden azap gelir, helâk edilirler. Ancak çok defa Cenab-ı Hak, gerçekten inanmak isteyen kimselerin inanması ve peygamberi hafife alan mağrur zalim ve kafirleri ilzam etmek için mucize gösterilmesine müsaade eder. Mucize isteyenler, buna rağmen inanmazlarsa Allah o kavmi helâk eder. İsrail Oğulları'nın bir kısmı ile Ad, Semud ve Lut kavimleri de bunlardan bazılarıdır.

Bu bölümde, hem peygamberlerinden mucize isteyen, hem de buna "sihir-büyü" diyerek inanmayan bazı kavimleri, bu kavimlerin peygamberlerini ve gösterdiği mucizeleri ele almaya çalışacağız. Bölümün sonunda ise 'mucize, sihir, keramet ve kehanet' konularını ve bunların arasındaki farkları anlatmaya çalışacağız.

1 - HZ. MUSA (A.S.) DEVRİNDE SİHİR

Kur'ân-ı Kerim'de Hz. Musa (a.s.) ile sihirbazlar arasında geçen olayın ilk bölümü, Firavun'un sarayında geçer. Daha sonra da meydanlara intikal eder. Buna sebep olan konu da, halkına zulmeden ve her türlü haksızlığı, zorbalığı, cebri kendisine mubah görüp, kendisini ilah saymasına karşılık olarak, bunun yıkılması için Cenab-ı Hakk'ın kendisine verdiği tebliğ görevidir.

Hz. Musa (a.s.), İsrail Oğulları'na gönderilmiş bir peygamber olarak, kavmine yapılan eza ve cefaları durdurmak için görevini yapmak istemiştir. Bu olayı, defalarca tebliğ ettiği halde, Hz. Musa'ya (a.s.) inanmak istemeyen Firavun'un düzenlediği nakledilir. Buna göre; Firavun, Hz. Musa'yı (a.s.) test edecek, onun gerçekten peygamber olup olmadığını anlayacak ve inancaktır. Hz. Musa'ya (a.s.) verdiği söz budur. Bunun için de kendisinden bir mucize göstermesini ister. Yüce Allah da, Hz. Musa (a.s.) ve kardeşi Harun'a (a.s.) mucizeler vererek ona gön-

dermiş, “Firavun’a gidip, âlemlerin Rabbi’nin elçisi olduğunuzu söyleyin ve beni anın. Ve yumuşak söz söyleyin. Belki o, aklını başına alır veya korkar...” (1) buyurur.

İki kardeş; iki peygamber (a.s.) yola çıkar ve Firavun’a varır. Bundan sonrasını, Kur’ân-ı Kerim’de anlatıldığı şekliyle takip edelim:

“Sonra, onların ardından, Musa’yı mucizelerimizle Firavun ve kavmine gönderdik de o mucizeleri inkâr ettiler; ama bak ki, fesatçıların sonu ne oldu!

Musa dedi ki: ‘Ey Firavun! Ben, âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir peygamberim. Allah hakkında, gerçekten başkasını söylememek, benim üzerime borçtur. Şize, Rabbinizden açık bir delil getirdim; artık İsrail Oğulları’na benimle bırak!’ (Firavun) dedi ki: ‘Eğer bir mucize getirdiysen ve gerçekten doğru söylüyorsan, onu göster bakalım.’ Bunun üzerine, Musa, asasını yere attı. O, hemen, apaçık bir ejderha oluverdi! Ve elini (cebinden) çıkardı. Birden bire o da seyredenlere bembeyaz görünüyordu. Firavun’un kavminden ileri gelenler dedi ki: ‘Bu, çok bilgili bir sihirbazdır. O, sizi yurdunuzdan çıkarmak istiyor. Ne buyurursunuz?’ Dediler ki: ‘Onu da kardeşini de beklet; şehirlere toplayıcılar (memurlar) yolla. Bütün bilgili sihirbazları sana getirsinler.’

Sihirbazlar, Firavun’a geldi ve, ‘Eğer üstün gelen biz olursak, bize kesin bir mükâfat var mı?’ dedi. (Firavun), ‘Evet hem de siz mutlaka yakınlarımdan olacaksınız’ dedi. (Sihirbazlar), ‘Ey Musa, sen mi (önce) atacaksın, yoksa atanlar biz mi olalım?’ dedi. ‘Siz atın’ dedi. Onlar atınca, insanların gözlerini büyülediler, onları korkuttular ve büyük bir sihir gösterdiler. Biz de Musa’ya, ‘Asanı at!’ diye vahyettik. Bir de baktılar ki, bu, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor.

Böylece gerçek ortaya çıktı ve onların yapmakta oldukları yok olup gitti. İşte Firavun ve kavmi, orada yenildi ve küçük düşerek geri döndüler. Sihirbazlar ise secdeye kapandılar: 'Âlemlerin Rabbine iman ettik' dediler. 'Musa'nın ve Harun'un Rabb'ine' dediler. Firavun dedi ki, 'Ben, size izin vermeden ona iman mı ettiniz? Bu, hiç şüphesiz şehirde, halkını oradan çıkarmak için kurduğunuz bir tuzaktır. Ama yakında (başınıza gelecekleri) göreceksiniz! Mutlaka ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim, sonra da hepinizi asacağım!' Onlar da 'Biz, zaten Rabbimize döneceğiz" dedi. 'Sen, sadece Rabbimizin âyetleri bize geldiğinde onlara inandığımız için bizden intikam alıyorsun. Ey Rabbimiz! Bize bol bol sabır ver, Müslüman olarak canımızı al, dediler." (2)

Bundan sonra Firavun, her zorbanın yaptığını yapar ve Hz. Musa (a.s.) ile ona inanlara tehditler savurur ve dediklerini yapar. Ancak onların ve daha birçok kişinin büyü ile gerçeği birbirinden ayırıp iman etmesini engelleyemez. Kendisi ve bir kısım yandaşları ise, "Bizi sihirlemek için ne mucize getirirsen getir, biz sana inanacak değiliz." (3) dediler ve mucizeyi 'sihir' olarak niteleyip mucizeler karşısında büyülendiklerini zannedip inanmayacaklarını söylediler. Yüce Allah da onlara, "Ayrı ayrı mucizeler olmak üzere tufan, çekirge, haşere, kurbağalar ve kan gönderdi; yine de büyüklük taslayıp inanmadılar ve günahkâr bir kavim oldular." (4) Ve "Ey Musa, Allah'ı açıkça görmedikçe sana asla inanmayacağız" dediler. Bunun üzerine, orada şiddetli bir deprem oldu ve bayılıp düştüler." (5) Hz. Musa (a.s.), Allah'a yalvardı da bu afet kaldırıldı.

(2) A'raf, 7/103-126. Karş.: Yunus, 10/75-88; Karş.: Tâhâ, 20/56-73; Şuara, 26/27-50; Neml, 27/12-14;

(3) A'raf, 7/132; Karş.: Yunus, 10/76; Neml, 27/13-14.

(4) A'raf, 7/133; Karş.: Kasas, 28/32.

(5) A'raf, 7/155.

Hız. Musa (a.s.), kendine inananlarla bir gece Mısır'dan çıkmak için gece yarısı yola çıkar ve Kızıl Deniz'e gelir. Arkasından, kendisini öldürmek için peşine düşen Firavun ve askerleri de Hız. Musa (a.s.) ve beraberindekilere yetişir. Firavun ve askerleri, Hız. Musa'yı (a.s.) ve beraberindekileri yakalamak üzereyken yüce Allah, Hız. Musa'ya (a.s.), asasını suya; denize vurmasını emreder. Neticede deniz yarılr ve Hız. Musa (a.s.) ile ona inanlar oradan geçerek, kurtulur. Daha önce, Hız. Musa'nın (a.s.) aynı asa ile yaptıklarına sihir diyenler de aynı yoldan geçmeye kalkınca deniz tekrar birleşir ve hepsi burada boğulur. Gerçeği gören Firavun, bu kez iman etmek ister ancak fırsatı yakalayamaz. (6)

Hız. Musa (a.s.) için çok şey ifade eden söz konusu asâ, pek çok şekillere girer; bazen ejderha olur, bazen ona dayanır dinlenir, bazen davarlarına ağaçlardan yaprak silker, bazen yol gösteren bir ışık olur, bazen su çıkarır, bazen de denizi ikiye yarar. Hız. Musa'nın eli de mucizesinin bir parçasıdır. O da, koynuna sokup çıkarınca nurani bir şekil alıp, ışık saçır. Ancak hemen her yerde asâ gündemdedir. Elbette bu kadar marifet, bir değneğin kendisinde aranmaz ve aranmamalı. Onun arkasında bir güç vardı ve bu işler O'nun emriyle, izniyle olmaktadır. (7)

Hız. Musa'nın (a.s.) mucizelerinin hemen hepsi, bu hal üzeredir. Yani sihirbazların acizliklerini yüzlerine vurur niteliktedir. Çünkü her peygamber, kendi devrinde en geçerli ilim, kültür ve sanatla ve diğer sosyal olaylarla mücadele edecek şekilde donatılıp desteklenmekte ve karşılaşacağı hadiselerin üstesinden gelecek mücadele şekilleriyle gönderilmişlerdir.

Hız. Musa (a.s.) zamanında sihirbazlık revaçta olduğu için, mucizelerinin çoğu da bu doğrultuda olmuştur. Hız. Musa

(6) Karş.: Şuara, 26/60-66; Neml, 27/10.

(7) Karş.: A'raf, 7/16; Tâhâ, 20/17-22; Kasas, 28/31-32.

(a.s.), gösterdiği mucizelerle sihirbazların sihirlerini iptal ediyordu. Onlara, yaptıkları sihir karşısında mucizenin getirdiği acizliği ve bunların sihir ya da büyü ile yapılabilecek şeyler olmadığını itiraf ettiriyordu. Yukarıda da görüldüğü gibi, onlar da bu acizliklerini anlayıp Hz. Musa (a.s.) ve Harun'un (a.s.) Rabbine iman ettiklerini bildiriyor, başlarına gelecek kötü akibetten de korkmadıklarını ilan ediyorlardı.

2 - HZ. SÜLEYMAN (A.S.) DEVRİNDE SİHİR/BÜYÜ

Harut ve Marut konusunu işlerken ele aldığımız, Bakara Sûresi'nin 102. ayetine göre; Hz. Süleyman (a.s.) devrinde sihirin oldukça yaygın olduğu ve sihirbazların da yaptıkları sihirlerle küfre düştükleri anlaşılmaktadır. Sihirbazlar, ayrıca, kendi yaptıkları sihirleri ve sihirbazlıkları meşru göstermek amacıyla Hz. Süleyman'a (a.s.) da 'sihirbaz' yakıştırmaları yaparak, iftirada bulunuyorlar. Ayetten anlaşılan, Hz. Süleyman'ın (a.s.), mülkünü, saltanatını, hükümet ve hükümdarlığını büyücülük yoluyla yürüttüğü iddia ve iftiraları yer almaktadır. Ki, Hz. Süleyman'ı (a.s.) peygamber olarak görevlendiren yüce Allah, müdafaa etmektedir. Ayette, onların yaptıklarının kendilerini küfre götürdüğü de açıklanıyor. Ayette, ayrıca, büyücülüğün en kötüsüyle uğraşan, karı ile kocanın arasını açıp, aile kurumunu dağıtmaya, fuhuş ve ahlâksızlığı körüklemeye çalışanların da kafir oldukları vurgulanmaktadır.

Aslında, büyücülerin Hz. Süleyman'a isnat ettiği suç, her peygambere yakıştırılan cinsten bir suçtur; Sihirbaz! Bu iftiraya Peygamber Efendimiz de (a.s.m.) dahil, bütün peygamberler maruz kalmıştır. Mantık, aynı mantıktır. Kafirin mantığı, anlamadığı şeyler hakkında işlemez ve hemen suçlayıverir, inkar ediverir. İşin içinden de böyle kurtulacağını sanır.

Hz. Süleyman'ın (a.s.), ayrıca, kuşların dilini bilmesi ve onlarla konuşması, saltanatını idare etmek için insanlardan, cin-

lerden ve kuşlardan büyük bir ordu teşkil etmesi, rüzgarı tes-hir etmesi –ki, bunun bütün rüzgarlar değil, bir rüzgar olduğu söylenmiştir. Çünkü bütün rüzgarların diğer mahlukatın da hayrına olduğu için böyle olmaması gerektiği söylenmektedir,– bu rüzgarla Hz. Süleyman (a.s.) bir günde iki aylık mesafeyi kat etmesi, yani uçarak gidip gelmesi, söz konusu rüzgarla, bir günde, gidiş-dönüş 1800 km’lik bir yolu kat etmesi, neredeyse her yeri kaplayan saltanatında olup bitenleri, cinler ve diğer habercileri kullanarak bilmesi, eşyayı uzak yerlerden nakletme kabiliyetine sahip vezirlerinin bulunması, İbni Abbas’ın meş-hur rivayetine göre; bunların başında, Belkıs’ın tahtını getiren Asaf b. Berhıya adındaki ‘Celp İlmi’ni bilen bir alimin vezir olarak yanında bulunması, ifritleri emrinde kullanması, karın-calarla konuşması, emrinde çalışan, zincirlere vurulmuş dalgıç şeytanlar bulunması, bunlar aracılığıyla yerin altından hazine-ler, denizlerin dibinden inciler ve mercanlar çıkarması gibi da-ha pek çok konu hakkında iftiralar edilmiş; Hz. Süleyman’ın (a.s.) bütün bunları sihir yoluyla yaptığı söylenmiştir.

Bunların kitaplarda yazılı olduğunu iddia eden şeytanlar, aşağıda geleceği üzere, hatta bunu ispat etmeye hazır oldukla-rını söyleyince ortalık karışıyor. Hz. Süleyman’ın (a.s.) saltana-tında fitne çıkıyor, dedikodularla morali bozulan Hz. Süley-man’ın (a.s.) kısmen kendi işleri ile meşgul olması ve masası-nın üzerine bırakılan bir ceset, onun da imtihan edilmesine se-bep oluyor ve kendini toparlayıp işin farkına vararak, Allah’la irtibatını yeniden daha sağlam bir şekle sokuncaya kadar geçici olarak hükümdarlığı sallantıya düşüyor. Ancak sonra yine es-kisinden daha sağlam olarak, Allah’ın yardımı ve inayeti ile, sahip olduğu ilim ve hikmeti kullanarak, fitneyi bastırıp mülk ve saltanatını geri alıp şeytanlara ve şeytanlık yapanlara galip geliyor.

İşte, ortalığı karıştıran şeytanlar, her zaman olduğu gibi, hakkın üstünlüğü karşısında bir kere daha mağlup ediliyor.

Bunu hazmedemeyince de, karakterindeki bozukluğun gereği olarak, her zaman yaptıkları gibi, Hz. Süleyman (a.s.) hakkında da iftira ve isnatlara, halkı azdırıp saptırmaya devam ettiler. "Bu fitneyi çıkarıp ortalığı karıştıranlar ve Hz. Süleyman'ı (a.s.) büyüculükle itham edenler kimlerdi?" sorusuna ve ithamlarına, Yazır, şöyle cevap veriyor:

Bu şeytanlar nasıl şeytanlardı ve takip ettikleri şeyler nelerdi? Bunlar, hem cin şeytanı ve kötü ruhlar denilen gizli şeytanlara, hem de insan şeytanlarına şamildir. Zira, gizli şeytanların eserleri de insan şeytanları üzerinde meydana gelir ve zahirdeki insan şeytanları, o kötü ruhlardan aldıkları, onlardan öğrendikleri şeytanlıklarla işlerini çevirirler.

Müfessirlerden birçoğunun rivayetlerine göre;

Süleyman'ın (a.s.) mülkünde fitne zuhur edip, hükümetini yitirdiği zaman, insan ve cin şeytanları pek azıtmış, dinsizlik çok ileri gitmişti. Fitneyi çıkaran ve daha sonra Süleyman'a (a.s.) mağlup düşen ve onun emrine girip, hükmüne tabi olan bu şeytanlar, "Sad Sûresi"nde, "bennâ", ğavvâs ve âherîn" namıyla üç ayrı sınıf olarak gösterilmiştir. Demek ki, bunlar içinde birtakım desiseci sanatkarlar da vardı.

İşte, vahiy kaynağından uzak olan bu şeytanlar, meydana gelen ve gelecek olan olaylar hakkında kulak hırsızlığı ile birtakım bilgiler edinirler ve bu bilgilerin her birine yüzlerce yalan ve pislik karıştırarak, gizli gizli yaymaya çalışırdı.

Ayrıca, bu işlere alet etmek için kâhinleri seçer, onlara çeşitli telkinlerde bulunurlardı. Bu cinlerin bazı haberleri doğru çıktıkça da kâhinler bunlara güvenir. Ancak onlar, bunun yanında binlerce yalan dolan da yayardı. Derken, bu kâhinler, bu bilgileri kaleme alarak, çeşitle kitap yazdı; cin çağırma, sihir yoluyla gönül çelme hakkında türlü türlü sihir ve efsun (büyü) kitapları meydana getirdiler.

Bu arada, aynı kâhinler, geçmiş ve gelecek olaylar hakkında, habere benzer efsaneler, masallar, yalanlar-dolanlar da yaydı. Olayları ve gerçekleri tahrif ederek, halkın duygu ve düşüncelerini yanlış yollara sevk edecek hurafeleri yayan kâhinler, bunların arasına bazı bilimsel gerçekler ve hikmetli sözler de karıştırdı. Böylece, konular, çok kötü bir şekilde istismar edildi. Bu suretle, “cinler gaybı biliyor” diye, birtakım kanaatler, genellik kazanmıştı. Bu şeytanların yaydığı yalan ve dolanlar yüzünden birçok fitne ve fesat da çıkmıştı.

Hz. Süleyman’ın (a.s.) hükümdarlığı ve devleti bir müddet elinden çıkmıştı. Nihayet, Allah’ın izni ve yardımıyla Süleyman (a.s.), bunlara galip geldi ve üstünlük sağladı. Hepsini hükmü altına alıp, tam anlamıyla kendisine bağlı olarak birtakım hizmetlerde kullandı ve o zaman bütün bu kitapları toplatarak tahtının altında bir mahzene kapattı. Hz. Süleyman’ın (a.s.) vefatından bir müddet sonra, hakikati bilen âlimler de kalmayınca, şeytanlardan birisi insan suretinde çıkıp;

“Ey insanlar! Bilmiş olunuz ki, Süleyman b. Davut, bir peygamber değil de bir sihirbaz idi. Cinleri, şeytanları, rüzgarları hep sihirle büyüler ve kullanırdı. O, neye erdi ise hep sihir bilgisi sayesinde erdi. İnanmazsanız, sakladığı kitaplarını bulur, anlarsınız” dedi. Ve kitapların saklı olduğu yeri gösterdi. Orayı açtılar, gerçekten de birçok kitap çıkardılar. O kitaplar, sihir ve efsane kitapları idi. Bunun üzerine, “Süleyman sihirbaz imiş, hükümetini sihir ile idare edermiş” diye, yalan ve iftiralar yayılmaya başladı.

Bazı müfessirlerin rivayetine göre; bu kitaplar, Hz. Süleyman’ın (a.s.) vefatından sonra hazırlanıp oraya konmuş, birçokunun üzerine Asaf b. Berhiya’nın ismi yazılmış ve onun eseriymiş gibi sahte imzalar atılmış, hile ve desise ile çoğaltılıp yayınlanmıştır. ‘Süleyman’ın hükümrânlığı aleyhine şeytanların uydurup ortaya sürdükleri şeylerin ardına düştüler’ âyeti, bü-

tün bu şeytanlıklara işaret etmektedir. Zaten, Mısır'dan beri İsrail Oğulları arasında sihir ve hokkabazlık bilinirdi.

Fakat durum bu sefer bambaşka bir renk almıştı. Bir taraftan, siyasî ve sosyal entrikalar, Süleyman'ın (a.s.) devleti aleyhine işletilmiş, diğer taraftan, onun dünyayı hükmü altına alışı, 'Bu, sihir ilmi sayesinde gerçekleşmiştir' diyerek, yine onun namına iftira edilerek sihir teşvik edilmeye çalışılmıştır. O derece ki, daha sonra gelen İsrail Oğulları, ona bir peygamber değil de çok iyi sihirbaz olan bir hükümdar gözüyle bakarlarmış. Bundan dolayıdır ki, İsrail Oğulları, özellikle devletlerini kaybettikten sonra, diğer milletler arasında gizli yollarla bu çeşit yayınları teşvik ve terviç etmekten ve hüner şeklinde sihirbazlıkla meşgul olmaktan geri kalmıyorlardı.

Ne zaman ki, Tevrat'ın haber verdiği şekilde, bekledikleri son peygamber Hz. Muhammed (a.s.m.) gelip, Tevrat'ın aslındaki bilgi ve ilkeleri söz konusu etti, o zaman dönüp kendisiyle mücadeleye tutuştular. 'Nübüvvet yoluyla buna itiraz edemeyiz, bununla başa çıkamayız. Biz ne yapsak, Cebrail, kendisine haber veriyor' dediler ve Cebrail'e düşman oldular. Tevrat'a da büsbütün sırtlarını dönerek sihir ve iftira yoluna saptılar. Bu şeytanî eserlere uymak suretiyle, 'Süleyman, Muhammed'in dediği gibi, bir peygamber değildi. Sihirbaz bir hükümdardı. Fakat yaptığı sihirleri mucize gibi gösterirdi' diye ona iftiralar ettiler. Buna göre; Hz. Süleyman'ın (a.s.) -haşâ- kâfir olması لازم geliyordu. Çünkü sihrin bu derecesinin küfür olduğunda şüphe yoktur. Halbuki, Süleyman (a.s.) kâfir değildi. Fakat önce ve sonra ona sihirbaz diyen o şeytanlar kâfir oldular. Ki, insanlara sihir öğretiyor, sihir tâlim ederek yoldan çıkarıyorlardı. (1)

Daha önce de belirttiğimiz gibi, büyü'nün bir kısmı küfürdür. Yani insanla Allah arasındaki iman bağı koparır. Bir

peygamberin de kafir olması asla mümkün olmaz. Zaten kafir olsa peygamber olmaz. Peygamber, kayıtsız, şartsız Allah'a teslim olan kişidir. Peygamberlerin, büyü ve büyücülük yoluyla yapılan işlere, bu tür olaylara ihtiyacı yoktur ve olmaz. Çünkü onların ihtiyacı olan her türlü ikna, hakimiyet, idare ve hükümdarlıklarını sürdürecektir hususları Allah (c.c.) mucize yoluyla dilerse kendilerine bahşeder. Bu yüzden, böyle bir şeye tenezzül etmeleri mümkün değildir. Ancak şeytanların ve onlardan yardım bekleyen kafirlerin, insanların arasını bozmak, imana giden yolu tıkamak için her türlü rezillığe başvurdıkları, tarih boyunca da bunları yaptıkları bilinen bir husustur. Zaten Allah (c.c.), bu konuda gerekli açıklamayı yapıp peygamberini müdafaa ederek, onun kafir olmadığını beyan ediyor.

Büyücülük ve büyü ile uğraşanlar bitmemiştir. 'Kıyametin, kafirler üzerine kopacağını' bildiren Peygamber Efendimizin (a.s.m.) beyanına göre de; kafirler her zaman bulunacağı için, büyücüler ve büyücülük yoluyla da küfre düşenler olacaktır. Bunu da, gerek bir kısım süfli ruhları, yani cinlerin habislerini kullandıklarını zannedenler fakat aslında onlar tarafından kullanılanlar yapacaklardır, gerekse başkaları, başka yollardan yapmaya devam edeceklerdir. Ancak büyü'nün, biraz da gizli ilimlere ve gizemli hususlara meraklı olan insan oğlunun gayretleri ile büyü ve büyücülük devam edecektir.

Hatta, geçen yıllarda kamuoyunu aylarca meşgul eden ve İslâm dünyasını da oldukça rahatsız eden, 'Mescid-i Aksa'nın altının kazılmasının da bu maksatla yapıldığı iddiasını taşımakta idi. Güya, yukarıda sözü edilen ilim ve kitaplarla, Hz. Süleyman'ın (a.s.) Mührü, bir sandukaya konularak Mescid-i Aksa'nın altına gömülmüş. Yapılan kazılara, 'genişletme ve restore çalışmaları' süsü verilerek, büyücüler için oldukça önemli olan bu sandukanın çıkarılması için çalışılıyormuş. Yahudilik ve Hristiyanlık'ta da dinen büyü yasak olmasına rağmen, hâlâ bu tür işlerin peşinde koşulması (şayet bunlar yanlış

değilse), büyücülük adına pek çok peygambere mescitlik yapmış ve soylarından bir peygamber olan Hz. Süleyman'ın (a.s.) yaptırdığı ve Hz. Muhammed'in (a.s.m.) de basamak yapıp miraca çıktığı mübarek Mescid'in altının kazılması oldukça üzücü bir olaydır.

Büyücülerin, 'Mühr-ü Süleyman' dediği yüzük ve ona ait duâ ile o mührün üzerinde bulunduğunu iddia ettiği yazı ve 'vefk'lerle yaptıkları büyülerin oldukça tesirli olduğu söylenmektedir. Bundan dolayı, mührün peşine düştükleri söylenebilir. Ancak bize göre bunlar doğru olmamalıdır. Kaldı ki, doğru bile olsa ve gerçek mühür ve kitaplar bile bulunsa, şeytanların ve cinlerin teshiri yine mümkün olmaz. Çünkü Hz. Süleyman bir Peygamber idi. Ve Allah'a yaptığı duâ da, "Rabbim! Beni bağışla; bana, benden sonra kimsenin ulaşamayacağı bir hükümlanlık ver. Şüphesiz sen, daima bağışta bulunansın, dedi." (Sâd, 38:35.) Ve Allah (c.c.) onun duâsını kabul ettiği için, elde ettiği başarıyı hiç kimse elde edemeyecek, sahip olduğu imkan ve iktidara da kimse sahip olamayacaktır. Kaldı ki, insanlığın ezeli düşmanı olan şeytanlar, ona da gönüllü itaat etmiyordu. Zincirlere, bukağılara vurulmuş şekilde emrinde bulunuyorlar ve 'kerhen' itaat ediyorlardı. Peygambere böyle zorla itaat edenler, sıradan insanlara gönüllü olarak itaat ederler mi? İnsanlar için bazı şeyler yapsalar bile bunu ucuza satarlar mı?

Gerek Marlow'un, gerekse Goethe'nin 'Dr. Faust' adlı eserlerinde kaydettikleri gibi, insanın ruhunu, imanını, inancını ve ahlâkını almadan onlara bir şey verirler mi? Cinleri veya cinlerin kafirlerinin kendilerine hizmet ettiklerini söyleyen büyücüler, olsa olsa, onların avukatlığını yapar, o kadar!

3 - HZ. PEYGAMBER (A.S.M.) DEVRİNDE BÜYÜ

Peygamberimiz (a.s.m.) devrinde de büyü vardı ve ondan sonra da olmaya devam etti. Kur'ân-ı Kerim'in vahiy yoluyla üzerlerine inmeye başladığı dönemde, bazı Yahudi ve Hristiyanlarla birlikte Mekke Müşrikleri de sihirle uğraşmakta idiler. Bu dönemde, dünyanın diğer pek çok yerinde olduğu gibi, Cahiliye toplumunda da karanlık korkusu vardı. Onlar, cinlerin karanlıkta ortaya çıktığına ve insanları çarptığına inanırdı. Bu yüzden, daha önce de belirttiğimiz gibi, geceleyin bir dereye veya bir vadiye indikleri zaman, orada bulunduğuna inandıkları cinlerin reisine sığınıyorlardı. Böylece, güven içinde olacaklarına inanıyorlardı. Yine, bu dönemde, Araplar arasında, insanları hasta etmek, onları istediği yöne sevk etmek ve onlara zarar vermek amacıyla sihir yapan erkek ve kadınlar vardı. Bunlar, büyü yaparken okuyup üfler, iplere ve kirislere düğüm atarlardı. Bu toplum içinde, haset eden insanların nazarının değeceğine inanılır ve bunun için çeşitli tılsımlara, hurafe yollara başvurulurdu. (1)

Bütün bunların üzerine inen Kur'ân-ı Kerim, Felâk Sûresi ile, bu korkuları gidermek amacıyla, Allah'a sığınmayı emrediyor ve şöyle diyordu: "(Ey Muhammed) De ki; 'Yaratmış şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden; düğümlere nefes edip (üfleyip) büyü yapanların şerrinden ve haset ettiği zaman hasetçinin şerrinden, karanlığı yok eden sabah aydınlığının Rabbine sığınırım.'" (Felâk, 113:1-5)

Büyünün yapılması ve uygulanması konusunda, habis kimselerin kendileriyle ilişki kurduklarını iddia ettikleri, vesvese ve telkinleriyle ve diğer bazı yollarla etkili olan habis ruhlar, Hz. Peygamber (a.s.m.) geldikten sonra, artık onların bütün isteklerini tam olarak yerine getiremez olmuşlardı. Çünkü Hz.

(1) Derveze, et-Tefsiru'l-Hadis, I, 197-198; S. Ateş, Yüce Kur'ân'ın Çağdaş Tefsiri, XI,

Peygamber'in (a.s.m.) gelmesiyle beraber, şeytanların ve cinlerin hareketleri de sınırlandırılmıştı. Artık gökyüzüne çıkıp, meleklerin konuşmalarına kulak kabartarak, hırsızlık yoluyla daha önceleri elde ettikleri bazı bilgileri, yani insanların kaderine ve geleceğe ait, meleklerin konuşmasından kaptıkları bazı bilgileri çalamıyorlardı. (2) Çünkü gökyüzüne çıkmaktan men edilmişlerdi ve yükselenler, daha atmosferi aşmadan taşlanıp yakılıyorlardı. (3) Ancak yine de ellerinden gelen her türlü pisliği yapmaya devam ediyorlardı. Nitekim Peygamberimiz (a.s.m.), Yahudilere tebliğde bulunmaya ve Tevrat'tan bahsetmeye başlayınca, bu, onların hoşuna gitmedi. Peygamberimizle mücadele etmeye başladılar. Ancak, nübüvvet yoluyla Hz. Peygamberle (a.s.m.) başa çıkamayacaklarını anlamışlardı. Çünkü ne yapsalar, Cebrail (a.s.) gelip haber veriyordu. Bu yüzden Cebrail'e (a.s.) düşman oldular. (Bakara, 2:98) En sonunda, Tevrat'a da sırtlarını dönüp, hükümlerine kulak asmayarak, Hz. Peygamberle (a.s.m.) uğraşmak için 'sihir, büyü ve iftira' yoluna başvurdular. Halbuki, Tevrat'ta da sihir yasaktı ve "Sihirbaz kadın ve erkeklerin öldürülmesi emrediliyordu." (4) Onlar da bunu biliyordu.

Nitekim, Yahudiler, Peygamberimize (a.s.m.) Hz. Süleyman hakkında sorular sordular ve gereken cevabı aldılar. Ancak memnun olmadıkları için de "Süleyman, Muhammed'in söylediği gibi bir peygamber değildi. Sihirbaz bir hükümdardı. Büyülerini, mucize gibi gösterirdi..." diyerek iftiralar attılar. Bu mânâda bir sihir açıkça küfür olduğu için, Yahudilere göre Hz. Süleyman'ın (a.s.) da (haşa) kafir olması gerekiyordu. Bu sebeple, yüce Allah, Kur'ân-ı Kerim'de, "Hz. Süleyman'ın hükümlerliği hakkında onlar, şeytanların uydurdukları sözlere uydu. Oysa Süleyman, (büyü yaparak) küfre girmemişti. Fakat

(2) Karş. Hicr, 15/17-18; Şuara, 26/212; Saffât, 37/7-10; Mülk, 67/5; Cin, 72/8-9.

(3) Karş. Hicr, 15/16-17; Furkan, 25/61.

(4) Tevrat, Çıkış, 22/18; Levililer, 20/27.

şeytanlar küfre gitti. İnsanlara büyü ve Bâbil’de Harut ve Marut adlı meleklerle indirileni öğretiyorlar...” (Bakara, 2:102) buyurarak, Hz. Süleyman’ın (a.s.) değil, sihirbaz şeytanların kafir olduğunu bildiriyordu.

Daha pek çok hadise çıkarıp, çeşitli sorular sorarak yanıltmaya, küçültmeye çalıştıkları Hz. Peygamber (a.s.m.), aksine sevilip, sayılıp, inanılıp yükseldikçe, Yahudilerin de rahatsızlığı artıyordu ve bu yükselişi önlemek için Peygamberimizi (a.s.m.) öldürmek, yok etmek maksadıyla Lebid b. Asam adlı bir başka büyücü Yahudiye büyü yaptırdılar. (5) Cibril’in (a.s.), gelip işin aslını Peygamberimize (a.s.m.) haber verdiğini ve tedavisi için de Felâk ve Nas Sûresi’ni okumasını, ayrıca gidip büyüünün çıkarılmasının gerektiğinin haber verildiğini ve öyle de yapıldığını, kaynaklarımızda bulmaktayız.

(5) Buhârî, Tıbb, 49; Edep, 56; Bed'ul-Halk, 11; Müslim, Selam, 43; İbn Mace, Tıbb, 45/3545; Ahmet b. Hanbel, Müsned, VI, 57, 63, 96.

4 - PEYGAMBER EFENDİMİZE (A.S.M.)

BÜYÜ YAPILMASI

Kaynaklarımızda, Hz. Peygambere (a.s.m.) de büyü yapıldığı kaydedilmektedir. Peygamberimize (a.s.m.) büyü yapılmasının sebebi, yukarıda da değindiğimiz gibi, Yahudilerin, O'nun peygamberliğini hazmedememesidir. Çünkü Kabe'nin bakımı, hacıların yedirilip içirilmesi, uzun zamandan beri Peygamberimizin (a.s.m.) soyu olan Kureyş Kabilesi'ne aitti.

Bütün bunların yanında, bir de kalkıp, "Nübüvvet (peygamberlik kurumu) de bize geçti derlerse, işte buna dayanamayız" diyerek, kötü niyetlerini açığa vurmuşlardı. Ancak birden çoğalan Müslümanlar ve Efendimizin (a.s.m.) gördüğü ilgi, Yahudileri tahrik etmiş ve çirkin yollara başvurmuşlardı. Ki, O'na büyü yapılarak öldürülmeye teşebbüs edilmesi de bunlardan biridir. Bu konudaki rivayetler de şöyle;

Peygamberimize (a.s.m.) büyü yapılması ile ilgili rivayetlerden biri, O'nun bütün hallerine vakıf olan sevgili eşi ve müminlerin annesi Hz. Ayşe'nin (r.a.) söyledikleridir. Bunlar, Urve b. Zübeyr, Hişam b. Urve vasıtasıyla Buhârî, Müslim, İbn Mace ve Ahmet b. Hanbel tarafından da nakledilmiştir. (1)

Bir diğer rivayet ise, Zeyd b. Erkam tarafından nakledilmektedir. Bu hadis, Ahmet b. Hanbel (2) ve Nesâî tarafından da değişik senetlerle rivayet edilmiştir. (3)

Hz. Aişe'den (r.a.) gelen hadis şöyledir:

(1) Buhârî, Tıbb, 47, 49-50; Bed'ul-Halk, 11; Cizye, 14; Edeb, 56; Müslim, Selam, 43; İbn Mace, Tıbb, 45; Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 57, 63-64, 96.

(2) Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 367.

(3) Nesâî, Tahrim, 20, (4077).

Hız. Aîşe (r.a.), şöyle anlatmıştır: "Benî Züreyk Yahudilerinden Lebid b. el-A'sam tarafından Hız. Peygambere (a.s.m.) sihir yapıldı. Öyle ki, Resulullah (a.s.m.), yapmadığı bir şeyi, 'yaptım' vehmine düşüyordu.

Bir gün, benim yanımda iken Allah'a duâ etti, sonra tekrar duâ etti.

Ve dedi ki, 'Ey Aîşe, hissettin mi? Sorduğum hususta Allah bana fetvâ verdi.'

'Hangi hususta, Ey Allah'ın Resulü?' dedim.

'İki kişi bana gelip, biri başucumda, diğeri de ayak tarafımda oturdu. Biri diğesine, 'Bu zâtın rahâtsızlığı nedir?' dedi. Öbürü, 'Büyüdü!' dedi. Önceki, tekrar sordu, 'Kim büyüledi?' Diğeri, 'Lebid İbni'l-Asâm adındaki Benî Züreykli bir Yahudi diye cevap verdi. Öbürü, 'Büyüyü neye yaptı?' dedi. Arkadaşı, 'Bir tarakla saç döküntüsüne ve bir de erkek hurma tomurcuğunun içine!' cevabını verdi. Diğeri, 'Pekâlâ, şimdi nerede?' diye sordu. Arkâdaşı, 'Zervân Kuyusu'nda!' cevâbını verdi.'

Bunun üzerine, Resulullah (a.s.m.) ashâbından bir grupla birlikte (r.a.) kuyuya gitti, ona baktı, kuyunun üzerinde bir hurma vardı.

Sonra, benim yanıma dönüp, 'Ey Aîşe! Allah'a yemin olsun, kuyunun suyu sanki kına ıslatılmış gibi (bulanık) ve (o kuyu ile sulanan) hurma ağaçlarının başları da sanki şeytanların başları gibiydi!' dedi.

Ben, 'Ey Allah'ın Resulü! Onu (kuyudan) çıkardın mı?' diye sordum.

'Hayır' dedi ve ilave etti, 'Bana gelince, Allah bana âfiyet lütfetti ve şifa verdi. Ben, ondan halka bir şer gelmesine sebep olmaktan korktum!' dedi.

Resulullah (a.s.m.) onun gömülmesini emretti ve yere gömüldü.” (4)

Ancak bazı rivayetlerde ise büyü yapan kişinin Lebid olduğuna dair bilgi yoktur. Sadece, yapılan büyüden bahsedilmektedir. (5)

Ancak bu rivayetlerin hepsine göre, Hz. Peygambere (a.s.m.) gerek Lebid tarafından, gerekse başka biri tarafından büyü yapılmış ve tesir etmiştir. Bu hadislerde, “Büyülenmesi dolayısıyla, Hz. Peygambere, bir şeyi yapmadığı halde onun yaptığı hayali gelirdi” şeklinde bir ifade kullanılmıştır. Diğer bazı ifadelerde de, Peygamber Efendimizin (a.s.m.) büyüünün etkisi altında kaldığı belirtilmektedir. (6)

Hadis-i şerifte, Resulullah’ın (a.s.m.) “yapmadığı halde yapmış gibi davrandığı” hususunun, eşleriyle cinsel ilişki konusunda olduğu ileri sürülmektedir. Nitekim, Buhârî ve Ahmed b. Hanbel’in, Hz. Aişe’den naklettikleri hadiste, Hz. Aişe’nin (r.a.), Peygamberimize sihir yapıldığı sırada, Hz. Peygamber’in, eşleriyle cinsel ilişkiye girmediği halde öyle davrandığını söylediği kaydedilmektedir.

Hadisi rivayet eden Süfyan b. Uyeyne de, “İşte bu, büyüden meydana gelebilecek en şiddetli rahatsızlıktır” demektedir. (7) Ayrıca, Hz. Peygamber’in (a.s.m.) bu konudaki rahatsızlığının ise altı ay kadar sürdüğü rivayet edilmektedir. (8)

(4) Buhârî, Tıbb, 47, 49, 50; Cizye, 14, Edeb, 56; Bed’ul-Halk, 11; Müslim, Selâm, 43, (2189); İbn Mace, Tıbb, 45, (3545); Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 57.

(5) Karş. Buhârî, Cizye, 14; Tıbb, 49-50; Edeb, 56; Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 63-64, 96.

(6) Karş. Buhârî, Tıbb, 47, 50; Cizye, 14; Müslim, Selam, 43; İbn Mace, Tıbb, 45; Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 57, 63-64, 96.

(7) Buhârî, Tıbb, 49; Edeb, 56; Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 63.

(8) Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 63.

Bu konudaki ikinci hadis-i şerif, Zeyd İbni Erkam'dan (r.a.) nakledilmektedir.

Zeyd İbni Erkam (r.a.), hadisinde, Yahudilerden bir adamın Hz. Peygambere (a.s.m.) büyü yaptığı, Peygamber Efendimizin de (a.s.m.) bu yüzden günlerce hasta düştüğü belirtilmektedir. Hadis, şöyle devam etmektedir; Sonunda Cebrâil (a.s.) gelerek, "Sana Yahudilerden bir adam sihir yaptı. Yaptığı sihir düğümünü, falanca kuyuya attı. Oraya, o sihri çıkarıp getirecek bir adam gönder" dedi. Resulullah (a.s.m.), Hz. Ali'yi (r.a.) (bu maksatla oraya) gönderdi. Ali (r.a.), sihrin bağlı olduğu ipi çıkarıp, düğümü çözünce (sihir çözülünce) Hz. Peygamber (a.s.m.), bağdan kurtulmuş gibi kendine geldi. Resulullah (a.s.m.) bunu, o Yahudiye zikretmedi ve onun yüzünü de hiç görmedi." (9)

Nesâî'nin rivayetinde, aynı hadiste düğümü çözmeye giden kişinin Hz. Ali (r.a.) olduğu belirtilmemiştir. (10)

Detaylarına daha fazla girmek istemediğimiz bu hadisler, Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

Bazı müfessirler, bu hadisleri, Felâk ve Nas Sûresi'nin nüzul sebebi olarak göstermiştir. Bunlara göre, bu sureler, Medine'de nazil olmuştur. Çünkü Lebid b. el-A'sam adlı Yahudinin yaptığı bu büyü olayı, Medine devrinde meydana gelmiştir. Ancak bazı müfessirlere göre de bu sureler, Mekke'de nazil olmuştur. (11) Buna göre, Felâk ve Nas Sûresi'nin Hz. Peygambere (a.s.m.) sihir yapılmasıyla ilgili indiğini söylemek yanlış olur.

Ancak, İslâm alimlerinden bazıları ise Hz. Peygambere (a.s.m.) büyü yapıldığını kabul etmezken, bazıları da ona büyü

(9) Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 367.

(10) Nesâî, Tahrîm 20, (7,112-113).

(11) Derveze, et-Tefsiru'l-Hadis, I, 198-199; Sübki, el-Menhel, VIII, 118.

yapıldığını ve etkilendiği görüşündedir. Peygamberimize (a.s.m.) büyü yapıldığını savunanlar, büyü'nün etkisinin sadece bir çeşit hastalık olarak zuhur ettiğini söylemiştir. Bunlar, Hz. Peygamber'in (a.s.m.) bundan bir müddet bedeni rahatsızlık duyduğunu, ancak bunun peygamberlik görevini etkilemediğini kaydetmiştir. Söz konusu alimler, bu sebeple vahye de herhangi bir şey karışmasının ve karıştırılmasının söz konusu olmadığı inancındadır. İbn Kuteybe de bunların ararsındadır. (12)

Aynı görüşü paylaşan Kadı İyaz da, "Sihir, Hz. Peygamberin sadece vücudu ve azaları üzerinde tesirini gösterdi. Onun temyiz gücünde ve düşüncesinde (yani aklında, fikrinde) bir etki göstermedi" demektedir. (13)

Ayrıca, Hz. Peygambere (a.s.m.) büyü yapıp yapılmadığı konusunda çok tartışmalar da yapılmıştır. Ancak tartışmaların çoğu, aynen her şeyi reddetme ve güya Hz. Peygamber'i (a.s.m.) korumaya yöneliktir. Oysa, Hz. Peygamber (a.s.m.), peygamberlik konularında masumdu ve korunma altındaydı. Ancak Efendimiz (a.s.m.), yalnızca bir peygamber değildi. O (a.s.m.), aynı zamanda bir insandı. Yani tıpkı bizim gibi, acıkr, susar, yorulur, dinlenir, yatar, kalkar ve hastalanıp iyileşir veya ölür...

Nitekim, bu hususlar, yer yer Kur'ân ve sünnette de belirtilmiştir. Bütün beşeri yönleri olan ve beşer içinde yaşayan bir insanı büyü neden tutmasın? Hatta bir düşmanı gelip neden öldüremesin? Bir insanın maruz kaldığı bütün çile ve ızdıraplara, bütün bela ve musibetlere neden maruz kalmasın? Bunlar, Efendimizi (a.s.m.) küçültmez ki...! Aksine büyültür. Ama Efendimizi (a.s.m.) ondan önce de, ondan sonra da hiç kimse'nin layık olmadığı ilahlık makamına çıkartmak; haşa, "Onu si-

(12) İbn Kuteybe, Te'vilü Muhtelifü'l-Hadis, 177.

(13) İbn Hacer, Fethu'l-Bari, X, 185.

hir tutmaz, ona hastalık gelmez, zehirlenmez, ateşe atsalar yanmaz, suya atsalar boğulmaz... vs" demek, O'nu yüceltmediği gibi, tenzih edenleri de takva sahibi yapmaz veya bu görüş sahiplerinin itikadını daha sağlam kılıp, onları yüceltmez. Aksine, O'na bu makamı verenler, Hristiyanların Hz. İsa'ya (a.s.) reva gördüğü 'insan üstü'lüğü; uluhiyet makamını, zulüm ve haksızlığı reva görmüş olurlar kanaatindeyiz. Üstelik, etkisi ve yapılması ayetlerle sabit olan bir hususa inanmayıp, çeşitli te'viller yapmak da O'nu yüceltmediği gibi, büyü yapılması ve bundan hasıl olan hastalığa, sıkıntıya maruz kalması da O'nu asla küçültmez.

O, bizim inandığımız gibi; "abduhu ve resulu'udur; Allah'ın kulu ve elçisidir. Biz, melek sınıfından bir peygambere değil, insan sınıfından olan bir peygambere inanıyoruz. Bu sebeple, O'nun (s.a.v.), vahiy konusunda Allah tarafından özel olarak korunduğuna inanıyor, ancak insani konularda bazı rahatsızlıklara maruz kalmasını da normal karşılıyoruz.

IV - İSLÂM'DA BÜYÜNÜN HÜKMÜ VE CEZASI

İslâm alimleri, Kur'ân ve sünnete dayanarak, sihir yapmayı büyük günahlardan saymışlardır. Hatta, yapılan büyü'nün küfürü gerektiren cinsten olması halinde, yapanın da kafir olacağını söylemişler ve buna göre de çeşitli hükümler ortaya koymuşlardır. Bu konudaki bir ayet-i kerimede şöyle buyurulmaktadır:

“Süleyman'ın mülküne dair şeytanların uydurup takip ettikleri şeylerin ardına düştüler. Halbuki, Süleyman küfretmedi. Fakat o şeytanlar küfrettiler. İnsanlara, sihir ve Babil'de Harut ve Marut adlı iki melek üzerine indirilen şeyleri öğretiyorlardı. Halbuki o ikisi, 'Biz ancak bir imtihan için gönderildik. Sakın büyü yapmaya cevaz verip de kafir olma' demedikçe, bir kimseye öğretmezlerdi. İşte, bunlardan, kişi ile karısının arasını ayıracak şeyler öğreniyorlardı. Fakat Allah'ın izni olmadıkça, bununla kimseye zarar verebilir durumda değillerdi. Kendilerine zarar verecek, faydası dokunmayacak bir şey öğreniyorlardı. Andolsun ki, onu her kim satın alırsa, âhirette onun bir nasibi olmadığını gayet iyi biliyorlardı. Fakat canlarını sattıkları o şey ne kötüdür, keşke bunu bilselerdi!” (Bakara, 2:102.)

Bu konudaki hadis-i şeriflerden bazıları ise şöyledir:

1 Ubeyd İbni Umeyr'den rivayet edilen bir hadiste, Hz. Peygambere (a.s.m.) bir adam, büyük günahlardan sormuş. Hz. Peygamber de (a.s.m.), “Onlar dokuzdur!” buyurmuş ve şunları saymıştır: “Şirk, sihir, insan öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, savaştan kaçmak, namuslu kadınlara iftirada

bulunmak, anne ve babaya haksızlık, kıbleniz olan Kâbe’de günah işlemeyi, sağlığınıza veya ölümünüzde helâl saymak.” (1)

2 - Ebu Hureyre’den (r.a.) nakledilen bir hadiste, Resulullah (a.s.m.), “Kim (sihir maksadıyla) bir düğüm vurur, sonra da onu üflerse, sihir yapmış olur. Kim sihir yaparsa, şirke düşer. Kim bir şey asarsa, o astığı şeye havale edilir.” (2) buyurmuştur.

3 - Saffân İbni Assâl (r.a.) anlatıyor: “İki Yahudi konuşuyordu, biri, arkadaşına, ‘Gel, seninle şu Peygambere (a.s.m.) gidelim ve bir şeyler soralım’ dedi. Arkadaşı, ‘O’na peygamber deme’ diye müdahale edip, ekledi: ‘Şayet O, kendisinden peygamber diye bahsettiğini duyacak olursa, sevincinden gözleri dört olur.’ Beraberce gidip Resulullah’a (a.s.m.) imtihan niyetiyle dokuz açık ayetten soru sordular. Resulullah (a.s.m.), onlara, ‘Allah’a hiç bir şeyi ortak kılmayın, hırsızlık yapmayın, zina rezaletini işlemeyin. Allah’ın haram kıldığı, cana kıymayın, mâsum kişiyi öldürtmek için sultana gammazlamayın, sihir yapmayın, fâiz yemeyin, günahsız kadına zinâ iftirası atmayın, savaş sırasında cepheyi koyup kaçmayın. Ey Yahudiler, bilhassa sizin için söylüyorum; cumartesi günü yaşağını ihlâl etmeyin’ dedi.”

Saffân der ki:

“Bu cevap üzerine Yahudiler, Resulullah’ın (a.s.m.) el ve ayaklarını öptüler ve, ‘Şahâdet ederiz ki, sen peygambersin’ dediler.”

Saffan diyor ki: “Resulullah (a.s.m.), onlara, ‘Öyleyse niye bana uymuyorsunuz?’ diye sordu. Onlar, ‘Davud (a.s.), neslin-den peygamber kesilmesin diye duâ etti. Biz, sana uyduğumuz

(1) Ebu Dâvud, Vesâya 10, (2875); Nesâî, Tahrîm 3, (7, 89).

(2) Nesâî, Tahrîm 19, (7,112).

takdirde, Yahudilerin bizi öldürmesinden korkuyoruz' cevabını verdi." (3)

4 - Cündüb (r.a.) anlatıyor: "Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki; "Sihirbaza tatbik edilecek had cezası, kılıçla vurmaktır." (4)

5 - Abdurrahman İbni Sa'd İbni Zürâre'nin anlattığına göre; Resulullah'ın (a.s.m.) zevcelerinden Hz. Hafsa'nın (r.a.) müdebber kıldığı (yani ölümünden sonra serbest bırakılmasını istediği) bir câriyesi, kendisine sihir yaptığı için, sihri sebebiyle öldürülmüştür. (5)

İslâm alimleri, yukarıda kaydettiğimiz ayet ve hadisler ışığında, sihrin, büyük günahlardan olduğuna ittifak etmişlerdir. Sihir öğrenmek ve öğretmek ise haram kılınmıştır. Ancak sihre karşı bir önlem alınması açısından meseleye bakanlarsa, sihri, bir ilim olarak öğrenmenin haram olmadığını savunmuşlardır. Hanefi Mezhebi alimlerinden bazıları da bu görüştedir.

İslâm kaynaklarında, büyücülüğü meslek edinen ve sihirbazlığı küfre vardırان kimselerin şiddetle cezalandırılması gerektiği kaydedilmektedir. (6) Nitekim, 4 ve 5. sırada zikrettiğimiz, sihir ve sihirbazlar hakkındaki hadisler, bu hükmün kaynağı durumundadır.

Yapılan sihir, küfrü gerektiriyorsa bunu yapanın da kafir olacağı açıktır. Şayet küfrü gerektirmiyorsa, Şafiilere göre, sihir yapan tazir olunur (azarlanıp kınanır), tevbe etmesi istenilir. Tevbe etmesi halinde tevbesi kabul edilir. İmam Malik, "Sihir

(3) Tirmizî, İsti'zan 33, (2734), Tefsir, Benî İsrail (3143); Nesâî, Tahrim 18, (7, 111); İbni Mace, Edeb 16, (3705).

(4) Tirmizî, Hudûd 27, (1460).

(5) Muvatta, Ukûl 14, (2, 871).

(6) Tirmizî, Hudud, 27/1460; Ebu Davud, Harac, 31/3043; İ. Malik, Muvatta, Ukûl, 19/14; Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 190-191; Cessâs, Ahkâmü'l-Kur'ân, I, 61-68; İ. Kudsî, el-Muğnî, IX, 35.

yapan kafirdir, sihir yaptığından dolayı öldürülür. Tevbesi istenilmez, tevbe etse bile kabul edilmez, mutlaka öldürülmesi gerekir" görüşündedir. Kadı İyaz'dan nakledildiğine göre; Ahmed b. Hanbel de aynı görüştedir. Ashab ve Tabiin'den bir çok kimsenin de bu görüşte olduğu nakledilmektedir. İmam Ebu Hanife ve İmam Muhammed'in görüşlerine göre; büyü yapan kafir olur. Böyle bir kimsenin tevbesi istenilmez. İmam Ebu Yusuf'a göre ise, sihirbazın tevbe etmesi istenilir. Ebu Hanife, sihirbaz hakkında tatbik edilecek ölüm cezasını da büyücünün, büyü yaparak bir kimseyi öldürdüğünü itiraf etmesine bağlamıştır. (7)

Kısacası sihir veya büyü, bir ilimdir. Büyü yapmakla yapılanı bozmak, aynı şey değildir. Yapılanı bozmak için ilim öğrenmek caiz, hatta farz-ı kifayedir. Ancak kötü emellere alet etmek için öğrenmek de, yapmak da haramdır. İslâm alimleri, bunda da görüş birliğine varmıştır. (8)

(7) Cessâs, A.g.e., I, 61-63; Razî, Mefatih, III, 215-216; Davudoğlu, Sahih-i Müslim Terc. IX, 611; S. Ateş, Yüce Kur'ân'ın Çağdaş Tefsiri, 209-210.

(8) Daha geniş bilgi için bakınız: Yazır, Hak Dini, I/371.

V - RUKYE VE DUA İLE TEDAVİ

Ülkemizde, son yıllarda oldukça yaygınlaşan duâ ile tedavi, muska yazmak, fal bakmak, efsunlamak, tütsülemek vs. gibi yollar, birtakım yanlış inanç ve istismarları da beraberinde getirmiştir. Bu yanlış anlayışları ortadan kaldırmak ve gayet ciddi ve önemli olan bir konuda, imanımıza gelebilecek tehlikeleri önlemek için, önce, yapılan işin şeklini ve boyutlarını bilmek gerektiğinde şüphe yoktur. Duâ gibi farz bir ibadet şeklini dahi yanlış mecralara çekmek ve bu konuyu istismar etmek, dine de dindara da zarar vermektedir. Ayrıca, duâ ile tedavi etmek yanlış anlaşılmakta ve büyücülük sanatı ile karıştırılmaktadır. Duâ ve rukye konusunu karıştırarak, psikolojik rahatsızlığı bulunan kimseleri, istemeyerek de olsa, ölüme götürecek kadar cahil insanlar var.

Bu sebeple, ilk etapta, duâ ile rukye konusunu birbirinden ayırmak gerekmektedir. Bu bölümde, önce farz ibadetlerden biri olan, günlük hayatımızda bir ibadet olarak duâyı, sonra da rukye konusunu incelemeye çalışacağız.

A - DUA VE DUA İLE TEDAVİ

Duâ, “Allah’a yalvarmak, yakarmak, niyaz etmek, çağırarak ve yardım dilemek” anlamlarına gelmektedir. Kelime anlamı olarak da çağırma demektir. İnsan, duâ ile Allah’a yaklaşır ve ruhen rahatlayıp huzura erer.

“Duâ, ubudiyetin ruhudur ve hâlis bir imanın neticesidir. Çünkü duâ eden adam, duâsı ile gösteriyor ki: Bütün kâinata hükmeden birisi var ki; en küçük işlerime ıttıla’ı var ve bilir, en

uzak maksatlarımı yapabilir, benim her halimi görür, sesimi işitir. Öyle ise, bütün mevcudatın bütün seslerini işitiyor ki, benim sesimi de işitiyor. Bütün o şeyleri o yapıyor ki, en küçük işlerimi de ondan bekliyorum, ondan istiyorum. İşte, duânın verdiği hâlis tevhidin genişliğine ve gösterdiği nur-u imanın halâvet ve safiliğine bak, 'Duânız olmazsa Rabbim size ne diye değer versin?' (Furkan, 25:77) ayetinin sırrını anla ve 'Bana duâ edin, kabul edeyim' (Mü'min, 40:60) fermanını dinle. Eğer vermek istemeseydi, istemek vermezdi."

Evet, Allah (c.c.), duâlarımızla istediğimiz şeyleri vermeyecek olsaydı, bizlere isteme duygusunu vermezdi. Hem, midemizin istek ve ihtiyacı olan yiyecek ve içecekleri vermek için mevsimleri değiştirmekte, adeta "baharı, erzak yüklü bir vagon" gibi peşimizde dolaştırmakta, gözümüzün ihtiyacı olan renk ve desenleri, midemizin ihtiyacı olan meyve ve sebzeleri sürekli tazeleyip durmaktadır. Kullarına böylesine şefkatli ve merhametli olan Yüce Rabbimiz, elbette ve hiç şüphesiz duâlarımızla da istediğimiz şeyleri verecektir.

Diğer taraftan, midemizin istek ve ihtiyaçlarını giderdiği gibi, ruhumuzun en büyük istek ve ihtiyacı olan ebediyeti, rızasını ve Hz. Muhammed (a.s.m.) ile, Cennette beraber olmayı da isteyenlere verecektir inşaallah.

"Duânın en güzel, en latif, en leziz, en hazır meyvesi, neticesi şudur ki: Duâ eden adam, bilir ki, birisi var ki; onun sesini dinler, derdine derman yetiştirir, ona merhamet eder. Onun kudret eli her şeye yetişir. Bu büyük dünya hanında o yalnız değil; bir Kerim zât var, ona bakar, ünsiyet verir. Hem onun hadsiz ihtiyaçlarını yerine getirebilir ve onun hadsiz düşmanlarını def'edebilir bir zâtın huzurunda kendini tasavvur ederek, bir ferah, bir inşirah duyup, dünya kadar ağır bir yükü üzerinden atıp 'Elhamdülillâhi Rabbi'l-Alemin' der."

Bu, insanı ruhen rahatlattığı için, tedavide esas olan ön şart,

moral ve kendini iyi hissederek hastalığa karşı direnmeyi sağlar ve uzmanların sıkça tekrar ettiği, hastalığa karşı direnmeyi artırır. Zaten tedavinin büyük bir kısmı, vücudun direnciyle yakından ilgilidir ki, bu da insanın iyileşeceğine olan inancı ve ümidiyle kazanılır.

Duânın büyük tesiri olduğu, pek çok psikolog ve alim tarafından da belirtilmiştir. Bu konuda, gerek İslâm bilginleri, gerekse Batılı din ve bilim adamları tarafından pek çok kitap yazılmıştır.

Özellikle, duânın çeşitli yönleri ile etkilerinden bahseden ve felsefesini anlatan Prof. Dr. Alexi Carrel'in "Duâ" adlı eseri okunmaya değer.

Her millet ve her dinde duâ vardır. Çünkü herkes, az çok kendisini yaratan bir güce inanır. Adını tam olarak bilmesede de, yanlış bile ifade etse bu vardır. Bu gerek Hristiyan, gerek Musevi, gerekse Müslüman alimlerince ve hatta batıl (uydurma) ve ilkel dinlerde dahi bilinen ve yapılan bir şeydir. Özellikle, batıl ve ilkel dinlerde duâ, başlı başına bir törenle yapılan, çok ciddi bir ibadettir. Onların bu kadar değer verdiği duâyâ, duâ edilen makam ve merci yanlış bile olsa, samimiyetlerinden ötürü, Allah değer vermektedir. Çünkü aslında kim, kime duâ ederse etsin, neticede varıp dayandığı yer Allah'tır. Belki de bu yüzden duâ edenlerin hangi dinde veya inançta olduklarına bakılmaksızın, Allah tarafından duâlarının kabulü engellenmiyor, sanıyoruz. Gerçi daha önce de geçen, "El açıp yalvarmaya lâyık olan, ancak O'dur. O'nun dışında el açıp duâ ettikleri, onların isteklerini hiçbir şeyle karşılamazlar. Onlar, ancak ağzına gelsin diye suya doğru iki avucunu açan kimse gibidir. Halbuki (suyu ağzına götürmedikçe) su onun ağzına girecek değildir. Kâfirlerin duâsı, kuşkusuz hedefini şaşırmıştır." (Ra'd, 13:14) ayeti, Allah'tan başkasına yapılan duâların da kabul olmayacağını belirtmektedir ve duânın sadece Allah'a yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. Ancak doğru bir şekilde, halis, muhlis

duâ eden kimselerin duâlarının hedefi şaşırmayacağı ve neticede varıp dayanacağı yerin yine Allah olduğu kanaatindeyiz.

B - RUKYE VE RUKYE İLE TEDAVİ

1 - RUKYE NEDİR?

Rukye, bir işin olması için tabiat üstü güce başvurmak anlamına gelmektedir. Kısmen, eski Türkçe'mizde bulunan "Afsun" veya "Efsun" kelimesiyle ifade edilebilir. (1) Bir başka anlamı da duâ demektir. (2) İbni'l-Esir, rukyeyi, hastanın şifa bulması için kendisiyle ilticada bulunduğu (sığındığı) afsun olarak açıklar. (3) Afsun ise, büyü, sihir ve tılsım anlamına gelmektedir. Sihirbazların tuzağı. Hile ile yapılan kötü işler (4) olarak tanımlanmaktadır.

Rukye'nin iki yönü vardır. Biri menfi, diğeri müspet. (5) Yani biri iyi ve iyiliğe kullanılmakta, diğeri kötülüğe kullanılmaktadır. İyi yönü, yukarıda ayrı bir bölüm olarak ele aldığımız duâ ve okuma ile tedavi şeklidir. Kötü yönü ise efsundur ki, büyüleme, büyücülükte kullanılmakta, büyücülerin, cadıların elinde malzeme olmaktadır. Şu halde, Arapça bir kelime olan rukyeyi, hem efsunlama, hem de duâ ile tedavi olarak ele almak daha doğru olacaktır. (6)

Cahiliye devrinde rukye ile tedavi oldukça yaygın durum-

(1) İbrahim Canan, Kütüb-i Sitté Muhtasarı Terc. ve Şerhi, XI, 330.

(2) Büyük Lügat, "Rukye" maddesi.

(3) İbni'l-Esir, en-Nihaye, II, 254.

(4) Büyük Lügat, "Afsun" ve "Efsun" maddeleri.

(5) Ali Çelik, Halk İnançları, 264.

(6) İbrahim Canan, A.g.e., XI, 330.

daydı. Birçok hastalık ve zehirlenmeler, rukye ile tedavi edilmekteydi ve adeta bu bir meslek haline gelmişti. Taberi'nin, İkrime ve Mücahid'den yaptığı rivayetlere göre ise, bu dönemde rukyenin iplikler üzerine vurulan düğümlere okumak suretiyle yapıldığı nakledilmektedir. (7) Cahiliye çağında yapılan rukyeye küfür ve şirk içeren kelimeler karıştığı, bu konudaki hadislerden anlaşılmaktadır. Bu hadislerden biri, Avf b. Malik el-Eşca'i'den rivayet edilmektedir: Biz Cahiliyede rukye yapardık. Daha sonra biz: "Ya Resulallah, bunun hakkında ne buyurursunuz?" diye sorduk. Resulullah (a.s.m.); "Rukyelerinizi bana gösteriniz. Şirk olmadığı müddetçe rukyelerde beis yoktur." (8) buyurdu. Cahiliyede yapılan rukyeler, sadece düğümlere üflemeyle sınırlı değildir. Bunun dışında bizzat hastanın kendisine, ağrı hissedilen yere yapılan okuma, zehirli hayvanların sokmasına karşı okuyup üfleyerek efsunlama da vardır. Ayrıca cinleri teshir etmek için yapılan efsunlar, büyü yapmak ve büyüden kurtulmak için nüşre yapmak, boncuk ve nazarlıklar kullanmak gibi, rukye ile doğrudan ilgili konular da burada sayılabilir. (9)

2 - HADİSLERDE RUKYE VE MUSKA

Rukye hakkında pek çok ve farklı anlamlar taşıyan hadis-i şerifler bulunmaktadır. Bunlardan bazılarında rukye yasaklanırken, bazılarında da teşvik edilmekte ve bizzat Hz. Peygamber'in (a.s.m.) kendisinin yaptığı veya yapılmasını teşvik ettiği görülmektedir. Bunların arasını bulmak için yine içinde şirk ve küfre giden, büyücülükle ilgili olan kısmının yasaklandığını ve

(7) İbn Cerir et-Taberi, Tefsir, (Bak. Felâk Süresi); Karş. Ali Çelik, A.g.e., s. 264.

(8) Müslim, Selam, 64, (2200).

(9) Alûsi, Büluğu'l-Erab, III, 5 vd.; Müsned, VI, 372; Ebu Davud, Tıb, 6, 18, (3889); Müslim, Selam, 60-61, (2198-2199);

Tirmizî, Tıbb 26, (2076); Tirmizî, Da'avat 122, (3560).

diğer kısımlarının serbest olduğunu anlamak artık zor değil. Çünkü buraya kadar anlattıklarımız, hep bu doğrultuda açıklamalar olmuş ve gerçeğin ortaya çıkmasına yeterli derecede ışık tutmuştur kanaatindeyiz. Çünkü İslâm, 'Tevhid Dini' olarak, her türlü şirk ve küfrün karşısında olduğu gibi, böyle kurumlarla da mücadele etmektedir.

Rukye ile tedavi konusunda Hz. Peygamber (a.s.m.), yılan, akrep ve diğer zehirli hayvanların sokmalarına karşı (1); zehir ve göz değmesine karşı; nemle (hurma kurduna) karşı (2); hummaya (bazı ateşli hastalıklara) karşı (3) ve cinlere karşı (4) rukye yapmada sakınca görmemiş bazılarını bizzat yapmış ve bazılarını da sorulması üzerine izin vermiştir. Ayrıca, nakledildiğine göre, Hz. Cebrail, Peygamberimize (a.s.m.) rukye yapmış ve duâ etmiştir (5). Ayrıca, büyü veya psikolojik bir rahatsızlık dolayısıyla idrar tutulmasına karşı da rukyeye izin vermiştir. (6)

Birçok çeşidi olan rukyenin, sihir ve büyüye karışmadığı, şirk bulaşmadığı müddetçe bir mahzuru yoktur. Naklettiğimiz konulardan başka konularda da rukye yapılmaktadır. Bu iş, neticede, kişiyi okuyarak tedavi etmeye ve rahatlatmaya, Allah'tan gelecek şifayı istemeye ve beklemeye yönelik bir davranıştır. Mümin, her hangi bir rahatsızlığı olmasa da duâ edeceği için rahatsızlık anında duâ etmesinin de gerekli şifa yollarına, modern veya klasik tıbbi usullere müracaat ettikten sonra hiç-

(1) Müslim, Selam 60-61, (2198, 2199); Buhârî, Tıbb 39, 323, İcare 16, Fedailu'l-Kur'ân 9; Müslim, Selam 66, (2201); Ebu Davud, Tıbb 19, (3900); Tirmizî, Tıbb 20, (2064, 2065).

(2) Müslim, Selam 58, (2196); Ebu Davud, Tıbb 18, (3889); Tirmizî, Tıbb 15, (2057).

(3) Tirmizî, Tıbb 26, (2076); Da'avat 122, (3560); Buhârî, Marda 20, Tıbb 39; Ebu Davud, Tıbb 18, (3885).

(4) Tirmizî, Tıbb 16, (2059); İbni Mace, Tıbb 33, (3511).

(5) Müslim, Selam 40, (2186); Tirmizî, Cenaiz 4, (972).

(6) Ebu Davud, Tıbb 19, (3892).

bir mahzuru yoktur. Nitekim, sihir yoluyla kişinin bağlandığı düşünülürse bunu hiç de yadırgamamak gerekir. Çünkü öteden beri nohut şişirme, kırış bağlama yoluyla bilinen “sidik veya sidiklik bağlama” veya başka bir hastalıktan ötürü idrar tutulmasına karşı rukye yapmak, yaygın ve bilinen bir konudur.

3 - RUKYE YAPMANIN USÛLÜ

Rukye, okunarak yapılabileceği gibi, ağrıyan yere el konularak da yapılabilir. Ancak daha önce belirttiğimiz ve yukarıdaki hadislerde de geçtiği gibi, bu, her hangi bir fitneye sebebiyet vermeyecekse yapılmalıdır.

Aksi halde, bu, yanlış anlaşılabilir. Kişinin akrabalarından ve yakınlarından başkasına kendisi okumak zorunda kalırsa dokunmadan okuması daha uygun görülmüştür.

Ayrıca, Efendimizin (a.s.m.) yaptığı gibi, duâyı hastaya öğreterek kendi elini ağrıyan yerine koyup okuması ise daha uygun olur.

Nitekim, Osman İbni Ebi'l-As'dan (r.a.) nakledildiğine göre; kendisi Müslüman olduğu günlerde, bedeninde çekmekte olduğu bir ağrıdan dolayı Resulullah'a (a.s.m.) şikayette bulunuyor.

Hz. Peygamber de (a.s.m.) ona, “Elini, vücudunda ağrıyan yerin üzerine koy ve şu duâyı oku!” diye emretmiş: “Üç kere ‘Bismillah’tan sonra, yedi kere ‘Eûzü bi-izzetillahi ve kudretihi min şerri mâ ecidu ve uhâziru’ ‘Bedenimde çekmekte olduğum şu hastalığın şerrinden Allah’ın izzet ve kudretine sığınıyorum.”

Bunu birçok kereler yapmış ve Allah Teâla Hazretleri (c.c.) kendisinden hastalığı giderip şifa ihsan etmiş. Osman b. ebi'l-

As (r.a.), daha sonra bu duâyı, ailesine ve tanıdıklarına, eşine, dostuna söylemekten hiç geri kalmadığını naklediyor. (1)

Bütün bunlar da gösteriyor ki, duânın ciddi bir önemi var ve Allah (c.c.) kendisine sığınanları kapısından boş olarak geri çevirmiyor. Hastaya şifa ihsan ediyor, tövbe ederse günahını bağışlıyor ve diğer hususlardaki isteklerini de kendisine ihsan ediyor. Zaten insanın görevi de O'na duâ ve ibadettir. Bu hususta sınır olmadığını "kaybolan ayakkabı bağcığına kadar" Allah'tan istememiz gerektiğı hususunda bizi uyaran Peygamberimiz (a.s.m.) buyurmaktadır.

(1) Müslim, Selam 67-(2202); Muvatta, Ayn 9, (2, 942); Ebu Davud, Tıbb 19, (389); Tirmizî, Tıbb 29, (2081).

4 - RUKYE İLE TEDAVİNİN HÜKMÜ

Rukye, yani okuma ve efsunlama yoluyla tedavinin caiz olup olmayacağı hakkında ihtilaf edilmiştir. Şüphe yok ki, bu sûrelerde ve diğer âyetlerde emir buyurulduğu üzere, herkesin Allah'a (c.c.) sığınarak kendisi ve diğerleri için duâ etmesi ve okuması, sadece meşrû değil, dinen emredilmiştir. Fakat bunun tedâvi için kendine okutmak tarzında yapılması tartışılmıştır.

Bazıları rukyeyi, şu hadise dayanarak yasaklamışlardır. "Allah'ın birtakım kulları vardır ki, kendilerine ne keyy (yarayı dağlama), ne de rukye (okuyarak tedavi) yaptırmazlar, yani dağlanmazlar ve başkalarının nefesiyle tedavi istemezler ve ancak Rab'lerine tevekkül ederler." (1) Bir hadiste de, "Dağlanan ve okunmak isteyen, Allah'a tevekkül etmemiştir" (2) buyurulmuştur.

Buhârî ve Müslim'in (3) Husayn b. Abdurrahman'dan rivayet ettiği bir hadiste ise (4) Cennete hesapsız, yani sorgusuz, sualsiz girecek kimselerin (5), "rukye yapmayan ve istemeyenler, eşya ve hadiselerde uğursuzluk görmeyenlerle Rablerine tevekkül edenler" (6) oldukları bildirilmiştir.

(1) Buhârî, Tıbb, 17, Rikak; Müslim, İman, 371, 372; Kıyamet, 16; Ahmed b. Hanbel, I, 271, 401, 403, 454; IV, 436, 441.

(2) Ahmed b. Hanbel, IV, 251, 252, 253.

(3) Buhârî, Tıbb, 17; Müslim, İman, 374; Ebu Davud, Tıbb, 17, 18; Tirmizî, Tıbb, 15; Ahmed b. Hanbel, I, 271; III, 118, 119, 127, 486; VI, 436, 438, 446.

(4) Müslim, İman, 374.

(5) Müslim, İman, 374, 375.

Fakat Buhârî’de, Mesâbih’de ve Meşârik’da “lâ yerkûne: rukye yapmazlar” lafzı yoktur ve hadis şöyledir: “Onlar, o kimselerdir ki, uğursuzluk saymazlar, okunmak istemezler, dağlanmazlar ve ancak Rab’larına tevekkül ederler.” (7) Bu, daha sahihtir. Bu hadis, “Sebeplere gönül vermeyen, elemeler ve musîbetler karşısında sarsılmayarak tevekkül makamının en yüksek mertebesinde bulunan ‘Nefsi Râdiye’ sahibi, Allah ehli olanların büyükleri hakkında olduğu açıktır. Onun için bunlardan uğursuz sayma ve okunmayı istemenin terk edilmesinin daha iyi olacağına delil getirilirse de herkes için mutlaka men edilmesi ve yasaklanmasına delil getirmek uygun olmaz.

Buhârî, Müslim ve diğer sahih hadis kitaplarında, okunup üfleme müsaade eden hadisler bir hayli çoktur. Bu cümleden olarak, Câbir b. Abdullah, hadislerinde demiştir ki: Benim bir dayım vardı, akrep sokmasına okuyup üflerdi. Resulullah (a.s.m.) okuyup üflemeden (rukyleden) yasakladı. Onun üzerine, vardı, ‘Ey Allah’ın Resulü! Sen okuyup üfleme yasakladın, ben ise akrep sokmasına rukye ederim (okuyup üflerim)’ dedi. Resulullah (a.s.m.) da, ‘Sizden her kimin kardeşine bir menfaat etmeye gücü yeterse yapsın, buyurdu.’ (8)

Avf b. Mâlik Eşceî, hadisinde de demiştir ki: Biz câhiliye zamanında okuyup üflerdik. Dedik ki, ‘Ey Allah’ın Resulü, onun hakkında ne buyurursun?’ (Peygamberimiz de), ‘Rukyelerinizi bana arz ediniz, rukyelerde bir sakınca yoktur, onda şirk olmadıkça.’” buyurdu. (9)

Ebu Saîd Hudrî, hadisinde, “Resulullah’ın (a.s.m.), ashabından birtakım kimseler seferde idiler. Arap obalarından birine uğradılar. Onlara misafir olmak istediler, misafir etmediler.

(7) Buhârî, Tıbb, 17, 42, Rikak, 21, 50; Müslim, İman, 371, 372, 374; Tirmizî, Kıyamet, 16; Ahmed b. Hanbel, I, 401, 403, 454.

(8) Müslim, Selam, 62, 64; Ahmed b. Hanbel, III, 302, 315, 334, 382, 393, 394.

(9) Müslim, Selam, 64; Ebu davud, Tıbb, 18.

‘İçinizde bir rukye eden (okuyucu) var mı? Zira obanın efendisi lediğdir (yani yılan veya akrep sokmuştur)’ dediler. Ashab içinden bir adam –ki, Ebu Saîd kendisidir– ‘Evet’ dedi. Vardı, onu Fatiha Sûresi ile okudu üfledi, bunun üzerine adam iyi oldu. Ona bir bölük koyun verildi, o, onu kabul etmek istemedi, ‘Hz. Peygambere (a.s.m.) arz etmeden almam’ dedi ve Hz. Peygambere (a.s.m.) vardı anlattı:

‘Ey Allah’ın Resulü, vallâhi yalnız Fatiha Sûresi ile okudum’ dedi. Resulullah (a.s.m.), tebessüm etti de ‘Sen onun rukye olduğunu ne bildin?’ dedi. Sonra da, ‘Onu onlardan alın, bana da sizinle beraber bir hisse ayırın, buyurdu.’” (10) Bunlar gibi hadisler delâlet ediyor ki, yasaklanmış olan rukyeler, hakikatleri bilinmeyen, sihir ihtimâli ve şirk mânâsı bulunan rukyelerdir.

Bazıları da üflemeyi yasaklamışlardır. İkrime demiştir ki: “Rukye eden (okuyan) üflememeli ve sıvazlamamalı ve düğüm yapmamalıdır. İbrahim Nehaî’den de ‘Selef; okunmalarda üflemeyi mekruh görürlerdi’, diye nakledilmiştir. Bazısı da demiştir ki, ‘Dahhâk’ın yanına gittim. Ağrısı vardı. Sana tâvîz okuyayım mı ey Ebu Muhammed!’ dedim. ‘Peki. Ama üfleme’ dedi. Ben de Muavvizeteyn’i (Felâk ve Nas Sûresi’ni) okudum.”

Halîmî demiştir ki:

“‘Rukye edenin üflememesi ve sıvazlamaması ve düğüm yapmaması gerekir.’ diye İkrime’den rivayet olunan söz, sanki bu husustadır. O, şuna kâni olmuştur: Allah Teâlâ (c.c.), düğüm üflemeyi sığınılacak şeylerden kılmıştır.” Şu halde, yasaklanmış olması vacip olur. Fakat bu istidlâl zayıftır. Çünkü (nefâsâti fi’l-ukad), ancak ruhlara ve bedenlere zarar veren büyü

(10) Buhârî, Fezailü'l-Kur'ân, 9; Müslim, Selam, 65; Ebu Davud, Tıbb, 19; Ahmed b. Hanbel, III, 2; V, 211.

olduğu zaman kötülenmiş olur. Ama bu üfleme, ruhları ve bedenleri ıslah için olursa haram olmaması vacip olur.

Bununla beraber, Nesaî'de, Ebu Hüreyre'den şu hadis de rivayet edilmiştir: "Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki: 'Her kim bir düğüm bağlar da sonra ona üflerse sihir yapmıştır, (yani sihir işlerinden bir iş yapmıştır), sihir yapan da şirk etmiştir. Her kim bir şeye takılırsa (bir menfaati olur veya zararı defeder diye gönül takar, inanırsa veya o itikat ile muska ve nazarlık gibi bir şey takınırsa) ona havale edilir.'" (11) Yani Allah'ın izni olmayınca hiçbir şeyin ne faydası, ne zararı olmayacağı için, o takıldığı şeyden hiçbir fayda görmez, Allah'ın yardım ve lütfundan mahrum olur.

Âyetin tefsiriyle, bu hadisin ilgisi de açıktır. Bu da mutlaka üfleme-yi yasaklamamış, sihirbazlık tarzında düğümler düğerek şunu bunu bağlamak için okuyup üflemleri yasaklamış ve son fıkrasıyla da nefsi telkinlerin mutlaka bir hükmü olduğu ve bu şekilde mevhûm (kuruntuya dayanan) şeylere inanmanın ve Allah'tan (c.c.) başkasına sığınmanın zararlarını anlatmış demektir. Bunun sonucu da açıklandığı üzere, sihir mânâsı karışan düğümlü, ne olduğu belirsiz, meçhûl ve anlaşılmaz, şüpheli, inanç veya beden üzerinde zararlı olması akla gelen şeytanî üfürükçülükten ve vehimlere kapılmaktan sakındırmaktır.

Onun için, müfessirlerin çoğu, mânâyı hep sihir (büyü) üzerinde yoğunlaştırmışlar ve mutlaka değil, fakat büyü karışan rukyelerden sakınmayı söylemişler, iplik düğümlerle okumayı da sihir tarzında saymışlar. İkrime gibi bazıları da üfleme-yi ve el sürmeyi bile şüpheli telâkki etmiştir ki, maksatları tükürüklü üfürükler ve sınırları bozacak sıvamalar olsa gerektir. Yoksa, şeytanî çirkin üflemlere karşılık kutsî, rahmânî üflemler ve nefesler dahi bulunduğu ve manevîyâtın maddîya-

ta, maddîyâtın manevîyâta geçmesi için, isterse çok az olsun, bir âdi sebebe teşebbüs dahi lâzım olduğu inkâr olunmuş değildir.

“Her şeyin bir devası (ilâcı) vardır” (12) hadisi gereğince, rûhî hastalıklara, rûhânî ve cismanî hastalıklara cismanî sebeplerle tedavi meşrû olduğu gibi, karışık olanlara da karışık tedavi elbette meşrû olur. Şu şart ile ki, tesir, sebeplerden değil, Allah’tan (c.c.) bilinmeli ve hepsinde de entrikadan, sihirbazlıktan, şarlatanlıktan, aldatma ve zarar vermeden sakınılmalıdır.

Bu cihetle, bedenî hastalıkların tedâvisinde bile, gerek doktorun ve gerek hastanın ahlâk ve inanç itibarıyla ruh hallerinin dahi özel önemi bulunduğundan, ruhanî kıymet, iyi niyet ve itikat selameti, hepsinin başında gelir. Yoksa tıp ilmi adına yapılan zararlar, efsunculuk, üfürükçülük adıyla yapılan zararlardan az değildir. Özellikle, bunları Allah (c.c.) için insanlara hizmet ve menfaatten çok, sırf mal kazancı için vasıta yapan ve çok fazla ücretler almak üzere alış veriş akitleri yapmadan bir nefes sarf etmek bile istemeyen doktor taslaklarının, şarlatanların zararları, hiçbir zaman cinciliği, üfürükçülüğü sanat edenlerden aşağı kalmamıştır. Böyle kimselerin de “ve min şerrî’n-neffâsâtî fi’l-ukad”de dahil oyan efsunculardan sayılması gerekir.

Hatta, yalnız tıp ilminde değil, ukdenin açıklanan mânâlarına göre her meslek ve sanatta hak ve hayır fikrinden ayrılarak insan aldatmak, şer saçmak için nefes sarf edenlerin hepsi de bu mânâda dahil olan, şerlerinden sığınılması gereken üfürükçülerin nefeslerinden olduğunun da unutulmaması gerekir. Bunların böyle olması ise karşılığında sırf hak ve hayır için cid-

(12) Müslim, Selam, 69, Fezailü’s-Sahabe, 92; Buhârî, Tıbb, 1; Ebu Davud, Tıbb, 1, 11; İbn Mâce, Tıbb, 1; Tirmizî, Tıbb, 2; Ahmed b. Hanbel, I, 377, 413, 443, 446, 453; III, 355; IV, 278, 315; V, 371.

diyet ve doğrulukla Allah (c.c.) yolunda nefes sarf edenlerin varlıklarını ve kıymetlerini inkâra sebep teşkil etmez.

Bundan dolayı, halis niyet ve temiz nefeslerle Allah'a (c.c.) sığınarak, Allah'tan (c.c.) şifa niyaz ederek okuyup üflemeyi de mutlaka sihirbazlık gibi kabul etmek doğru olmaz. (13)

5 - RUKYE KONUSUNDA NETİCE

VE DİĞER HUSUSLAR

Şimdi bütün bunlardan hasıl olan sonuç da şudur ki: Sihir şâibesi olmamak üzere, ruhî ve bedenî kurtuluş için tesirli duâlarla rukye caiz olmakla beraber, istirkâ, yani kendini başkasına okutmak, okuyup üfleme talep etmek, Allah'a sığınmak ve duâ etmek için başkasının aracılığını dilemek mânâsını içine almış olması itibarıyla, dinen hoş görülmuş değildir. Yukarıda zikrettiğimiz hadisler gereğince, Allah'ın hesapsız ve azapsız Cennete girecek has kulları ondan sakınır.

Bu mesele, Hanefî fıkhında şu şekilde yazılmıştır: Kişi, şifa veren ancak Allah Teâlâ (c.c.) olduğuna ve şifaya onu sebep kıldığına itikat ettiği takdirde, tedavi ile meşgul olmakta bir sakınca yoktur. Ama 'Şifa veren ilâhtır' diye inanırsa değil. Hastaya ve yılan sokmuşa karşı okumak veya bir kâğıt parçasına yazıp üzerine asmak, yahut bir tasa yazıp yıkayıp içirmek gibi Kur'ân ile efsun yapmasını istemek hakkında ihtilâf edilmiştir. Atâ, Mücahid, ve Ebu Kılâbe mubah olduğuna; Nehâî ve Basrî mekruh olduğuna kani olmuşlardır... Muska takınmakta bir sakınca yoktur. Fakat helâda ve cinsî münasebet esnasında çıkarılır; bir kadın kocası sevmediği için sevsin diye muska yaptırmak isterse, "Bu haramdır, helâl olmaz." (1)

Karşılığında bir şer ve zarar düşünülmedikçe tedavi için mümkün olan en zayıf bir fayda ihtimalinden dahi insanları yasaklamak doğru olmaz. Yüzde yüz değil, binde bir, milyonda bir misâle dayanan bir ihtimâl dahi olsa karşılığında bir zarar ihtimali bulunmayan bir fayda düşüncesi yalnız kuruntu

değil, az çok delilden doğan bir şüphe demek olduğundan, ihtiyaç halinde daha kuvvetlisi bulunamayınca onunla amel caiz görülür ve öyle bir tesellinin mutlak şekilde yasaklanması da makûl olmaz. Fakat insanların sihirbazlara, şeytanlara kapılması da en çok bu gibi şüpheli durumlar içinde meydana gelir ve onun için zarar ihtimâllerinin de iyi düşünülmesi gerekir. Fıkıh kâidelerine göre ise kesin delil ile itikat ve amel vaciptir. Tersine kuvvetli delil bulunmayan, zanna dayanan delil ile itikat vacip olmasa da, ihtiyaç halinde amel vacip olur, vehim ve şüpheye itibar yoktur...

Bu esas üzere; Fıkıhta da, 'Şifa Allah'tan (c.c.) bilinmek şartıyla, tedavinin kesin olanıyla amel vacip; korku zamanında terk edilmesi haram; galip zan olanıyla amel câiz; durumlara ve şahıslara göre bazen yapılması, bazen de terk edilmesi daha uygundur. Kuruntu olanıyla da amel etmek yasaklanmış değilse de, 'Terk edilmesi daha uygundur' denilmiş, rukye de kuruntu kısmından sayılmıştır. Kuruntu olmasının sebebi de duâ olması itibarıyla değil, okuyanın nefesinde sebeplik düşüncesi itibariyledir. Şu halde, okuyup üfleme ile tedavi, halkın pek çoğunun zannettiği gibi, dindarlığın gereği ve dinin emrettiği bir şey değil, nihayet bir izindir. Asıl dindarlığın gereği, onu terk etmek suretiyle Allah'a (c.c.) dayanmak ve ancak Allah'a (c.c.) sığınıp doğrudan doğruya duâ etmek ve duâsına da başkalarının aracılığını istememektir. (2)

Kişinin kendine okuyup üflemesinde ise her hangi bir sakınca yoktur. Bu konudaki duâlardan bir kısmı, kitabımızda mevcut olduğu gibi, sadece bu maksatla yazılmış duâ kitapları da vardır. Bunlar temin edilip özellikle duânın kabul saatleri olan gece ve sabaha yakın okunması, elbette daha tesirli olur.

(1) Fetâvây-ı Hindiyîye, V, K. Kerâhiyye, 18. (Tedâvî ve Muâlecât).

(2) Yazır, Hak Di i, X, 164 -169.

SONUÇ

Asrımızda yeniden canlandırılmaya çalışılan büyü ve büyücülüğün, insanlar için yarardan çok zarar getirdiği açık bir husustur. Bu sebeple, dinen büyü yapmak haramdır ve büyük günahlardandır. Bazı büyülerin insanı küfre götürdüğü de İslâm alimleri tarafından kabul edilen bir husustur. Büyünün gerçek olduğu ve tesirinin de vaki olduğu Kur'ân-ı Kerim'de beyan edilmektedir. Bu sebeple, 'Büyü yoktur' deyip işin içinden çıkılamaz. Ancak 'Büyü var' diyerek de, insanın kendisine sürekli büyü yapıldığı evhamına kapılarak, büyücülere gitmek ve onlara değer vermek de yapılan bir başka yanlıştır. Büyücü ne yaparsa yapsın, Allah izin vermedikçe büyü tesir etmeyecektir. Çünkü büyü konusunda en büyük pay, şeytana ve habis ruhlara aittir. Bu yüzden, kişinin kendisine şeytanı ve habis ruhları yaklaştırıp musallat edecek hal ve davranışlardan, mekân ve mahallerden uzak durması gerekmektedir. Bunun da en güzel yolu, dinin çizdiği yol, yani Fatiha Sûresi'nde Allah'tan sürekli istediğimiz "Sırat-ı Müstakim"dir. Günlük ibadetlerini ve duâlarını, tesbihatlarını tam olarak yapıp, Allah'ın (c.c.) himayesine giren ve O'na sığınan bir kimseye büyü tesir etmez veya azami şartlarda ancak tesir edebilir. Yani usta bir büyücü tarafından yapılması ve kişiden mutlaka bir parçanın yanında bulunması ve anasının isminin de tespit edilmiş olması halinde ancak tutar. Hayalî olarak yapılan büyülerin de fazla şansı yoktur.

Büyücülerin yaptığı işlerde başarılı olmasının sırrı, yaptıkları işin doğru ve hak olduğundan değil, habis ruhların kendilerine yardım etmesinden, şeytana sığınmalarından ve cinlerin yardımıyla bu işi yapmış olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu

muvaffakiyet, onların kerametleri değil, istidraçlarıdır. Keramet göstermek velilere, mucize göstermek ise Peygamberlere mahsustur. Bu yüzden büyü batıl olmasına rağmen, harikulade gibi zannedilmemelidir. Çünkü büyücülük bir sanattır. Her hangi bir insan, çalıştığı müddetçe her sanatta bir çeşit muvaffak olabilir. Mucize ve keramet ise, ilâhî bir ihsan olduğundan çalışmakla elde edilemez.

“Her derdin mutlaka bir dermanı” olduğu gerçeğinden yola çıkarak, bir hastalığa müptela olan kişi, önce tıbbın imkanlarından yararlanmalı ve derman bulamazsa, işi büyücülük olmayan, fakat yapılan büyüü bozma ilmini bilen kişilere gidip tedavi olmasının bir mahzuru olmadığını da söylemek mümkündür. Bunu kitabımızda gördük ve müfessirlerin, fıkıhçıların ve kelmacıların görüşleri doğrultusunda açıkladık. Büyücülerin şerrinden kurtulabilmek için okunacak duâları ve ayetleri de toplu halde verdik ve yerlerini işaret ettik. Böyle bir hale maruz kalan kişi, kendi kendini okuyarak tedavi edemezse, birisini bulup okutmasında da her hangi bir mahzur olmadığını açıkladık. Kur’ân ve sünnetten yeteri kadar duâ örnekleri ve rukye usulleri verdik ve elimizden geldiği kadar yardımcı olmaya çalıştık. Son olarak, şunu da ilave edelim ki, biz, insanımıza yardım etmeye, tıkanıdığı konularda elinden tutup yardımcı olmaya çalıştık. Bazı büyülere dair örnekler verdik ve bunların kritiğini yaptık. her hangi bir şekilde şerre alet olmamak için örneklerimizi en aza indirdik. Ele aldığımız konuların da kritiğini yaptık ki; büyücülüğün ne kadar çirkin bir iş olduğunu ve büyücülerin ne kadar çirkef ve vebali büyük işlerle meşgul olduklarını gösterelim...

Cenab-ı Hak (c.c.), bizleri büyü ve büyücülerin, gecenin, karanlığın ve şerlerinden korusun; kem nazarlardan saklayıp, kötü niyetli kişilerle, onlara yardımcı olan habis ruhların kötülüklerinden muhafaza eylesin!..

İKİNCİ BÖLÜM

FAL VE FALCILIK

I - FAL VE FALCILIK

Falcılık, insanlık tarihinin en eski saplantılarından biridir. Bu yüzden, 'Falcılık, insan oğluyla yaşıttır' denilebilir. Ancak bu kadar eski olması onun caiz veya doğru olmasını gerektirmez. İnsanın bilinmeyen hususlara ve geleceği bilmeye yönelik merakı onu, tahminlere ve varsayımlara dayanan, gerçeklerle ilgisi bulunmayan falcılığa sevk etmiştir. Ancak yapılan tahmin ve söylenen yalanlardan bazılarının isabet etmesi de mümkündür. Bu yüzden, İslâm Dini, konuya sıcak bakmamıştır. Gerek geleceğe yönelik tahminlerden ibaret olan falcılığı, gerekse tamamen tesadüflere bağlı olan şans oyunlarını ve neticede kumara dönüştürülen falcılığı haram saymış ve yasaklamıştır.

Öte yandan, falcılık, bir çeşit gaipten haber verme işidir ki, bu da bir bakıma, Allah'a şirk koşmak veya en hafif tabiriyle, peygamberliğe soyunmaktadır. Çünkü falın bir kısmı, kesin bir zaman belirtilmese de, insanlara çeşitli vaatlerde bulunularak yapılmaktadır. Yani insana, işsizse, yakın bir zamanda iş sahibi olacağını, fakirse, mal-mülk elde ederek zengin olacağını, çocukluk çocuk sahibi değilse, bunlara sahip olacağını veya sevdiği kimseye kavuşacağını vaat ederek, kişinin zaaflarından yararlanma yoluyla geleceğe ait taahhütlerde bulunmaktadır. Bunlar da olmadığı zaman, kişi kaderine ve dolayısıyla Allah'a küsmekte; konu, sadece falcının yalancı çıkmasıyla kapanıp gitmemektedir.

Falcının söylediği bazı şeyler de çıkabilir. Özellikle, cinlerle irtibatlı olan medyumların, onlardan aldıkları bilgilere dayanarak verdikleri bir kısım gayba ait olduğu sanılan haberler, her ne kadar içinde bin tane yalan olsa da, bir iki tanesi doğru çıkabilir. Bu da verilen haberin doğruluğundan veya cinlerin gaybı bildiklerinden değil; insanlara nazaran daha uzun ömürlü oldukları için tecrübelerinden ve tarihi tekerrürleri bildiklerinden kaynaklanmaktadır.

Gaybı, Allah'tan (c.c.) başka kimse bilmez. Ancak, Allah'ın bildirdiği bazı peygamberler ile her türlü güvenlik testini geçmiş, Allah'ın lütuf ve ihsanlarına mazhar olmaya hak kazanmış veliler bilebilir. Fakat onlar da yine Allah (c.c.) bildirirse bilebilir. Meselâ, Hz. Yakub'a (a.s.) hemen yanındaki Hz. Yusuf'un (a.s.) atıldığı kuyu bildirilmemiş, fakat Ürdün civarında bulunan mahzun babaya bir teselli ve ümit ışığı olarak Mısır'dan yola çıkan gömleğinin kokusu, mucizevî bir yolla duyurulup bildirilmiştir. Peygamberimize (a.s.m.) miraç yoluyla Cennet ve Cehennem gösterildiği ve asırlar ötesine ait perdeler açıldığı halde, O'ndan İslâm'ı öğretecek hafızlar isteyen kötü niyetli canilerin ne yapacaklarını bildirilmediği ve 70 tane hafızın yolda giderken feci şekilde katledildiği örneğinde olduğu gibi...

İleride daha geniş ve tafsilatlı olarak açıklanacağı gibi, İslâm'a göre, falcılık caiz değildir. Fal bakmak, fala baktırmak, falcıya inanmak da caiz değildir. Hz. Peygamber (a.s.m.), falcılığın caizliği konusunda bir tek tavsiyede bulunmamıştır. Aksine, falcılığı yasakladığına ve haram saydığına dair pek çok rivayet mevcuttur. Falcılığın "şirk" olduğunu sayan bu rivayetlerden bazıları, buna bulaşan kişinin namazının kırk gün kabul olmayacağını ifade edecek kadar da serttir.

Bu bölümde, daha çok İslâmî açıdan fal ve falcılık konularını inceleyerek, dinî literatürde bu anlama gelebilecek veya yakınlık ifade eden diğer konuları ele alacağız.

1 - FALCILIĞIN ANLAMI VE MAHİYETİ

Fal; sözlükte ‘uğur, baht, tali...’ gibi anlamlara gelmektedir. Tali ise, kader kısmet, baht ve halk arasında kullanıldığı şekliyle “talih” demektir. Talih de, faydasız, yaramaz iş, kader ve kısmet anlamında kullanılmaktadır. Fala bakan kimse de, kişinin bahtına, uğruna, kaderine, kısmetine bakmakta, bunlar hakkında menfi veya müspet bilgiler vermektedir. Bu yüzden, falda ifade edilen şey, kişinin geleceği ile alakalı olarak ifade edilerek, iyi veya kötü talihine, bahtının açık veya kapalı olduğuna, uğurlu veya uğursuz olduğuna yönelik olarak yapılan tahminlerden başka bir şey değildir. Bu kelime ve terimlerin üzerinde durmak gerekirse önce, talih veya tali olarak ifade edilen hususun üzerinde durmak icap eder.

Kişinin talihi veya diğer ifadesiyle talii, yani geleceği üzerinde söylenen sözlerin gizli bulunduğu ve bu bilgilerin, insanlara ve cinlere saklı olan Levh-i Mahfuz’da korunduğunu bilmek gerekiyor. Buraya Allah’ın izni olmaksızın ne cinlerden, ne de insanlardan hiç kimse nüfuz edemez. Adından da anlaşıldığı gibi, “korunan levhalar” veya “korunan belgeler”, çok iyi korunmaktadır.

Fal; inanç, akıl ve fikir bakımından zayıf kişilerin (1) inandığı uydurma bir şey olduğu için falcılara yalancı denildiği de eskiden beri bilinen bir şeydir. Hatta yalanlar o kadar tumturaklı ifadelere, hayallere ve ümitlere sarılıp sarmalanarak anlatılır ki, falcı da bir müddet sonra kendi yalanlarına inanmaya başlar. Fal bakana falcı ve bakıcı denildiği gibi, bunun meslek haline getirilmesi şekline de falcılık denilmektedir.

İslâm Ansiklopedisi’nde fal, “çeşitli tekniklerle gelecekte ve bilinmeyenlerden haber verme, gizli kişilik ve özelliklerini or-

(1) Kamus-u Osmanî, “fal” maddesi; Pakalın, Tarih Deyimleri ve Terimleri, I, 585; İbni Haldun, Mukaddime, II, 185.

taya çıkarma sanatı” olarak tanımlanmakta ve şöyle denilmektedir: Arapça’da fâl; (fe’l) “uğur ve uğurlu şeyleri gösteren simge” anlamına gelir. Batı dillerinde umumiyetle “gelecekte haber verme (kehanet)” anlamındaki Grekçe mantela (İngilizce’de mancy, Fransızca’da mancie) ekiyle yapılan ve fal türlerine göre değişen kelimeler kullanılmaktadır (geomancy = toprak falı; ornithomancy = kuş falı gibi). (2)

İnsanda bulunan merak duygusu, onu bilinmeyen hususların peşine takmış ve gelecekle ilgili konuları öğrenmeye sevk etmiştir. Hemen herkeste bulunan bu duygu, bazen tehlikeli ve ileri boyutlara da ulaşmakta, diğer üçüncü tür olarak adlandırılan cinler ve şeytanlarla da ilişkiye girmeye zorlamaktadır. Bu işin daha ilerisinde ise, insanın kendi kaderine hükmetme, geleceğini elinde tutma ve onu istediği gibi şekillendirme arzusu yatar. Bunu yapabilmek için de, tabiatta bulunan şekil ve cisimlerden, cereyan eden küçük büyük bir kısım hadiselerden yararlanarak, bunlara çeşitli anlamlar yüklemektedir. Burada maksat, insan oğluna kapalı olan esrarengiz şeyleri çözmek, sırrasını aralamak ve kader perdesini aralamaktır.

Bu sahada uzman olduklarını iddia eden birtakım kişiler kâhin, sihirbaz, büyücü, falcı, bakıcı ve şifacı gibi isimlerle ortaya çıkarak, görünmez varlıklarla temas ettiklerini, kendilerine de bazı bilgiler ve sorumluluklar verdiklerini iddia etmişlerdi. Bu kişiler, ayrıca, kendilerine aktarılanları insanlara hizmet için kullanmaları konusunda yetkili kıldıklarını iddia ederek, bu konuyu bir meslek haline getirmiş ve geçim kaynağı yapmışlardır.

Batı dillerinde bu tür işlere bakan kişilerin isimlerinin, meselâ fal, kehanet ve bakıcılığın “divination” kelimesiyle ifade edildiğini kaydeden Aydın, İslâm Ansiklopedisi’ndeki madde-sinde, bu terimlerin birbirlerinden farklı olduğunu söyleyerek, teknik açıklamalarda bulunuyor:

Fal, genelde ya bazı alet ve vasıtalarla ya da bazı yöntemlerle tahminlerde bulunma, içinde bulunulan zamanla ve gelecekle ilgili yorumlar yapma işidir. Kehanet ve bakıcılıkla ortak yönleri varsa da fal, özü itibariyle farklıdır. Çünkü kehanet ve onun özel bir şekli olan bakıcılık, cinler yardımıyla veya özel yeteneklerle (bakış, sezis ve bu gibi yollarla) icra edilir. Bu bakımdan, falcı, kâhin ve bakıcıdan farklıdır.

Kâhin (şaman), riyazet sırasında aç kalıp kendinden geçtiği ve vecde ulaştığı durumlarda, gözle görülmeyen varlıklardan özel olarak bilgi aldığını iddia eder.

Bakıcı ise, kâhinlerin göz yeteneği gelişmiş bir sınıfıdır; ateşe, suya, yağa ve diğer bazı şeylere bakarak açıklamalar yapar. Falcı da bazı şeylere bakar, belirli işlemler yapar, özel alet ve vasıtalar kullanır; ancak onun farklı bir yeteneği ve uymak zorunda olduğu zühd kuralları yoktur.

Falcı, bazı teknikler, kurallar ve söz kalıplarıyla belirli şeylerden anlamlar çıkarıp olumlu veya olumsuz sonuçlara ulaşır. Ayrıca, falda şimdiki zamanla veya gelecekle ilgili bir tahmin söz konusu iken, sihir ve büyüde ise mevcut durumu iyiye yahut kötüye yönlendirme ön plana çıkmaktadır. (3)

McDonald ise, (eski) İslâm Ansiklopedisi'nin "Fal" madde-sinde, bu kelimenin "tyr" ve "fyl" kelimeleri ile bağlantısı olduğunu, bunların bazı hadiselerde "zuhur edecek hadiselere işaret" mânâsında ve bazen de bunun aksi mânâda kullanıldığını kaydederek, "Hz. Peygamber'in (a.s.m.) bu işaretlere inandığı ve dikkat ettiği muhakkaktır" diyor.

Sonra da buna Hz. Peygamber'in (a.s.m.), bir gazve esnasında kınından çekilen kılıçtan tefe'ül ettiğini, başka bir defada ise uğursuz isimlerle alakası olan bir yoldan geçmekten çekindiği-

ni belirterek, misal getiriyor. Sonra da, “Müslümanlar için kuşlardan fal çıkarmak açıkça reddedilmiş ve yasaklanmış olduğu halde, başka her hangi bir vasıta ile fal araştırmaya müsaade, izin vardır. Binaenaleyh fal kelimesi fena işaretler hakkında da-hi tatbik edilmekle beraber, iyi işaretler için kabul edilmiş bir tabirdir” hükmüne varıyor. Daha sonra da buna dayanak olarak:

“En dindar Müslümanlar bile Kur’ân’ı kapalı gözlerle açıp, çıkacak sayfadan 7 (yedi) sayfa gerisini saymak ve burada ilk göze görünecek ayeti okuma adetini tavsiye ederler. İranlılarda bu iş için Hafız Divanı’nı kullanmak caizdir. Fal tabiri, bundan başka birtakım cetveller yardımı ile, itinalı tertip edilmiş daha bazı usuller mânâsına da gelir. Buna benzer cetveller, hemen her takvimde bir ilave, ek olarak bulunur. Nihayet, el-Gazali, fa’l kelimesini, teberrük kelimesinin eş anlamlısı olarak kullanır; müellif, İhya’nın mağfiret bahsi ile sona ermesini, hayatın saadetle neticeleneceğine hayırlı bir fa’l olduğunu beyan eder” (4) diyor.

McDonald’ın fal, tiyara, tefe’ül ve Hz. Peygamber’in (a.s.m.) uğur veya uğursuzluk saydığı hususlarda yanlışlığı ve kavramları birbirine karıştırdığı açıkça ortadadır. ‘İslâm Kültürü’ne vakıf olmadığı açıkça görülen McDonald’ın, ‘Arap Kültürü’ne de vakıf olmadığı net bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu sebeple, bu konuları ilerideki açıklamalarımıza havale ederek, bu konuyu nakleden Zeki Pakalın’ın, İbni Haldun’un Mukaddime’sinde yer verdiği şekliyle, iki tenkidi kısaca zikredip, geçeceğiz:

“Hz. Peygamber (a.s.m.), hiçbir zaman fala itikat etmemiş ve cevazına dair bir şey de söylememiştir. Aksine olarak, geleceğe ait şeylerin bilinemeyeceğini haber vermişlerdir. İbni Hişam’ın yol değiştirme haberini fal ile değil, o yolun ilerisinde

bir tehlikenin mevcudiyetini, dünyaca inkar olunamayan zekasıyla keşif ve tahmin etmiş olmasıyla tefsir etmek daha doğrudur. Birtakım zayıf fikirlielerin giriştikleri ve doğrudan doğruya fal değil, tefe'ül dedikleri şeyleri ise dine mal etmek, asla caiz değildir." (5)

Nitekim, İbni Haldun da aynı kanaatte olup, kişilerin nefis ve tabiatlarının gelecekte olacak şeyleri meraka elverişli olduğunu, insanların hayat, ölüm, hayır ve kötülükleri, bilhassa dünyanın sonunu, devlet ve hükümdarların hal ve akıbetlerini, ömürlerini ve aralarındaki farkları bilmeye çalıştıklarını ve buna düşkün olduklarını kaydederek, şöyle demektedir:

"Tabiatın (huy ve karakter) bu sevk etmesi ile kişiler, uyku da iken rüyalarında bu gibi şeyleri anlamak ister. Hükümdarlardan başlayarak adi halka (normal vatandaş) varıncaya kadar kâhinlere ve şaman baksılara başvurarak bu gibi hallerinden haber vermelerini isterler... Bunlar da, şehirlerin kadınları, çoluk-çocukları ve akılları zayıf olan birçok kimse sabah akşam bunlara başvurarak geçinme, şeref, alışveriş, muaşeret ve düşmanlarına ait hususlarda haber vermelerini isterler..." (6)

Görüldüğü gibi, fal ve falcılığa benzer işlerle akli başında normal insanlar değil, akli ve fikri noksan kimselerle, hayal peşinde koşan çoluk-çocuk uğraşmaktadır. Gerek Hz. Peygamber'in (a.s.m.), gerekse akli ve inancı sağlam kişilerinse buna tenezzül etmedikleri ve inanmadıkları vurgulanmaktadır. Bu sebeple, Hz. Peygamber'in (a.s.m.) fal ve benzer yollarla gayba ait işlerin bilinebileceğine ve bu yola teşvik edeceğine dair herhangi bir görüş ve sağlam delil olmadığı gibi, "şeriatın zem ve takbih ettiği" (7) bir konu ile meşgul olmaları veya uğraşmayı helâl saymaları da söz konusu değildir.

(5) Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, I, 585-586; İbni Haldun, Mukaddime, II, 186.

(6) İbni Haldun, Mukaddime, II, 185.

2 - FALCILIĞIN GEÇMİŞİ

Geçmişine kısaca baktığımızda, falcılığın çok eski devirlere kadar uzandığını görmekteyiz. Tarih boyunca, bazı din adamlarının kâhinlik yaptığı bilinmektedir. MÖ 4000'li yıllarda, Mısır Çin, Babil ve Kalde'de falcılık-kâhinlik yapıldığını, bugün ortaya çıkaran belgeler vardır.

Falın ve falcılığın en eski kaynağı ve çıkış yeri ise büyük ihtimal ile Mezopotamya olduğu zikredilmektedir. Akkadlar döneminde geliştirilen çeşitli teknikleriyle falcılık, daha sonra Asya ve Akdeniz bölgelerine de yayılmıştır... (1)

Bugün açıkça, Allah'a (c.c.) eş koşmak şeklinde görülen falcılığın temeli, eski Yunan ve Roma'ya dayanmaktadır. Çünkü onlarda manevî varlıklar ve beşeri olmayan yaratıklar tarafından gönderilen haberleri alma maksadı taşıyan falın (augury) eski Yunan ve Roma'da olduğu şekli, kuşların uçuşunun tanrıların yönetiminde olduğu, ancak falcılarda da bir şifresinin bulunduğu inancına dayanır... Diğer bütün gizli haberler de "augurium" kelimesiyle ifade edilmiştir. Cahiliye Araplarındaki, kuşların uçuşlarına dayanan yorumlama çeşitleri ile ortaya çıkan uğur veya uğursuzluk konusu ile çıkardıkları seslere dayanan yorumlar da yine bu çağlara ve eski Yunan ile Roma Medeniyeti'ne dayanmaktadır. Hatta, 'Kedi ve köpek gibi diğer bir kısım hayvanların seslerinden anlamlar çıkarma ve yorum yapma da aynı geçmişe sahiptir' denilebilir. Çünkü söz konusu millet ve medeniyetlerde bu türlü yorumlar yapılmakta idi. İslâm Ansiklopedisi'nde nakledilen hususlar, anlattıklarımızı doğrular niteliktedir:

Eski Yunan ve Roma'da, kuşların uçuşları, çığlıkları ve davranışları, Hint-Avrupa kavimlerinde olduğu gibi Yunan ve Romalılarda da uğur-uğursuzluk sebebi olarak görülmüştür. Bu husus, Aristo'nun kuşlarla ilgili komedisinden de anlaşılmak-

(1) Eliade, I, 81, 85; Karş. M. Aydın, TDV. İslâm Ans. XII, 135.

tadır. Aristo, ayrıca, daha sonra göreceğimiz bazı tasavvufçuların uğraştığı ve bir mezhep haline getirdiği konulardan bir çeşit Hurufîliğe ve fizyonomiye benzeyen, insanın kaderinin yüz çizgilerinden okunabileceğini anlatan bir kitap yazmıştır. Yunan filozoflarından Pisagor, bazı Asya ülkeleriyle Mısır'ı dolaşmış, Kaldelilerin ve Mecusîlerin gizli bilimlerini araştırmıştır.

Bazı kaynaklar, Eflatun'un da fala inandığını belirtmektedir. Hemen bütün mitolojiler, falcılarla ilgili hikayelere yer vermektedir. Meselâ, Yunan mitolojisine göre, Apollon, evlenmek istediği Cassandra'ya falcılık yeteneği vermiştir. Ve bilgi tanrısı Apollon zar şansıyla ilgili falı Hermes'e vermiş, böylece Hermes kumarbazların tanrısı olmuştur.

Eski Roma'da çok önemli bir Rahip koleji vardı. Kuşların hareketlerini takip ederek, onların verdiği işaretlerden dini ve dünyevi kararlar çıkaran rahipler, devlet memurlarının her hangi bir konuda ne yapmaları gerektiğini tavsiye edebiliyordu... (2)

Çinlilerde de geçmişi eski Çinlilere dayanan falın çok uzun bir tarihî vardır. Şang Hanedanı zamanından itibaren (MÖ yaklaşık 1765-1123) yıllarında ülkede devlete ait işlerde verilecek kararı belirlemek amacıyla koyun, öküz kemikleri, kaplumbağa kabuğu ile tabiat ruhları ve atalara danışma şeklindeki fala bakılırdı. Çok sayıdaki fal ve kehanet çeşitleri arasında kürek kemiği ile yapılan, en revaçta olanı idi. (3)

3 - FAL ÇEŞİTLERİ

Fal ve falcılık, hayatın her safhasına yayılmış durumdadır ve yüzlerce denecek kadar fazla çeşidi vardır. Ancak bunların hemen hepsinde yapılan şey, az farkla aynı sayılmaktadır.

(2) M. Aydın, TDV. İslâm Ans. XII, 136.

(3) M. Aydın, A.g.e., XII, 136.

İslâm'da falcılık, tevhidi zedeleyici bir unsur olduğu için yasaklanmıştır. Ancak bilindiği gibi, İslâm'ın ilk yayıldığı toplum, Arap toplumdur ve ilk Müslüman toplum da onlardır. Bu yüzden İslâm'ın gelişi ile yasak edilen falcılık, önceden vardı ve sonra da Müslüman olmayanlar arasında devam edip geldi. Bugün dahi İslâm hassasiyeti tam olmayan kişilerde bile fala inanmak vardır. Hatta bu yüzden, "fala inanma, falsız da kalma" diye bir terim de üretilmiştir.

İlk etapta, falda yapılan şeyin ve verilen bilgilerin ne olup ne olmadığı konusunu açıklamaya çalışacağız. Ancak hemen ifade edelim ki, yapılan iş, genellikle "gaybı taşlamak"tan başka bir şey değildir. Fakat falcılara sorarsanız, sizi, doğru bir iş yaptıklarına ve gelecekte haber verdiklerine, başınızda büyük Felâketlerin döndüğüne, bunlardan kurtulmak gerektiğine ve ya geleceğinizde çok iyi şeyler olacağına, bunlara kavuşmak için de birtakım yollara başvurmak gerektiğine inandırır. Dünyalık ve maddî konulardaki zaaflarınızdan yararlanarak birtakım iddialarda bulunur ve bu doğrultuda hüküm verirler. Aslında yaptıkları şey, hemen herkese uyan belli şablonlarla ifade edilebilen bir kısım umut ve beklentilere ait tahminlerden ibarettir. Buna da kişinin verdiği açıklar ve içinde bulunduğu psikolojik durumun dışı yansıması ile hemen herkeste açıkça belli olan karakteristik özelliklerdir.

Buna ilaveten, ileride ele alacağımız doğum ve ölüm tarihleri, burçlar, yıldızlar, iklim ve mevsimler bile bu konuda kullanılan malzemeler arasındadır. Kişinin yiyip içtiği şeyler, beslediği hayvanlar, bulunduğu ortam ve edindiği arkadaşlarla, içinde bulunduğu mali sıkıntı veya rahatlık, makam, mevki, şöhret ve rütbe gibi hususlar da kâhin ve falcıların elinde belirleyici ipuçları olmaktadır. Nitekim, bu temas ettiğimiz hususlardan bazıları, Kur'ân ve sünnette konu edildiği gibi, günlük hayatta da bu tür kimselerin çokça ve sıkça kullandığı malzemeler arasındadır.

Falda çeşitli araçlar ve teknikler kullanılmakta, buna göre de değişik fal türleri ortaya çıkmaktadır. Tarihin muhtelif devirlerinde çeşitli kültürlerde bilinen ve uygulanan en yaygın fal çeşitlerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

1 - YILDIZ FALI

İnsanın doğduğu günü dikkate alarak o günkü göğün durumu, yıldızların konumu ve insan üzerindeki etkilerinden hareketle onun kaderi hakkında yorum yapma işidir. Falın bu çeşidi, yıldızların konum ve tesirlerini inceleyerek insanın kaderini önceden bilmeyi amaçlayan astrolojiyle yakından ilgilidir. Bu konuyu yerinde gördüğümüz için burada yalnız tanımla yetinmiyoruz.

2 - KUŞ FALI

Kuşların uçuş şekli ve seslerinden bir anlam çıkarmak suretiyle gelecek hakkında bilgi verme işidir. Bu fal çeşidi, Cahiliye Arapları'nda olduğu gibi, Antik Roma'da da görülmektedir. Belki de Araplara da onlardan geçmiştir. Kuş falı uzmanları üçlü veya dokuzlu gruplar halinde hareket eder, fal bakarlardı. Onlara sorulmadan Roma'da hiçbir önemli karar alınmazdı.

3 - KAĞIT FALI

Üzerinde çeşitli şekil ve semboller bulunan kâğıtların muhtelif tekniklere göre açılıp dağıtılması ile ortaya çıkan sonucun yorumlanması işidir. Bu da İskambil kâğıtlarıyla ve özel olarak üretilmiş Tarot kâğıtlarıyla yapılanı olmak üzere, iki çeşittir.

a) İskambil falı

İlk defa 16. yüzyılda çıktığı görülen ve çok meşhur ve her zaman da çağdaş olan bir fal şeklidir denilebilir. Fransız Kralı 6. Charles'ı eğlendirmek için çizildiği söylenen İskambil kâğıtları, Tarot kartlarının sulandırılmış şekli sayılmaktadır. Tarot

kartlarına yakıştırılan kozmik yani evrensel anlam veya metafizik değer, normal oyun kartlarında bulunmaz. İskambil falı, zaten kişinin kimliğini ortaya çıkartmak veya ruhsal portresini çizmek gibi amaçlar taşımaz. Tek gayesi ve işlevi, geleceği açıklamaktır. Bunu yapabilmek için de 52 kâğıttan oluşan destedeki kartlara birer anlam vererek, bunları biraraya getirip yorumlamak gerekir. Her falda olduğu gibi bunda da falcının pratik zekası ile karşısındakinin psikolojini tartmak oldukça önemlidir. Burada gayemiz falcılığı öğretmek olmadığı için tanımlarla ve tarihi geçmiş hakkında bilgilendirmekle yetiniyoruz.

b) Tarot falı

Ülkemizde de son yıllarda epeyi meşhur olan ve bir ara her TV ekranında görebileceğimiz kadar yaygınlaşan ve hatta bazı gazetelerin, dergilerin bir iş yapıyormuş gibi, promosyon olarak verdiği acayip şekillerden oluşan Tarot kâğıtları ile yapılan faldır. İskambil kâğıtlarına kaynaklık ettiğini yukarıda kaydetmiştik ama bunun tersini söyleyenler de var. Tarot kâğıtlarının çıkış tarihi 14. yüzyıl olarak bilinmekte ve buna da o tarihten kalma olduğu söylenen Tarot desteleri kaynak olarak gösterilmektedir. Yine bazıları, bunların Çin'den veya Hindistan'dan Çingeneler tarafından Avrupa'ya getirildiğini, bazıları da Mısır'dan getirildiğini iddia etmektedir. Mısır'dan geldiğini söyleyenler, bunun eski bir tanrı olan Toth'un kitabının özetlenmiş şekli olduğunu da tezlerine ekler. Tarot kâğıtlarının falcılıkta kullanılması, 18. yüzyılda başlamıştır. Bugün en çok kullanılan 78'li destelerdir.

Tarot ile ilgilenenler ona çeşitli anlamlar ve değerler vermişlerdir. Bazıları için sadece bir fal aracı sayılmasına karşılık, bazıları için de o, ruhani bir yolculuğun anahtarı olarak değerlendirilir. Oldukça ilginç ve karmaşık şekillerden olan Tarot kartlarının da tanıtımına girmiyoruz. Zaten gayemiz bunlarla fal bakmayı öğretmek değil, hakkında bilgi vermekten ibarettir.

4 - EL FALI

Eldeki çizgilerden kişinin geleceğini okuma işidir.

El falı, en eski fal şekillerinden biridir. 3000 yıl önceki Hint kaynaklarından Vedalarda yer almaktadır. Ayrıca Aristo'nun bundan söz ettiği ve Orta Çağ elyazmalarında örnekleri bulunduğu da söylenmektedir. El falında genellikle avuç içi ön plandadır ama aslında elin tamamını ve hatta tırnakları bile kapsar. El falındaki yorum da şu hususlara ve noktalara dayanır:

Elin şekli: Konik el, sivri el, ısıpatula şeklindeki el.

Parmaklar: İşaret parmağı, orta parmak, yüzük parmağı, serçe parmağı, baş parmak.

Özellikler: Parmaklar, düz ve normal uzunlukta parmak, öne doğru çıkan parmak, öbür parmakların arkasına düşen parmak, kısa parmak, fazla uzun parmak, sivri parmak, dört köşeli parmak şeklinde sınıflandırılmaktadır.

Eldeki tepeler: Eldeki yüksek yerler, girinti ve çıkıntılar Jüpiter, Satürn, Apollon, Merkür, Merih, Ay ve Venüs tepesi şeklinde adlandırılmaktadır.

Çizgiler: Hayat, akıl, kalp, kader, yıldızlar, haçlar, üçgenler şeklinde çizgiler değerlendirilmektedir. Bu şekillere ve çizgilere göre de insanın hayatı ve geleceği hakkında birtakım şeyler söylenmektedir.

5 - İÇ ORGANLAR FALI

İnsanların ve bazı hayvanların iç organlarına bakılarak yorum yapma işidir. Kullanılan organlar ise genellikle Karaciğer ve Bağırsaklardır. Çeşitlerini de şöyle sıralayabiliriz:

a) Karaciğer Falı: Eski bir fal şekli olan karaciğer falı, ilk olarak Keldanilerde sonra da Yunanistan ve Roma'da görülen ve

kurban edilen hayvanların karaciğerlerinin incelenip yorumlanmasıyla yapılmaktadır. Büyük İskender'in ölümünün böyle bir fal usulüyle tespit edildiği söylenmektedir.

b) Bağırsak Falı: Eski Yunanlılarda ve onlardan önce eski Estrüsklerde kurban edilen koyun veya büyük baş hayvanın bağırsaklarının incelenmesi ile yapılan bir fal türüdür. Bunu uzmanlar yapardı. Bunun için uzmanlar, önce hayvanın davranışlarını, sonra can çekişmesini ve nihayet bağırsaklarını inceleyerlerdi. Yine uzmanlar rafından bazen de hayvanın kalbi ve karaciğeri de incelenirdi.

c) İnsan bağırsağı falı: Bu da falın en korkunç ve barbarca yapılan bir şeklidir. Çünkü bazı tahminlere göre, bu, kurban edilen kadın veya erkeklerin bağırsaklarını inceleme yoluyla yapılmaktadır. Nöron gibi Roma imparatorları tarafından revaç gören ve ayakta tutulan bu vahşi yöntemin en son örneklerinden birini Fransa Mareşali ve Kara Büyü tutkunu Gilles de Rais'de (1404-1440) buluyoruz. De Rais, fal bakmak için birçok çocuğu genç yaşta kurban etmişti.

6 - KUM (TOPRAK) FALI

Kum, toprak, toz ve çakıl taşları ile tesadüfen tespit edilen belli noktalar ve bunların şekilleri üzerine yapılan yorumdan ibarettir.

7 - ZAR FALI

Taşlarla veya zarlarla yapılan faldır. Zar falının kökeni, eski çağlara dayandığı sanılmıştır. Bu fal da Orta Çağ'dan beri yapılmaktadır. Üç zar ile ve bir daire çizilerek yapılır. Zarlar dairenin içine atılır. Dairenin içine düşen zarların sayısı ve üç zarın toplamına göre yorum yapılır.

8 - KİTAP FALI

Belli bir dilek ve niyetle bilhassa kutsal kitapları açıp bulu-

nulan yerdeki ifadeleri yorumlama işidir. Bu da Ahmedîye, Muhammedîye, Envar'ul-Aşıkîn gibi tasavvuf erbabının yazdığı kitaplarla, Kur'ân-ı Kerim yoluyla yapılmaktadır. İran'da ise, Şeyh Sadi-i Şirazî'nin Bostan ve Gülistan'ının kullanıldığı söylenilmektedir. Açılan sayfadan yedi sayfa geriye gidilerek ve o sayfanın tamamı okunarak kişinin durumu hakkında ve geleceğine yönelik bazı yorumlar yapılmaktadır. Ancak bu iş, daha çok tefe'ül amaçlı olarak yapıldığı için faldan farklı görülür.

9 - BAKLA FALI

Ülkemizde de yaygın olan bakla falı, Orta Çağ Avrupa'sında, cinlerin veya kötü ruhların baskınına uğradığı sayılan evlerdeki kötü ruhları kovmak için kullanılır ve bu evlerin içine çok sayıda bakla taneleri serpilerek, bunlarla fala bakılırdı. Sonraki yıllarda basitleştirildi. Ayrıca büyücülükle bağlantılı sayıldı.

Eski toplumlarda baklanın büyüsel bir bağlantısı olduğuna inanılırdı. Bu yüzden bazı büyü kitaplarında, görünmez adam olmak için; kış günü yakalanan bir çeşit yılanın öldürülüp, dikine gömülmesi ve ağzına bir bakla ekilerek, ondan biten bir bakla tanesinin dil altına koyulması tavsiye ediliyor. Mantıksızlığı ayrı bir konu ama böyle olması, baklaya ayrı bir esrarengizlik kazandırmıştır.

10 - KAHVE FALI

Günümüzde çok meşhur olan kahve falı, en çok Akdeniz ülkelerinde ve Orta Doğu'da kullanılmaktadır. Bunun da büyük ihtimalle 17. yüzyılda Avrupa'ya girdiği sanılmaktadır. Kahve falından bahseden ilk kaynak, Floransalı falcı Tommaso Tamponelli'dir. Bu günkü uygulamasından çok farklı olan kahve falı, Tamponelli'ye göre şöyle bakılmalıdır: Kahve telvesi, iyice yıkandıktan ve süzüldükten sonra düz bir tabağa akıtılır

ve telvenin tüm yüzeye yayılabilmesi için fincan hafifçe sallanır. Falcı, oluşan şekilleri yorumlar.

Falın bunların dışında ateş falı, su falı, rüya yorumu falı, astrolojik güçlerle etkilendiği söylenen vücut şekilleriyle ilgili fal, başın şekline göre yapılan fal, matematik uygunluklar falı, kura çekmek suretiyle yapılan fal, çay falı vs... gibi türleri de vardır.

Bazen öyle tekniklerle karşılaşılır ki onun bir çeşit fal olduğunu anlamak adeta mümkün olmaz. Meselâ irade dışındaki vücut hareketleri, ani sancılar, seğirmeler, aksırmalar vb. şeylerden anlam çıkarmak, bunları yorumlamak; zehir, kaynar su gibi şeylerle ceza verip ona göre sonuçlar çıkarmak gibi yöntemler bunlardan sayılır. Bazı fallar tabii bir olayı gizemli sayarak onun şifresini çözmeye çalışır ve bu tür işlemlerde çok defa fal ile kehanet birbirine karışır veya karıştırılır. (1)

CAHİLİYE TOPLUMUNDA FAL

Cahiliye toplumunda da falın oldukça yaygın olduğuna şahit oluyoruz. Bunlara da kısaca değinmek yerinde olacaktır. "Tarihin çok eski dönemlerine ait çeşitli kültürlerden birtakım şekil değişikliklerine uğrayarak günümüze intikal eden ve bütün toplumlarda bir batıl inanç ya da folklor unsuru olarak varlığını sürdüren fal kullanılan yöntem, malzeme ve yöneldiği konuya göre çeşitli adlar almıştır.

Bunlardan Cahiliye dönemi Arapları arasında yaygın olduğu bilinen fal türleri şu şekilde sıralanabilir:

1 - HATTÜ'R-REML

Kum üzerine bazı şekiller çizerek bakılan bir fal çeşididir.

2 - ZECR, TİYERE VE İYAFE

Çeşitli hayvanlar ve insanların, ses, davranış ve izlerinden hareket ederek açılan fallardır.

3 - İRAFE

Su falı olarak anılabilecek olan bu tür falda arrâf (falcı, bakıcı), su dolu bir kaba bakarak suyun aldığı renk ve şekillerden birtakım anlamlar çıkarmakta ve gelecek hakkında tahminlerde bulunmaktadır.

4 - İHTİLAC

İnsan vücudundaki çeşitli organların seğirme, kaşınma gibi hareketlerinden muhtelif mânâlar çıkararak bunları iyiye veya kötüye yorma şeklinde yapılan falların ortak adıdır.

5 - KETFE

Kürek kemiğinin rengine göre fala bakma yöntemidir.

6 - TARK (VEYA) KEHANET

Çakıl taşları, hurma çekirdekleri, nohut ve bakla gibi nesnelerle açılan fal türüdür.

7 - FİRASET (KİYAFE)

İnsanların birtakım fizyolojik özelliklerinden, onların karakter ve huylarını tespit etme yöntemidir.” (2)

Kur’ân-ı Kerim’de fal kelimesi geçmez. Ancak Arapların Cahiliye döneminde şans okları ile fal baktıklarına işaret edilerek bu da “ezlam” tabiriyle ifade edilmekte ve kesin bir ifadeyle yasaklanmaktadır. (Maide, 5:90)

(1) Karş: Aydın, TDV. İslâm Ans., XII, 134-135; G. Scognamillo, A. Arslan, Fal, 29-52; Madam Fabia, The Book of Fortune Telling (Falcılık Kitabı), Coronet Books, Londra, 1974.

(2) Aydın, TDV. İslâm Ans., XII, 138.

Tevhid dini olan İslâm, şirke asla izin vermez. Bilindiği gibi, şirk, Allah'ı inkar etmek değil, tam tersine, Allah'a iman içerisinde şeytanın sessizce sokulup iman ehli kişileri sapıttığı çeşitli yollardır ki, İslâm, gerçek mümini ortaya çıkarmak için bunları açıklar ve dikkat çeker.

Ancak bunu sadece o asırla sınırlı görmek yanlıştır. O gün şans okları ile yapılan falcılık, bugün yüzlerce yollarla yapılmaya devam etmektedir. Dolayısıyla da kendisini mümin olarak gören ve gösteren, ancak cehaletin kurbanı olan bir kısım kimseler de bu şirk çukurunun içine düşmektedirler.

4 - FALCILARIN CİNLERLE İLİŞKİSİ

'Falcılığın en sağlıklı olan kısmı belki de cinler yardımıyla yapılanıdır' denilebilir. Çünkü cinler, zaman içerisinde insanların bir anda ulaşamayacağı yerlere ulaşabilir ve göremediği şeylerin çoğunu da görebilir. Hatta kulak hırsızlığı yoluyla meleklerden bazı bilgileri çalmaları da söz konusudur. Ancak buna çok defa izin verilmez ve hatta bu amaçla Levh-i Mahfuz'a ulaşmaya çalıştıkları ve bu yüzden de atmosferde taşlanıp yaktıkları Kur'ân-ı Kerim'de konu edilmektedir.

Cinlerin gayba, yani geçmişe veya şimdiki zamana ait, bizlerce görünme ve bilinmeyen bazı konulara muttali olup haber vermelerinin sebebi cinlerin uzun ömürlü olmaları ve seri hareket edebilme kabiliyetine sahip olmalarından kaynaklanmaktadır. Çünkü Kur'ân-ı Kerim'de bildirildiğine göre cinler, bizim onları göremediğimiz yerlerden onlar bizi görmekte (A'raf, 7:27) ve böylece bizim göremediğimiz pek çok şeyi görebilecekleri de bu ayette ifade edilmiş olmaktadır. Cinlerin uzun ömürlü olmaları ve yaratılış şekillerinden dolayı seri hareket etmeleri konusunda pek çok İslâm alimi aynı görüştedir. (1)

(1) Kılavuz, TDV. İslâm Ans. VIII, 9; İ. Şibli, Cinlerin Esrarı, 32-34; Şahin, İnancın Gölgesinde, I, 146.

Ancak hemen ilave edelim ki, gaybı ne insanların ne de cinlerin bilmesi mümkün değildir. Cinlerin her söylediğinin doğru olmadığı da bir gerçektir. Çünkü onlar kendilerini insanlara kabul ettirip yaranabilmek ve onların bazı yönlerinden yararlanabilmek (En'am, 6/128) için yalana başvurabilmektedirler. İnsanların onlara her müracaatı da onların şımarıklıklarını artırmaktan ve kibre sevk etmekten başka bir işe yaramıyor.

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de bu hususa işaretle: "Doğrusu insanlardan bazı erkekler, cinlerden bazı erkeklere sığınırldı da onların şımarıklıklarını artırırldı" (Cin, 72/6) buyurulmaktadır.

Ayrıca, kendilerine bu kadar değer verildiğini ve sözlerine itibar edildiğini görmek onları şımartıp her şeyi biliyormuş görünmelerine de sebep olabilir. Zira, cinlerin de insanlar gibi, Allah'a karşı yalan uydurdukları ve çeşitli konularda saçmala-dıkları haber verilmektedir.

Konuyla alakalı olarak, Cin Sûresi'nde, "Meğer bizim be-yinsiz, Allah hakkında saçma şeyler söylüyormuş. Doğrusu, biz, insanları ve cinleri Allah'a karşı asla yalan söylemez san-mışız" (Cin, 72/5). Elbette, insanlarda olduğu gibi, cinler ara-sında doğru söyleyenler ve iyi olanlar da vardır. Bu da imanda kemal noktasında ilerlemekle ilgilidir ve iman noktasında ileri kimseler, kendilerini aşan gayba ait konularda tahmin yürüt-meye ve zan ile hareket etmeye kalkışmaz. (Cin, 72/11)

Ayrıca Allah'a isyan eden ve insanlığın babası Hz. Adem'i (a.s.) tanımayan ve ona saygı duymayan İblis'in, yani cinlerin ve şeytanların ilk atasının da cinlerden biri olduğu, Kur'an-ı Kerim'de bildirilmektedir. (Kehf, 18/50.)

Kısacası, insanoğlunun ilk atasına itaat etmeyen bir varlık, onun soyundan gelen evlatlarına ne kadar itaat eder ve ne ka-dar doğru söyler çok iyi düşünölmeli ve bu tür hayallere kapıl-

mamalıdır. Çünkü ne insanlar, ne de cinler, geleceğe ait gaybı bilemezler.

Ayrıca şeytan, Hz. Adem'in soyundan gelen insanları saptırıp Allah yolundan ayırmaya yemin etmiş ve bu yüzden Allah ile bir çeşit düşmanlık ilan ederek bu konuda ısrarlı olduğunu iddia etmişti. Bu sebeple, şeytanın ve türünün diğer fertleri olan cinlerin, insanlara faydalı olmalarını ve verdikleri haberlerde doğru söylemelerinin söz konusu olmayacağı kanaatindeyiz ve onlardan böyle bir beklentinin de yanlış olacağını düşünüyoruz. İnsana düşmanlığını apaçık ilan etmiş varlıkların bundan başka bir şey yapmaları da zaten anormal bir davranış olurdu.

5 - GÖKLERİN CİN VE ŞEYTANLARDAN

KORUNMASI

Kâhinlerin, büyücülerin ve falcıların emrine giren ve onları emirleri altına alıp yalanlarıyla oyalayan ve onlarla istedikleri gibi dalga geçip oynayan cinler ve cinlerin kafirleri olan şeytanların gökyüzüne çıkmaları önlenmiştir. Fetret dönemi olarak bilinen İslâm öncesi dönemde kâhinlik, arrâflık/falcılık çok ileri gitmiş ve bir kısım kâhinler şeytanları ve cinleri kullanarak meleklerin konuşmalarını dinletmek ve haber almak amacıyla onları emirleri altına alıp kullanmışlar ve bazı haberleri de oradan sızdırmışlardır. Bunu daha sonra bu haberleri almayan ve gökyüzüne çıkmaları yasaklanan cinlerin itirafları ve imanlarını anlatan "Cin Sûresi" içindeki beyanlarından anlamaktayız. Özellikle vahyin başlangıcında, Yüce Allah (c.c.), gökyüzünün bütün kapılarını kapatmış, kulak hırsızlığı yapıp kendilerini kullanan efendilerine haber getirmek isteyen cinlere ve cinlerin kafirleri olan ve rahmet-i ilâhîden uzaklaştırılan şeytanlara karşı korumuştur. Yıldızlara, burçlara ve semaların giriş ve çıkış kapılarına nöbetçiler, bekçiler koymanın yanı sıra,

kötü niyetli olarak yükselen böyle hırsızları, meleklerin konuşmalarından ve vahiyden bir şeyler aşırıya kalkan bütün şeytanları da meteorları, alevli ateşleri devreye sokarak, daha varacakları yere ulaşmadan atmosferin alevli ateş toplarıyla taşıyarak yakıp kavurmuştur. Bu hadise, özellikle vahyin başlangıcında gerçekleşmiş ve daha sonraları da devam etmiştir. Bu husus, detaylı olarak Ahkâf (46:29-31) ve Cin (72:1-17) surelerinde konu edilerek anlatılmaktadır.

Melik ve hükümdarlar, kendi mülk, saltanat ve ülke hudutlarını koruduğu gibi, Yüce Allah da (c.c.) kendi mülk ve saltanatını ve onun hudutlarını hainlere karşı korumakta, oraya habîs ruhların, cinlerin ve şeytanların sokulmasına izin vermemektedir. Bu sebeple, kâhinlerin, büyücülerin ve benzeri kimşelerin elçileri, casusları olan şeytanlar ve cinler vasıtasıyla haber çalmaları mümkün değildir. Bu konuda söylenenlerin hepsi yalandan ve Allah'a karşı atılmış yalan ve iftiralardan başka bir şey değildir.

Kâhinlerin, falcıların ve büyücülerin söylediklerine inanmak bu yalanlara ve iftiralara ortak olmaktan ve boş hayaller peşinde koşmaktan ibarettir. Nitekim, Kur'ân-ı Kerim'de, bu konuda da şöyle buyurulmaktadır: "Biz, en yakın göğü bir zîynetle, yıldızlarla süsledik ve onu her türlü şeytandan koruduk. Şeytanlar, yüce topluluğu dinleyemez, her yandan kendilerine (şihaplar) atılır. Kovulurlar. Onlar için sürekli bir azap vardır. Yalnız, (Yüce Topluluk'tan) bir söz kapan olursa, onu da delici bir alev izler." (Saffat, 37:6-10) "Andolsun ki Biz, gökte burçlar yaptık ve onu bakanlar için süsledik. Ve onu taşlanarak kovulmuş her şeytandan koruduk. Ancak kulak hırsızlığı yapan olursa, onu da parlak bir ateş şulesi kovalar." (1)

Kaydettiğimiz bu ayetlerden de anlaşılacağı gibi, yıldızlarla süslü olan gökyüzü, şeytanlardan korunarak, Mele-i A'la'nın

(1) Hicir, 15/16-18; Karş. Mülk, 67/5; Cin, 72/8-9.

sakinlerini dinlemeleri önlenmiştir. Gökyüzünün sakinleri olan meleklerin sözlerini ve sohbetlerini dinleyip yeryüzünde kendilerinden haber bekleyen kâhinlere ve falcılara haber getirmeleri de böylece imkansız hale gelmiştir. Yukarılara çıktığını ve haber getirdiğini iddia edenler, yalan söylemektedirler. Bu yüzden, cinler ve şeytanlarla, onlardan haber aldığını iddia eden falcıların sözleri, güvenilir olmaktan bir hayli uzaktır.

II - FALCILIĞIN UZANTILARI

Hiç şüphesiz, falcılık, yeni çıkmış bir şey değildir. Kökünün çok eskilere dayandığını daha önceki konularımızda da izah etmeye çalıştık. Ancak burada değinmek istediğimiz konu, falcılığın meşru veya zararsız bir şeymiş gibi gösterilmesinden kaynaklanan rahatsızlıktır. Bu konuda, kimi kendisine yıldızları, kimi peygamberleri, kimi velileri delil kabul etmekte, kimi de insandaki bazı kabiliyet ve sezgilerden yola çıkarak, falcılığın insanın tabiatında olduğunu ileri sürmektedir. Bütün bunlardan başka falcılığı bir çerez, bir eğlence olarak kullananlar da bulunmaktadır.

Burada üstünde durmak istediğimiz asıl konu ise, falcılık ve kâhinliğe esas teşkil eden, sözde İslâmi sayılan hususlardır. Hurufilik, Batınîlik, Astroloji ve bir Cahiliye adeti olan Ezlâm, yani fal okları ile kura çekmek, Remil atmak, bunlardan bazılarıdır. Bundan başka, biraz da hakikat payı bulunan ve çeşitli bilimsel araştırmalar neticesinde kısmen isabet ettiği söylenen ve daha çok insan karakterlerini tanımaya yönelik bir konu olan Fizyonomi Falı'nı ele alacağız.

Şu kadar var ki, bulardan bazı noktaların bilimsel olduğunu söylemek mümkün olsa da, bilimdeki araştırma ve doymazlık ölçüsüne bakılırsa, bu konuya da nokta koymak mümkün değildir. Bu yüzden objektiflik ilkesinden hareketle ele aldığımız konuları tahlil etmeye çalışacağız.

Biz, ele aldığımız konuların aslı astarı olmayan hususlar ve mesnetsiz bilgiler veya kuruntular olduğunu söylemekle yetin-

medik. Bunları, Doğu ve Batı ve hatta Uzak Doğu kaynaklarına göre de ele alıp incelemeye çalıştık. Akıl, mantık ve bilimsel gerçeklikten uzaklaşmamaya çalıştık. Özellikle, değişmeyen tek din olan İslâm'ın görüşlerine ayrı bir yer ayırdık ve gereken önemi vermeye çalıştık.

Aslında ufak tefek tahminlerde bulunmak, hemen herkesin yaptığı şeylerdendir. Bunlar eğer bir ön seziye, yani bir 'hiss-i kable'l-vuku''a dayanıyorsa, bunu iddiasız olarak söylemekte ciddi bir mahzur olmamalıdır. Ancak, meslek haline getirip, bir kısım güçlerle temasa geçerek veya gayba ait hususlardaki bilinmezliği, Cinleri ve Şeytanları kullanarak, dünyanın ve insanlığın geleceği ile ilgili iddialarda bulunmak, şirkten başka bir şey değildir. Bunun dikkatsizce ve iddiasızca yapılanları bile hiç de masumca değildir ve ciddi mahzurlara kapı açmaktadır. Bunda bir kötülük görmeyenler olabilir.

Ancak Kur'ân-ı Kerim'de, mutlak gayba ait bilgilerin, Allah'ın (c.c.) seçtiği kimselerin dışındakilere verilmediği düşünülürse, mahzuru da ortaya çıkar. Ayrıca, 'böyle bir işi meslek edinmek, hiç de İslâmî olmadığı gibi, insanî bile değildir' denilebilir. Çünkü bilgisizce ve iddialı olarak ortaya çıkıp insanları aldatmak, herhalde dünyada hiçbir ahlâk kuralına sığmasa gerektir. Buna bir de Hurufiler ve Batınîler gibi, tarih boyunca pek çok fitne ve fesada, yani anarşi ve savaşlara yol açıp kan döken kişiler karışınca, işin şüphe boyutu da oldukça artıyor. Neden dinsizler veya dinsiz olduğunu gizleyip gerçek yüzünü ortaya koymaktan çekinen kimseler, hep bu işlerle uğraşmışlardır? Bu, konunun enine boyuna düşünülmesi gerekir.

A - ASTROLOJİ VE YILDIZNAME

Astroloji, bir ilimdir. Yukarıda, konumuzun başında sıraladığımız bir sürü ismiyle bilinen yıldızlarla ilgili ilimlerden biri. Ancak konu daha sonraları saptırılmış ve tamamen falcılığa,

kehanete yönelik olarak kullanılmaya başlanmıştır. Yıldızname de bunun Osmanlılar döneminde bazı kimseler tarafından kullanılmış biçimi/ismidir.

Astroloji veya astronomiye (ki, astronomi tamamen farklıdır), bir ilim olarak kimsenin bir şey demesi söz konusu olmalıdır. Burada ele alacağımız şekliyle konu, “yıldız bilimi” değildir. Bizim konumuz, yıldızlara ait ilmin falcılık konusu edilmesi veya bunlara göre insanların kaderini okumaya yönelik olarak yapılan, tamamen nazarî, hayalî ve gaybî taşlamaktan ibaret olan şeklidir. Bu şekliyle astroloji falı, yıldız falı veya eski kültürümüzdeki adıyla “Yıldızname”, İslâm’dan vize almayan bir konudur. Bu sebeple, konuya bakış açımız, bu konuya inananlardan veya bunu geçim kaynağı yapanlardan, bir yerlerden çıkar sağlamaya çalışanlardan da farklı olacaktır. Aslında, ona sadece “bir çeşit falcılıktır” deyip geçmek de mümkün, ancak okurlarımıza bir vefa borcu olarak konuyu açıklamadan geçmek istemiyoruz.

Astroloji falı, yıldızlarla ilgili bir saptırmadır. Astrolog kâhinler veya medyumlar, yıldız falına bakarken, bunu burçlar olarak adlandırılan yıldızların değişik şekillerine bakarak yapar. Bunları da 12 şekilde belirleyerek, her birini, girdiği değişik şekillere göre isimlendirir. Aslında yaptıkları şey, herkese uyabilecek bir kısım kalıplarla belirlenmiş ve gelecekte umut vaat etmeye yönelik tahminlerdir. Bunları hemen herkesin bildiği, akrep, yengeç, ikizler vs. olarak bilinen simgelerle yaparlar. Oysa, bilim adamları, aynı görüşte değildir. Bilim adamları, temelde güneşin hareketleri ile ortaya çıkan burçların 12 değil, 13 olması gerektiğini savunur.

Falcı astrologlara göre, “Güneş, bir çizgi boyunca tutuluma gitmekte ve bu tutulumun üzerinde yer alan takım yıldızların bulunduğu alan ‘Zodyak’ olarak bilinmektedir. Zodyak, 12 parçaya bölünmüştür ve her bir parçasının takım yıldızı bir burcu temsil eder...”

Bilim adamları bu hususa müdahale ederek, Zodyak'ın 12 parçaya bölünmesinin yanlış olduğunu, çünkü güneşin bir de yalancı takım yıldızı üzerinden geçtiğini söyler. Dolayısıyla, güneş, astrologların iddia ettiği gibi, 12 değil, 13 takım yıldızı ile ilişkili bulunmaktadır ve bu ilişkiye göre 13 burç mevcuttur. O zaman, 12 burç üzerine kurulu olan astroloji, temelde çelişki içerisinde oluyor. Bilindiği gibi, astrolog falcı veya kâhinler, güneşin hareketlerini izleyerek, o anki bulunduğu yerine bakarak, gelecekte ahkam kesiyor. Buna göre, burçlar, sadece bir kısım yalanlardan ortaya çıkan, bir teselli veya bir psikolojik rahatlama başka bir şey değildir. Böyle bir yalanlar yumağının, insanların kaderi ve geleceği üzerinde her hangi bir etkisi olmayacağı da kesindir.

1 - YILDIZLARIN İNSAN ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Kader, tamamen Allah'ın (c.c.) elinde ve iradesinde gelişen bir husustur ve ezelde takdir edilmiştir. Bir plan ve program demek olan kader, cansız veya iradesiz varlıklar için cebrî olarak cereyan ederken, canlıların kaderi de kısmen iradelerine bağlı olarak gelişmektedir. Yani Allah (c.c.), kullarına her hangi bir şekilde zulmetmekten münezzeh/beri olduğu için, insanların kaderini kendi iradelerini hesaba katarak yazmış ve yapacakları şeylerden sorumlu tutmuştur. Eğer cansız ve iradesiz varlıklara yaptığı gibi, bir yol tayin edip kaderlerini yazmış olsaydı, hiç şüphesiz insanlar için de imtihan ve sorumluluk diye bir şey söz konusu olmazdı. Bu yüzden, insanların cüzi iradelerini devreye sokmuş, gerekli akıl, ilim ve uyarıları yaparak onları yapacakları şeylerden sorumlu tutmuştur. Bu yüzden, insan ister, Allah da (c.c.) yaratır. İradesiyle işin içinde olan insan da yaptığı iyi şeylerin mükâfatını, kötü şeylerin de cezasını hak eder. Ancak Allah (c.c.), kullarını cezaya çarptırmak için onların düşebileceği tuzakları kuran ve onları Felâkete sürükleyen bir carlık olmadığı için, sürekli kendisine duâ ve ibadet yoluyla

tevbe edilmesini istemiş, hangi tür günah işlenirse işlensin bağışlayacağını müjdelemiştir. Allah'ın rahmeti, affı ve mağfireti engindir. İnsanların anlayamayacağı kadar da büyük ve geniştir. Bunlar, daha teferruatlı olarak Kur'ân-ı Kerim'de ve hadis-i şeriflerde belirtilmiştir.

Hiç şüphesiz, artık bilinmektedir ki yıldızlar, sonradan yaratılan şeylerdir. Buna göre, insanların kaderine hükmetmesi ve insanı etkilemesi de söz konusu olamaz. Zira, ezelî olan Allah'ın (c.c.) ezelî ilmiyle belirlediği şeyi, sonradan yarattığı yıldızların devralması veya (haşa) kullarını yönetmekten acizmiş gibi, bunu yıldızlara nakletmesi, akla ve mantığa sığacak bir inanç değildir. Yıldızların da O'nun iradesine bağlı olarak hareket ettiği kesindir. Allah'ın (c.c.) irade ve idaresinde olan bir şeyin, O'nun işlerine müdahale etmesi de düşünülemez.

2 - AYLARA GÖRE BURÇLAR, İSİMLERİ

VE YORUMLARI

Yıldız falları, genellikle insanların doğum tarihleri ile meydana gelen bazı durumları hesap ederek ortaya çıkmaktadır. Öyle ki, buna göre, kişinin doğduğu ay, hafta, gün, hatta saat dahi önem kazanmaktadır. Çünkü bu işle uğraşanların malzemesi burçlar, yıldızların varsayılan ve burçlar olarak isimlendirilen şekilleri ile bunların bulunduğu konumdur. Bu konumun her birinin ayrı bir anlamı vardır. Sizlere burada falcılık öğretecek değiliz. Ancak konuyla ilgili bazı örnekleri vermeden de geçmek istemiyoruz.

Güneşin durumuna göre belirlendiği söylenen burçlar, belli tarihlerde başlayıp bitmektedir. Bu tarih farkı da eski takvimle yeni takvimin; Rumî, Kamerî takvim ile, Miladî takvim arasındaki zaman farklarından ortaya çıkmaktadır. Buna göre ayarlanmış tablolar vardır ve artık bu farkları hesap etmek zorunda

kalmıyoruz. Belirlenen takvime göre, burçlar, aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir:

- “21 Aralık ile 22 Ocak arası: Yay
 22 Ocak ile 23 Şubat arası: Oğlak
 23 Şubat ile 21 Mart arası: Kova
 21 Mart ile 22 Nisan arası: Balık
 22 Nisan ile 21 Mayıs arası: Koç
 21 Mayıs ile 21 Haziran arası: Boğa
 21 Haziran ile 20 Temmuz arası: İkizler
 20 Temmuz ile 20 Ağustos arası: Yengeç
 20 Ağustos ile 20 Eylül arası: Arslan
 20 Eylül ile 20 Ekim arası: Başak
 20 Ekim ile 21 Kasım arası: Terazi
 21 Kasım ile 21 Aralık arası: Akrep” (1)

Burçların her birisinin taşıdığı bir karakter olduğu varsayılmakta; birbirlerine ve bulundukları durumlara göre karakterlerin değiştiği, girdikleri menziller ve bulundukları saatlere göre “saad” ve “nahıs” yani uğurlu ve uğursuz olma durumları bulunduğu söylenerek, bunlar tablolar halinde gösterilmektedir. (2) Meselâ; burçların tabiatı şöyle gösterilmektedir:

(1) İloğlu, Gizli İlimler, I, 28; el-Hüseyni, Kenzü'l-Havas, IV, 558.

(2) İloğlu, Gizli İlimler, I, 45.

<u>Burçlar Yıldızı</u>	<u>Tabiatı</u>	<u>Dostu</u>	<u>Düşmanı</u>
Koç Merih	Ateş	İkizler	Yengeç
Boğa Zühre	Toprak	Yengeç	Arslan
İkizler Utarid	Ateş	Arslan	Balık
Yengeç Ay	Su	Boğa	Koç
Arslan Güneş	Ateş	İkizler	Boğa
Başak Utarid	Toprak	Akrep	Yay
Terazi Zühre	Ateş	Yay	Oğlak
Akrep Merih	Su	Başak	Kova
Yay Müşteri	Ateş	Kova	Balık
Oğlak Zühal	Toprak	Balık	Koç
Kova Zühal	Ateş	Koç	Akrep
Balık Müşteri	Su	Boğa	İkizler

Bu durumda astrolog falcı ve kâhinlere göre, Mart ayında doğanlarla Koç burcundan olanlar, Haziran ayında doğanlarla diğer aylardan birinde doğup zıt karakter taşıyanlar, birbirlerine düşman olmak durumundadır. Söz konusu kişiler, birbirleriyle evlenemezler, evlenirse boşanırlar, ticaret yapamazlar, yaparlarsa kısa zamanda birbirlerini kazıklar ve ayrılırlar. Bu insanlar, birbirlerine dost ve arkadaş da olamazlar. Çünkü zıt ve düşman karakterdeler. Kazara yakınlaşırlarsa birbirlerini vurabilirler. Zaten yıldız falına bakıp gazetelerde bunları neşredenler de onları her gün uyarıyor. Ayrıca, bu insanlardan bazıları,

ayın belli zamanlarında insanî, belli zamanlarında da hayvanî karakterlere sahiptirler.

Meselâ, ikizler burcunda olan kişiler, çift karakterlidir. Yani münafıktırlar. Yani insanlara sürekli kazık atar, zarara sokar dururlar. Şu halde, bütün huzursuzlukları çıkaranlar bunlardır(!). Bazı burçların özelliği de yumuşak kalpli ve iyi huylu, herkesle, her konuda anlaşmaya, uyuşmaya hazır. Bunlar da birleştirici, bağdaştırıcı ve daha fazla cömert olan kadın ve erkeklerle senli benli olabilme özelliklerine sahiptir. Bazıları da her şeyde açık karakterler taşıyor. İyi veya kötü. Kendisine ait bir inancı, ahlâkı ve prensipleri bulunmuyor. Bunları her an herkes kandırabilir. Sebep? Meselâ, Martta veya ikizler gibi Mayıs - Haziran arasında doğmak... (!) Hiç öyle şey olur mu? Aylar veya yıldızlar, insana, insanın karakterine, kaderine, dine, ahlâkına hükmeder, inancına müdahale edebilir mi? Bunu, hangi akıl ve ilim kabul eder?

Varsayalım ki yıldızlar, insanın kaderine hükmediyor. Koç Yengeç'le, Boğa Arslan'la, İkizler Balık'la, Yengeç Koç'la, Arslan Boğa ile, Başak Yay ile, Terazi Oğlak ile vs... hasılı herkes birbiri ile düşman. Bunları da yıldızlar yapıyor. Yani en iyi niyetle diyelim ki, Allah (c.c.) insanların kaderini belirleme ve yönlendirme işini yıldızlara, yani taş gibi kesif ve katı maddelerden oluşan maddelere devretmiş. O zaman niye Allah (c.c.) bizi peygamberler ve kitaplar yoluyla uyandırıyor? Yıldızlar, kitaptan ve peygamberden ne anlar? Kaderimiz onların elinde ise neden çırpınıyoruz, neden imtihan oluyoruz? Neden Cennet veya Cehennem var ve ikaz ediliyoruz? Neden dostluktan, barıştan ve kardeşlikten söz ediliyor? Neden Apo suçlu, Hitler katil, Mussolini diktatör diye suçlanıyor? Neden kader var o zaman? Neden insanları muhakeme ediyoruz, neden yargılıyoruz? Neden kötülük ve iyilikten söz ediyoruz? Neden fakirlik veya zenginlikten bahsediyoruz? Neden zina edenleri, uyuşturucu satanları, adam kaçıranları, ırza tecavüz edenleri suçluyo-

ruz? Adamların yıldızı bunu emrediyor, onlar da yapıyor... (Hâşâ), yıldızlar müsaade etmiyor ki, biz iyi şeyler yapalım. Aslında biz iyi insan olmak istiyor, barış içinde yaşamak istiyoruz ama, yıldızlar bırakmıyor ki...(!)

Görüldüğü gibi, kafaları karıştıracak bir sürü soru, meydanı dolduracak. Ne dünyanın, ne imtihanın, ne Allah'ın (c.c.), ne peygamberin, ne de kitapların hükmü kalacak ortada. Kış günlerinde titreyerek kıldığımız namazlar da, yaz günlerinde dudaklarımız patlayarak tuttuğumuz oruçlar da hep yıldızlardan bilinecek ve de elde avuçta bir şey kalmayacak. Dahası, müminle kafirin, ibadet ve itaat ehli ile bu konuda bir gayreti olmayanların, iyi ile kötünün de bir hükmü kalmayacak. Yani bilip inandığımız bütün hayırlı işlerin, inanç ve ibadet adına yaptıklarımızın hiçbir faydası yok. Bizler boşuna uğraşan insanlar konumuna düşeceğiz....

Buna, akli başında hiçbir kimsenin inanmasını beklemek mümkün değil. İnananlar vardır, doğrudur. Bunu iki kısımda incelemek mümkündür: Ya akli kıttır, olayları derinlemesine düşünme ve tahlil etme yeteneği yoktur. Ya da İslâm'dan ve diğer dinlerden haberi olmayan cahillerdir ki, böyle inanmak nefesine hoş geliyordur. Bu da, sorumluluğu üzerinden atmak istemekten ve tembellikten başka bir şey değildir. Sorumluluk ve inanç sahibi insanlarsa böyle inanmaz ve böyle düşünmezler. Yıldızlar da bizim gibi, Allah'ın (c.c.) mülkünde bir çeşit görevi bulunan, meleklerin ve ruhanîlerin oturduğu evler, meskenler hükmünde, Allah'ın (c.c.) mahluku ve sanatının bir parçasıdır. Ne insan üzerinde, ne de kader üzerinde hiçbir etkileri de söz konusu değildir.

B - FİZYONOMİ FALI

1 - FİZYONOMİ FALI NEDİR?

Günümüzde en çok merak edilen ve araştırmacıların üzerinde yoğunlaştığı hususlardan biri de, kelimeler, ses tonu ve hareketlerle oluşturulan bir bütünün ifade ediliş şekli olan beden dilidir. Bunlara sahip olduğumuz fizikî yapının yanı sıra bedeninin değişik hareket tarzlarını, duruş biçimlerini, jest ve mimikleri de ilave edebiliriz.

İnsan, öteden beri pek çok mesajını, istek ve ihtiyacını beden dilini kullanarak gerçekleştiriyor; surat asarak, dargınlık veya kırgınlık halini belirtmeden tutun da, tebessümlerle anlatılan sevgi ve mutluluk ifadelerine kadar... Parmak sallayarak yapılan tehdit ifadelerinden tutun da ondan “ben sana sorarım!” anlamına gelen el ve baş işaretlerine kadar... “Yapma!, etme!, sakın!, aman dikkat!...” vs. veya hayret ifadelerini belirttiğimiz göz kaş, ağız, yüz ve dudak işaretlerinden diğer pek çok konuda kullandığımız işaretlere kadar...

Ancak beden dili, sadece bu saydıklarımızla sınırlı değildir. Bütün bunların yanında bir de bizzat beden dinlendiği zaman ondan anlaşılan mesajlar vardır. Bunların en belirginlerini ise “Ses, terleme, ağrı ve sızılarla, ağız ve boğaz kurumasıyla, vücudun sigorta sistemi diye adlandırılan bademcik, apandisit vs. gibi organların şişmesi, yanması veya tırnakların beyazlanıp kırılması ve baş ağrısı gibi yollarla vücudu ve ondaki arızaları tespit etmek, anlatmak istediği mesajı anlamak” olarak zikre-

debiliriz. Bunları bu dilden anlayan biri gördüğü zaman hemen neyin olduğunu veya ne olmadığını rahatlıkla anlayıverir.

Diğer bir husus da, gerek kökü eskilere dayanan “Fizyonomi Falı”na bakarak, gerekse kendi tecrübelerine dayanarak, Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri’nin Marifetname’sinde ortaya koyduğu, ancak bugün kendini “Havas İlmi” erbabı olarak lanse eden bazı kişiler tarafından sadece tek yönüyle ele alınarak, falcılık ve kehanet alanında kullanılan karakter tahlilleridir.

Oysa, insanın dışından bakarak ve sesini dinleyerek hem karakteri hem fizyolojisi ve anatomik yapısı, hem de diğer hususlar hakkında bir şeyler söylemek, çok defa isabet etmese de mümkün olabilir. Çünkü eğitim ve terbiye ile, iman ve güzel ahlâk ile değiştirelemeyecek kadar kötü huy ve karakter yoktur. Eğer öyle olmasaydı, eğitimin bir değeri kalmaz ve bu kadar insan da boşuna uğraşmazdı. Artık insanoğlu, hayvanları bile değişik yollarla eğitip, kısmen konuşturabilmekte, ajanlık yaptırabilmekte ve çeşitli alanlarda kullanabilmektedir. Buna örnek verecek olursak, bir otomobilin veya kamyonun en gizli bölmelerinde uyuşturucu olup olmadığını sezen, katili ve hırsız tespit edip yakalayabilen polis köpeklerinden tutun da, evlerde ve sirklerde beslenip eğitilen kuşlara ve diğer hayvanlara varıncaya kadar zikretmek mümkün...

Bu duruma bakarak pekâlâ kötü huy ve davranışları olan insanların da eğitilebilmesinin mümkün olduğunu söyleyebiliriz. Ancak şurası bir gerçek ki, herkesin yaratılıştan getirdiği bazı özellikleri de vardır. Nitekim, “Gizli İlimler Hazinesi” kitaplarının yazarı Mustafa İloğlu’nun delil olarak gösterdiği İsra Sûresi’ndeki 84. ayette bu mânâya işaret edildiği kaydedilmekte ve ayete de böyle bir anlam yüklenmektedir. Ayet, aynı zamanda “Fizyonomi İlmi” başlıklı konuya da kaynak olarak gösterilmekte, dolayısıyla mânâ da buna uygun olarak verilmektedir: “De ki, herkes kendi yaratılış şekline göre hareket

eder.” (1) Ancak müfessirler, ayette bu mânâyâ geldiği iddia edilen “Şâkile” kelimesinin, “tabiat/huy, âdet, din, ahlâk, niyet, mizaç, yaratılış ve birbirine benzeyen yollar...” gibi değişik anlamlar içerdiğini söyleyip öyle tercüme etmişlerse de, tercih edilen mânâ; “De ki, hepsi, (iman edenler de etmeyenler de) kendi hal ve niyetine göre iş yapar” (2) şeklindeki ifade olmuştur. Buna göre, ayet, herkesin kendi durumuna uygun olan, yanlış da olsa, iradesine göre, hoşuna giden yolda hareket ettiğini, özel hislerine göre iş yaptığını ifade etmiş olur. (3)

Diğer taraftan, Ebu Hüreyre’den (r.a.) rivayet edilen bir hadiste ise Hz. Peygamber (a.s.m.); “Her çocuk, fıtrat üzerine doğar” buyurmuş ve, “Allah’ın yaratılıştaki verdiği fıtrat...” (Rum, 30/30.) ayetini okumayı tavsiye etmiştir. Hz. Peygamber (a.s.m.), sonra da sözünü şöyle tamamlamıştır: “Çocuğu anne ve babası yahudileştirir veya hıristiyanlaştırır veya Mecusîleştirir. Tıpkı hayvanın doğurunca, azaları tam olarak yavru doğurması gibi. Siz kesmezden önce, kulağı kesik olarak doğmuş hayvana rastlar mısınız?...” (5) Bir başka rivayette ise “fıtrat” kelimesini açıklayıcı nitelikte: “Doğan hiçbir çocuk yoktur ki, konuşmaya başlayınca kadar şu din üzere olmasın” buyurulmuştur.

Demek ki, insana doğuştan düzgün bir huy ve karakter, doğru dini bulup inanma ve güzel ahlâk üzere yaşamaya elverişli bir yapı, hakkı ve gerçeği kabul ve idrak etme nitelikleri gibi güzel şeyler verilmektedir. Ancak insan, sonradan edindiği ikinci bir fıtratla bunları değiştirmekte ve bazen verilen güzel şeyleri geliştirip olgunlaştırabildiği gibi, kötülerıyla de yer

(1) İloğlu, Gizli İlimler, I, 77

(2) İsrâ, 17/84; Yazır, Hak Dini, V, 318.

(3) Karş: Yazır, Hak Di i, V, 318.

(5) Buhârî, Cenâiz 80, 93; Müslim, Kader 22, (2658); Muvatta, Cenâiz. 52, (1, 241); Tirmizî, Kader 5, (2139); Ebu Dâvud, Sünnet 18, (4714).

değiştirebilmektedir. Yine, bütün bunların eğitim ve çevre tesiriyle olduğu vurgulanmaktadır. Şu halde insanın fizyonomisine bakıp da, 'Bu tipsizden hayır gelmez.' Veya 'Bunun gözü yeşil -ya da mavi-, nazarı değer.' Ya da 'Saçı sarı, aptaldır', 'Saçı siyah, ahmaktır', 'Saçı yumuşak. şehvetine düşkündür', 'Burunu uzun, böndür' veyahut da 'Ağız geniş, dili uzundur' vs... demek de kesin doğru olmasa gerektir. Çünkü bizim, hakkında kötü teşhis koyduğumuz kimse, edebi, ahlâkı, dinî hisleri sağlam ve yaşantısı düzgün, gayet takvalı bir Müslüman da olabilir. Ayrıca, bizler, insanlar hakkında hüsn-ü zanna memuruz, aslında kişilerin nasıl bir kimse olduğu da bizi çok da ilgilendirmeyebilir.

İbrahim Hakkı, bu konularda oldukça geniş tahliller yaparak, sahasında ilk olmasa da, kendi türünde ilk örnek sayılabilecek, epeyi konuya ışık tutuyor ve insanın anatomik yapısına bakarak, ileri seviyede karakter tahlilleri yapıyor ve ahlâkî tespitlerde bulunuyor. İlk olmasa da dedik, çünkü bu bir ilim dalıdır ve Araplarda çok eskilerden beri vardır. Bir örnek: Peygamber Efendimize (a.s.m.) yakın bir sahabe hakkında, bazı çevrelerden gelen hoş olmayan sözler ve ileri geri söylentiler çıkmış. Bunun üzerine, bu konuda uzman birisi çağrılarak, yorgan altından çıkan ayakların kimlere ait olduğu ve akrabalık durumu sorulmuş. Uzman, sözü edilen sahabenin, iddia edildiği gibi değil, normal biri ve babasıyla da aynı anatomik yapıya sahip olduğunu söylemiş. Böylece baba ile oğlu tespit edince söylentiler de sona ermiştir. Bu cümleden olarak, aşağıda, konuyla ilgili çok kısa bazı örnekler kaydettik. Sizin buna, "Fizyonomi Falı" yerine "Karakter Tahlili" demenizi yeğleriz...

2 - FİZYONOMİ FALINA ÖRNEKLER

Bu konuda hemen herkes bir şeyler söylemektedir. Havas ilmi erbabının kitaplarında "Kıyafetname" veya "Fizyonomi Falı" olarak geçmektedir. Kenzü'l-Havas'da "Kıyafetname"

olarak belirtilmiş, İloğlu'nun hazırladığı kitapta ise konu, uzunca bir bölüm halinde, "Fizyonomi Falı" olarak yer almaktadır. Konu, ayrıca, Prof. Dr. Otto Schober'in "Beden Dili" eseri ile diğer bazı kaynaklarda ise bilimsel bir konu olarak ele alınmaktadır. Konu, her ne kadar "falcılık" adı altında ele alınmışsa da direkt olarak falcıların konusu değildir. Bu, çok eski bir konudur.

Bizce, insanı, görünümünden ibaret bir varlık olarak kabul etmek; elbisenin içindeki varlığı görmezlikten gelmek, Hindistan Cevizi'ne bakıp da bunun kalın bir ağaç kabuğu olduğunu kabul etmekten başka bir şey değildir. İnsanın iç yüzü de dışına aksetmiş şekliyle organlarından okunabilir. Küpün içindekinin dışına sızdığı gibi, onun iç dünyasından bazı hususların dışına sızabileceği de akıldan uzak değildir. Bu yüzden, konuyu ihtiyatla okuyun. Ama arka plandaki hassasiyetimizi de kabul etmenizi rica ederek, aşağıda kaydettiğimiz özelliklere sahipseniz, daha dikkatli olmanızı ve çevrenizde bulunan kötü özelliklere sahip kimselere karşı da tedbirli olmanızı tavsiye ediyoruz.

A - Parmaklar ve Eller

Parmaklar:

Bu konuyu ele alanlar, dört çeşit el olduğundan bahsederek, elleri de genellikle parmaklara göre yorumluyor. Buna göre, el çeşitleri şöyle yorumlanmıştır:

Birincisi: Köşeli parmaklı eller,

İkincisi: Sivri parmaklı eller,

Üçüncüsü: Meblağî, yani kaşık şeklinde, kavrayıcı parmaklara sahip eller,

Dördüncüsü: Mahrutî, yani huni gibi, altı daire ve uçları sivrilerek bir noktada birleşen, koni biçimindeki eller.

Bunların her birinin de ayrı ayrı yorumları bulunuyor. Meselâ; köşeli parmak uçları, metanet ve soğukkanlılıkla yorumlanmıştır. Bu tür parmaklara sahip kimselerin karakter tahlili şöyle yapılmıştır: “Yüksek fikir ve intizam sahibi, her şeyi ağır fakat kapsamlı düşünüp işin aslına vakıf olan bir karakter yapısına sahip kimselerdir. Eşya ve hadislerin iç yüzüne vakıf olma özelliğine sahip, düzenli, tertipli, iş yapmayı severler. Fazla cömert değillerdir. Bu kimseler, her hangi bir işin başına geçer veya ona bir kimsenin işi düşerse, meseleyi kendisine iyi anlatmak gerekir, aksi halde ondan zarar gelir, nefretleri kazanılır ve söylenilen sözlere kulak asmazlar.”

Köşeli ellerin faydalı eller olduğu yorumlanmıştır. Bu tür ellere sahip kimseler hakkında ise şu tahliller yapılmıştır: “Bu kimseler, fikirlerin icra vasıtasıdır. Faal ve çalışkandır. İşini ve görevini sever, ailenin umur ve hususlarını son derece düşünür, gemisinin kaptanıdır. Güvenilir kimselerdir. Nezakete, edebe ve intizama pek düşkün, düzenli ve karalı fikir sahibi, idare ve nezarete muktedirler. Anlama, kavrama, ayırt etme ve istidlal özelliklerine sahiptirler. Fikirlerinde müstakil olurlar, kendilerinden başka amir ve hakim tanımazlar. Köşeli parmaklı el, sahibinde iyice köşeli olmalı, ne çok uzun, ne çok yumuşak ve ne de çok sert olmalıdır. Köşeli parmaklı insanlar, öyle ki bir hadisenin üzüntüsünden kahrolup ölebilirler. Köşeli parmaklı kimseler, yürümeye karşı tevekkül ile sabrederler.”

Sivri parmaklı el, parmakların uçları sivri olan ellerdir. Bu parmaklar ve bunlara sahip kimseler hakkında da şu yorumlar yapılmıştır: “Bunlar güzel olmasına rağmen, hayat mücadelesi için gereken iyi niteliklere sahip değillerdir. Yani dayanıksızdırlar. Çabuk kırılır, idrak ve muhakemeden mahrumdurlar. Ahlâk ve çalışma fikri konusunda noksandırlar. Zor adam olurlar. Her işe el uzatır, her şeye kabiliyetli görünür, fakat hiç-

bir şeye ehil olmadıklarını da çabucak gösterirler. Hayalperest ve hassas olurlar ve fakat üzüntüler parmaklarının ucundan aynı süratte girer ve çıkarlar. Bu insanlar, aynı mesele üzerinde köşeli parmaklı insanlar kadar üzülmeyen ve içlenmeyen.

Sivri parmaklı bir kadın, vefat eden eşinin vefatından sonra üzülmeyen fakat çok geçmeden de evlenir. Sivri parmaklı kimseler, genellikle sebatsız ve karasızdırlar. Bu yüzden de sevgi ve bağlılıkları sürekli değildir. Bel bağlamak doğru olmaz. Aşk, muhabbet, hıyanet, vefa ve minnettarlık gibi hisler, dillerinde pek açıktır. Çünkü bu tür kimseler, çok konuşkan ve diğer bir deyişle laf ebesidir; güzel konuşmasını iyi bilirler...

Kısacası, sivri parmaklı eller su gibidirler. Hangi kalıba dökülürse, o kalıbın rengini ve şeklini alırlar. Hayal kurabilme kuvvetleri, kendilerini yarı sarhoş gibi yapmıştır. Yani bunlar, çabuk kırılır, fikirlerinde devamlılık ve karalılık yoktur, hayalcilerdir, menfaatçilerdir, çalışmaktan nefret eder, ruhen ve kalben şairlik, özgürlük, aşk ve istiklale düşkündürler. Hakperest ve âdil değillerdir. İntizam ve düşünceyi sevmezler, gösteriş ve riyaya düşkün, rol yapmayı iyi becerirler, aralarından epeyi artist çıkar. Her alanda kabiliyetlidirler, akılları zevk ve sefaya iyi çalışır, her sanata elleri yatkın kimselerdir. Bu kimseler, yol yürümezler."

Meblağî, yani kaşık biçimi Parmaklar: Tırnaklı kemik parçası geniş olan eller ki, bunlara, 'Sevk-i Tabiî'ye delalet eden eller' denmiştir. Bu özellikteki kimseler için de şu yorumlar yapılmıştır: "Bu parmaklara sahip kişiler hiçbir şey düşünmez ve araştırmazlar, her işi olurlarına bırakırlar. Nefislerine olan sonsuz emniyet ve güvenleri, felâketlerine sebep olur. Kendilerini kimseye muhtaç hissetmez, yardım beklemezler. Mağrur, kendini beğenmiş kimselerdir. Kendilerini çalışkan ve becerikli zannederler. Korkmazlar, cesur ve atılgan olurlar, yorulmak nedir bilmezler. Yaya olarak uzun yollar yürürler ve yolculuğun her türlüşüne katlanırlar, sıkıntı ve zahmete dayanıklıdır, fazla şikayet etmezler.

Kaşık parmaklı kimseler, yola dayanıklıdırlar. Meblağî parmaklı kimseler koşar, şen şakrak yürürler, hiç yorulmazlar. Cesur ve fedakardırlar, ölümden korkmazlar. Hayvanları severler. Memuriyeti ve yazı yazmayı sevmezler. Evde oturmaktan da seyahat etmekten de hoşlanırlar. Gemici ve çiftçi olurlar, işlerinde beceriklidirler. Yaptırdığı binalar kaba ve zevksiz olur. Son derece rahatlarına düşkünderler. Bu yüzden hür ve özgür olmayı daha çok isterler. Bunların baş parmağı uzun ve enli olanları ise ihtilalci olur.

Kısacası, meblağî parmaklı kimseler, cesur ve azimli, dayanıklı, çalışkan ve kendine güvenen, güzel sanatlara ilgisiz, incelik ve süse kıymet vermeyen yaradılışa tabi insanlardır. Müspet/ispatlı ve elle tutulan şeylere inanan, sanatkar ve becerikli insanlardır.”

Mahrutî elli insanlar: Mahruti el, köşeli ve sivri elin özelliklerinin karışımından meydana gelmiştir. Bunlarla ilgili yapılan yorumlarsa şöyledir: “Fikirleri, ince şeylere çabuk intikal edemez. Yürüyüşleri orta karardır. Ne fazla çabuk ne de fazla yavaştır. Fazla intizamlı değildir fakat sebatkârdırlar. Köşeli el sahiplerinin iyi özelliklerine sahiptirler fakat kötü özelliklerinden uzaktırlar. Barışsever, uzlaşmacı ve uzlaştırmacı, barıştırmacı olmalarının yanı sıra uysaldırlar. Dargınları barıştırmada en çok muvaffak olanlar bunlardır.

Mahruti elli bir insanın baş parmağı uzunsa ve temas edildiği zaman sağlam ve yumuşak olursa o insan büyük bir insandır ve yüksek bir ahlâka sahiptir demektir. Bunlar güzelliğin ve vücut güzelliğinin de ne olduğunu bilirler. Edebiyat ve şiir kabiliyetleri vardır, hayalleri geniştir. Hürriyete pek fazla muhtaç ve düşkünderler. Biraz sert olurlar, çabuk kızarlar fakat öfkeleri de çabuk geçer.

Mahruti elli insanlar, neşeli, şefkatli ve merhametli, aynı zamanda zeki olurlar. Her şey dikkatlerini çeker, gam ve kasavet-

lerini dağıtır, neşelerini getirir. Hiç yaşlanmazlar. Zarif ve nizam düşkündürler. Neyin nerede kullanılacağını iyi bilirler. Müsrif olmazlar, idareci ve iktisatçıdırlar, ama cimri değildirler.”

Köşeli parmaklar, intizama, idrake, itidal ve ağırbaşlılığa, nüfuz ve hakimiyete...

Sivri parmaklar, hayallere, tembelliğe, çalışma fikrinden yoksunluğa, hayali bir dünyada yaşamaya...

Meblağî parmaklar, çalışkanlığa, intizamsızlığa, yaşamak ve çalışmak isteğine...

Mahrutî parmaklar da, iyilikseverliğe, barıştırmıcılığa, müstakil yaşamaya ve bir çok kabiliyete işaret sayılmıştır.

Eller:

Elleri de durumlarına göre, şöyle yorumlamışlardır:

“Mütenasip eller; parmakları ve yapısı itibariyle tam bir uyum içerisinde olan eller, sahibinin bütün işlerinde akıl ve muhakeme ile hareket ettiğine,

Vücuda oranla büyük el, maharete, hırs ve tamaa, hilekarlığa,

Kısa el, fena huylara meyil ve istidada,

Uzun el, hilekarlığa, lüzumlu lüzumsuz her şeye burnunu sokmaya, vesveseye, fenalığa,

Avucu uzun, parmakları kısa ve kalın bir el, tembelliğe, ihmalciliğe, lakaytlığa,

Çok dar kadın eli, zor doğum yapmaya,

Tombul ve biçimli eller, iyi bir tabiata, güzel bir sağlığa,

Zayıf ve biçimsiz eller, fena huy ve tabiata, cimriliğe, kavgacılığa, geçimsizliğe, bozuk sağlığa,

Çirkin ve pürüzsüz bir el, kendine mahsus bir hayat yaşayan, âleme benzemeyen bir yapıya ve ahlâka,

Uzun ince ve kuru el, sahibinin uğursuz bir kimse olduğuna delalet eder. Bilhassa damar ve sinirleri görünmüyorsa, canilik ve müstebitliğe, gaddarlığa, kendini beğenmişliğe,

Kısa ve ince el, hasisliğe, gevezeliğe, oburluğa,

Üstü kabarık el, az çalışmakla muvaffak olmak merak ve kabiliyetine, para ve hesap işlerine kabiliyetliliğe,

Yumuşak, solgun ve esmer el, hainliğe,

Soğuk, düz, pürüzsüz hissi el, kendinden başkasını düşünmediğine,

Yumuşak, biraz buruşukça el, iyiliğe ve iyilikseverliğe, yumuşaklığa,

Sert ve buruşuk el, kavgacılığa,

Beyaz ince parmaklı el, ince yapılı bir bedene ve zafiyete,

Pembe renkli ve damarları hafifçe şeffaf olan el, yüksek bir kalbe, zekaya, iyilik yaparlığa,

Kırmızı el, kanlı bir mizaca, bozuk bir sağlığa,

Az pembe ve sarımtırak el, iyi bir sıhhate ve zekaya,

Koyu yeşil, limon rengine yakın el, hiddete, öfkeye, fenallığa,

Tüysüz erkek eli, sahibinin kadın tabiatlı bir kimse olduğuna,

Normal ve tabîî miktarda tüylü erkek eli, iyi kabiliyetlere ve iyi bir mizaca,

Üstü çok tüylü ve içi nasırlı el, adî ve hayvanî bir ruha,

Yalnız aşağı kısmı tüylü el, enerjik ve düşünen bir insana,

Seyrek tüylü el, sebatsız, her saati bir başka manzara gösteren bir insana, aynı zamanda kuvvete,

Seyrek tüylü el, intizamsız, dağınık tabiata,

Mafsallarda, bilhassa üçüncü mafsalda bulunan tüyler, iyi bir mizaca ve iyi ahlâka işarettir.”

Eller ve parmaklar hakkındaki yorumlar bu kadarla da bitmiyor. Ayrıca, tırnaklar da var. Ancak konumuz uzamasın, sizleri de gereksiz* yere oyalamayalım diye hepsini buraya almıyoruz. İlgilenen okuyucularımızı kaynaklara havale ediyor, zikrettiklerimizle iktifa ediyoruz.

B - Boy, Baş ve Saçlar

İbrahim Hakkı, bu konuda şu tespitleri yapmaktadır: “Boyu uzun olan güzel ve sade dil, saf ve samimi, kısa olan hilekâr ve fitneci olur. Orta boylular ise, akıllı ve iyi huylu olur.

Başı büyük olanın akıllı çok, küçük olanın az olur, ona sır söyleme. Başının tepesi yassı ise, sahibi keder çekmez. Başının derisi parlak olan, hayır yapar, ziyan vermez. Kele yaklaşma sakın, kötü huylu olur. Enli kafalı olan ahmaktır.

Saçı sert olan akıllı ve atılgan, yumuşak olan ebleh (ahmak) ve arsız olur. Saçları sarı olan, kibirli ve öfkeli, siyah olan sabırlı, kumral olan güzel ve kıymetli olur. Saçı az olan lütufkâr, bilgili ve nazik; çok olan, gür saçlı kadın, anlayışsız olur.”

İloğlu ise bunlara ilâveten şunları kaydetmektedir: “Kadınlarda kısa boy, çoğunlukla kavgacılığa, küstahlığa, atılganlığa, cinsi duygularının azlığına, şeker, albümin, kalp ve nüzul hastalığına, şişmanlığa kabiliyeti bulunduğu delalet eder. Erkeklerde ise, ifrat derecede cinsi mizaca alâmettir. Ancak baş küçük, omuz ve kalçalar dar olursa cinsi kifayetsizlik ifade eder. Öne doğru eğik baş, temyiz/iyiyi kötüden ayırt etme kabiliyetine, arkası yüksek baş da, çocuklara karşı fazla şefkat ve rikkate işarettir. Yüksek kafa, zeka ve çabuk intikale; yassı kafa, lakaytlığa, kedersizlik ve gamsızlığa; üstü geniş büyük kafa taşı, nizam ve intizam düşkünlüğüne; tepesi yumru kafa, vesvese ve evhama, akıl ve dimağ hastalıklarına işarettir. Arkası basık kafa, hırsızlığa meyilli olmaya; küçük kafa, akıl noksanlığına, hafifliğe ve sır tutmamaya; orta kafa ise akıl ve zekanın normalliğine; orta büyük kafa ise akıl ve zeka çokluğuna; yanlardan basık kafa da, dar canlı olmaya ve çabuk kızmaya delalet eder.”

Saçlar konusunda ise şu hususlar kaydedilmektedir:

“Siyah saç, hareketlilik ve hatır sayarlığa; ince siyah saç, hassas bir vücuda, muhakeme sağlamlığına; gayet koyu siyah saç ise, kıskançlığa delalet etmektedir. Koyu kestane saç, uyusulması kolay bir tabiata ve sadakate işaret sayılırken, bulanık saçlar, hafifmeşrepliğe işaret sayılmıştır. Yine, soluk ve yıkanmış gibi görünen siyah ve sarı saçlar, ruhen ve cismen zafiyete, alaycılığa; uzun düz ve sarı ince saçlar da, azimsizliğe işaret sayılmıştır.

Sarı saç, kibir ve gurura, gazap ve hiddete, entrikacılığa; açık sarı saçlar da, hayalperestliğe yorumlanmıştır. Altın sarısı saç, mülayim bir tabiata, korkaklığa işaret sayılırken; ince saç, hassas kalbe; sert sarı saç da, sert ve inatçı bir tabiata işaret sayılmıştır.

Erkeklerde uzun seyrek saç, iyi yiyip içmeye; rahat ve beden düşkünlüğüne; çok ve sert saç, sert tabiata ve otoriterliğe;

dik ve sert saç, azamete; çok ve sık saç da bir şeyi geç kavramaya işaret sayılmıştır. Erkeklerde çok ve kıvrıkcık saç, koyun gibi itaatkar olmaya; kıvrıkcıkları büyük olan saç ise, inatçılığa işaret sayılmıştır.”

C - Alın, Kaş ve Kulaklar

Bu konuyla ilgili yorumlar ise şöyle: “Alnı dar olanın ahlâkı da dar olur. Alnı yumru olan, kötü ve aldatıcı olur. Alnı normal olanı, emin olarak bil. Alnı kırışksız olan, mutlaka tembel olur. Alnı uzun olan anlayışlı, az ise cömert olur.

Geniş alın, mütefekkir, hasis ve mutekidlerde bulunur. Alnın üst kısmının kabarık olması, muhakeme kuvvetine; alt kısmının kabarık olması çabuk intikale, becerikliliğe, meslek ve sanatta ihtisasa işaret sayılmıştır. Geniş bir alın, kerem ve cömertliğe, çabuk kızan bir tabiata; ufak alın, akıl noksanlığına; yumru ve yüksek alın, emanete, zekaya, anlayışlı olmaya; yassı ve düz alın, fena huya, sık hastalanmaya işaret sayılmıştır.

Mutedil alın, aklı selim ve davranışlarda mutedil olmaya; enine ve boyuna geniş bir alın, anlayış ve kavrayış kabiliyetinin çokluğuna; ortası çukurlaşmış alın, tamahkarlığa, kendini beğenmişliğe; dar ve basık alın, inada ve düşüncesizliğe alâmet sayılmıştır.

Haddinden fazla büyük ve uygunsuz alın, iz’ansızlık ve kalın kafalılığa; arkaya meyilli alın da, hayalperestliğe ve hayvanî hislere düşkünlüğe; daima buruşuk bir alın da, ilim adamlarında kemale, çok düşünen bir mizaca işaret sayılmıştır.

Geniş ve yüksek alın, orta bir zekaya; arızalı ve kabarık alınlarsa, hilekarlığa ve dessaslığa işaret sayılmış; etli alınlar da cesaret ve hiddete işaret olarak kabul edilmiştir. Alındaki çizgiler genç yaşta başlamışsa, sıkıntıya işarettir demişlerdir.

Kaş arası kırışık olan, her zaman gam yüklüdür. Kaş ucu ince olanın işi gücü fitnedir. Kaşının kılı çok olan, kırık ve sıkıntılıdır. Kaşı açık olan doğrudur; çatma olan uğursuzdur. İnce kaş güzel olur; uzunlu kibre delildir. Kaşı kavisli olan her zaman dilber olur. Yumuşak ve seyrek kaş, hayalperestliğe; ince kaş, kalp zayıflığına, kibir ve gurura işaret sayılmıştır.

Kulağı uzun ve bol olan, cahil ve tembeldir. Küçük kulaklı olan uğursuz; orta olan doğrudur."

D - Gözler

Gözler hakkında yapılan yorumlar, biraz da insanı tanıma-ya yöneliktir. Ancak bunların ne kadarı doğrudur, ne kadarı yanlıştır, bu konuda fazlaca bir şey söylemek istemiyoruz. Konumuzun bir çeşit falcılık ve falcılığın dinde yeri olmadığını unutmadan, bu konuyu da ekleyelim. Fakat konuyu sadece falcılık olarak yorumlamanın da doğru olmayacağı açıktır. Tecrübelere de dayanılarak, sağlık, hastalık ve zeka gibi bazı hususların da doğru olabileceğini akıldan uzak tutmamak gerekir. Gözlerle ilgili yorumlar, şöyle sıralanabilir:

"Göz çukuru az olan, kibirli,

Siyah gözlü olan, itaatli,

Kızıl gözlü olan, cesur,

Gök gözlü olan, zeki,

Elâ gözlü olan da edîp olur.

Gözleri gök ve mavi olanlardan ırak ol.

Küçük gözlü olan, hafif,

Büyük gözlü olan, zarif,

Gözü yumru olan, hasetçi,

Orta olan, dost olur.

Kırpık gözlü olan, yaramaz ve bakışı tembeldir.

Noktalı göz ok olur, değmesi pek çok olur.

Tek gözlüye yakın olma, sık bakan olmaz emin.

Şaşıya bakma, çünkü sana eğri bakar.

Güleç gözlü olan güzel,

Kirpiği sık olansa bedelsizdir.

Kemerli göz kapağı, büyüklük taslayan bir tabiata,

Gözün üst kapağının mesafeli ve açık olması, sahibinin edepsiz, hayasız, arsız ve oburluğuna işaret sayılmıştır.

Gözün alt kapağının hafif şiş olması, bazı kimselerde erken kalkmaya, bazılarında da, albümin veya diğer bazı hastalıklara işaret sayılmıştır. –İçkiden ve gece hayatından kaynaklanan şişkinlikleri de burada zikretmek yerinde olur.–

Kısa göz kapakları ise, ihtiras ve cimrilikle yorumlanmıştır.

Büyük gözler, tabîi ve zarif meşrepliliği, karaciğer hastalığını,

Mutedil gözler, sevimliliği ve hayırseverliği,

Küçük gözler hafifliği,

Siyah gözler, hayrı, söz dinler bir tabiatı,

Elâ gözler, yumuşak huyluluğu ve ciddiyeti, sabrı, edep ve terbiyeyi, doğruluk ve sadakati, haya ve cömertliği,

Kumral gözler, kahramanlık ve cesareti,

Açık elâ göz, fikir, nezaket ve inceliği, neşeli tabiatı,

Mavi göz şakiliği, hissizliği, merhametsizliği ve lakaytlığı,

Yeşil gözler, melanet ve kötülüğe, ezeli şakiliğe,

Gayet açık mavi gözler ise sanata meyyal bir tabiata, hayal-perestliğe, acele kararlılığa işaret sayılmıştır.

Parlak gözler zekaya,

İri parlak gözler zeka ve kabiliyete, edep ve terbiyeye,

Gayet iri ve şeffaf gözler de, vesvese ve hırçınlığa işaret sayılmıştır.

Küçük ve keskin gözler, faaliyet ve şiddete,

Güler gözler, fevkalâde hayırlılığa,

Bebeği gülen gözler, oynaklığa,

Baygın gözler, kalp ve gönül hırsızlığına,

Süzgün bakışlı gözler, zekilik ve şehvete,

Yuvarlak gözler, akıl ve kalp zayıflığına,

Çukur gözler, büyüklük ve kibre,

İçine gömülmüş gözler, inat ve sebata,

Yumru gözler, hasetçiliğe,

Noktalı gözler ise, tesirli olup, çok göz değmesine sebep olduğuna işaret sayılmıştır.

Tek göz, muzır ve fitneci olmaya,

Şaşı göz, uğrusuzluğa, eli eğriliğe,

Kırpık gözler de uğursuzluğa yorumlanmıştır.”

Bu noktada şu hatırlatmayı yapalım: İslâm dini, insan, hayvan veya eşyada uğursuzluğu kabul etmemektedir. ‘Eşya ma-sumdur’ prensibi, gözler için de geçerlidir. Sahibinin bozuk karakterinden dolayı gözler zarar verebilir veya o şahsın karakterini yansıtabilir bir nitelik taşıyabilir. Bu da “Allah’ın (c.c.) ve Resul’ünün (a.s.m.) emirlerine uygun hareket etmeyen, İslâm terbiyesi ile kendisini terbiye etmeyen kişileri, gözlerinin haber vermesi” olarak yorumlanabilir.

Kirpikler hakkında da şu yorumlara yer verilmektedir:

“Gayet muntazam ve düzgün dizili kirpikler, iyi ahlâka, iyilikseverliğe, akıl ve zekaya ve anlayışa işaret sayılmış; sert ve gayrı muntazam kirpikler, çoğunlukla asabılık ve hiddetle yorumlanmıştır.”

E - Yüz ve Sima

Yüz ve simalarla ilgili yorumlar ise şöyledir: “Büyük yüzlü olan, illetlidir; küçük yüz, kibre delildir. Yumru yüzlü olan, cimridir; yassı olan, güzeldir. Arık (zayıf) yüzlü olan, borcuna sadık değildir; kalın ve etli yüzlü olan, sevimsizdir. Uzun yüzlü olan, lafla yalan söyler. Yüzü sert olanın, çoğu sözü acı olur. Yuvarlak yüzlü olan, aydan daha nurlu olsa gerektir. Çünkü böyle kimseler mütebessim olur ve onu gören, kâm alır. Benzi kızıl olan, edîp; esmer olan, zeki olur. Benzi sarı olan, hastalıklı; siyahımsı olan, mütevekkil olur.”

Başka bir yoruma göre de “Büyük yüz, ahmaklık ve idraksizlik; küçük yüz, kibir ve azamete, gurura, cinnete, istidada, ihtiyarlıkta hafif mizaçlığa ve hilekârlığa işaret sayılmıştır.

Yumru yüz, cimrilik ve hasede; yassı yüz, saflığa ve acele kararlılığa; zayıf yüz, hilekârlığa, fakirlik ve sefalet, asabi mizaca; yumuşak yüz, hatırnazlığa, yumuşak kalpliliğe ve merhametliliğe işarettir.

Eti bol yüz, tabiat ve ahlâken ağırlığa, başkalarına yük olmaya; sert yüz, sert tabiata, merhametsizliğe, kalp kırıcılığı ve tok sözlülüğe; en ve boy olarak yaygın ve etli yüz, oburluğa; uzun yüz, lafazanlığa ve yalancılığa; geniş yüz, sözlerinin çoğunlukla acı olduğuna; elmacık kemikleri görünen çukur yüz, kansızlığa, mideden gelen bir rahatsızlığa, ahmaklığa, vehme, korkaklığa, tabiat zaafına ve istimnaya işaret eder.

Yuvarlak yüz ise sahibinin iyi ahlâklı bir insan olduğuna işaret sayılmıştır."

F - Ağız, Dudaklar ve Burun

Yaygın yorumlara göre, "Küçük ağızlı olan, güzel fakat korkak olur. Ağzı büyük olan, cesur fakat işi kötü olur.

Burnu uzun olanın anlayışı kıttır; kısa olan, korkak olur. Burun ucu top olan, neşeli olur. Burun ucu ağza yakın olan adamdan sakın. Burun deliği geniş olan, kibir ve haset doludur. Burun kanatları hareketli olanda ise kahır ve inat toplanmıştır. Burnu geniş olanın şehveti bol olur. Burnu eğri olanın fikri, himmettir; düşüncesi, yardımdır."

Başka bir yorumcuya göre de "Büyük ağızlı kişi, kötü ahlâklı, alçak tabiatlı, merhametsiz ve şefkatsizdir. Orta ve düzenli bir ağız yapısı ise mükemmelliğin alâmeti sayılır. Küçük ağız, dirayete, iyi ahlâka, merhametli bir kalbe, ihtiraslı bir mizaca, hoş meşrepliğe, perhiz yapmaya; eğri ağız, uğursuzluk ve talihsizliğe; çökük ağız, kedere; tam bitişmemiş yarım açık ağız, zihin noksanlığına; çok küçük ağız, mizaç hafifliği ve ya-

ramazlığa; çok geniş ağız, nefse düşkünlüğe; büyük ve geniş ağız, oburluğa, lafazanlığa ve yalancılığa; yarık gibi duran bir ağız da, ağır ve kaba fikirliliğe işarettir.

Genizden gelen söz, kibirden olsa gerek. İnce sesli erkek, kadına düşkündür. Erkek sesli kadınlar, çoğunlukla yalan söyler. Sözü seri olanın (hızlı konuşanın) anlayışı yüksektir. Kaba sesli olanın himmeti vardır. Çatal sesli olan, sürekli halktan kuşulanır.”

Dudaklar konusunda ise şu yorumlar yer almaktadır:

“Büyük dudak, erkeklerde zarif olmamaya, cismanî zevklerle düşkünlüğe; kalın ve iri dudaklar, kadınlarda şehvete, ifrata, çabuk kanarlığa, tembelliğe, bazen de kabalığa işarettir.

İnce dudaklar, söz anlar ve zekiliğe, sürat ve çevikliğe, aynı zamanda şeytanlığa, ketumluğa, ihtiyata ve ince fikirli olmaya; çok ince dudaklar da bedbahtlığa, yani fenalıktan hoşlanan tabiata işarettir.

Üst dudağın alt dudaktan büyük olması, sabır ve tahammülle, lütfekârlığa, orta bir zekaya, ağır bir mizaca ve kindarlığa; her iki dudağın eşit olması, davranış ve işlerinde soğukkanlı ve normal olmaya işarettir.

Alt dudağın büyük olması, oburluk ve şehvet düşkünlüğüne; haddinden fazla kalın ve şiş gibi görünen dudaklar, oburluğa, cismanî zevkler ve hazlara düşkünlükte hayvanlık derecesinde bir tutkuya; üst dudağın alt dudaktan daha içeri olması, sabırsızlığa ve çabuk kızar bir kişi olduğuna; üst dudağın hafif içeri olması ise güzel ahlâka; iki dudağın eşit derecede dışarı çıkık olması da doğruluk ve samimiyete işarettir.

İnce ve birbirine bitişik gibi duran dudaklar, sahibinin inatçı ve kötü niyetli kimselerden olduğuna; ince dudak ve geniş ağız, sahibinin çok kötü ahlâklı bir kimse olduğuna; pek küçük

dudaklar da gösteriş ve alayışe düşkünlüğe, çocukça arzulara meyilli olduğuna işarettir.

Birbirine temas etmeyerek ağzın bazı kısımlarını örtemeyen dudaklar, akıl ve zeka azlığına; alt dudağın ortasında bulunan çatlak veya çukurluk, yumuşak huyluluğa, nezakete; eşit ve birbirine uygun olup kolaylıkla ve normal olarak kapanan dudaklar ise, tedbirli, metin, âdil ve hakşinas bir insan olmaya işarettir.”

G - Burun

Burun konusunda, ayrıca, şu yorumlara da yer verilmiştir:

“Büyük burun, vesvese, evham/şüphecilik ve korkaklığa; kısa burun, çok korkaklığa; uzun burun ise az anlayışlı olmaya, ihtiyatlı olmaya, iyilikseverliğe işaret eder. Burun ucunun ağza yakın olması, inat ve ısrara işarettir. Ufak, güzel ve muntazam bir burun, iyi ahlâka, çabuk intikale, orta bir hayat yaşamaya; yassı ve geniş burun, aşırı şehvete ve çok cimaa işarettir. Gayet yassı ve geniş burun, son derece şiddetli ve isyankâr bir tabiata; gayet iri ve etli burun, aç gözlülüğe, dilenci yapılı olmaya ve oburluğa işarettir.

Burun kemiğinin ortasındaki kabarıklık, dirayet ve zekiliğe, vicdanlı olmaya; burun ile alın arasında bir basıklığın yokluğu, seciyesizliğe, cibilliyetsizliğe, yani ahlâkî düşüklüğe; gaga burun, fena huy ve kötü ahlâka, lafazanlık ve cimriliğe, faaliyete; burun ucunun iri ve yuvarlak olması, iyi ahlâka; burun ucunun iri fakat kırmızımtırak ve topaklığı, ayyaşlığa, sefahate, eğlenceye düşkünlüğe; kırmızı burun, inatçılığa, budalalığa ve kabalığa işarettir.

Basık burun, ekseriyetle az zekaya; ucu tamamen yuvarlak burun, saf kalpliliğe ve iyilikseverliğe; büyük, ucu şişkin ve to-

parlak burun, şefkate ve yumuşak huyluluğa işarettir. Ucu hafifçe yassı ve yarım dört köşe olan burun, büyük bir zeka ve icat kabiliyetine; ucu yukarı kalkık burun, boş kafalığa, hayalperestliğe, gurur ve hasede, bu tür burunların delikleri geniş olursa son derece zihinsizliğe, yani ahmaklığa; ensiz, yani dar burun kemiği de itimatsızlığa ve şüphencilığe işarettir. Bir ucundan diğer ucuna sivri görünen burun, maharete, hilekarlığa, ince fikirliliğe; burnun gözler hizasından çok basıklığı, zaaf ve gevşekliğe işarettir.

Kadınlarda burun kanatlarının açık olması, velûd yani doğurganlığa, duygu inceliğine, bazen de kahrılı bir hayata işaret sayılmıştır.

Gayet iri burun delikleri, şehvete düşkünlüğe; dar burun delikleri, şiddetli tabiata ve göğüs hastalıklarına; büyük burun delikleri, kibir ve hasede; küçük burun delikleri, korkaklık, ciğerlerinin zayıflığına delalet eder. Burun deliklerinden birinin hissedilecek kadar dar olması, dikkatli ve araştırmacı olmaya, hafif mizaca; kolaylıkla açılıp kapanan burun delikleri şehvete düşkünlüğe; kapalı duran burun delikleri ise, gurura, yalnızlığa ve talihsizliğe işaret eder.”

H - Dişler

Dişlerle ilgili yorumlar da şöyle sıralanabilir:

“Küçük, kısa ve sağlam dişler, kendi kuruntularına ve huralelere itimada, bazen de fikir ve muhakeme sağlamlığına; uzun diş, kalp zayıflığına; parlak olmayan, az sarımtırak olan düzgün ve sağlam dişler, beden şekillerinin iyiliğine ve ahlâka işaret sayılmış. Üst dudağı geçen dişler, her işe burnunu sokan, laf taşıyan, dedikoducu ve kusur arayan, menfaatçi bir insan olduğuna; alt dudaktan taşan dişler ise, cimriliğe, kabalıkla karışık hilekarlığa işarettir.

Üst dişlerin açık ve seyrek oluşu, sakın bir mizaca; sağlam ve az sivri dişler, uzun bir ömre, vahşi bir tabiata, zerre kadar menfaat için her fenalığı yapmaya hazır olmaya, oburluk ve hilekârlığa işaret eder.

Geniş ve kalın dişler, sahibinin dünyaya yalnız yemek için gelmiş olduğuna; üst tarafları açık dişler, soğuk mizaçlı bir tabiata; küçük dişler, tabiat ve meşrep zayıflığına; orta dişler, doğruluk ve güzel ahlâka işaret sayılmıştır.

Önde ve üst sıradaki iki dişin iri olması, kıskançlığa; küçük ve sivri dişler, kötü kalpliliğe, zulmedici tabiata; birbiri üzerine binmiş dişler, inat ve ısrara, fena ruha, merhametsizliğe işaret eder.

Sağlam ve iyi sıralanmış donuk, mat renkli dişler, çalışkanlığa; seyrek dişler saadet ve bahtiyarlığa; geniş beyaz dişler, açık yürekliliğe; kısa ve birbirinden ayrı dişler, his ve fikir inceliğine; iri dişler, inatçılığa; üst iki dişi aşağı doğru uzanmış ve güldüğü zaman çirkin bir görünüm arz eden bir ağız, hile ve desiseye, ifrat derecede şehvet düşkünlüğüne delalet eder."

Ancak günümüzde diş, burun, kaş vs. gibi bazı organlar, estetik ameliyat yoluyla aslından değiştirilip kişinin istediği şekle sokulup saçlar boyanabiliyor. Bu da bir çeşit aldatma ve kendini ele verme konusunda bir çeşit gizlenmedir. Aslına bakarsanız, estetik ameliyatın her türüsünün helâl olduğu da söylenebilir. Her halde, bu tür karakter tahlillerinde doğruyu bulmak ve kişi hakkındaki kararı doğru verebilmek için yasaklanmış ve haram kılınmış olsa gerektir. Kur'ân'da, "Allah'ın yarattığını değiştirme" konusu söz konusu olduğu yerde, bunu, "Onlara emredeceğim de Allah'ın yarattığını değiştirecekler"(1) şeklindeki ifade ile bunu şeytanın yaptıracığı belirtilmektedir ki, burada düşünülecek olursa oldukça ilginçtir.

(1) Nisa, 4/118-119.

İ - Sakal ve Boyun

Siyah ve seyrek sakal, zeka ve ferasete; sarı sakal, cüret ve cesarete; değirmi sakal, olgunluğa; uzun ve sık sakal, ahmaklığa, hünersizliğe, boşboğazlığa; köselik, cinsel yetersizliğe ve bazen de hilekârlığa işaret sayılmıştır.

Uzun ve hareketli boyun, azimsizliğe; zayıf ve dik boyun, iftira ve inattan zevk alanlara, çoğunlukla da münafıklığa işaret sayılmıştır. Yine uzun ve zayıf boyunlular kendini beğenmiş kimseler olarak yorumlanırken; kısa ve geniş boyunlular, kötü ahlâklı ve hayvani kuvvete sahip kimseler olara yorumlanmış; bunun yanında yağlı ve şişman boyunlular da şehvet düşkününü ve azimsiz olarak nitelendirilmişlerdir.

“Biraz sağa veya sola meyilli boyun, deliliğe, kabiliyete; hem ileri hem yana meyilli (eğik) boyun, hıyanetliğe; zayıf ve kısa boyun, sebata, tedbire ve sır saklamaya; yuvarlak ve muntazam boyun, halim-selim bir tabiata; uzun boyun az anlayışlılığa, kısa boyun da çok hilekârlığa, şefkatsizliğe ve merhametsizliğe; mutedil/orta boyun ise hayırseverliğe ve hayır işlerine düşkünlüğe; kalın boyun oburluğa ve ahmaklığa; yana meyilli boyun, yalancılığa ve kötü kalpliliğe; dik boyun gurur ve kibre; içeri kaçık boyun, korkaklığa; ince gerdan cahillliğe; kalın ense, ahmaklığa, oburluğa ve şehvete düşkünlüğe, katmerli ense de müfrit bir iktidara işarettir” denilmiştir.

İbrahim Hakkı'nın bu konudaki yorumları ise şöyledir:

“Uzun sakallı olan hünersiz olur. Sık sakallı olan kabadır, sohbeti uzatır. Siyah ve az sakal, zekaya delildir. Hiç sakalı (kıllı) olmayan kösenin hilesi çok olur. Değirmi sakallı olgun olur.

Boynu çok uzun olanın olgunluğu azdır. Boynu ince olan, nâdan olur. Boynu kalın olan obur olur. Boynu kısa olan hilekar olur. Boynu orta olanın işi hayır yapmaktır. Her yeri orta olan, şüphesiz en iyi olandır.”

Vücudun diğer uzuvları ile kişilerin karakteristik özelliklerini anlatan İbrahim Hakkı, cinsellikten ahlâka varıncaya kadar değişik konuları da ele alıyor. Bu bir ilim dalı. Hem de kökü çok eskilere dayanan bir ilim dalı. Konuların tamamını burada anlatmak ise, bizim amacımızı aşar. Biz burada, herkese ait olabilecek, ahlâk kurallarına ters düşmeyen ve herkesin faydalanabileceği konulardan bazılarını seçtik. Daha fazlasını merak edenler ve konuyla ilgilenenler, asıl kaynağa müracaat etsinler. (2)

Beden dili yorumcuları, ayrıca, insanın tavır ve hareketlerini de yorumlamışlardır. Meselâ; insanın bir elini çenesine dayayıp düşünmesini, bir destek arayışı, ellerini birbirine geçirerek önünde bağlamasını da bu desteği sağlayıp bir zafer kazanmışlık olarak yorumlamışlardır. Sakin ve alaycı görünen kimselerin, aslında zor durumda olabileceklerini ve bunu kamufletmek için kendilerini böyle görünmeye zorladıklarını çıkarmışlardır. Kollarını dirseklerinden yakalayan ve ağızlarını sıkıca kapatan sakin bakışların altında ise, hakimiyet duygusuyla beraber, ilgi, bilinç ve kendine hakim olma duygusunun yattığı anlamının gizli olduğu yorumunu yapmışlardır. Kişilerin kamera karşısındaki durumlarını ise, birbirlerine bakışından, el sıkışmasından ve gülümseyişlerinden neler ifade ettiklerini ve hangi duygular içerisinde olduklarının yorumlarını yapmışlardır. (3)

Bu cümleden olarak, yorumcular, “İnsan, sevgisini, veya nefretini, korkusunu veya güvenini, arzusunu ve isteklerinin tamamını davranışlarıyla ortaya koyduğu gibi, aklını, ilmini, nezaketini veya kabalığını da bir şekilde yine davranışlarıyla ifade edip ortaya koyar,” şeklinde yorumlar yapmaktadır.

(2) Hakkı, Marifet Name, 1 / 403 - 410; el-Hüseyini, Kenzü'l-Havas, IV, 561-568; İloğlu, Gizli İlimler Hazinesi, I, 77-136; Panzehir Dergisi, sayı 32. Ekim-Aralık 1995.

(3) Schober, Beden Dili, 54-63; Panzehir Dergisi, sayı 32.

C - EZLAM / FAL OKLARI

“Ateşe dayanabileceğin kadar günaha gir...!”

Ezlâm sözlükte, “zelem veya zelm” kelimesinin çoğuludur ve oklar demektir. Cahiliye Araplarının fal açmak veya kumar oynamak için kullandığı oklara verilen isimdir. (1) Ancak bunun sadece Cahiliye devrinde kullanılan şekliyle sınırlı kaldığını söylemek, doğru değildir. Ezlâm, tanımı ve yapılış şekliyle, günümüzdeki yuvarlak veya köşeli taşlarla oynanan oyunlardan tutun da çekilen kuralara varana kadar oynanan bütün şans oyunlarını içine almaktadır.

Nitekim, Buhârî’nin İbni Abbas’dan (r.a.) naklettiği bir hadis-i şerifte, Mekke fethedildiği zaman Hz. Peygamber (a.s.m.), Hz. İbrahim (a.s.) ve oğlu Hz. İsmail’in (a.s.), ellerinde fal okları ile tasvir edilmiş heykelleri bulunduğu için Kâbe’nin içine girmemiştir. Bunun bir sebebi de Kâ’be’nin içinde bulunan diğer putlar olsa bile, tefsir ve hadis alimlerine göre, esas sebep, Peygamber Efendimizin (a.s.m.) soyunun kendisine dayandığı ve her ikisi de peygamber olan Hz. İbrahim (a.s.) ve Hz. İsmail’in (a.s.) ellerindeki fal oklarıyla şans arama işini ihdas eden (haşa) birer kumarbaz gibi gösterilen heykelleridir.

Nitekim, Efendimiz (a.s.m.) sonra Kâ’be’nin içinde bulunan putları imha ettirip içeri girmiştir. İçeriye girince de, neden önce girmediğini ima ederek ve Hz. İbrahim ile Hz. İsmail’in ez-

(1) Develioğlu, Ansiklopedik Lügat, 246; TÜRDAV, Büyük Lügat, 257.

lamlarla tasvir edilişlerini kastederek, şöyle buyurmuştur: “Allah canlarını alsın. Vallahi, onlar asla oklarla kismet aramadı.” (2)

O kadar ki, Cahiliye Araplarından biri, yola çıkmak veya evlendirmek gibi ciddi bir işe karar vermek istediği zaman, oklarla kur’a çeker, kismetini arardı. Okların bazısında “Rabbim bana emretti”, bazısında “Rabbim bana yasakladı”, bazısında da “Gufl: Boş” yazıyordu. Çektiği okta “emretti” yazılıysa o işi yapardı; “yasakladı” çıkarsa o işi yapmaktan vazgeçerdi; “boş” çıkarsa döner, emir veya yasak çıkıncaya kadar kur’a çekmeye devam ederdi.

İbni Cerir et-Taberi ve Ebu Ya’la el-Ferra da aynı görüştedir. Said bin Cübeyr de, bu okların beyaz çakıl taşı olduğunu; Mücahid’in üzeri yazılı taş olduğunu belirttikleri kaydedilmektedir. Kur’a ile kismet arama işini ilk çıkaran kişi, Amr İbni Lühey’dır. Dolayısıyla bunu o iki peygambere isnat etmek de büyük bir iftira ve zulümdür. (3)

Arapların bu yolla doğan çocuğun nesebini/soyunu, babasını belirleme işi bile yaptığı, bunu yapmak için de yine okların üzerine yazılan yazılarla fala bakılıp durumun belirlendiği kaydediliyor. Bu işlerde kullanılan okların üzerindeki kalıp cümleler ise “Sizdendir”, “Sizden değildir” ve “Size bitişiktir” şeklindedir. Ayrıca, üzeri “akl” ve “gufl” gibi yazılar bulunan başka okların da olduğu (4) kaydedilmektedir.

Bu konuya dahil edilen başka bir konuya, “Meysir” denilen bir tür kumardır. Bu da oklarla oynanıyor ve torbada Fezz, Rakib, Tev’em, Hıls, Nefis, Müsbil, Mualla, Menih, Sefih, Vağd adlarında on adet ok bulunuyordu. Bu on oktan yedisine pay

(2) Buhârî, Hacc, 54, Enbiya, 8, Megazî, 48; Ebu Davud, Hacc, 93, (2027).

(3) Canan, Hadis Ansiklopedisi - Kütüb-i Sitte, IV, 438-440; VII, 65-66.

(4) Çelik, Halk İnançları, 228-229.

verilir, üçü boş bırakılırdı. (5) Yani yedi oktan her hangi birini bulan kişi kazanır, geri kalan üç oktan birini bulansa kaybederdi. Aslına bakarsanız, günümüzdeki Milli Piyango'dan pek de farklı görünmüyor.

Paylaşmak için de bir deve kesilir, 28 parçaya bölünürdü. Paylaşmada Fezz 1, Tev'em 2, Rakib 3, Hils 4, Nefis 5, Müsbil 6 ve Mualla da 7 hisse alırdı.

Bu on okun hepsi "Rebabe" denilen bir torbaya atılır, "Yâsir" denilen, güvenilir bir kişinin önüne koyulur., o da torbayı çalkalayıp elini sokar, oyuna katılan herkes adına birer ok çekerdi. Nasilpli oklardan biri kendisine çıkanlar, muayyen hisselerini alırlar, boş ok çıkanlar da mahrum kalırdı. Devenin bedelini nasibsiz üç kişi öderdi.

Ancak burada dikkate değer bir husus var ki, hisse alanlar, o hisseleri fakirlere dağıtır, kendileri yemezdi. Sonra da bu yaptıkları ile öğünür, çekilişe katılmayanları da ayıplarlardı. (6)

Cahiliye çağının bu uygulamaları Kur'ân'da "Ezlâm" ve "Meysir" olarak konu edilmekte ve "şeytan işi pis şeylerden" (7) veya bazılarının verdiği değişik bir anlamla, şeytanın pislği olarak nitelendirilmektedir. Aynı konu, hadis-i şeriflerde de konu edilerek, Efendimizin (a.s.m.) Medine'ye hicret ettiği zamanlarda orada yaşayan halktan bir kısım kimselerin içki içip "Meysir" denilen kumarı oynadıkları ve bu kumardan kazandıkları eti de Mekkelilerin tersine, yedikleri kaydedilmektedir. (8)

(6) İbni Habib, Muhabber, 333-335; Alûsi, Bülüğu'l-Erab, III, 53-56; Yazır, Hak Dini, II, 764-765; H. Lammens, "Meysir" maddesi, İslâm Ans. VIII, 192; Karş: Çelik, Halk İnançları, 230.

(7) Bakara, 2/219; Maide, 5/90-91.

(8) Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 351; İbni Arabî, Ahkâm'u'l-Kur'ân, I, 150.

Kısacası, bir Cahiliye inancı olan fal okları, artık günümüzde yerini yeni kura çekme, makinelerle veya diğer yollarla şans arama, kumar oynama veya fal bakma usullerine bırakmıştır. Ancak, yine de bu usullerin hiçbirinin helâl olduğu söylenemez. Çünkü bunlar, Kur'ân ve sünnet yoluyla kat'iyetle yasaklanmış ve haram kılınmıştır.

O gün elindeki imkanlarla; fal oklarıyla nasip arayan, geleceğini görmeye çalışan, yapacağı yahut yapmayacağı işleri belirlemeye çalışan Cahiliye dönemi insanı ne ise, bugün değişik yol ve yöntemlerle bu işlemi yapan kimseler de onlardan farklı değildir. Bu sebeple, yüce ve yüksek olan İslâm dini geldikten sonra, bütün şirk ve putperestlik kalıntılarını ve kumarı, dahası kumara sebep olan her şeyi, geleceği bilmeye yönelik batıl yolları ve diğer batıl inançları da ortadan kaldırmıştır.

D - KUM FALI : REMİL

Eskiden çok fazla kâğıt olmadığı için kum üzerine parmakla çizilen birtakım çizgi ve noktalardan oluşan şekillerden adını alan remil, toprak, hava, su ve ateş gibi unsurlar ve yıldızlar ile ilişki kurularak yapılan bir çeşit falcılık ve gaipten haber verme işidir. Remille uğraşana Remmal denir. Tarihinin, İdris (a.s.) veya Danyal'a (a.s.) dayandığı söylenmektedir. Bilhassa Osmanlı döneminde meşhur olduğu kaydedilen remil, sadece o dönemle de sınırlı değildir. Çünkü onlara da geçmişten intikal etmiş ve büyük ihtimalle kökü sihrin yaygın olduğu Keldaniler, eski Mısırlılar yahut Babil'e dayalı olmalıdır.

Remlin esası, noktalardan ibarettir. Her iki nokta bir hat sayılır. Bu nokta ve hatlarla birtakım şekiller yapılır. Bu şekiller, 16 tanedir. Bu nokta ve çizgilerden oluşan kümelerin her birinin kendine özgü yorumları olduğu gibi, her nokta ve çizginin de ayrı bir yorumu vardır. Bunların bazıları "sa'd"a, bazıları da "nahs"a delâlet eder. Bu şekillerin anasır-ı erbaa (dört unsur)

ile, sonra da seyyareler (gezegenler) ve burçlarla olan nispetleri hesap edilerek bunların tahlili yapılır ve hükümler çıkarılır.

Ancak biz bu konulara girmek ve sizleri de gereksiz bilgilerle meşgul etmek istemiyoruz. Gerçi eğlenceli yönleri de var. Ancak lüzumsuz bilgi bazen kafa karıştırabileceği için gereksiz izahlara yer vermekten çekiniyoruz. Çünkü bu tür şeylerin yorumunda ölçü, üç aşağı beş yukarı hepsinde aynı hal ve metot üzere gidiyor.

Daha önceki konularda, İslâm'da uğursuzluk diye bir şeyin olmadığını açıklamıştık. aldı ki bir peygamberin böyle şeylere inanıp bununla meşgul olması da inanılır gibi değil... İnsanlara Allah'ın (c.c.) mesajını ve kendisiyle barışık olmayı telkin ve tebliğ eden peygamberlerin, işi adeta şansa bırakıp, kum üzerine kendi elleriyle çizdiği şekillerden medet ummasını düşünmek, ne kadar mantıklı olur? Peygamberler için böyle yakıştır-malar yapmak, akıl, mantık ve onların ortaya koyduğu hakikatlere tamamen terstir. Bu yüzden, peygamberleri arkasına alarak, böyle işlere kalkışanlar, onlara iftira ve zulmetmektedir.

Bu sebeple de büyük günah işlemektedirler. İnsanları irşad edip hakka yönleltmek için görevlendirilen peygamberlerin kendilerinin (haşa) sapıklığa düşüp, insanları, aslı astarı olmayan ve sırf tahminlerden ibaret olan şeylerle oyalamaları ve umut tacirliği yapmaları da asla doğru olamaz.

Peygamberler yalan söylemez. Yalan söyleyen, peygamber olamaz. Peygamberlerin beş özelliğinden biri ve en birincisi de sıdk=doğruluktur. Bu yüzden, onların Allah'ın (c.c.) vahyine tabi oldukları gerçeğini, böyle hayalî şeylerle ve yalancılıkla değiştirmek, ne aklın, ne mantığın, ne de realitenin kabul edeceği bir şey değildir.

III - FALCILIĞIN GAYB İLE İLİŞKİSİ

Falcılık, bir çeşit, “gaybdan ve gaipten haber verme işi”dir. Böylece falcılar, geleceğe ait müjdeler, haberler vermekte ve gaybın anahtarlarının kendilerinde olduğunu iddia etmektedir. Elbette, falcıların söylediği herşey gayb hükmünde değildir ve gaybın her türlü de bilinmez değildir.

Bu bölümde, sırasıyla falcıların durumunu, gaybın mânâsı, sınırları ve çeşitlerini ele alarak, gayba ait konularda ahkam kesmenin İslâm’daki hükmünün bilinmesini istedik.

1 - GAYBIN MANASI

Arapça bir kelime olan ve çeşitli türevleri bulunan “Gayb”, kelime anlamı olarak; ‘Gizli olan, görünmeyen, belirsiz, bilinmeyen, hislerle veya akıl yoluyla bilinmeyen’ anlamlarına gelmektedir. “Güman” anlamını da taşıyan kelime ‘Zan, tahmin, sanmak ve şüphe’ gibi anlamları içermektedir. Bu kelimenin türevlerinden “Gaybet” ise ‘Başka yerde bulunmak, hazırda olmamak’ anlamındadır.

Ayrıca, ‘Bir şeyin diğer bir şey içinde kaybolması’ anlamına da gelmektedir. “Gıybet” de aynı kökten gelmektedir. Ki, ‘Arkadan çekiştirmek, hazır olmayan birisinin aleyhinde konuşmak, birisinin gıyabında hoşuna gitmeyecek bir şey söylemek’ demektir. Gıyab da aynı köktendir ve ‘Göz önünde olmamak ,

hazırda bulunmamak, bilinmeyen şeyler, arka ve arkasından' anlamlarına gelmektedir. (1)

"Gayb" ve "Gâib" ayrıca Hamdi Yazır'ın tahlillerine göre mastar, isim ve sıfat olarak da kullanılmaktadır. Türkçe'de kullanılan "kayboldu" ve "kaybettim" kelimeleri de bu kökten gelmekte ve doğru olarak kullanılmaktadır. Ayrıca, 'Başlangıçta duyguyu anlamada veya ilk düşüncede hazır olmayan', diğer bir deyişle, 'İlk nazarda anlaşılmayan' demektir ki, bunun bir kısmı delilden geçen bir anlayışla idrak olunabilir.

Meselâ, evinizde otururken kapınız çalınır, ses duyarsınız, bu ses sizin için anlaşılmış, hazır ve şahittir. Bundan anlarsınız ki, kapıyı çalan vardır. O henüz sizin için ortada yoktur. Bakıp görünceye kadar onu şahsıyla bilemezsiniz, fakat kapıyı bir çalan bulunduğunu da zorunlu bir şekilde, anlayışlı olarak tasdik edersiniz. Bu, bir iman veya şuurlu bir bilme olur. Sonra henüz kapınızı çalmayan ve eseri size yetişmeyen daha nice gaibler bulunduğunu da genel olarak tasdik edebilirsiniz. Fakat bunların bir kısmı gerçekten yok olabilirler. "Gayb" ile "Gaib" arasında fark vardır. "Gâib" sana görülmez, seni de görmez olandır. "Gayb" ise görülmez, fakat görür olandır.

Şu halde, iki türlü gayb vardır: Bir kısmı hiçbir delili bulunmayan gaiblerdir ki bunları ancak "Allâmu'l-ğuyûb" (gaybları bilen) Allah bilir. "Gaybın anahtarları onun katındadır, onları O'ndan başkası bilemez" (En'am, 6:59.) âyetindeki gaybden maksat bunlardır, deniliyor.

Diğer kısmı da delili bulunan gâiblerdir ki; "Onlar gaybe inanırlar." (Bakara, 2:3) âyetindeki gaybden kastedilen de bu kısımdır. "El-gayb" kelimesinin elif lâmi ahd içindir. Yani Allah'tan hakkıyla korkanların inandıkları, tanıdıkları gayb, delili bulunan hak gaybdır ki, bu da Hak Teâlâ ve sıfatı, ahiret ve

(1) TÜRDAV, Büyük Lügat, 301; 308.

halleri, melekler, peygamberlerin nübüvveti, kitapları indirme... gibi imânâ ait temel unsurlardır. Ve bu iman, bazılarında tahminî ve keşfî bir geçişle, bazılarında da fikri ve delilli bir in-tikalle oluşur. (2)

Görüldüğü gibi, gaybı bilmek Allah'a mahsustur. Ancak, imana ait haber verilen gaybî hususlara inanmak da gerekmektedir. Bu hususun falcılıkla karıştırılmaması lazımdır. Kur'ân'-da gayba iman konusunda delile dikkat çekilmiştir ki, başta peygamberler ve kitaplar olmak üzere görünen ve bilinen her şey, Allah'ın varlığına ve birliğine delil olduğu gibi, dünya ve dünyada olup biten olaylar, mevsimlerin değişmesi, gece ve gündüzün arka arkaya gelmesi, ölümler, doğumlar ve daha binlerce deliller de ahiretin varlığına açık birer delildir.

Ayrıca Allah'tan ve O'nun elçisinden gelen bütün haberler, vahiy ürünü olan doğru bilgilerdir. Fala ait şeyler ise, sadece zanna ve tahmine dayanan ve hiçbir delili olmayan kişisel yorumlardan ibarettir.

Gayba iman bir fazilet ve üstünlük sebebi iken, fala inanmak bir vebal ve hatta şirke götüren bir yoldur. Nitekim İbn Mes'ud (r.a.)'dan rivayet edilen bir hadiste Hz. Peygamber (a.s.m.) şöyle buyurmuştur: "Kendisinden başka ilah olmayana (Allah) yemin ederim ki, hiçbir kimse, gayba imandan daha faziletli bir şeye inanmamıştır." (3)

Mutlak gaybı bilmek mümkün olmadığı gibi, izafî gaybı da ancak Allah'ın bildirdiği kimseler bilebilir. Bu da gerek vahiy yoluyla bilinen dünya ve ahirete ait haller veya keşifler, gerekse icatlar yoluyla daha sonra ortaya çıkacak olan bazı hususlardır ki, buna genellikle bizler gelecekte olacak olan işler deriz ki, bunlar da bize göre şimdilik gaybdır. Ayrıca bizim için gizli

(2) Yazır, Hak Dini, I, 167-168.

(3) Alusi, Ruhul-Meani, I, 115; Hak Dini, I, 168.

olan şeyleri peygamberler ve melekler, yani Allah'ın ilmine muttali kıldığı varlıklar bilebilir.

2 - MUTLAK VE İZAFİ GAYB

“Gayb”ı “mutlak” ve “izafî” diye ikiye ayırmak mümkün görünüyor. Mutlak gayb, tamamen Allah'ın (c.c.) elinde ve bilinmesi ancak peygamberler ve veliler gibi, yine kendi seçtiği kimselerin bilebildiği gaybdır. İzafî gayb ise, bazen falcıların ve kâhinlerin bildiği veya hiss-i kable'l-vuku' yoluyla bilinen gayptır. Buna, rüyaları da ilave edebiliriz.

Konuyu bir misalle açıklamak gerekirse, mutlak gayb; içeri-si antika eserler ve baha biçilmez kıymetli eşyalarla dolu olan bir sarayın anahtarını, saray sahibinin kendi dilediği kimselere belli şartlarla vermesidir. Onlar bu sarayı nasıl gezeceğini, neleri karıştırıp göreceğini ve dışarı çıktıktan sonra gördüğü şeyleri kimlere nasıl anlatacağını veya anlatmayacağını çok iyi bilen saray sahibine çok yakın ve onun huyunu, karakterini, nelerden hoşlanıp hoşlanmadığını çok iyi bilen kimselerdir. Böyle oldukları için de herkese her şeyi söylemezler ve hele görüp öğrendiklerini maddî manevî hiçbir şekilde istismar etmezler. Bu yüzden saray sahibinin kendilerine izin verdiği her yeri gezip görebilirler. Faydalı olanları anlatıp açıklar, zararlı veya mahrem olanları da yine mahremiyeti içerisinde gizlerler.

İzafî gayb ise, ne tam gayb, ne de tam şahadettir. Yani belli kişiler tarafından belli yollarla ve belli ölçülerle bilinebilir bir gaybtır. Bu, gayb olmaktan çıkmış, insanlara ve tabiata ait bazı kader ve kaza hükümlerinin icrasına ait hususlardır. Bediüzzaman bunu, Allah'ın emir ve iradesi ile, Allah'ın posta memurları sayılan melekler tarafından uygulanmak üzere yola çıkmış hükümler olarak nitelendirmektedir. Melekler bu bilgileri getirirken yolda önlerine çıkan cinler ve şeytanlardan bazıları, onların icraat safhasına geçirdiği, ancak daha tam gerçekleşme-

miş olayları zamanından önce görüp, kendilerini kullanan veya onların kullandığı bir kısım kâhin ve falcılara bildirmesidir. Tabîî bunun karşılığında onlardan ne isteyecekleri ve karşılığında ne alacakları da belli olmaz. Bu sebeple, izafî gaybı bildiğini iddia edenleri de saray sahibinin kendilerine evine girmesine izin vermediği için, bazen avluda, bazen de sarayın bahçesinde veya ihata duvarının dışındaki ağaçların tepesine çıkarak, içeride olup bitenleri, konuşulup görüşülenleri perde arkasından anlamaya çalışanlara benzetebiliriz. Kalın perdeler arkasından neyi ne kadar görüp isabet ettikleri ise daima tartışmaya açıktır. Çünkü bunlar tamamen zan ve tahminlere dayanmaktadır. Zan ve tahmin ise yakîn teşkil etmez, yani kesin ilim değildir.

3 - FALCILAR, GAYBDAN HABER VEREBİLİR Mİ?

“Gayb” ile “Gaib” yani kayıp arasında ince bir fark var. Falcılar cinleri kullanıyorsa kaybı haber verebilir ama gaybı haber veremez. Bu konuda da isabet ettikleri şeyler, gayb olmaktan çıkmış, şahadet alemine girmiş olan konulardır. Bu da cinler yoluyla öğrenilebilecek hususlardandır. Ama mutlak gaybı ne cin, ne falcı, ne de kâhin veya arrâf bilebilir.

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için de falcıların haber kaynağı olan cinlerin gaybı bilip bilmediğine de dikkat çekmek istiyoruz. Bu konuyu müstakil olarak “CİNLER” adlı kitabımızda ele aldık. Detayları ona havale ediyoruz.

4 - CİNLER GAYBI BİLİR Mİ?

Facıların ve kâhinlerin muhbir olarak kullandığı cinler veya cinlerin kafirleri olan şeytanlar, genel anlamda kastedilen ve bizim sınıflandırmada “Mutlak gayb” diye ayırdığımız gaybı

bilmez. Cinlerin bildiği gayb, gayb olmaktan çıkmış, şahadet alemine geçmiş bilgilerdir. Bunun yanı sıra, uzun yaşamalarından kaynaklanan tecrübeleri, bilgi, kültür ve seri, hızlı hareket edebilme kabiliyetlerinden dolayı bizlerin bilemeyeceği pek çok şeyi bilebilirler. Ancak gayb konusunda insanlardan çok fazla bir farkları yoktur. Belki bizim birkaç ayda veya yılda ulaşabileceğimiz bilgileri, görünmeme özelliklerinden dolayı engelsiz olarak elde edebilirler. Fakat bunların da sınırları vardır. Onlar da Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarından sorumlu kulları olarak, O'nun yasak ettiği ve erişilmesine razı olmadığı bilgileri elde edemez. Yasak olduğunu bildikleri halde bu bilgileri elde etmeye çalışırlarsa hırsız muamelesi görür, cezasını çekerler. Meselâ, bunları yakma ve birbirlerine vurdurup kırdırma gibi ilme ve güce sahip olan kişilerin hedefi olabilirler...

Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğu takdirde, cinlerin gayba muttali olmadığı, bizim bilmediğimiz, ama bizce kayıp veya gayb olarak nitelendirilen, haddi zatında gayb olmayan hususları bilip öğrenmede, ulaşip elde etmede de sınırlı bir güç ve imkana sahiptirler. Meselâ, ajanlık veya hırsızlık gibi konularda insanlardan çok farkları yoktur. Çünkü onlar da kendi aralarında teşkilatlanmışlardır.

Diyelim ki, NASA'dan bir bilgi çaldırmak istediniz, onların da NASA'da görevli elemanları devreye girecek ve hırsızları engelleyeceklerdir. Ancak işte onlara yaptırılacak şeyler, bizler de olduğu gibi, adi suçlar hükmünde olan basit hırsızlıklar ve benzeri kişisel suçlardır. Yani kimseye zararı ve faydası dokunmayan bazı haller ile korkutma vs. türünden şeyler.

Bütün bu anlattıklarımızı doğrulayan ve cinlerin gaybı bilmediğini ortaya koyan ayet ise, Hz. Süleyman'ın (a.s.) ölümü ile ilgili olan ayettir. Ayete konu olan husus, müfessirlere göre, Hz. Süleyman'ın (a.s.) Mescid-i Aksa'yı cinlere yaptırmasından kaynaklanmaktadır. Söz konusu hususa işaret eden ayet şöyledir:

“Süleyman’ın ölümüne hükmettiğimiz zaman, onun öldüğünü, ancak değneğini yiyen bir ağaç kurdu gösterdi. (Sonunda yere) yıkılınca anlaşıldı ki cinler gaybı bilselerdi, o küçük düşürücü azap içinde kalmazlardı.” (Sebe, 34:14)

Olayı kısaca özetleyecek olursak: Hz. Süleyman’ın (a.s.) Mescid-i Aksa’nın inşası sırasında her zamanki durduğu yerde dururken eceli gelmiş ve ölmüştür. Ancak değneğine dayalı olduğu için ayakta durduğundan canlı olduğu zannedilmiş ve cinler çalışmaya devam etmiştir. Oysa, Hz. Süleyman’ın dayan-dığı değneğin içinden bir kurt tarafından kemirilip yenilerek, cesedi taşımayacak kadar inceltilmesiyle düşmesinden sonra öldüğünü anlamışlar ve hemen yanına gelip kontrol ederek öldüğünü anlayıp işi bırakmışlardır.

Hatta ne kadar doğru olduğunu bilmediğimiz bir başka rivayete göre de, o sırada yerine koymak üzere kaldırmakta oldukları büyük bir taş yerine koymadan bırakıvermişler ve bu taşın da, bu gün de aynı adla yani “hacer-i muallak: havada kalan taş” olarak bilinen taş olduğu söylenmektedir. Konunun o tarafı bizi fazla ilgilendirmemekle birlikte, cinlerin gaybı bilmediğini gösterme açısından önemlidir. Görülüyor ki, aslında inşaatta isteksiz çalışan cinler, Hz. Süleyman’ın (a.s.) ölümünü öğrenir öğrenmez hemen işi bırakıvermişler, ellerindeki bir tek taş dahi yerine koymamışlardır.

Eğer gaybı bilip, onun ecelini önceden sezmiş olsalardı hiç çalışmazlar ve kendilerince eziyet saydıkları bu inşaata hiç başlamazlardı. Ya da başlar, ancak işi savsaklayarak ecelinin geleceği anı bekler, inşaatı ilerletmezlerdi. Oysa inşaatı tam bitirmek üzere iken haberleri olmuş, önceden öğrenememişlerdir.

Kaldı ki, eceli gelmiş ve ölmüş olan Hz. Süleyman’ın (a.s.) bu durumunun gayb olmaktan bile çıkmış bir vakıa olduğu açıktır. Bunu bile bilememiş olmaları da göstermektedir ki, gözlerinin önünde gerçekleşen bir olayı bilemeyen cinlerin

gaybı bilmesi asla söz konusu olamaz. Başka konularda bile fazla bilgileri olmadığını itiraf etmeleri ise şu ayetten anlaşıl-maktadır:

“Bilmiyoruz, yeryüzündekilere kötülük mü murat edildi, yoksa Rableri onlara bir hayır mı diledi?” (Cin, 72:10) Başka hiçbir delil olmasa bile bu iki ayet, cinlerin gaybı bilmediğine yeterli bir delildir ve üstelik sadece gayb da değil, yukarıda ifa-de ettiğimiz hususları da desteklemektedir.

Nitekim, hemen bir üst satırdaki ayetle de, insanlar hakkın-daki hayır ve şerleri dahi bilmediğini itiraf eden cinlerin dilin-den yüce Allah, konuyu bize anlatmakta ve onların da mükel-lef, yani sorumlu birer kul olarak, her şeyin kendilerine açılma-dığını belirtmekte ve onlar için de bir imtihanın söz konusu ol-duğu göz önüne alınarak, kendilerine bu dünya veya öbür dünyaya ait kopyalar verilmediği gösterilmektedir.

Bu konuda insanlara yapılan, ikram, ihsan veya tehdit ve ceza ne ise, onlara da aynuları yapılmış, imtihan kuralları onlar için de aynı ölçüde geçerli sayılmıştır.

Böylece, kesinlikle bütün falcılar ve medyumlarla birlikte cinlerden haber aldığını iddia eden herkesin, bu konuyla ilgili olarak, belli konuların dışındaki bilgilerinin asılsız ve atmas-yondan ibaret olduğu ortaya çıkmaktadır.

5 - İSLÂM'DA FALCILIĞIN HÜKMÜ

Falcılık ve kâhinlik geçmişte olduğu gibi günümüzde de bi-rer meslek haline getirilmiştir. Bu durumda onu bir duygu sö-mürüsü, bir zaaf istismarı olarak geçim kaynağı yapanlara hiç kimse olumlu bir gözle bakamaz. Çünkü bunda aldatma ve ya-lan vardır. Dinin nefret ettiği hususlardan olan yalan, insanı neticede Cehennem'e götürür. Nitekim, bu konuda İbni

Mes'ud'dan (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte şöyle denilmektedir:

“Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki: ‘Sıdk (doğruluk), insanı ‘birr’e (Allah’ı razı edecek iyiliğe) götürür, birr de Cennete götürür. Kişi, doğru söyler ve doğruyu arar da sonunda Allah’ın (c.c.) indinde sıddik (doğru sözlü) diye kaydedilir. Yalan da kişiyi haddi aşmaya götürür. Haddi aşmak da ateşe (Cehennem’e) götürür. Kişi yalan söyler ve yalanı araştırır da sorunda Allah’ın (c.c.) indinde yalancı diye kaydedilir.” (1) Hadis, yine İbni Mesud’dan rivayetle İmam Malik’in Muvatta’ında şöyledir: “Kul, yalan söylemeye ve yalan söyleme niyetini taşımaya devam edince bir an gelir ki, kalbinde önce siyah bir nokta belirir. Sonra bu nokta büyür ve kalbinin tamamı simsiyah olur. Sonunda Allah (c.c.) nezdinde “yalancılar” arasına kaydedilir.” (2) Hatta öyle ki, yalanın şakasına bile izin yoktur. (3)

Nitekim, Hz. Peygamber (a.s.m.), kendisine, ‘müminin korkak ve cimri olup olamayacağı’ sorusuna “evet, olabilir” diye cevap verdiği halde, “yalancı olabilir mi?” sorusuna ise “hayır” buyurmuşlardır. (4) Bütün bunların da ötesinde yalan, bizzat Resulullah (a.s.m.) tarafından, “büyük günahların en büyükleri” arasında sayılmıştır. (5) Ayrıca, Hz. Peygamber (a.s.m.) tarafından yalan, diğer üç sıfatla birlikte, gerçekte mümin olmayan fakat öyle görünen gizli kafirlerin, yani münafıkların sıfatı olarak sayılmıştır. (6)

(1) Buhârî, Edeb, 69; Müslim, Birr, 102, 103, (2606-2607); Muvatta, Kelâm, 16, (2, 989); Ebu Davud, Edeb, 88, (4989); Tirmizî, Birr, 46, (1972).

(2) Muvatta, Kelâm, 18, (2, 990).

(3) Ebu Davud, Edeb, 7, (4800), 88, (4990); Tirmizî, Zühd, 10, (2316).

(4) Muvatta, Kelâm, 19, (2, 990).

(5) Buhârî, Şehâdât, 10, Edeb 6, İstizân, 35, İstîtâbe 1; Müslim, İmân 143, (87); Tirmizî, Şehâdât, 3, (2302).

(6) Buhârî, İmân, 24, Mezâlim, 17, Cizye 17; Müslim, İmân, 106, (58); Ebu Dâvud, Sünnet, 16, (4688); Tirmizî, İmân, 14, (2634); Nesâî, İmân, 20, (8, 116).

Aldatma konusunda ise Hz. Peygamber (a.s.m.) çok ağır beyanlarda bulunmuşlardır. Bunlardan biri, bir olayla alakalı olan Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edilen hadistir ki, şöyledir:

"Resulullah (a.s.m.), çarşıda bir yiyecek yığınının rastlayınca elini yığına daldırıp çıkardı. Parmaklarına rutubet bulaştı. Adama: 'Ey satıcı, nedir bu?' diye çıkıştı. Adam: 'Ey Allah'ın Resûlü, yağmur ıslattı' deyince: 'Bu yaşlığı üste getirip, herkesin görmesini sağlayamaz mıydın? Kim bizi aldatırsa, o bizden değildir' buyurdu. (7) Hadisin Ebu Davud ve Tirmizî'deki rivayetlerinde "Bizi aldatan" yerine, genel ifade kullanılarak, "Aldatan, bizden değildir" denilmiştir. Buna göre ise insan, hayvan, mü'min, kafir, çocuk, büyük...vs. kimi olursa olsun, aldatan, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ümmetinden değildir. Ancak ne gariptir ki, bu işi falcılık yapan veya kendisine büyüklük, bilgiçlik süsü vererek, hatta bir kısım şeyler fısıldandığını söyleyip bu işi elçiliğe kadar vardırıarak gelecekte haber vermeye kalkanlar, yani gözümüzün içine baka baka yalan söyleyenler, kendilerine başka peygamber ve başka bir ümmet aramak durumundadır. Zira, Hz. Muhammed (a.s.m.), onları sert bir dille uyarak, "Aldatan, bizden değildir" buyuruyor.

Genellikle yalana dayalı olan falcılık, arrâflık ve kâhinlik hakkındaki hükümlerin ise daha da ağır olduğu görülüyor. Bu hükümlerden biri, Efendimizin (a.s.m.) pak zevcelerinden naklen rivayet edilen, Safiyye Bintu Ebî Ubeyd hadisidir ki, bu hadiste Hz. Peygamber (a.s.m.) şöyle buyurmuşlardır:

"Kim bir arrâfa (kâhine) gelir, bir şeyler sorar ve söylediklerine de (inanıp) onu tasdik ederse, kırk gün namazı kabul edilmez." (8) Ayrıca, Bezzar'ın rivayet ettiği ve senedinin sağlam ve kuvvetli olduğunu söylediği bir hadis-i şerifte ise, "Bir kâhi-

(7) Müslim, İman, 164, (102); Tirmizî, Büyü, 74, (1315); Ebu Dâvud, Büyü, 52, (3452); İbni Mâce, Ticarât, 36, (2224). Metin, Müslim'indir.

(8) Müslim, Selâm 125, (2230).

ne varıp, onun dediğini tasdik eden, Hz. Muhammed'e indirileni inkar etmiş olur" buyurulmaktadır. Kardavî, bu hadisle ve "De ki: Size, 'Allah'ın hazineleri elimdedir' demiyorum, gaybı da bilmiyorum. Size, 'Ben meleğim' de demiyorum. Ben, ancak bana vahyolunana uyuyorum." (En'am, 6:50) ayeti ile kâhinlere inanmanın "küfür" olduğu hükmüne varıyor. (9)

Kâhinlik ve falcılık gibi şeylerin yalana dayalı olduğunu ise İbu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte, Hz. Peygamber (a.s.m.) bizzat kendisi açıklıyor:

"Allah-u Taâla Hazretleri semâda bir işin yapılmasına hükmetti mi, Rab Taâla'nın sözüne ihtiramla, melâike (a.s.) korku ile kanatlarını birbirine vururlar. Rab Taâla'nın işitilen sözü düz bir kaya üzerinde (hareket eden) zincirin sesi gibidir. Meleklerin kalplerinden korku açılınca (Cebrail ve Mikail gibi mukarreb meleklerle): "Rabbimiz ne buyurdu?" diye sorarlar. Onlar da: "Allah Taâlâ Hazretleri, hakkı söylemiştir. Zaten O, yüce ve uludur" derler. O'nun sözünü, kulak kabartan (şeytanlar gizlice) işitir. Kulak hırsız şeytanlar (yerden göğe kadar) birbirlerinin üstünde (zincirleme) dizilmiş ve kulak hırsızlığına hazırlanmış bulunur. -Süfyan (İbni Uyeyne), eliyle tarif etti: Parmaklarını önce (üst üste) dizdi, sonra açtı- (En üstteki, ilâhî kelimayı işitir ve alttakine verir, o da kendi altındakine verir. Böylece gele gele sihirbaz ve kâhinlerin diline kadar ulaşır. Bazen kelimeyi aşağıdakine vermeden önce bir şahap, şeytana ulaşır. Bazen şahap kendisine isabet etmezden önce kelimeyi aşağısındakine vermiş olur. (Sihirbaz ve kâhinler, kendilerine bu şekilde ulaşan hırsızlama habere) yüz kadar da kendileri ilave ederek yalanlar düzerler. Emr-i İlâhî yeryüzünde tahakkuk edince halk kendi arasında: 'Bu işin olacağı bize daha önce falan falan günlerde haber verilmemiş miydi?' derler. Böylece,

semada (kulak hırsızlığı yoluyla) işitilmiş olan haber böylece tasdik edilir.” (10)

İşte bazılarının attığı yalanlardan bir kısmının tutması da bununla alakalıdır. Ancak bunun haram olduğu kesindir. Zira, bu haberler çalındır ve Allah’ın izni yoktur. Bu yüzden şeytanlar yakılarak cezalandırılmakta ve fakat onların haber getirdiği kimselerin cezaları ise dünyadaki ömürlerini bitirmeleri için ahirete ertelenmektedir.

Özetlemek gerekirse, falcılık ve kâhinlik gibi, gelecekte haber vermeye yönelik, insanların bilgisi olmadığı ve ancak Allah’ın (c.c.) elçilerinin bile sadece seçkin olanlarının kendilerine bildirildiği takdirde bilebilecekleri konularda, uluorta konuşmak ve böylece gaybı bildiğini iddia etmek küfürdür. Nitekim, Allah (c.c.), Kur’ân-ı Kerim’de; “Allah, bütün gaybı bilendir. Öyle ki, gaybına kimseyi muttali etmez” (Cin, 72:26) buyurmaktadır.

Ayrıca Cenab-ı Hak, kişinin bilmediği konularda konuşmasını yasaklamış ve şöyle buyurmuştur: “Hakkında bilgi sahibi olmadığın şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi yaptığından sorumludur.” (İsra, 17:36)

Ayet, Vahidi ve Kelbi’ye göre, insanın bilmediği bir şeyi söylemesini yasaklamaktadır. Katade ise, “duymadan duydum, görmeden gördüm’ deme anlamınadır” (11) diyor. Konu, Hafız Zehebî ve diğer bazı İslâm alimlerine göre de yine küfür hükmüne tabi olmaktadır. (12) Kâhinlerin ve falcıların, yıldızlardan ve şeytanlardan medet umduğu, gayba ait işlere el attığı da göz önünde tutulunca bu hükümden kurtulmaları söz konusu değildir.

(10) Buhârî, Tefsir, Sebe 1, Hicr 1; Tirmizî, Tefsir, Sebe, (3221).

(11) Zehebi, Büyük Günahlar, Terc. 182.

(12) Zehebi, Büyük Günahlar, Terc. 182-184.

NETİCE

Kısaca özetleyecek olursak, bugünün şartlarında başına bir iş gelmeyen veya belâya maruz kalmayan hemen hiçbir insan veya hiçbir Müslüman yok gibidir. Ancak başına bilmediği türden bir iş gelen çoğu kişinin de –konusunda ihtisas sahibi olup olmadığına bakmadan– ilk koştuğu yer falcı, büyücü veya cin-cilerle medyumlar oluyor. Oysa bunlar, kendi sahasında ihtisas sahibi olsa bile dinen haram işleyen kişilerdir.

Baştan beri anlattığımız bilgiler ışığında konuya bakacak olursak, falcı, kâhin, cinci ve medyumlar, dinin merdud saydığı yani reddettiği işlerle uğraşan kişilerdir. Şu halde, bu kişilere fikir danışanlar da onların günahlarına ortak olmaktan başka bir işi yapmıyor demektir. Yalnız bunların içerisinde, belki sadece cinlerle uğraşanları; cinlerden gelebilecek tehlikelere karşı dinin haram saymadığı şekilde meşgul olanları hariç tutabiliriz.

Diğerleri, resmen haram işlemektedir. Özellikle, konumuz olan falcılık, kati'yyetle haramdır. Çünkü bu kişiler gaybı taşlamakta, kadere dil uzatmakta ve hatta Allah'a (c.c.) ortak olma veya ortak koşma gibi, dinin asla hoş görmediği çok cüretkar bir sahaya el atmakta ve temeli yalan üzerine kurulu bir iş yapmaktadır. Bu sahanın kapısının kilit ve anahtarları, sadece Allah'ın (c.c.) elindedir ve ancak kendisinin seçtiği çok özel kim-selere verilebilir. Gerek görünüşüyle, gerekse amelleri ve davranışlarıyla din ile pek alakasını göremediğimiz ve hatta kendi

ifadelerinden başka Müslüman olduğuna hükmedecek doğru bir davranışını göremediğimiz çoğu kimseler, TV ekranlarının başına geçip, gelecekte bahsediyor ve cüretkar kehanetlerde bulunuyor. Oysa bunlara iş danışmak yerine, direkt Allah'a danışılmalı ve Ona yakın olunsun, yani istihare yapılsa, onların verdiği bilgilerden daha sağlıklı ve daha doğru bilgiler edinilebilir. Şayet bilgi eksikliğinden veya kendisini istihare yapmaya ehil görmediğinden kaynaklanan bir durum söz konusu ise o zaman da çevresinde iyi bilinen, kendisine güvenilen, dindar ve dili duâlı, takva sahibi kişilere müracaat edilse, yine aynı sonuç alınabilir. Kaldı ki, bu bile tavsiye edilmez. Çünkü istismara açıktır.

Kişi ile Allah (c.c.) arasında özel bir bağ vardır. Buna, peygamberler de dahil olmak üzere hiç kimse müdahale edemez. Yüce Allah (c.c.), kendisine müracaat eden hiçbir kimseyi eli boş çevirmez. Yeter ki kul, kendi isteğinde samimi olsun... Şayet böyle bir durumda da tereddüdü varsa danışma yolu açıktır; İstişare yapmalı. Çevresinde aklı-fikri yerinde, dini bilen ve kendi derdini açabileceği iyi insanlardan üçü beşi ile meselesini konuşmalı ve hem istişare sevabını almalı, hem de derdine aklî ve mantıkî yollardan kalıcı bir çözüm bulmalıdır. Meselâ, evlenecek bir kimsenin asla falcılarda, yıldıznamecilerde veya medyumlarda, kâhinlerde işi olmamalıdır.

Keza, boşanacak kimseler de öyle... Eğer evlenmek için beğendiği kimse, dine diyanete saygılı veya bağlı, Allah'tan korkan, hakkaniyetli ve adil, namuslu ve dürüst bir kimse ise, aradığı başka şartları ikinci plana atıp evlenmelidir. Aksi halde güzellik veya servet gibi konular, ileride baş ağrıttacağı için, Peygamber Efendimizin de (a.s.m.) tavsiye ettiği gibi, ahlâkî güzelliğe önem vermeli ve bunu birinci plana almalıdır.

Evleneceği kişinin yıldızına, burcuna bakarak evlenenler, bir müddet sonra hayal kırıklığına uğrayabilir. Çünkü hayalî şeyler üzerine bir temel kurulmuştur ve bu da haliyle bir müd-

det sonra yıkılacaktır. Şu halde, evlilik ve boşanma gibi, oldukça ciddi konularda falcıya ve kâhine gitmek, peşin bir aldanmışlığın ifadesidir.

Ayrıca, konumuzun başlarında kaydettiğimiz hadis-i şerifler, bir ihtiyacı için falcıya giden kişinin, sadece onlara gidip fikir danışması bile, kırk gün ibadetlerinin kabul edilmeyeceğini yine, falcı veya kâhinin fikrini kabul edip tasdik edenlerin Allah'a ortak koşmuş olacağını bildiriyordu. Ayrıca, falcıya gidip fikir soran ve ona inanan kişiler, Muhammed'e (a.s.m.) indirileni yalanlamış oluyordu.

Doğrudur, çünkü bir yanda tamamen kayıt altına alınmış arı-duru, tertemiz vahiy var, öbür tarafta nereden geldiği bilinmeyen ve tamamen yalan üzerine kurulu, kurgudan öteye geçmeyen hayalî, atmasyon bilgiler...

Bu durumda, Allah'tan geldiği bilinen vahiy, resmen yalanlanmış oluyor. Şu halde, bu yola başvurmak niye? Şeytanı ve onun peşinden gidenleri sevindirip cesaretlendirmek ve yalana teslim olmak niye?..

O halde, gelin, her şeyi ile tertemiz ve sade olan dinimize, asırların yıpratamadığı, oldukça genç ve dinamik kitabımıza dönelim, gerçeği kendi kaynağından öğrenip, bütün dertlerimize çözümü yine orada arayalım.

Gelin, her zaman yapmamız gerektiği gibi, her hangi bir belaya maruz kaldığımızda veya başımız sıkışınca da sadece Allah'a (c.c.) ve Onun sevgili Peygamberine (a.s.m.) ve Kur'ân'ın hayata geçmiş şekli olan sünnetine müracaat edelim...

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KEHANET

I. KEHANETİN ANLAMI, ÇEŞİTLERİ VE TARİHİ

1 - KEHANETİN ANLAMI VE ÇEŞİTLERİ

Kehanet, Arapça bir kelimedir ve sözlükte, “Sonradan olacak şeyleri haber vermek, gaipten haber vermek, falcılık, bakıcılık ve kâhinlik etmek” anlamlarına gelmektedir. (1) Kehanette bulunma işine “kâhinlik” veya “kehene” denildiği gibi, çoğulu da “kehhan” veya “kehene” olarak ifade edilir. İslâm Ansiklopedisi’nde, müşrik Araplar devrinde bakıcılara, yahut gaipten haber verenlere bu ismin verildiği kaydedilerek, bu ismin İbranice “kohen”, Aramice “kâhen, kahna” denildiği ve bunun “rahîb”e tekabül etmekle beraber, kâhinin, bunların Arapça bir şekli olmayıp, doğrudan eski Arapça’dan gelme olduğu kaydedilmektedir.

Bu arada, Yahudilerin “kohen” veya “kahen”in, mahiyet itibariyle Arapçadaki kâhinden tamamen farklı olduğuna dikkat çekilmekte ve şu açıklama getirilmektedir: “Birincisi, büyük bir ihtimale göre, önce gaipten haber veren bir şahıs iken, sonradan, kehanetlerde bulunan ve bilhassa kurban kesen ve Tora’yı

(1) TÜRDAV, Büyük Lügat, 515; Develioğlu, Ansiklopedik Lügat, 503; Doğan, Büyük Türkçe Sözlük, 620.

tedris eden bir kimse olarak görünüyor; halbuki ikincisinin bir rahip olduğuna ve bu türlü vazifeler yaptığına dair elde hiçbir delil yoktur. Bunun ibadet ve ibadet yerlerine sabit bağlar ile bağlı olmayıp, vazifesinin ifasında tamamen serbest olduğu anlaşılmaktadır.” (2)

Kâhin, kehanette bulunanlar ile eski Mısırlıların ve Hintlilerin ruhanî reislerine de isim olmuştur. (3) Büyük Lügat'te ise kâhinin, “karışık ve tahmini sözlerle gapten haber verdiği söylenen kimse, haberci, falcı, alim” gibi anlamlara geldiği belirtilikten sonra şu açıklamalara da yer veriliyor:

“Kâhinlere gaybî haberleri getirmek için şeytanlar, ta semalara çıkıp kulak veriyor, yarım yamalak yanlış haberler getiriyorlar’ diye tefsirlerdeki ifadelerin bir hakikati şu olmak gerektir ki; ‘semavat memleketinin payitahtına kadar gidip o cüzî haberi almak değildir. Belki, cevvi havaya dahi şümülü bulunan semavat memleketinin (teşbihte hata yok) karakol haneleri hükmünde bazı mevkileri var ki, o mevkilerde arz memleketi ile ilişki kuruluyor, cüzî hadiseler için, o cüzî makamlardan kulak hırsızlığı yapıyorlar. Hatta insan kalbi dahi o makamlardan birisidir ki, ilham meleği ile hususi şeytanı o mevkide savaşıyorlar. Ve iman ve Kur’ân hakikatleri ile Hz. Muhammed (a.s.m.) hadiseleri, ne kadar cüzî de olsa, en büyük, en küllî bir mühim hadise hükmünde en küllî ve geniş bir daire olan Arş-ı A’zam’da ve semavat dairesinde (temsilde hata olmasın) kainatın geleceğinin manevî gazetelerinde neşrolunuyor gibi, her köşede söz ve sohbet konusu oluyor,’ diye beyan ile beraber, Hz. Muhammed’in (a.s.m.) kalbinden tâ arş dairesine varınca ya kadar ise, hiçbir cihetle müdahale imkanı olmadığından, şeytanların semavatı dinlemekten başka çaresi kalmadığını ifade ile Kur’ân’ın vahiy yoluyla gönderilmesi ve Hz. Muham-

(2) Fischer, İslâm Ansiklopedisi, VI, 71.

(3) Develioğlu, A. Lügat, 481.

med'in (a.s.m.) peygamberliği ne derece yüksek bir hakkaniyet derecesinde olduğunu ve hiçbir cihetle hilaf ve yanlış vahiy ile ona yanaşmak mümkün olmadığını, gayet açık ve net, belki mucizevi bir şekilde ilan etmek ve göstermektir." (4)

Bu konuya daha sonra yeniden temas edeceğiz.

D. Mehmet Doğan ise, eski İsraililerde ve bazı başka dinlerde gaipden haber verenler ve gelecekle ilgili şeyleri bilme iddiasında bulunan ruhanilere ve kehanet yapan kimselere verilen isim olduğunu kaydediyor. (5)

Merhum Yazır ise, "kâhin, bir nevi kendi zanni bilgisine dayanarak, gaypdan haber verene denir; başka bir ifade ile, 'geçmişe dair haber verene kâhin, geleceğe dair haber verene ise Arrâf denilmektedir' diyerek kehanette, genellikle cinlerden yardım alındığının söylendiğini kaydetmektedir." (6) Yine Yazır, "(Kur'ân) bir kâhin sözü de değildir" (7) ayetini tefsir ederken, İbni Esir'den naklen şunları kaydediyor: "Kâhin, gelecek zamanda olacak şeylerden haber alıp vermeye uğraşan ve sırlarını bilmek iddiasında bulunan kimsedir.

Araplarda "Şıkk" ve "Satih" isimli kâhinlere benzer kâhinler vardı. Bunlardan kimisi, kendisinin cinlerden bir uydusu ve gözüne görünen güzel bir perisi olup ona haberler getirdiğini iddia ederdi. Kimisi de soran kimsenin sözünden, fiilinden ve davranışlarından yararlanarak, bunları delil getirmek suretiyle üstüne vurduracak birtakım ön sebeplerle işleri bileceğini iddia ederdi ki buna özellikle 'arrâf: çok bilen' ismini verirlerdi. Çalınmış olan şeyi ve bir yitiğin yerini bildiğini iddia eden gibi..."

(4) TÜRDAV, Büyük Lügat, 493; Risale-i Nur Külliyyatı, (Lem'alar), I, 745.

(5) Doğan, Büyük Türkçe Sözlük, 569.

(6) Yazır, Hak Dini, VII, 279.

(7) Hakka, 69/42.

Ragıb da “Müfredat”ında der ki: “Kâhin; gizli geçmiş haberleri, bir çeşit zan ile haber verendir. Arrâf da, gelecek haberleri yine bir çeşit zan ile haber verendir. Bu iki sanat, bazen hata eder bazen de tutturur.” (8)

Buraya kadar kaydettiğimiz bilgileri özetlersek, kehanetin bir çeşit gaybdan haber verme işi olduğu ve kâhinlerin de gerek geçmişten gerekse gelecekte haber veren kişilere isim olarak verildiğini söyleyebiliriz. Kâhinlerin bir kısmı, Batı veya Hint dinlerinde bulunan ruhanilik niteliğine sahip kişilerden oluşmakta ve yine diğer bir kısmı da bilginlerden oluşmaktadır. Özellikle peygamberlerin gaybla ilgili olarak verdiği bilgiler ve mucizevi haberler karşısında halkın hemen “kâhin” damgasını yapıştırması da bir kısım kâhinlerin dini niteliğe sahip olmalarından kaynaklanmaktadır. Kâhinlerin akıllı oldukları ve ileriye görebilecek keskin ve kıvrak bir zekaya sahip olduklarını da burada kaydetmek gerekir. Çünkü gerek geçmişe ait bilgileri hıfzedip akılda tutmak, gerekse geçmişten veya günün olaylarından yola çıkarak gelecek hakkında tahminde veya kehanette bulunmak, çabuk tahlil yapmayı ve hemen olaya intikal etmeyi gerektiren bir husustur.

“Kehanet” gaybdan haber vermek anlamına geldiğine göre, Arrâflık, Bakıcılık, Hurufilik, Batınlık, Remil, Yıldızların hükümleri, Ebced ve Cifir, Manyetizma, Spiritüalizm, Psişizm, Metapsişizm, Ruhçuluk, Medyumluk, Falcılık vs. gibi Fal ve Falcılık grubuna giren diğer bütün hususlar da kehanetin çeşitlerini teşkil etmektedir. Bu konuda daha geniş bir bilgi için, “Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre FAL” adlı kitabımıza bakabilirsiniz.

Batılılar ise kehanet kavramına bizim gibi bakmıyor. Onlar, daha ziyade, konunun gaybî bir haber içerip içermediğine ba-

(8) Yazır, Hak Dini, VIII, 325-326; Karş: İbni Manzur, Lisanu'l-Arab, X/186, (“Şikk” maddesi); A.g.e., II, 483, (“Satih” maddesi); Ragıb el-İsfehani, Müfredat, 442-443.

kıyor ve gaybla ilgili konulara da hiç çekinmeden, kehanet diyebiliyor Bu konuda, ayrıca, peygamber, aziz, alim, fikir adamı ya da düşünür ayırt etmiyorlar. Özellikle Yahudilerde kâhin, çok defa peygamber anlamına kullanılıyor.

Nitekim, Tevrat'ta, haber verilen gelecekle ilgili haberlere kehanet denildiğine şahit oluyoruz. Ancak biz, kehanet konusunda iyimser değiliz. Ve de gelecekle ilgili haberlerin kaynakları, ilâhî vahiy esintisi bile taşımış olsa, ona kehanet diyemediğimizi öndeki sayfalarda ispata çalıştık.

Geçmişe ait bazı konular hakkında cinlerden bilgi alınabileceği için, kâhinler isabet etse bile, gelecek hakkında verdikleri haberlerin tam isabet edeceğine inanmıyoruz. Çünkü eskiden yukarılara çıkıp, adeta telefon dinleyen "tele kulak" çeteleri gibi, meleklerin konuşmalarını dinleyip bundan bir kısmını kâhinlere ulaştıran cinler, Kur'ân inmeye başladıktan sonra artık onu da yapamaz olmuşlardır. Çünkü Kur'ân, gökyüzüne çıkıp haber dinlemeye kalkan cinlerin ve şeytanların, yıldızlarla taşlanarak kovulduğunu ve meteorlarla atmosferde yakıldığını anlatmaktadır.

2 - KÂHİNLİK VE ARRAFLIK

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, kehanet, birtakım ayetlerde açıklandığı üzere; kâhinlerin, kulak hırsızlığı yapan gizli cinler ve şeytanlarla ilişki kurarak, onlardan elde ettiği bazı bilgilerle zan üzere gaybı taşlamak ve gerçeğin ne olduğunu bilmeksizin gaybdan haber verdiğini zannetmektir. Kâhinler, bunu yapmak için cinlerden hizmetçiler kullanır ve kendi girişimleriyle gizli ruhları yanına çekmek veya birtakım deliller göstermek ve bir kısım şeylerden garip mânâlar çıkarmak şeklinde bazı atıp tutmalarla fal bakmak, falcılık yapmak işiyle uğraşmaktır. Bunlar, bazen atarak, bazen de garip usullerle uğraşarak ortaya

koydukları birtakım şeyler söyler. Bunlar da bazen tutar, rast gelir, çok kere de tutmaz. Böylece, hem kendi aldanır, hem de başkalarını aldatırlar. (1) Kehanette bulunan kişiye kâhin denir.

Kehanet için Ragıb el-Isfehâni, "Müfredât"ında şunları kaydeder: "Kâhin; gizli geçmiş haberleri bir çeşit zan ile haber vermektir. (2) Arrâf ise, gelecekte olacak işleri yine bir çeşit zan ile haber verendir. Bu iki sanat bazen hata eder, bazen tutturur. Zanna dayandıkları için Hz. Peygamber (a.s.m.): "Her kim arrâfa veya kâhine gider de onu dediğinde tasdik eder, onaylarsa, o Ebu'l-Kâsım'a indirilmiş olanı inkâr etmiş demektir" (3) buyurmuştur. Bir kimse bu sahada uzmanlaştığı vakit, "kâhin oldu" denilir. Bir kimse kâhinlik yapmaya çalıştığında da kâhinleşti denilir.

İbni Esir'in "en-Nihaye"de anlattığına göre, kâhin, gelecek zamanda olacak şeylerden haber alıp vermeye uğraşan ve sırları bilmek iddiasında bulunan kimsedir. Araplarda Şıkk (4) ve Satıh (5) isimli kâhinlere benzer kâhinler vardı. Bunlardan kimisi kendisinin cinlerden bir uydusu ve gözüne görünen güzel bir perisi olup ona haberler getirdiğini iddia ederdi. Kimisi de soran kimsenin sözünden, fiilinden ve davranışlarından yararlanarak bunları delil getirmek suretiyle üstüne vurduracak birtakım ön sebeplerle işleri bileceğini iddia ederdi ki buna özellikle "arrâf" yani "çok bilen, bakıcı" ismini verirlerdi. Çalınmış olan şeyi ve bir yitiğin yerini bildiğini iddia eden gibi...

Peygamberimizin (a.s.m.) kıyamet, ahiret veya geleceğe ait Kur'ân yoluyla verdiği haberlere dayanamayan ve onları hazmedemeyen müşrikler, diğer isnat ve iftiralarının yanı sıra O'-

(1) Karş.: Hak Dini, VIII, 325.

(2) Ragıb el-Isfehâni, Müfredat, 442-443; Karş: Yazır, Hak Dini, VIII, 326.

(3) Müslim, Selam, 125; Ahmed b. Ahmed b. Hanbel, II, 429, IV, 68, V, 380.

(4) İbni Manzur, Lisânul'Arab, X, 186 (Şıkk maddesi)

(5) İbni Manzur, Lisânul'Arab, II, 483 (Satıh maddesi)

na, “kâhin” yakıştırmasında bulundu. Hz. Peygamber (a.s.m.), bir kâhin olmadığı gibi, Kur’ân da bir kâhin sözü değildir. Hangi kâhin vardır ki, söylediği her söz aynıyla çıksın ve kelimelerinin altı, üstü, sağı, solu... kısaca şeş ciheti (altı yönü) anlam ve esrarla dolu olsun... Ama Kur’ân, hiçbir kelimesi boş olmayan ve altı yönü de nurlarla, sırlarla dolu olan ve bütün anlattıkları gerçek olan tek kitaptır. Çünkü Hz. Muhammed (a.s.m.), kendisi bir kâhin olmadığı gibi, Kur’ân da, “bir kâhin sözü değildir” (6) tam aksine, Hz. Muhammed (a.s.m.), sözüne güvenilen, emin ve vahye mazhar bir kişi, (7) Kur’ân da, “kerim bir peygamberin getirdiği sözdür.” (8)

3 - KEHANETİN TARİHİ GEÇMİŞİ

Kâhinliğin tarihî geçmişinin, çok eski devirlere kadar uzandığını görmekteyiz. Kehaneti, falcılıkla birlikte ele alınca daha doğru neticelere ve daha kapsamlı bilgilere ulaşmaktayız. Çünkü kehanetle falın oldukça yakın ilişkisi vardır. Her falcı, bir bakıma kâhin sayılabildiği gibi, her kâhin de aynı zamanda bir falcıdır. Neticede, “gaipten haber verme” iddiasıyla hareket eden ikisi de kullandığı malzeme ile verdiği mesaj aynı sayılabilir. Özellikle, dinlerle bağlantılı olarak mütalaa edilen kehanet, faldan biraz farklı olduğu için daha etkin bir grup arasında yaygındır ve toplum arasında daha saygın kişilerce yapıldığı görülmektedir. Kâhinler, din olgusunu kullandıkları için de daha etkili ve inandırıcı görünmektedir.

Nitekim, Aydın hocamın araştırmalarında, bu hususu doğrular bilgiler mevcuttur. Meselâ: Tarih boyunca bazı dinlerde din adamlarının kâhinlik yaptığı bilinmektedir. Milattan önce 4000 yıllarında Mısır, Çin, Babil ve Kalde’de kâhinlik ve falcılık

(7) Yazır, Hak Dini, VIII, 325-326.

(8) Hakka, 69/40; Vakıa, 56/77; Tekvir, 81/19.

yapıldığını bugün ortaya çıkaran belgeler mevcuttur. Kehanetin alt yapılarından ve kullandığı malzemelerden biri olan falın ve falcılığın en eski kaynağı ve çıkış yerinin büyük ihtimalle Mezopotamya olduğu sanılmaktadır. Akkadlar döneminde geliştirilen çeşitli teknikleriyle falcılık daha sonra Asya ve Akdeniz Bölgesi'ne yayılmıştır... (1) Aynı yerlerde kehanetle falcılığın beraber yayıldığı ise izaha ihtiyaç bırakmayan bir husustur.

Kehanetin tarihi de falcılık kadar eskidir. Falcılık ve kehanetin, çoğu konuda birbiriyle çakıştığını da görmekteyiz. Ancak bazen ayrıldıkları noktalar da mevcuttur. Nitekim Eski Yunan'da rahiplerin yanında, gaipden vermek yerine gelecekle ilgili öğütler veren ve tanrıların isteklerini öğrenme niteliğine sahip "mantis" adını taşıyan kâhinler de vardı. Bunlar, tanrının isteklerini öğrenebilmek için başka usullere başvurmakla birlikte, en çok kuşların uçuş tarzını inceleyerek yorumlar yapardı. Mezopotamya'da görülen "hayvan bağıracağı ve karaciğerini inceleme" usulü, Yunanistan'da da yaygındı. En büyük kehanet tanrısı Apollon'du. Onun Delfoi'daki tapınağı ve bu tapınaktaki Pitya adlı kâhin büyük üne sahipti. (2)

Öte yandan, Orfeus dininde rahipler, geleceği önceden haber vermek, uğursuzlukları ortadan kaldırmak gibi işlerle de uğraşırdı. (3)

Eski Çinlilerde de uzun bir geçmişe sahip olan fal ve kehanetin birçok türüne rastlanmaktadır. Şang Hanedanı zamanından itibaren (M.Ö. yaklaşık 1765-1123), bu devlete ait işlerde verilecek kararları belirlemek amacıyla, "koyun, öküz kemiği, kaplumbağa kabuğu ile tabiat ruhları ve atalara danışma" şeklinde fala bakıldığı gibi, çok sayıda fal ve kehanet çeşidi arasında kürek kemiği tekniği (Scapulimancy) en gözde olanı idi.

(1) Eliade, I, 81, 85; Karş: Aydın, TDV. İslâm Ansiklopedisi, XII, 135.

(2) Müfit Mansel, Ege ve Yunan Tarihi, 143-216; Aydın, TDV. İslâm Ans., XII, 136.

(3) Mansel, A.g.e., 222; Aydın, TDV. İslâm Ans., XII, 136.

Hatta Çin kültürüne ait meşhur beş klasikten biri olan I-Ching (Değişiklikler Kitabı), en eski fal kitabı olarak bilinir. Falcılığın yapıldığı hemen her yerde kehanet vardır. Ne var ki, fal daha yakın gelecekle, kehanet de daha uzun vadeli gelecek ile ilgilenmektedir. Ancak ikisi de gelecekten ve gaipten haber verme iddiasında olduğu için fal ve kehaneti birbirinden ayırmak mümkün de değil gibidir.

Hint kültüründe de hemen her çeşidiyle fal ve kehanet yaygındır. Daha çok astroloji alanındaki şekilleri ile görülen Hint kültüründeki fal ve kehanet çeşitlerinden biri olan Hindu Astrolojisi de Çin ve Ortadoğu sistemlerinin karma bir şeklidir. Özellikle, İslâm dünyasında kullanılan ve çizgilerden noktalardan oluşan "Remil" in kaynağı da Hindistan olarak bilinmektedir.

Hemen bütün falcı ve kâhinlerin uğurlu ve uğursuz saydığı hayvanlar bulunur. Bunlardan ölüm habercisi sayılan güvercin ve baykuş Hindistan'da da kuş falı bakımından önemli bir yere sahipti. Hindistan'da fal ve kehanet işlerini Atharva rahipleri yürütürdü. Hindistan'da, ayrıca, Milat'tan sonraki yıllarda gelecekte haber verme konusunda rüya yorumu gelişmiştir. Fakat astrolojinin önemli bir yeri olmasına rağmen, Buda mürşit olduktan sonra, bütün sahte hünerleri, fal ve kehanet faaliyetlerini reddetti. Ancak kendisi gibi düşünmeyen şakirtleri de vardı. Hindistan dışındaki Budistlerce yerli fal ve kehanet türleri tanınmakla kalmayıp Budist keşişleri tarafından özellikle Hint Astrolojisi'nin olumlu yanlarını Tibet, Moğolistan, Burma, Seylan ve Siyam gibi ülkelere de taşımışlardır...

Japonlarda da çeşitli fal ve kehanet türleri mevcuttur. Ancak Çin'de yaygın olan fal ve kehanet yöntemlerinin pek çoğuna Japonlar ilgi göstermemiştir. Japonlarda, üzerinde numaralar yazılı kura çubukları ile rüya yorumu, daha çok önem kazanmıştır. Zelzele, fırtına ve sellerin savaş habercisi olduğuna inanılan Japonya'da, rüyada da gelecekle ilgili şeylerin görüldüğüne inanılırdı.

Türklerin Müslüman olmadan önceki dinî törenlerinde de fal ve kehanetin önemli bir yeri vardı. Orta Asya Türkçe'sinde "fal" kavramı "ırk" kelimesiyle karşılanıyordu. Nitekim, Kaşgarlı Mahmud, "Divan-ü Lügati't-Türk" adlı eserinde bu kelimayı "falcılık, kâhinlik ve bir kimsenin içinden geçeni bilmek" şeklinde açıklamaktadır. Şamanlar, kayıp kişilerden haber almak için ayna kullanmışlardır. (4) Bunun, Batı'daki fal ve kehanette bulunma yöntemlerinden biri olan küre ile benzerlik arz ettiği görülmektedir.

Yahudilik ve Hristiyanlık'ta, Eski ve Yeni Ahit'de de fal ve kehanet vardır. Bunları kendi adları ile ayrı başlıklarda inceleyeceğimiz için burada ele almıyoruz.

Kısacası kehanet, eski uygarlıklardan yeni medeniyetlere kadar hemen her millette ve tarihî geçmişlerinde görülmektedir. Bunun, geleceği bilme merakından kaynaklandığı da en önemli sebeplerden bir olarak gözükmektedir.

Diğer bir husus ise kehanetin, insanlığın başından beri var olan ve Allah'ın (c.c.) kendilerine gerek tehdit yolu ile gerekse birer müjde olarak gayb haberlerini bildirdiği peygamberlere duyulan çeşitli özentiden kaynaklandığını söylemek de mümkündür. Çünkü daha sonraları değişik teknikleri geliştirerek gaipten haber vermeye çalışan kâhin, rahip, medyum ve diğer kişiler, daima bir dinî hüviyet taşımaya özen göstermiştir.

Zaten, İslâm'da, bu ve benzeri yollarda gaipten haber vermeye çalışmanın yasaklanmasının sebebi de işin altında yatan dinî sebep olsa gerektir. Ancak, gaipten haber verme işinin sadece Allah'a (c.c.) ve O'nun seçtiği kişilere mahsus olması söz konusudur. Bunlar da ya nebiler ya da velilerdir. Allah (c.c.), gaybı ancak dilediğine bildirir. Her önüne gelenin gaybla ilgili zan ve tahminlerde bulunması doğru olmadığı gibi, bunların

verdiği haberin kaynağı da doğru değildir. Hatta buna günümüz medyasında sık rastladığımız “asparagas” veya “yalan haber” demek daha doğru olur.

Bu yüzden, peygamberlerin verdiği, gün ışığı gibi ortaya çıkan haberler ile kâhin ve falcıların ipe sapa gelmez atmasıyonlarını birbirine karıştırmamak lazımdır. Ancak bunlardan bazılarının tuttuğu da görülebilir. Bunun bizleri yanıltmaması gerekir. Çünkü ihtimaldir ki, gayba atılan bin taştan birisi, bir kuşa isabet edebilir. Bu, onların her sözünün doğru olduğunu ispata yetmez.

Özellikle, Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed’in (a.s.m.) verdiği gayb haberlerinin yer ve zamana uygun olarak tahakkuk etmesi, mucizeden başka bir şeyle izah edilemez. Çünkü O, ne bir kâhin veya medyum idi, ne de bir falcı.. O (a.s.m.), Allah’ın kendisini alemlere rahmet olarak gönderdiği bir peygamberdi ve bunu ispatlamak için de eline destek olarak mucizeler verilmişti.

4 - KAHİNLERİN CİNLERLE İLİŞKİSİ

Kâhinlerin veya modernize edilmiş adıyla medyumların, en bilinen haber kaynaklarından biri de cinlerdir. Kâhinlerin, özellikle Cahiliye döneminde cinler yoluyla bazı bilgilere ulaştığı ve bunun da Kur’ân ayetleri nazil olmaya başladıktan sonra kesildiği, Kur’ân-ı Kerim’de anlatılan hususlardandır. Bunlardan biri, daha önce kâhinlere hizmet ettiği anlaşılan ve sonra kendilerine sema kapıları kapandığı için bu görevi yerine getiremeyen cinlerin ağzından nakledilmektedir. Haberlerin neden kesildiğini ve gökyüzüne çıkmanın niçin yasaklandığını araştıran bir grup cinin, araştırmalar sırasında yolu Mekke’ye uğrar ve Hz. Peygamber’i (a.s.m.) bir grup ashabı ile birlikte namaz kılarken bulur. Cinler, Hz. Peygamber’in (a.s.m.) namazda okuduğu Kur’ân’ı dinler. Kur’ân’ı “hayret verici” bula-

rak oldukça etkilenen grup, Müslüman olup kavimlerine geri döner ve onlara gördüklerini aladır.

Cinler, “İnsanlardan bir kısım kimselerin yani kâhinlerin, falcıların, büyücülerin ve bir de Araplardan bir kısım cahil kimselerin cinlere sığınmalarını, onlardan medet bekleme yoluyla Allah’a (c.c.) şirk koşmalarını hoş görmediklerini anlatarak, aslında bu konuda kendilerinin de insanlardan pek farklı olmadıklarını” (1) söyledikten sonra, şu hususa dikkat çeker: “Biz, gökyüzünü yokladık ve onu, sert bekçiler ve birer atımlık alevlerle doldurulmuş bulduk. Halbuki biz, önceden göğün haberlerini dinlemek için onun oturulacak yerlerine otururduk; şimdi ise, kim dinlemek isterse, kendisini gözleyen bir alev buluyor.” (2) Bu konuda Ebu Hureyre’den (r.a.) nakledilen bir hadis-i şerifte ise aynı şeyler konu edilir. Hadiste, Allah’ın hükmettiği bir şey hakkında şeytanların kulak hırsızlığı yapmaya kalktığı anlatılarak, Resulullah’ın (a.s.m.) şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir: “ Kulak hırsız şeytanlar (yerden göğe kadar) birbirlerinin üstünde (zincirleme) dizilmiş ve kulak hırsızlığına hazırlanmış bulunur. - Süfyan (İbni Uyeyne) eliyle tarif etti: Parmaklarını önce (üst üste) dizdi, sonra açtı. - En üstteki, ilâhî kelamı işitir ve alttakine verir, o da kendi altındakine verir. Böylece gele gele sihirbaz ve kâhinlerin diline kadar ulaşır. Bazen kelimeyi aşağıdakine vermeden önce bir şahap, şeytana ulaşır. Bazen şahap kendisine isabet etmezden önce kelimeyi aşağısındakine vermiş olur. (Sihirbaz ve kâhinler kendilerine bu şekilde ulaşan hırsızlama habere) yüz kadar da kendileri ilave ederek yalanlar düzer. Emr-i İlâhî yeryüzünde tahakkuk edince halk kendi arasında: “Bu işin olacağı bize daha önce falan falan günlerde haber verilmemiş miydi?” der. Böylece, semada (kulak hırsızlığı yoluyla) işitilmiş olan haber böylece tasdik edilir.” (3)

(1) Cin, 72/1-7.

(2) Cin, 72/8-9.

(3) Buhârî, Tefsir, Sebe 1, Hicr 1; Tirmizî, Tefsir, Sebe, (3221).

Söz konusu ayet ve hadiste bir kısım kâhin ve benzerlerinin cinlere sığındığı ve bunlarla ilişki içinde olduğu anlatılır. Cin Sûresi'nde, kâhinlerin kendilerinden haber beklediğini, cinlerinse gaybı bilmediğini ve bunu da kendilerinin itiraf ettiğini görürüz: "Yeryüzündekilere bir kötülük mü murat olundu, yoksa Rabları onlara bir hayır mı istedi, doğrusu biz bunu bilemiyoruz." (4)

Konuya bu ayet ve hadisler doğrultusunda bakılınca, kâhin ve medyumların haber kaynağı cinlerin bir şey bilmediği ortaya çıkıyor. Ne var ki, cinler ve kâhinler, bunu örtmek için en kolay yol olan yalana başvurur.

5 - KADER AÇISINDAN KEHANET

Kaderin gizli olması ve bizim onu bilmeyişimiz, aslında ince düşünülürse bizim için büyük bir rahmettir. Eğer kaderimiz, çoğumuza gösterilmiş olsaydı bilmek istemeyecektik. Çünkü bildiğimiz şeylerin hepsi sevindirici ve müjdelerle dolu olmayabilir. İnsan çalışıp çabalayarak bir yerlere gelmediği müddetçe elde ettiği şeylerin kıymetini çok defa bilemez. Tıpkı büyük miraslara konanların pek çoğunun onu hovardaca harcayıp kısa zamanda bitirmesi ve kısa bir zaman sonra elinde ahucunda bir şey bırakmayıp başkalarına muhtaç hale gelmesi veya başladığı yere geri dönmesi gibi.

Bir insan 30 yaşında ölecekse, bunu bilmeden en azından aklı başına geldikten sonra 15-20 yıl mutlu yaşar. Eğer bilmiş olsa, hayatı daha başından beri çekilmez hale gelir ve eceli gelmeden önce ölür veya öleceği günü düşünerek bedbahtlıktan ve kederden yıkılır gider. Ayrıca o zaman insanların hemen hepsi Allah'a isyan edecek ve imanını kaybedecekti. Kaderin gizli olmasının altında yatan hikmetlerden biri de imtihan sır-

rından ileri gelmektedir. Eğer kader bilinmiş olsaydı imtihan diye bir şey olmazdı ve o zaman da kim iyi, kim kötü, kim mümin, kim kafir ayırt edilmezdi. Hz. Ebu Bekir ile Ebu Cehil arasındaki fark anlaşılmaz ve hatta kimse hayattan zevk almazdı. Çünkü insanlar genellikle sevap umdukları ve bir mükafat bekledikleri için iyilik yapar ve hatta davranışlarına ve yaptıklarına dikkat eder, hayatına ölçü getirir. Bu yüzden Allah için bir şeyler yaparlar ve yine bu yüzden insanlara hizmet ederler. Cehennemlik olduğunu bilen bir kimsenin inanması veya hayırlı iş ve ibadetlerde bulunması beklenilemeyeceği gibi, Cennetlik olduğu belli olan bir kimsenin de bunlara ihtiyacı olmayacağı için ondan da böyle bir şey beklenmezdi. İnsanların ne yapacaklarının ve neticede nereye gideceklerinin belli olmayışı, onları iman ve ibadete ve diğer hayırlı işlere sevk etmektedir. Bu yüzden, Allah kaderi gizli tutmuştur. Bu konuyu daha iyi anlamamıza yardım edecek bir hadis-i şerif ise Abdullah bin Amr bin As yoluyla nakledilmektedir. Bu hadis-i şerifte Hz. Peygamber'in (a.s.m.) şöyle buyurduğu nakledilmektedir:

“Resulullah (a.s.m.), elinde iki kitap olduğu halde yanımıza geldi ve, ‘Bu iki kitap nedir biliyor musunuz?’ buyurdular. Cevaben, ‘Hayır, ey Allah’ın Resûlü!, bilmiyoruz. Ancak bildirmenizi istiyoruz!’ dedik. Bunun üzerine sağ elindekini göstereyerek, ‘Bu alemlerin Rabbin’den (gelmiş) bir kitaptır. İçerisinde Cennet ehlinin isimleri mevcuttur. Hatta onların babalarının ve kabilelerinin isimleri de mevcuttur ve sonunda da icmal yapmıştır. Bunlara asla ne ilave yapılır, ne de onlardan eksiltmeye yer verilir. Hiç değişmeden ebedî olarak sabit kalır’ buyurdular. Sonra sol elindekini göstererek, ‘Bu da alemlerin Rabbin’den bir kitaptır. Bunun içinde de ateş ehlinin isimleri, onların atalarının isimleri ve kabilelerinin isimleri vardır. En sonda da icmâllerini yapmıştır. Bunlara asla ne ziyade yapılır, ne de eksiltmeye yer verilir!’ buyurdular. Ashabı sordu, ‘Öyleyse ey Allah’ın Resûlü, niye amel ediliyor? Madem ki her şey önceden olmuş bitmiş, yazılmış ve artık yazma işinden fariğ olunmuş

(bir daha yapma gayreti de niye)?’ Resulullah (a.s.m.) şu cevabı verdi: ‘Siz amelinizle doğruyu ve istikameti arayın! İtidali koruyun, Zira, Cennetlik olan kimsenin ameli, Cennet ehlinin ameliyle sonlanır; (daha önce) ne çeşit amel yapmış olursa olsun. Keza Cehennemlik olanın ameli de Cehennem ehlinin ameliyle sonlanır, hangi çeşit amel ile amel etmiş olursa olsun!’

Resulullah (a.s.m.), sonra elindeki kitapları atıp, elleriyle işaret ederek dedi ki: ‘Rabbimiz kullardan artık fariğ oldu, bir kısmı Cennetlik, bir kısmı da Cehennemliktir.’” (1)

Benzer bir hadis-i şerif de Hz. Ali’den (r.a.) rivayet edilmekte ve bunda da yine çalışma ve hayırlı amellere teşvik etme vardır. (2) Hadis-i şerifin sonunda ise konuyla ilgili olarak Hz. Peygamber’in (a.s.m.) şu ayeti okuduğu nakledilmektedir: “Kim bağışta bulunur, günahıtan kaçınır ve dinin en güzelini tasdik ederse, biz de ona hayır ve kolaylık yolunu kolaylaştırırız.” (3)

Kâhinler, gelecek hakkında bir şeyler söylediklerinde bile kendilerinin buna ne kadar inandığı şüphelidir. Çünkü ‘yarın’, onlar için de bizim için de kapalıdır ve meçhuldür. Gaybı bilmek konusu ise bizi, yani normal insanları aşar. Bu konuda bir şeyler söyleyebilmek için ya nebi veya resül, ya da Allah’ın sevgili kullarından yani “Evliyaullah”tan biri olmak gerekir.

Kaderin gizli olması, onun inkar edilmesini gerektirmez. Ancak bunu yapanlar da olmuştur. Bunlar, başta, “Kader diye bir şey yoktur, insan kendi kaderini kendisi yaratır” diyen ‘Kaderiye’ mezhebi mensuplarıdır. Hz. Peygamber (a.s.m.), bunlar hakkında ağır ikazlarda bulunmuş ve onları ‘Ümmetin Me-

(1) Tirmizî, Kader 8, (2142).

(2) Buhârî, Tefsir, Leyl, Cenaiz 83, Edeb 120, Kader 4, Tevhid 54; Müslim, Kader 6, (2647); Ebu Davud, Sünnet 17, (4694); Tirmizî, Kader 3, (2137), Tefsir, Leyl, (3341).

(3) Leyl 5-7.

cusîleri' ilan edip, onlarla düşüp kalkmayı, hastalanırlarsa ziyaretlerine gitmeyi ve ölürlerse namazlarını kılmayı yasaklamış ve onları 'Deccal' olarak nitelendirmiştir. (4)

Eğer kader gizli olmasa ve insan nerede öleceğini bilseydi yeryüzünde seyahat ve hatta ticaret diye de bir şey olmazdı. Çünkü insan gittiği yerlere nereye ve ne için gittiğini kendi sebepleri açısından bilseler de altında yatan sırrı bilmemektedirler. Kim bilir belki de onları ecelleri yani kaderlerinin bir parçası sevk etmektedir. Nitekim, bir hadis-i şerifte şöyle denilmektedir: "Allah bir kulunun bir memlekette ölmesini takdir etti mi, onu oraya -veya orada bulunan bir şeye- muhtaç kılar." (5)

Kaderin gizli olması insanlarda iş ve davranış ciddiyetini sağlar ve boş işlerle uğraşmayı önler. Bu konu belki de hemen herkesin bildiği hususlardan biridir ki, yaptığı işlerde dürüstlüğü ve ciddiliği sağlamaya, hayatını belli bir disiplin ve düzen içinde geçirmeye çalışır.

Kaderin gizli olması, insanın huzur ve mutluluğunun sebeplerinden biridir. Çünkü Allah'ın hükmüne razı olmak, insana kalp ve vicdan rahatlığı, isyan ise huzursuzluk ve mutsuzluk getirir.

Kısacası, kaderin gizli olması, insanın huzur ve mutluluğu içindir. Kadere inanmak ve Allah'a ve Onun takdirine teslimiyet göstermek, kişinin bir kul olarak görevi olduğu gibi onun huzur ve mutluluğu için de oldukça önemli bir husustur.

Kâhinlerin gerçekten kaderi ve geleceğe ait önemli olayları bilmiş olması halinde onların oldukça güçlü olmaları gerekirdi. Oysa böyle bir gücün peygamberlerden başka ancak bir parçacığının da velilere verilmiş olması gerekir, cinlerden ve şeytan-

(4) Ebu Davud, Sünnet 17, (4692); Ebu Davud, Sünnet 17, (4691); Ebu Dâvud, Sünnet 17, (4720).

(5) Tirmî î, Kader 11, (2148).

lardan bilgi alıp da bin tanede yalan katarak insanlara doğru diye yutturmaya çalışan kâhinlere değil.

6 - KEHANETİN ÇEŞİTLERİ

Kehanetin birçok çeşidi vardır. Ancak bilinen çeşitlerinden bazılarını nakledeceğiz. Ayrıca, Arrâf, 'bakıcı'ya kâhin denildiği gibi, bakıcıların da kendi aralarında adları vardır. Meselâ yıldızlara bakarak gelecekte haber verenlere "müneccim", çakıl taşları ve benzeri şeyler yardımıyla gaybı bildirip bunu geçim kaynağı yapanlara da kâhin denmektedir.

El-Cami'ye göre ise, "Arap, bir şeyi vaki olmadan önce ilan eden herkese kâhin demiştir." El-Muhkem'de ise, "gaybla hükmeden" herkese kâhin denildiği kaydedilmektedir. (1) Bu son iki tanım, Batı literatüründeki kâhin tanımına da uygun düşmektedir.

Kâhinler, çeşitli kaynaklardan haber alır ve bunları kullanır. Bu haberlerden bazıları tutar, bazıları ise tutmaz. Bunu da haber kaynaklarına göre değerlendirmek yerinde olur. Örneğin, İbrahim Canan beyin büyük çalışmalarından biri olan "Hadis Ansiklopedisi" adlı külliyatında dört başlıkta toplamış.

1 - Cinlerden alınan kehanet:

Bu kehanet, cinlerin gökyüzünden vahiy çalmaya çalışmaları ile ilgilidir. Ancak bu yol, İslâm alimlerinin pek çoğuna göre, artık vahiy kesildiği için kapanmıştır. Bir kısım kâhinlerin haber kaynakları da cinler olduğuna göre, yine bu konuda zan ve tahminden başka bir şey ortaya çıkmıyor. Zan ise, gerek kişisel mânâda, gerekse bilimsel mânâda delil kabul edilmemekte ve

(1) Canan, Hadis Ansiklopedisi, VII, 189.

Kur'ân tarafından da yasaklanıp günah sayılmaktadır. (2) Bunun yanında hukuken de bir şey ifade etmemektedir. Çünkü hakim zanla muamele edip, insanları yargılamaya kalkarsa herkesi içeriye atmak zorunda kalır. Çünkü herkes, her an bir adam öldürebilir, bir soygun yapabilir, bir ırza tecavüz edebilir, bir gasıb olabilir... Oysa, hakim, yapılabilecekler veya olabilecekler ya da ihtimaller üzerinde durmaz, kesinlikle fiilin işlenmediğine bakar. Bu yüzdendir ki, zanla ne gelecek bilinir, ne geçmiş, ne şimdi...

2 - Cinlerin, dostlarına haber verdiği kayıplarla ilgili kehanetler:

Bunlara genellikle insanlar muttali olamaz veya yakın olanlar muttali olsa bile uzak olanlar muttali olamaz. (3) Kayıp ve gayb biraz aynı, biraz da birbirinden farklı konulardır. Aynı olan bölümü geçmişe ve şimdiki zamana, ama yaratılmış, yaşanmış olan zamana ait bölümüdür. Bu konuda cinlerin kayıp eşya ve ülkenin, şehrin veya evin başka bir yerinde bize göre gayb sayılan bir şeyi cinlerin haber vermesi mümkündür. Çünkü hareket kabiliyetleri bizden fazladır, daha süratli hareket ederek, araştırıp bulabilir ve söyleyebilirler. Ayrı olan yönü ise geleceğe ait konulardır ki, cinler de geleceği bilmez. Bu konuda falcı, remilci ve bugünün modern ifadesiyle 'medyum' kâhinleri de yanıltırlar.

3 - Zan, tahmin ve sezgiye dayanan kehanetler:

Bu kehanet, içerisine çokça yalan karışsa da Cenab-ı Hak'ın bazı insanlara koyduğu bir kuvveden ileri gelir. (4) Geçmişte söylediği şeylerin bir kısmı çıkmış ve peygamberlerin geleceğini hissetmiş kimseleri, bu sınıftan sayabiliriz.

(2) Hucurat Sûresi, 49/112; Yunus, 10/36.

(3) Canan, Hadis Ansiklopedisi, VII, 190.

(4) Canan, Hadis Ansiklopedisi, VII, 191.

Yukarıda da açıkladığımız gibi zan, kesin ilim değildir. Kişi, ne kadar kuvvetli zanda bulunursa bulunsun, o yine zandır. Dolayısıyla, zannın bir hükmî kıymeti yoktur. Bu sebeple de yanlıştır ve değersizdir. Ancak ne zaman ki ilme, bilmeye, tecrübeye dayanır, işte o zaman bir kıymet kazanır. Bu yüzden, zanna dayanan kâhinlere nispeten, tecrübeleri ile hareket edenler ve geleceğe ait bilimsel yorumlarda bulunanlar, daha fazla isabet etme şansına sahiptir ve görüşleri de daha değerlidir. Nitekim, Kur'ân-ı Kerim'de, zannın bir şey ifade etmediği, ancak kişiye günah ve vebal kazandırmaktan başka bir şeye yaramayan, bir aldanma ve aldatmadan ibaret olduğu vurgulanarak, şöyle buyurulmaktadır: "Onların çoğu zandan başka bir şeye uymaz. Şüphesiz zan, haktan (ilimden) hiçbir şeyin yerini tutmaz. Allah, onların yapmakta olduklarını pek iyi bilendir." (5)

Zannın bir şey ifade etmediğini ifade eden hadis-i şerifler de mevcuttur. Nitekim, İbni Mes'ud'dan (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte, zan üzere konuşan cahil kimselerin üzerine bir ayet nazil olmuş ve böyle cahilane şeylerin sadece bir zandan, hem de kötü zandan ibaret olduğu ihtar edilmiştir:

İbni Mes'ud (r.a.) anlatıyor: "Kâbe'nin yanında ikisi Sakifli, biri de Kureyşli veya ikisi Kureyşli biri Sakifli üç kişi, biraraya geldi. Bunlar, göbek yağları fazla, anlayışları kıt kimselerdi. Biri, 'Ne konuştuğumuzu Allah işitiyor mudur, ne dersiniz?' diye bir lâf attı. Bir diğeri, 'Sesli konuşursak işitir, gizli konuşursak işitmez olmalı' dedi. Üçüncü de 'Sesli konuşmamızı işitiyorsa, gizli konuşmamızı da işitiyordur' dedi. Bunun üzerine, 'Siz, ne kulaklarınız, ne gözleriniz, ne de derileriniz, kendi aleyhinize şahitlik eder diye (düşünüp) sakınmadınız. Bilakis, Allah yapmakta olduklarınızın birçoğunu bilmez sandınız. Rabbinize karşı beslediğiniz şu zannınız (yok mu?), işte sizi o

helâk etti. Bu yüzden hüsrâna düşenlerden oldunuz.” (6) ayeti nazil oldu. (7)

4 - Tecrübe ve adete dayanan kehanet:

Burada ortaya çıkıp gerçekleşmiş olandan hareketle, meydana geleceği önceden haber verme söz konusudur. Bu, bir bakıma sihre benzer. Bazıları, bu çeşit kehanette “zacr” denilen kuş uçurarak hayra veya şerre yorma, işaret yakalama veya “tark” denilen çakıl atma yoluyla yapılan veya “nücum” denilen yıldızlara bakma ve sair yollarla kehanetini güçlendirme söz konusudur. (8) Bu konuda geniş bilgi için bu yayınevinden daha önce çıkmış olan “Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre FAL” kitabımıza da bakınız.

Tecrübe ve adete dayanan kehanetlere, ilmî kehanetleri de ilave edebilir ve gerek günümüzde, gerekse geçmişte vaki olan bazı olayları bilen kâhinleri de bu sınıfa dahil edebiliriz. Hatta, bu sınıfa kendi yerinde inceleyeceğimiz “Nostradamus” gibi kâhinleri de dahil edebiliriz.

(6) Secde (Fussilet) Sûresi, 41/22-23.

(7) Buhârî, Hâ-Mim Secde (Fussilet) 1, 2, Tevhid 41; Müslim, Sıfatul-Münâfikun 5; Tirmizi, Tefsir, Hâ-Mim, Secde (Fussilet) (3245).

II. KEHANETİN ARGÜMANLARI

A - YILDIZLAR (BURÇLAR)

1 - YILDIZ İLMİ VE KEHANET

Bir kısım kâhinler, harika bir avize gibi saçtığı ışık huzmeleriyle romantik bir ortama vesilelik eden ve gökyüzünün süsü ve ziyneti olan yıldızlara bakarak gelecek hakkında kehanetlerde bulunmaktadır. Ancak yıldızların bu gaye ile yaratılmadığı Allah Resulü (a.s.m.) tarafından bildirilmiştir. Tam tersine, yıldızların, kâhinlerin haber kaynakları veya ajanları olan ve semaya yükselip haber çalmaya çalışan şeytanları taşlamak için yaratıldıkları, yaratılış gayelerinden biri olarak belirtilmektedir. Bu konuda Buhârî, Rezin yoluyla Katade ve Rebi'den birbirini tamamlayan iki hadis nakletmektedir. Bunların ilkinde, Katade demiştir ki:

“Allah bu yıldızları üç şey için yaratmıştır:

1 - Onları semânın ziyneti kıldı,

2 - (Semâya yükselip haber toplayan) Şeytanlara atılacak taşlar kıldı,

3 - Kendileriyle istikâmet tayin edilen alâmetler kıldı.

Kim yıldızlar hakkında başka yorumlar yapmaya kalkarsa hata eder ve nasibini (yani imanını) zayi eder, kendisini ilgilen-dirmeyen ve bilgisi olmayan, hatta bilmekte peygamberler ve

meleklerin bile acze düştükleri bir hususta kendini külfete sokar.” Rebi de aynısını rivayet etmiş ve şu ziyadeyi kaydetmiştir:

“Allah’a yemin olsun. Allah hiç kimsenin ne yaşamasını, ne ölmesini, ne de rızkını her hangi bir yıldıza bağlamıştır. Bunu söyleyenler, Allah hakkında yalan düzüyorlar ve kendilerine bahaneler uydurup avunuyorlar.”(1)

Hadiste açıkça belirtildiği gibi yıldızlar, insanların geleceği ile ilgili bir bilgi içermemektedir. Onlar, Mezopotamyalıların dediği gibi ne göğün yazılandır, ne de yıldızlardan medet bekleyenlerin zannettiği gibi, kâinatın hükümrانlığını ellerinde tutan bir saltanata sahiptir. Onlar, kainatın süsü ve ziyneti olmakla beraber, yukarıda belirtilen görevler için yaratılmışlardır. Yani teknolojinin gelişmediği zamanlarda karada ve denizde seyahat edenlere bir yol gösterici, sema damımızda bir süs ve ziynet ve gökyüzüne çıkıp haber çalmak isteyen cinleri ve şeytanları taşlamak için bir ateş topu olarak yaratılmışlardır.

Ayrıca, yıldızlar birer kesif maddedir. Yani ya donmuş bir su veya bir buz kütlesi, ya da taşlaşmış diğer maddelerden ibarettir. Bunların akli, ilmi, iradesi olmayacağı, ilkokul çocuklarının bile rahatlıkla düşünmeden söyleyebileceği şeylerdir. Hal böyle iken, yıldızlara bakıp gelecek hakkında kehanette bulunmak ve onlardan medet beklemek, akıl ve ilimle donatılmış bir varlık olan insan için hiç de doğru olmasa gerektir.

Öte yandan, bu konuda çok daha açık olmak üzere, meşhur bir hadis-i şerifte de bu durum ele alınmıştır. Söz konusu hadisin varit olmasına sebep olan konu, ashaptan bazılarının hâlâ eski inançlarının tésiriyle Allah’ın (c.c.) kudret ve takdiriyle yağdırılan yağmurun, yıldızların hareketlerinden veya batıp çıkmasıyla doğan uğurdan kaynaklandığına inanıp, yağmurun

(1) Buhârî, Bed’ü’l-Halk, 3.

Allah'ın (c.c.) emriyle ve lütfuyla yağdığına inanlarla tartışmalarından kaynaklanmıştır. Müslim'in İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet ettiği hadis-i şerifte, hadisi nakleden İbni Abbas (r.a.) söz konusu olayı ve bu olay karşısında Hz. Peygamber'in (a.s.m.) tutumunu şöyle anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) zamanında halk yağmura kavuştu. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.): "İnsanlar bugün iki grup hâlinde sabaha erdiler, bir grubu kâfir, bir grubu mümindir" dedi. Ve şöyle açıkladı: "Bazıları: 'Bu yağmur Allah'ın bir rahmetidir' derken diğer bazısı: 'Falan falan yıldızın uğuru doğru çıktı' dedi. Bunun üzerine:

"Hayır (hakikatler kâfirlerin dedikleri gibi değildir). İşte yıldızların düştüğü yerlere yemin ediyorum ki, hakikaten bu, eğer bilerseniz büyük bir yemindir. Muhakkak o, elbette çok şerefli bir Kur'ân'dır ki korunmuş bir kitapta (yazılı)dır. Ona tam bir surette temizlenmiş olanlardan başkası el süremez. O âlemlerin Rabbi'nden indirilmedir. Şimdi siz bu kelâmı mı hor görüyorsunuz? Rızkınıza (şükür edeceğinize) siz behemehal tekzibe (yalanlamaya) mi kalkışıyorsunuz?" (Vakıa, 56: 75-82) ayeti nazil oldu."(2)

"Rızkınıza (şükredeceğinize) siz behemehal tekzibe mi kalkışırsınız?" ayeti hakkında Tirmizî'nin Hz. Ali'den (r.a.) rivayet ettiği bir hadis-i şerifte Hz. Peygamber'in (a.s.m.) şu açıklamayı yaptığı kaydedilmektedir: "Siz, Cenab-ı Hakk'ın size verdiği şükür makamında, "Falanca yıldızın batışı veya falanca yıldızın doğuşu sayesinde yağmura kavuştuk" diyorsunuz." (3)

Hatta size iki ayrı kanaldan takdim ettiğimiz bu hadisin Zeyd İbni Halid yoluyla geleninde ise olayın Hudeybiye'de ge-

(2) Müslim, İman, 127, (73).

(3) Tirmizî, Tefsir, Vâkıa, (3291).

celeyen ashap arasında geçtiğini ve Peygamberimiz (a.s.m.), bu durumun kendisine vahiy yoluyla bildirildiğini, yağmur yağmasını yıldızla bağlayanların da kafir olarak sabahladığını haber verdiğini bildirmektedir. (4)

Bu hadis-i şeriflerden sonra artık şunu rahatlıkla söylemek mümkündür:

Yıldızların insanların kaderi, geleceği, rızkı, iyiliği veya kötülüğü, mutluluğu veya mutsuzluğu, zenginliği veya fakirliği, darılması veya barışması, birleşmesi veya ayrılması üzerinde her hangi bir etkisi yoktur. Şu halde, bunlara bakarak kehanette bulunan ve bu yolla geçimini temin etmeye çalışanların sadece koca birer yalancı olduğunu ilan etmekle yetinmeyip, bir adım daha ileri giderek bunların, aynı zamanda sözlerine zerre kadar itimat edilmeyecek, imandan sonra küfre dönmüş birer müşrik veya küfür ehli olduklarını da kabul etmek gerekir.

2 - YILDIZ İLMİYLE GAYB BİLİNİR Mİ?

Gayb hakkında daha önce genişçe bilgi verdiğimiz için burada gayb ve çeşitlerine ait hususlara girmeyeceğiz. Ancak gaybın her çeşidinin herkes tarafından bilinmezliğine işaret ederek, bilinebilecek gaybın, gayb olmaktan çıkmış, kader planındaki bir hükmün kaza olunmak üzere şahadet alemine, yani dünyaya gönderilmiş kısmına ve bunun da bir kısım yollarla bilinebileceğine işaret etmekle yetineceğiz. Şöyle ki; Allah'ın her hangi bir iş veya her hangi bir kişi hakkında ezelde takdir ettiği bir iş vardır. Bunu zamanı geldiği için uygulamak üzere posta memurları mahiyetinde olan melekler vasıtası ile dünyaya, uygulanacak olduğu yer ve zamana gönderiyor. Bu olay, Levh-i Mahfuz'dan alınıp yola çıktığı andan itibaren artık gayb

(4) Buhârî, Ezan, 156, İstiska, 28, Megazî, 35, Tevhid, 35; Müslim, İman, 125, (71); Muvatta, İstiska, 4,

değildir. Çünkü esas gayb, hiç kimsenin erişemeyeceği bilgidir ki, bu da Levh-i Mahfuz'da bulunmaktadır. Ancak, yüce Allah'ın, bunları da nebiler ve velilerden dilediği kimselere bildirebileceğini ayetler ışığında açıklamıştık. Hatırlatmak için sadece konumuzla ilgili olan bazı ayetlere bir göz atalım:

“O bütün görülmeyenleri bilir. Sırlarına kimseyi muttali kılmaz; ancak, (bildirmeyi) dilediği peygamber bunun dışındadır. Çünkü O, bunun önünden ve ardından gözcüler salar ki, böylece onların (peygamberlerin), Rablerinin gönderdiklerini hakıyla tebliğ ettiklerini bilsin. (Allah) onların nezdinde olup bitenleri çepeçevre kuşatmış ve her şeyi bir bir saymıştır (kaydetmiştir).” (Cin, 72:26-28) Nitekim, pek çok ayette peygamberlerin bile gaybı bilmediği anlatılmaktadır. (1)

Kendisine gaybın bir kısmının bildirildiği peygamberler de tam bağımsız değiller ve bildiklerini de açıklama veya gizleme konusunda kendi istedikleri gibi hareket edemiyor. Aldıkları bilgileri, ne pahasına olursa olsun, neye mal olursa olsun açıklamak zorundadırlar. Zaten peygamberlerin özelliklerinden biri olan “Tebliğ: Allah'tan aldıkları vahyi açıklamak” görevi de bunu gerektiriyor. “Gayb” konusunda belirttiğimiz “mutlak gayb” a ise kimseyi muttali kılmadığı anlaşılmaktadır:

“Gaybın anahtarları, Allah'ın yanındadır. Onun için gaybı ancak O bilir.” (En'âm, 6:59) Nitekim yıldızlar yoluyla veya buna bağlı olarak ortaya atılan ilimlerle gaybın bilinemeyeceğini söyleyen merhum Hamdi Yazır, bu ayetin tefsirinde yine şu hususları kaydediyor: Yüce Allah, gayb hazinelerini tamamen kendi yanında tutmuş, Levh-i Mahfuz'a da dilediğini dilediği kadar muttali kılmış ve o gayb ilmini seçkin kullarından pek

(1) Bakara, 2/33; Maide, 5/109, 116; En'am, 6/59, 73, 109; A'raf, 7/187; Tevbe, 9/105; Yunus, 10/20; Hûd, 11/123; Ra'd, 13/9; Nahl, 16/27, 77; Kehf, 18/26; Mü'minün, 23/92; Furkan, 25/6; Neml, 27/65, 67; Lokman, 31/34; Secde, 32/6; Sebe, 34/3, 48; Fatır, 35/38; Hucurat, 49/18; Haşr, 59/22; Teğabün, 64/18; Cin, 72/28.

azına tattırmıştır. Göğünü şeytanlardan korumuş, şeytanlık ilmi için kullanan ve kulak hırsızlığı ile gayb taşlamaya, kehanet veya keramet satmaya ve böylelikle Peygamberler ve velilere hatta Allah Taâlâ'ya meydan okuyarak halkı saptırmaya kalkışan ins ve cin şeytanlarını taşlamak için parlak kandiller, ateşli ve kıvılcımlı manialar yaratmış, kullarını o kandillerden faydalandırmak ve o şeytanlardan, şeytan atmalarından sakındırmak için yıldızların kandil olma özellikleriyle rücum olma özelliğini ayırt ettirmek üzere kendi adına yeminle; "Andolsun ki biz en yakın olan göğü kandillerle donattık. Bunları şeytanlara atış taneleri yaptık..." (Mülk, 67:5) buyurmuştur.

Yukarıda meallerini verdiğimiz ayetler de açıkça anlatıyor ki yıldızlar, cinler ve şeytanlardan korunmuştur. Falcılara, medyumlara ve kâhinlere haber çalıp getirmek için bazı şeytanlar ve cinler, bunlardan bir kısmına yükselip gidebilseler bile daha yukarı çıkıp bir şeyler çalmaları ve Levh-i Mahfuz'dan aldıkları vahiy veya kaza ve kaderle ilgili bilgileri dünyaya getirmek üzere yola çıkan meleklerden bir şeyler kapmaları bile mümkün değildir. Çünkü o bilgileri gönderen ve takibini yapan da bizzat Allah'tır. Nitekim, İslâm alimlerinden pek çoğu, gökyüzüne yükselip de meleklerden bilgi kapmaya, onların konuşmalarından bir şeyler aşırmaya çalışan cinlerin ve şeytanların bu işi, Peygamberimiz gelmeden önceki zamanlarda yapmaya yeltendiklerini, Peygamberimiz geldikten, yani peygamberlik görevi ile görevlendirildikten sonra artık bu yolun da kapatıldığını ve gökyüzüne yükselmek isteyen kötü niyetli cinlerin ve cinlerin kafirleri olan şeytanların taşlanarak yok edildiği görüşündedir. Aksi halde vahyin güvenilirliğine gölge düşmesi söz konusudur. Nitekim, Kur'ân da bu konuya değinmekte ve şüpheleri ortadan kaldırmaktadır:

"Onu (Kur'ân'ı) şeytanlar indirmedi. Bu onlara düşmez; zaten güçleri de yetmez. Şüphesiz onlar, vahyi işitmekten (gökle-ri dinlemekten) uzak tutulmuşlardır." (Şuara, 26:210-212.) Aynı

zamanda yüce Allah, Kur'ân-ı Kerim'i kendisinin nazil buyurduğunu ve onu koruyacağını da garanti etmektedir:

“Kur'ân'ı kesinlikle biz indirdik; elbette onu yine biz koruyacağız.” (Hicir, 15:9)

Hal böyle olunca, şeytanların ve cinlerin getirdiği haberlere veya yıldızların hareketleri yoluyla gaybı bildiğini iddia eden, şeytan karakterli insanlara ne kadar itimat edilir, ne kadar doğru söylediklerine ve doğru olduklarına güvenilir...? Şu halde, sırf bir kısım alı-pullu sözler ve yaldızlı yalanlarına bakıp da, bazı falcı ve kâhinlerin yıldızlara dayanarak verdiği haberlere güvenmek, akıllı insanların kendi onuruna da yakışmayan bir hal değil midir?

B - CİNLER, ŞEYTANLAR VE HABİS RUHLAR

Bu konuyu “CİNLER” adlı kitabımızda genişçe ele aldık. Yukarıda kısmen açıkladığımız ve aşağıda çeşitli konularda da geleceği gibi, cinlerin gaybı bilme konusunda insanlardan pek farkları yok. Ancak hızlı hareket ettikleri için bazı şeylere insanlardan daha seri ulaşıp bilgi edinebilirler. Ne var ki zan ve tahmin konusunda da ele alacağımız gibi, gelecek hakkında onlar da sadece zan ve tahmin gibi çürük bir şeyle haber verebilir, tahminde bulunabilirler. Oysa, gelecek hakkında söylenen sözlerin ve yapılan kehanetlerin zan ve tahminle olması kesin hüküm ve haber niteliği taşımıyor. Bu sebeple cin argümanı olan kâhinler de yine sadece ilim niteliği taşımayan birtakım safsatalar ileri sürmekten başka bir şey yapamaz. Yine yukarıda ifade ettiğimiz, gerek cinlerin, gerekse habis ruhların ve şeytanların gelecek hakkında söyledikleri, delil teşkil edecek mahiyette kuvvetli bilgiler değildir.

Binaenaleyh, kâhinler ve medyumlar da onlar tarafından aldatılmaktan başka bir şansa sahip değildir.

Bundan sonraki gelecek III. bölümde ise, kâhinlerin veya onların yardımcıları olan cinlerin, şeytanların ve habis ruhların tahmini olarak uydurup attıklarından nelerin tutabileceğini ve nelerin gayb olduğunu inceleyecek, gaybı sınıflandıracğıız.

C - ZAN, TAHMİN VE TECRÜBE

Kâhinlerin başvurduğu haber kaynaklarından biri de zan, tahmin ve tecrübedir. Bu yolla kehanette bulunmak ise bazen tutar, bazen tutmaz. Bir çeşit ilim sayılan ve çok defa tutan tecrübe yoluyla yapılan kehanetler ise kehanetten çok, ilme ve bilgiye dayandığı için, onun gerçekleşme şansı daha fazladır.

Zan, kesin ilim değildir. Bu sebeple, gerek cinlerin, gerekse cinlerden haber alan kâhinlerin zanna dayalı olarak verdiği bilgiler, kesin bilgi olmadıkları için, doğru olmaları ve doğru çıkmaları da söz konusu değildir. Ancak zanla ve tahminle veya tecrübe yoluyla bazı şeyleri yaklaşık olarak bilmek mümkündür. Bu konuda tecrübenin şansı zan ve tahmine göre daha fazladır. Çünkü tecrübe ile bir kısım şeyler bilinebilir. Tıpkı takvimcilerin değişik mevsimlerin gereğı olarak olabilecek hadiseleri geçmiş yıllara dayanan tecrübeleri vasıtasıyla takvimlere gün ve saatleriyle birlikte yazmaları gibi. Meselâ ay ve güneş tutulması, fırtınalar, yağmurlar, yaz ve kış çeşitleri, suni (pastırma) yazları, poyrazlar vs.nin ne zaman olacağı konusundaki tahminî bilgiler ve yine tahminî hava raporları gibi. Bu yolla yapılan hesaplara, "Müneccim Hesabı" denilmektedir. Yeryüzünde ve yakın atmosferimizde meydana gelen bu olaylar, ayın ve güneşin hareketlerine bakılarak yapıldığı için bu ad verilmiştir.

III. KEHANET - GAYB İLİŞKİSİ

Kâhinliğin elbette gaybdan haber vermekle ilişkisi vardır. Çünkü kehanet yoluyla geleceğe yönelik olarak ya müjdeler, ya da tehlikeli, korkulu, korkutucu, ürkütücü, dehşete düşürücü haberler verilmekte ve bu kişiler böylece gaybın anahtarlarının kendilerinde olduğunu iddia etmekte veya öyle sanmaktadır. Sanmaktadırlar, çünkü bazen şeytan buna onları inandırmakta ve yaptığı işin doğru olduğunu, kendisini gaybın habercisi sanmaktadır. Hatta tarih boyunca ortaya çıkan bir sürü yalancı peygamber de böyle ortaya çıkmıştır. Bu sebeple, bu bölümde önce kâhinlerin durumunu, daha sonra da gaybın mânâsı ile sınırlarını açıklamaya çalışacağız. Elbette kişinin veya falcılar ve kâhinlerin söylediği ve bildiğini iddia ettiği her şey gayb hükmünde değildir ve gaybın her türlü de bilinmez değildir. Bu yüzden gaybın çeşitlerinin ve sınırlarının bilinmesinde fayda olduğu kanaatiyle bu konuyu da sınıflandırmaya çalıştık ve gayba ait konularda ahkâm kesmenin İslâm'daki hükmünün de bilinmesini istedik.

A - KAHİNLER GAYBDAN HABER VEREBELİR Mİ?

Önce şu hususu çok bilmek gerekiyor ki, Peygamberimizin gelmesi ve vahyin inmeye başlaması ile gayba açılan kapılar ve pencereler tamamen kapatılmış, köprüler uçurulmuş ve en küçük delikler dahi tıkanmıştır. Sema kapılarına özel bekçiler yerleştirilmiş ve cinlerin ve şeytanların haber almaya kalkışmaları

daha baştan önlenip vahyin gelmesine en uygun zemin hazırlanmıştır. Kâhinlerin büyük ölçüde haber kaynakları olan cinler ve şeytanların da böylece eli, ayağı bağlanıp, bütün imkanlarına set çekilmiştir. Nitekim, yukarıda bu konudaki çeşitli ayet ve hadisleri kaydetmiştik. Peygamberimizin (a.s.m.), insanlığı aydınlatacak ve cihanı nura boğacak bir hakikat güneşi ile gelmesi; “Hem gaipten haber veren kâhinleri ve sihirbazları susturdu. Onların gaybî haberlerini onlara unutturdu. Cinlerini tard ettirdi. Kâhinliğe hâtime çekti. Hem de geçmiş ümmetlerin olaylarına ve alemin hadiselerinin ahvaline vâkıf olanları hurafelerden ve yalandan kurtarıp, geçmişe ait gerçek olayları ve nurlu olan âlemin vakalarını onlara ders verdi.” (1) diyerek, vahye kötü niyetli hiçbir varlığın elinin yetişemeyeceğini vurguladıktan sonra, Peygamberlik ve İlahlık taklidi yapmaya kalkan kâhinlerin, falcıların ve sihirbazların haber alma kaynaklarının kurutulduğunu ifade ederek, geçmişe ve geleceğe ait bütün haberlerin vahiy kaynaklı, temiz ve saf Peygamberler mesajları ile bildirildiğini vurgulamaktadır.

Kâhinlerin gaybdan haber vermeye çalıştığı ve bu yönleri ile meşhur olduğu malumdur. Ancak bunda isabet edip etmedikleri veya isabet etmişlerse ne kadar isabet ettikleri, bu haberlerin ne kadarı gaybdır, ne kadarı değildir... tartışılabilir. Bizler bu konuyu merak ettiğimiz için gerçekten kâhinlerin söylediklerinin mahiyetini araştırmak üzere yola çıktık. İnsanlık tarihi boyunca kâhinler ve kehanetleri olmuştur ve bunlardan bir kısmı da gerçekten isabet etmiştir.

Kehanetin bir bakıma peygamberliğe duyulan özentiden kaynaklandığını da söyledik. Çünkü kâhinlerin kendilerine böyle bir elçilik süsü verdiği öteden beri bilinen şeylerdendir. Hatta görüştüğüm bazı Batılı yazarlara İncil ve Tevrat'ta kehanete dair hususlar olup olmadığını sordum ve mevcut Kitab-ı

Mukaddes'teki şekilleri ile araştırdığım bazı hususları da örnek olarak gösterdim. Hatta bir endişemi de beraber arz ettim ki, o da; bunlara kehanet denirse "Allah'ın Kitabı" olduğunu ve bozulmadığını iddia eden bazı Hristiyan ve Musevilerin inançlarına hürmeten hiç olmazsa bir kısmının sağlam kaldığını düşünerek temkinle, "Bunlar Hz. İsa'nın aldığı vahiylerden kaynaklanan gayba ait haberler midir, yoksa kehanet midir?" dedim.

Aldığım cevap ise oldukça ilginçti ve bu mukaddes kitaplarda kehanet olduğunu söyleyenleri doğrular nitelikteydi:

Bugün artık Batıda İncil ve Tevrat'ın Allah'tan geldiği gibi korunduğuna ve bunların vahiy ürünü olduğuna inananlar oldukça azdır. Özellikle İnciller, Hz. İsa'nın hayatına ait hususlardan ibarettir. Bu yüzden, bunları yazanlar da İsa'dan çok sonra yazdıkları için bu konuya tartışmasız denebilecek kadar fazla inananlar vardır. Tevrat ise yine büyük bir kısmı itibariyle, şahısların kendi isimleri ile yazdıkları bölümlerden oluşan biyografi ve kehanetlerden ibarettir. Yine Tevrat yazarlarının en eski olanının ise Hz. Musa'dan 600 yıl sonra yazdığını ve bu sebeple de buna vahiy denemeyeceğine, ancak kişilerin veya azizlerin görüşlerinden ibaret metinler olduğuna inanıldığını; dolayısıyla, "Gayb haberleri yerine, geleceğe ait söylenen şeyleri kehanet olarak nitelendirmek daha doğru olur" şeklinde açıklamalar aldım. Ancak bunu herkesin kabul edip etmemesi konusunda bilinen endişeler var.

Özellikle yerinde inceleyeceğimiz "Tevrat'ın Şifresi" adlı kitabın bahsettiği konularda görüleceği üzere, Tevrat'ın esraren giz şifrelerle, geçmişe ve geleceğe ait kehanetlerle dolu olduğu iddia edilmektedir. Bu konuyu sorduğum kişiler ise, Amerika'da bu işi yapan marjinal gruplar ve tarikatların olduğunu söyleyerek böyle bir konunun objektiflikten uzak olduğu yolunda görüş ve düşünceler aldım. Her halükârda bu bilgilerden bir kısmını sizlere ulaştırmaya gayret edeceğim.

Bunun yanında başka kâhinlerin ortaya attığı kehanetler de var. Bunların pek çoğu yine şaibeden kurtulamamış ve güvenilirliklerini en aza indirmiştir. Bu sebeple gerek din içerikli, gerekse sosyal içerikli kehanetlerin tümüyle isabet ettiğini söylemek mümkün değildir. Bu da bize yeter. Yani işin bu kadarı bile insana gaybın bilinemeyeceği konusunda bir fikir vermektedir. Bilinen ve gerçekleşen kehanetlerin ise çoğunun gayba ait hususlardan olmadığı anlaşılmaktadır.

Bütün bunlarla beraber konunun daha iyi anlaşılabilmesi ve aksine ihtimal vermeyecek şekilde konuyu kavrama açısından, daha fazla detay ve ayrıntıya girmek, derinliklere inmek gerekiyor. Çünkü öyle kâhinler ve falcılar var ki, söylediklerinin bir kısmı aynen olmasa da kısmen çıkıyor. Bunların söylediklerinin tutması, neye bağlıdır? Hangi gaybı biliyorlar? Gaybın hepsi aynı hükümde midir? Yoksa bilinen gayb değil de şahadet alemine, yani görünen, bilinen aleme geçmiş konular mıdır?... şeklindeki soruların da cevabını bulma bakımından konuyu diğer yönleri ile de ele almayı gerektiriyor. Yani kısaca, kâhinlerin gapten haber verip vermediğini veya söylediklerinin doğru olup olmadığını öğrenebilmek için gayb ve şahadetin anlamlarını bilmek gerekiyor. Bu yüzden konuyu önce bu açılardan ele almak istiyoruz:

B - GAYBIN MANASI

Gayb (kelimesi), Arapça bir kelimedir ve çeşitli türevleri vardır. Gayb, sözlükte gizli olan, görünmeyen, belirsiz, bilinmeyen; hislerle veya akıl yoluyla bilinmeyen anlamlarına gelmektedir. “Güman” anlamına da gelmektedir ki, bu da sözlükte, zan, tahmin, sanmak, şüphe gibi anlamlara gelmektedir. Bu kelimenin türevlerinden “gaybet” ise başka yerde bulunmak, hazırda olmamak anlamındadır. Ayrıca, bir şeyin diğer bir şey içinde kaybolması anlamına da gelmektedir. “Gıybet” de aynı kökten gelmektedir. Ki, arkadan çekiştirmek, hazır olmayan birisinin aleyhinde konuşmak, birisinin gıyabında hoşuna gitme-

yecek bir şey söylemek demektir. Gıyab da aynı köktendir ve göz önünde olmamak , hazırda bulunmamak, bilinmeyen şeyler ve arka, arkasından anlamlarına gelmektedir. (1)

“Gayb” ve “gâib” ayrıca mastar, isim ve sıfat olarak da kullanılmaktadır. Türkçe’de kullanılan “kayboldu” ve “kaybettim” kelimeleri de bu kökten gelmekte ve doğru olarak kullanılmaktadır. “Gayb” ile “gaip” arasında fark vardır. “Gâip” (ortada olmayan) sana görülmez, seni de görmez olandır. “Gayb” ise görülmez, fakat görür olandır.

Şu halde, iki türlü gayb vardır: Bir kısmı, hiçbir delili bulunmayan gaiplerdir ki bunları ancak “Allâmu’l-ğuyûb” (gaybları bilen) Allah bilir. “Gaybın anahtarları onun katındadır, onları O’ndan başkası bilemez” (En’am Sûresi, 6:59) âyetindeki gaybdan maksat bunlardır, deniliyor. Diğer kısmı da delili bulunan gâiplerdir ki; “Onlar gayba inanırlar.” (Bakara Sûresi, 2:3) âyetindeki gaybdan kastedilen de bu kısımdır. “El-gayb” kelimesinin elif lâmi ahd içindir. Yani Allah’tan hakkıyla korkanların inandıkları, tanıdıkları gayb, delili bulunan hak gaybdır ki, bu da Hak Taâlâ ve sıfatı, ahiret ve halleri, melekler, peygamberlerin nübüvveti, kitapları indirme... gibi imânâ ait temel unsurlardır. Ve bu iman, bazılarında tahminî ve keşfî bir geçişle, bazılarında da fikri ve delilli bir intikalle oluşur. (2)

Yukarıdaki açıklamalarda görüldüğü gibi, gaybı bilme Allah’a mahsustur. Ancak, imana ait haber verilen gaybî hususlara inanmak gerekmektedir. Bu hususun falcılık ve kehanetle karıştırılmaması lazım. Kur’ân’da gayba iman konusunda delile dikkat çekilmiştir ki, başta peygamberler ve kitaplar olmak üzere görünen ve bilinen her şey, Allah’ın varlığına ve birliğine delil olduğu gibi, dünya ve dünyada olup biten olaylar, mev-

(1) - TÜRDAV, Büyük Lügat, 301; 308.

(2) - Yazır, Hak Di i, I, 167-168.

simlerin değişmesi, gece ve gündüzün arka arkaya gelmesi, ölümler, doğumlar ve daha binlerce deliller de ahiretin varlığına açık birer delildir. Ayrıca Allah'tan ve O'nun elçisinden gelen bütün haberler vahiy ürünü olan doğru bilgilerdir. Fala ve kehanete ait şeyler ise, sadece zanna ve tahmine dayanan ve hiçbir delili olmayan kişisel yorumlardan ibarettir.

Gayba inanmak, inan ve akidemizin gereği ve bir fazilet ve üstünlük sebebi iken, fala ve kehanete inanmak bir vebal ve hatta şirke götüren bir yoldur. Bunun küfür ve şirk olduğuna dair konuyu ise yerinde göreceğiz. Bu yüzden, ashab-ı kiramın imanının daha üstün olduğunda İslâm alimleri müttefiktir. Ayrıca, Hz. Peygamberi görmeden inananlarında da övüldüğüne işaret eden hadis-i şerifler vardır. Nitekim, İbni Mes'ud (r.a.) tarafından rivayet edilen bir hadis-i şerifte Hz. Peygamber (a.s.m.) şöyle buyurmuştur: "Kendisinden başka ilah olmayan (Allah)a yemin ederim ki, hiçbir kimse, gayba imandan daha faziletli bir şeye inanmamıştır." (3)

Ayrıca "gayb" iki ayrı anlamda kullanılır. Birincisi, mutlak gayb, diğeri izâfi gaybdır.

Mutlak gayb: Hiçbir mahlukun ne duyularının ne de bilgisinin ulaşmadığı gayba denir. İzâfi gayb ise, bazı yaratıklar için bilinmesi mümkün olmayan gaybdır ki bu, onlara göre gayb demektir.(4)

Mutlak gaybı bilmek mümkün olmadığı gibi, izafî gaybı da ancak Allah'ın bildirdiği kimseler bilebilir. Bu da gerek vahiy yoluyla bildirilen dünya ve ahirete ait haller veya keşifler, icatlar yoluyla daha sonra ortaya çıkacak olan bazı hususlardır. Bunlar için bizler, "gelecekte olacak olan işler" deriz ki, bunlar da bize göre şimdilik gaybdır. Ancak şunu da ilave etmek gere-

(3) - Alusi, Ruhul-Meani, I, 115; Hak Dini, I, 168.

(4) - Yazır, Hak Dini, VII, 522.

kir ki, bizim için gizli ve gayb hükmünde olan şeyleri peygamberler ve melekler, yani Allah'ın yakın kulları ve muttali kıldığı kimseler bilebilirler ki, bunlar da bizim için gayb olsa bile onlar için değildir..

IV. KEHANETLE İLGİLİ DİĞER KONULAR

İlk bakışta konumuzun başlığı ile aşağıda kaydedeceğimiz konular arasında bir irtibat kurmak mümkün olmayabilir. Ancak bazıları Hz. Peygamber'in (a.s.m.) tefe'ül yapmasını fala delil olarak göstermektedir. Oysa, falda uğurla uğursuzluk arasında, fal olması bakımından bir fark gözetilmemektedir. Yani falcı, bazı şeyleri uğurlu sayarken bazılarını da uğursuz saymakta ve planını bunun üzerine kurmaktadır.

Oysa, İslâm dini her hangi bir insanda veya tamamen mason olan eşyada ve hayvanlarda uğursuzluk bulunmadığını, ancak kişinin yaptığı bazı tedbirsizlik ve hatalardan dolayı onlardan zarar görebileceklerini ortaya koymuştur. Bu yüzden, falcı ve kâhinlerin uğursuz saydığı kedi, köpek, eşek, yılan, akrep vs. gibi birtakım canlılar, özellikle kendilerine zarar verilmediği takdirde kimseye zarar vermemektedir. Şu halde, bunlardan mutlak bir kötülük ve şer beklemek yanlıştır.

Bilindiği gibi, hayvanlar dünyanın imarı için yaratılmış canlılardır. Üstelik insanlar da işlerinin bir çoğunu hayvanlar yoluyla görmektedir. Yine çocuk doğurmadığı veya sürekli kız doğurduğu için bazı yörelerde uğursuz sayılan kadınların bunu hak etmedikleri açıktır. Çünkü bazen erkek de aynı duruma düşebiliyor.

Erkeğin bir parçası olarak yaratılan kadınların bu şekilde dışlanmaları yanlıştır. Çünkü artık bu mesele tıbben çözülmüş;

değil kadınlar, erkekler bile doğum yaptırılacak hale gelinmiştir. O zaman bunun neresinde uğursuzluk olduğu gündeme gelmektedir. Tabiatı itibariyle soğuk ve ürkütücü görülen hayvanların ise yine bilim yoluyla pek çok faydaları bulunduğu ve hiçbir şeyin boşuna yaratılmadığı tespit edilmiştir. Bu yüzden, burada ele alacağımız konunun da önemli olduğu kanaatindeyiz.

Hız. Peygamber'in (a.s.m.) her şeyde bir hayır ve iyilik yönünün bulunduğu göz önüne alarak Tefe'ülde bulunması ise, O'nun peygamberliğinin neredeyse bir parçası olmuştur. Çünkü O (a.s.m.), insanları da, hayvanları da, canlı-cansız bütün mahlukatı ve eşyaları da seviyor, hatta onlara isimler koyup ünsiyet ediyordu. Yani eşyaları ve hayvanları ile aralarında bir çeşit dostluk bağları kuruyordu.

Bu yüzdendir ki, Medine'de Mescid-i Nebevi'de, eski minberi bırakıp yeni minberde hutbe okumaya başlayınca, bir hurma kütüğü olan önceki minber ağılıyordu. Tevatür derecesinde sağlam olarak nakledilen bu hadise, herkesin gözü önünde meydana gelmiş ve herkes eski bir hurma kütüğünün bir deve veya manda yavrusu gibi bir sesle, adeta ağlayarak hazin inilti-ler çıkardığını duymuştur.

Hatta Hız. Peygamber (a.s.m.), minberinden inip elini üzerine koyarak, müminlere meyve vermesi için onu Cennete dkeceğini söyleyerek teselli edinceye kadar iniltisi kesilmemiştir. Kısacası, eşya ve hayvanlarda uğursuzluk diye bir şey yoktur. Aslında her işinde bir sürü yanlışlar bulunan falcılar ve kâhinler bu noktada yanılmaktadır. Tefe'ül saymanın ise falcılıkla telif edilir bir yanı yoktur.

Aşağıda da bu hususları açıklamaya çalışacağız.

A - TEFE'ÜL/HAYRA YORMA

Aslında fal ile hiç alakası olmadığı halde bu meseleyi bilmeyenler tarafından karıştırılan ve fal bakma gibi gösterilen hususlardan biri de yine fe'l kökünden türeyen tefe'üldür. Tefe'ül, olayların akışında insana teselli veren bir kısım ipuçları ile olumsuzluklar karşısında bir tavır alma ve gidişatı hayra yormadır. Buna fal demek doğru değilse de pratik hayattaki mevcut yanlış inançları doğruları ile değiştiren ve her şeyde tevhid inancına uygun bir yol izleyen İslâm Dini, fal konusundaki yanlışlığı da gelecekte ve mevcut olaylardan hayır umma, hayır bekleme şeklindeki tefe'ül ile değiştirmiştir.

İslâm'da uğrusuzluk kavramına yer olmadığı için her şeyde bir hayır arama Hz. Peygamber (a.s.m.) ve ashabından bu yana Müslümanların prensibi olmuştur. İsimle, şekille ve karakterle tefe'ül yapılabilceği gibi, olumlu ve güzel her şeyle de tefe'ül yapılabilir. Kısaca Tefe'ül, olayları iyiye yorumlamaktır da denebilir.

Her şeyin içini ve dışını bir anda nübüvvet gözü ve fetaneti (keskin zekası ve ileri görüşlülüğü) ile görebilen, basiret ve idrak sahibi kişiliği ile de olayları en temiz ve en doğru şekilde görüp iyi niyetle yorumlayan Hz. Peygamber (a.s.m.), isimler ve kişilerle ve olayların gidişatı ile tefe'üllerde bulunmuş, İslâm'da tefe'ül'ün karşıtı olan teşe'üm'e (uğursuzluğa) yer olmadığını ifade etmiştir. Bu yüzden, sertlik ve kavgacılık ifade eden isimleri tersi ile değiştirmiş, insanların davranışlarında daima iyi tarafları ve olumlu yönleri görmeye çalışmıştır.

Hz. Peygamber (a.s.m.), hayatı boyunca eşya ve hadislere olumlu yönleri ile bakmayı tercih etmiş ve daima her şeyin güzel bir yanını bulmuştur. O'nun bütün insanlara sükunet, huzur ve mutluluk gamzeden kişiliğine baktığımız zaman aklımıza gelen şey; "güzel gören güzel düşünür, güzel düşünen hayatından lezzet alır" düsturu olmaktadır.

Nitekim, ashabı da O'nun bu yönüne şahit olmuş ve O'ndan rivayet ettikleri hadis-i şeriflerle bizlere de eşya ve hadislerle nasıl bakmamız gerektiği hususunu talim etmişlerdir. Bu konuda Büreyde'den (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte ise şöyle denilmektedir: "Resulullah (a.s.m.), (halkın uğursuzluk çıkardığı) hiç bir şeyden uğursuzluk çıkarmazdı. Bir memur göndereceği zaman ismini sorardı, hoşuna giderse sevinirdi ve hatta bunun neşesi yüzünde görülürdü. İsimden hoşlanmazsa bu da yüzünden belli olurdu. Bir köye girecek olsa onun da ismini sorardı, hoşuna giderse sevinirdi, hoşlanmazsa, bu, yüzünden okunurdu." (1)

Bu cümleden olarak, Nezir, yani korkutucu ismini Beşir yani müjdecî ve müjdeleyici anlamına gelen karşılığı ile değiştirmiş, Uhud'da savaşında korkup geriye çekildiklerini "nahnü ferrarun: biz savaştan kaçtık" diye durumlarını bildiren sahabeleri, "bel entüm kerrarun: hayır, siz kaçmadınız, belki yeniden hücum etmek için enerji topladınız, yani bir müddet dinlendiniz" buyurarak teselli etmiş ve onların yeniden savaşa katılmalarını, iman ve İslâm dairesinde kalmalarını sağlamıştır.

Ebu Hüreyre (r.a.)'dan rivayet edilen bir hadiste ise şunlar anlatıyor:

"Resulullah (a.s.m.), hoşuna giden bir kelime işitince: ('Âmin!'; 'Dediğin çıksın!'; 'Allah muradını versin!' mânâsında olmak üzere): 'Senin uğurunu kendi ağzından işittik!' buyururlardı." (2) Ve isimlerden, kelimelerden, olaylardan daima hayır umar ve bunlarla tefe'ülde bulunurlardı. Bunun da fal veya falcılıkla bir alakası yoktur. Aksine, Allah'tan hayır bekleme ve kişileri iyiye, güzele, doğruya yönlendirme vardır.

Nitekim başka bir hadis-i şerifte de insanların birbirlerine

(1) Ebu Davud, Tıbb 24, (3920).

(2) Ebu Davud, Tıbb 24, (3917).

iyi muamele etmelerini ve hoş karşılamalarını, bir yere gidecek olan kişinin arkasından duâ etmeyi tavsiye eder nitelikte şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir:

Hz. Enes (r.a.) anlatıyor:

“Resulullah (a.s.m.), bir ihtiyacını görmek üzere (yola) çıktı-ğı zaman ‘Ya Raşid (uğurlar olsun)! Ya Necih (hayırlı muvaffakiyetler)’ temennilerini işitmekten hoşlanırdı.” (3)

Urve İbni Amir el-Kureşî’den (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte, tefe’ülün zıddı olan teşe’üm’e, Hz. Peygamber’in (a.s.m.) inanmadığı ve Müslümanların da inanmaması gerektiği bildirilerek, böyle takıntıları olanlara, işleri hayra yormayı ve bu tür şeylerin kendilerini işlerinden ve ibadetlerinden alıkoymamasını tavsiye etmiştir. (4)

Peygamberimizin (a.s.m.) başka bir tefe’ülü ise Hudeybiye’de yapmış olduğu tefe’üldür ve bunda ashabına emniyet ve sükunet telkini vardır. Orada herkesin barut gibi olduğu bir ortam bulunmakta idi ve şartlar kendi aleyhlerinde idi. Buna rağmen işin iç yüzünü görüp birkaç sene sonrasına ait ortaya çıkacak hayrı görüp tefe’ülde bulunmak ve ashabına sakin olmalarını telkin etmek de olayların yatışmasında hiç şüphesiz çok etkili olmuştu. Hudeybiye’ye geliş sebepleri daha önceden söz verdiği bir Umre ziyaretini yaptırmak ve bu vesileyle Mekke’ye girmekti.

Bu maksatla Medine’den yola çıkılmış ve fakat Mekke’ye varmadan Hudeybiye denilen mevkide müşrikler önlerini kesmişti. Soğuk bir günde ne olacağı beklenirken müşrikler bir elçi göndermişler ve onunla önceden belirledikleri zor şartlar taşıyan bir antlaşma yapmalarını istemişlerdi. Ancak gönderilen

(3) Tirmizî, Siyer 47, (1616).

(4) Ebu Davud, Tıbb 24, (3919).

elçi Süheyl bin Amr olduğu için Hz. Peygamber olumlu düşünmeye başlamış ve işin neticesinin hayır olacağını belirtmiştir. Çünkü Süheyl, kolay, uygun ve yumuşak anlamlarına gelmektedir. Resulullah (a.s.m.) da “işiniz kolaylaştı” diye ashabına seslenmiş ve bu kişiyle anlaşmanın kolay olacağına ve bu anlaşmanın da hayır getireceğine inanarak Süheyl bin Amr’ın karşı taraftan gelmesini barış olacağı şeklinde yorumlamış, ileri sürdükleri zor şartlara rağmen antlaşmayı imzalayıp Medine’ye doğru geri dönmüştür. (5) O’nun (a.s.m.), bu kararlılığına belki de yola çıkmadan önce gördüğü rüya sebep olmuştu.

Çünkü yola çıkmazdan önce gördüğü rüyada, ashabının ve kendinin güvenlik içinde başlarını kazıtmış ve tıraş olmuş, kısaltmış olarak Mekke’ye girdikleri gösterilmişti. Bu rüyayı ashabına anlatmış ve onlar da Allah Resulü’nün (a.s.m.) rüyası haktır diye, bunu bir müjde sayıp sevinmişlerdi. Ancak umre ziyareti o sene nasip olmamıştı. Çünkü rüyaların hemen çıkması söz konusu değildir. Bu ziyaret ertelenmiş ama yine de rüya gerçekleşmişti. (6)

Nitekim, Peygamber Efendimiz (a.s.m.), gerek gördüğü bu rüyaya dayanarak, gerekse fetaneti (keskin zekası) ile ayetin sonunda verilen fetih müjdesine dayanarak Hudeybiye’ye hazırlıklı gelmiş ve beklediği neticeyi de görmüştür. Olayları yorumlama biçimi ve Allah hakkındaki kanaatleri de onu yanıltmamıştır.

Nitekim antlaşmadan hemen sonra Medine’ye dönüş esnasında kendisini doğrular mahiyette Fetih Sûresi nazil olmuş (7) ve böylece yüce Allah kendisini takdir ve teyit etmiş ve Fetih

(5) İbni Hişam, Siyret Terc. III, 433-434.

(6) Fetih, 48/27

(7) Buhârî, Cizye, 18, Tefsiru Sureti, 48/5; Ahmed bin Hanbel, I, 391, 464; III, 486; IV, 326; Süyutî, ed-Dürrü'l-Mensur, VIII, 508; Alûsi, Ruhul-Meani, XXVI, 83.

(8) Fetih, 48/1-3.

Sûresi'nin ilk ayetleri ile surenin sonundaki müjdeyi birleştirerek, gerçek bir fetih vereceğini haber vermiştir. (8) İki yıl sonra da bu fetih müjdesi gerçeğe dönüşmüştür.

Bu sebeptendir ki, Ashab-ı Kiram Mekke'nin fethinden önce Hudeybiye Antlaşması'nı başlı başına bir fetih saymıştır. Nitekim, Zühri'nin; "Hudeybiye Fethi'nden büyük bir fetih olmamıştır. Bu sayede müşrikler Müslümanlarla bir araya gelmeye ve sözlerini işitmeye başlamış ve bu onların kalplerinde yer etmiş ve bunun üzerine üç sene içerisinde bir çok kimse Müslüman olarak İslâm'ın çoğalmasına sebep olmuştur..." dediği nakledilmektedir. (9)

(9) Yazır, Hak Di i, VII, 155.

B - TEŞE'ÜM (UĞURSUZLUK)

Uğursuzluk, Arap toplumunda yaygın olduğu için hadislerle de konu olmuştur. Ancak Hz. Peygamber'in (a.s.m.), halkın uğursuz saydığı şeyleri uğursuz saymadığı ve bu yüzden de yaptığı plan ve programı değiştirmedeği görülmektedir. Ancak şahıs ve yer isimlerinden güzel anlamlar ve çıkarmak, neticeden ümitli olmak anlamına gelen tefe'ülde bulunmuştur. Ancak bunu, kadere müdahale ve Allah'a itimatsızlık anlamını taşıyan ve şirke kapı açan fal olarak değil, aksine, Allah'tan ümitli olmak ve hayır ummak maksadıyla yapmıştır.

Nitekim, Ebu Davud'un Büreyde'den (r.a.) rivayet ettiği ve yukarıda geçen hadiste bu hususu görmüştük. (1) Bu yüzden, Hz. Peygamber (a.s.m.), kötülük ve sertlik ifade eden bazı şahısların ve yerlerin isimlerini karşıt anlamlıları ile değiştirmiştir. Meselâ, yukarıda verdiğimiz misallerin yanı sıra Uhud Sa-

(1) Ebu Davud, Tıbb, 24, (3920).

vaşı'ndaki yenilgiyi dahi kötüye yormamış, aksine bundan Uhud Savaşı'nın bir devamı niteliğinde olan Hamra-i Esed'deki muzafferiyeti öne çıkarmış ve Uhud için; "Uhud öyle bir dağdır ki, o bizi çok sever; biz de onu severiz" buyurmuştur. (2)

H. Peygamber'in (a.s.m.), iyi şeylerle tefe'ülde bulunduğunu biliyoruz. Bunların örneklerini yukarıda hadislerle arz ettik. (3) Yine H. Peygamber (a.s.m.), bazı şahıs ve yer isimlerini, gün ve geceleri, zaman ve yerleri, kelimeler ve sözleri hayırlı ve uğurlu saymasının yanı sıra, uğursuzluk kavramına da karşı çıkmış ve tavır koymuştur.

Ebu Davud'un konuyla ilgili olarak Urve İbni Amir el-Kureşî'den (r.a.) rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerifte tefe'ül yapmayı tavsiye ederek, "(Uğursuzluk inancı) bir Müslümanı yolundan alıkoymasın. Biriniz, hoşlanmadığı bir şey görecektense şu duâyı okusun: "Allah'ım! Hayır ancak sen verebilirsin, kötülüğü de ancak sen defedebilirsin. İbadet, çalışma, korunma vs. için muhtaç olduğumuz güç ve kuvvet de ancak sendendir" (4) buyurmuştur.

Halk arasında yanlış bir inanç sonucu olarak gece aynaya bakmak, Salı ve Cuma günü iş yapmak, geceleyin tırnak kesmek, eşikte oturmak vs. gibi şeyler uğursuz sayılmaktadır.

Dinî konularda fazla bilgi sahibi olmayan bir kısım insanlar, izah edemediği pek çok şeyi uğursuz sayıp geçmiş ve böylece aklınca bunlara bir yasak getirmeye çalışmıştır. Meselâ, gece aynaya bakan çocuk orada kendi aksinden başka bir şey görüp korkabilir, gece kesilen tırnak, eskiden modern tırnak makaslarının olmadığı ve tırnak kesme işleminin ekmek veya çakı bıça-

(2) Buhârî, Fezailü'l-Medine, 6; Müslim, Hac, 462, (1365).

(3) Tirmizî, Siyer, 47, (1616); Ebu Davud, Tıb, 24, (3917).

(4) Ebu Davud, Tıbb 24, (3919).

ğı ve makas gibi şeylerle yapıldığı düşünülürse ya el kesmeye sebep olabileceği veya kesilen tırnağın sıçrayıp yiyecek veya içeceklere gidebileceği düşünülerek aklı ve mantıkî uzun izahlara girişmek yerine, “uğursuzluk getirir” diye yasaklanması düşünülmüştür.

Yine eşikte oturmak, bir bakıma gelip geçene engel olmanın dışında, cereyana karşı oturmak olacağından kişinin boyun, bel ve baş ağrılarına yakalanacağı hesap edilerek “uğrusuz” kavramının kapsamı içine alınmıştır. Oysa bunlarda fiziki rahatsızlıklar söz konusudur ve uğursuzlukla da hiçbir alakası bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Salı veya Cuma günleri iş yapılmasının yasak olmasının altında da bu gibi hususlar söz konusudur. Meselâ, Cuma günü iş yapmaya kalkan kimse, o gün Allah’a yaklaşmak için ibadet yapmaktan geri kalacaktır. Çünkü iş yaparak yorulan kimse, bitap düşecek, böylece ibadete derman bulamayacaktır.

Yoksa Allah’ın her günü ve her saati gerektiği zaman, gerekli görüldüğü yerde temizlik yapılmasında hiçbir mahzur bulunmamaktadır. Kitap ve Sünnet’te bu konularla ilgili her hangi bir yasağa rastlamadık.

Direksiyon kullanması kötü olan bir kimsenin sürat yapması kazaya açık bir davetiye olduğu gibi, yolu iyi olmayan yerlerde veya trafiğin sıkışık bulunduğu merkezlerde süratin Felâket olduğu açıktır. Böyle bir yerde kaza yapan kişinin; “Yahu ben bu arabayı aldığımda kurban kesip kan akıtmadım ve bu yüzden bir uğursuzluktur aldı gidiyor...” demesi, uğursuzluğun tedbirsizlik anlamına geldiğini ve dikkatsizliğinin faturasını görünmeyen bir kuvvete yüklediğini göstermektedir.

Sevgili Peygamberimiz (a.s.m.) bizi bu konuda da aydınlatmakta ve Sehl İbni Sa’d’dan (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şe-

rifte, “Bir şeyde (uğursuzluk) olsaydı bu, atta (binekte), kadında, meskende olurdu” (5) buyurmaktadır.

Uğursuzluk bir kötülük olarak kabul ediliyorsa ki öyledir, o zaman uğursuzluk; insanın “uğursuzluk” kavramına takılıp kalmasındadır diyebiliriz.

Bizde “Baykuş” olarak bilinen ve geceleri uçan kuşta uğursuzluk olmadığı da yine Hz. Peygamber (a.s.m.) tarafından bildirilmiştir. Cahiliye Arapları bu kuşu uğursuz sayar ve katili bulunup kısas yapılmayan bir maktulün ruhunun bu kuşa girerek temessül ettiğine ve geceleri gelip; “beni sulayınız!” diye öttüğüne inanırlarmış. Katil bulunup kısas yapılıncaya kadar uçar gider ve kaybolurmuş. (6) Benzeri bir inanç da bizde Baykuşla yapılmaktadır ki, Zühri’den rivayet edilen bir hadis-i şerifte “Baykuş ötmesinde de uğursuzluk olmadığı” bildirilmiştir. (7)

Kısacası, kişinin adını ve mahiyetini bilemediği hususlara “uğursuz” damgası vurması yanlıştır. Bunun yerine akıl ve bilim ve tecrübe yoluyla olaylar tahlil edilmeli ve kaynakları araştırılmalıdır. Ülkemizde de özellikle bazı halk kesimin arasında yaygın olan bu türlü batıl inançların giderilmesi de yine bilgiyle mümkün olacaktır. Yoksa eşyayı veya varlıkları uğursuz saymakla onların zararlarından kurtulmak mümkün olmayacaktır. Çünkü uğursuzluk diye bir şey yoktur.

C - TEVAFUK

Tevafuk, “vefk” kökünden gelmekte ve sözlükte uyma, uygun gelme, uygunluk, rast gelme hali ve programlandığı biçimde birbirine uygun olarak ortaya çıkma gibi anlamlara gel-

(5) Buhârî, Cihad, 47, Nikah, 17; Müslim, Selam, 119, (2226); Muvatta, İstizan, 21.

(6) Sofuoğlu, Sahihi Müslim Terc., VII, 81.

(7) Sofuoğlu, Sahihi Müslim Terc., VII, 81 (103).

mektedir. (1) Tefavuk, hayatın her yerinde ve her şeyinde vardır.

Bu kelimeyi unutulmaya yüz tuttuğu bir zamanda dilimize yeniden kazandıran ve hayatta tesadüfe, yani nizamsızlığa ve intizamsızlığa, plânsızlığa ve programsızlığa yer olmadığını ısrarla belirten (2) Bediüzzaman, gerek kendi eserleri olan Risale-i Nur Külliyyatı'nın yazılışında ve yazılış tarihlerinde, gerekse hayatın her alanında tefavuk bulunduğunu kaydederek, bunun da Allah'ın varlığını ve birliğini ispat ettiğini; hayatta hiç bir şeyin başıboş olmadığını; her şeyin bir plan ve programa göre yürütüldüğünü, kaza ve kaderin hüküm sürdüğünü savunmaktadır.

İnsan ve hayvanların vücutlarında bulunan tefavuklarla tabiatteki tefavuklara da dikkat çeken Bediüzzaman, bunun Allah'ın varlığına açıkça bir işaret olduğunu, insan, hayvan ve diğer şeylerin yaratılmasında ve yaşatılmasında tabiat kuvvetlerinin müdahalesine ve tesadüfe yer verilmediğini vurgulayarak şöyle diyor:

Eşya arasındaki tefavuk, sanatkarın bir ve tek olduğuna delalet ettiği gibi, aralarında bulunan muntazam zıtlık da, sanatkarın, yaptıklarında hür olduğuna ve hikmetli iş yaptığına şahadet eder. Meselâ: Hayvanların bilhassa insanların esas azalarındaki tefavuk, bilhassa çift azalardaki benzeyiş, yaratıcının vahdetine delil olduğu gibi, keyfiyetler ve şekillerdeki zıtlık da yaratıcının ihtiyar ve hikmetine delalet eder. (3)

Tefavuk konusu, toplumumuzda sadece belli kesimlerde bilinen bir konu. Bu yüzden, başımıza gelen bazı olaylar karşı-

(1) TÜRDAV, Osmanlıca-Türkçe Büyük Lügat, 1002; Develioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ans. Lügat, 1099.

(2) Risale-i Nur Külliyyatı, II, (Emirdağ Lahikası, 27. Mektup), 1691.

(3) Karş: Risale-i Nur Külliyyatı, I, 460; II, 1339; 1343.

sında çok defa şaşırır, hayrete düşer veya bazılarının yaptığı gibi, kendimizi bir şey sanmaya başlarız. Oysa, başımıza gelen olay, sadece kaderin kesiştiği noktada bir tevafuktur.

Meselâ, birisini aklımızdan geçirir veya anarız. Andığımız veya aklımızdan geçirdiğimiz kişi, ya bizi arar, ya çıkagelir, ya da başına bir şey gelir. Bunu hemen büyütüp kendimizi veli saymaya gerek olmadığı gibi, o kimsenin başına gelen şeyin de bizimle alakası yoktur. Bu yüzden kendimizi suçlu görmemiz de gerekmez. Ortadaki mesele, o kişiyle bizim irtibatımızdan dolayı, kaderin bir görüntüsü veya bir ilâhî ikramdır. İyi şeyler için şükretmek, kötü şeyler için de o kişiye duâ edip Allah'tan hem onun hem de kendimiz için af dilemek, inayetine ve himayesine sığınmak, yapılacak en doğru iş ve en kısa yoldur.

Tevafukları keramet saymak da, istidrac saymak da mümkündür. Bu durum, kişinin içinde bulunduğu hal ile de yakından alakalıdır. İtikadı ve ameli bozuk bir kişinin keramet göstermesini beklemek safdillik olduğu gibi, inancı ve ameli düğün bir kişiden zuhur eden tevafukları da hiçe saymak doğru değildir.

Kişisel tevafukların yanı sıra bir de ilmî tevafuklar vardır ki, bunlar da Allah'ın yine kader perspektifiyle görmemizi istediği ilginç ve cazip hakikatlerdir. Bunlar da bize inandığımız şeylerin köklerinin ve temellerinin sağlam olduğunu, inanmayanların yaptığı hataları yapmadığımız için sevindirici ve inanç kaynaklarımızı besleyici birer husus olarak karşımıza çıkar. Çünkü Allah, inananların yarı ve yardımcısıdır.

Bunun örnekleri, gerek tarihî şahsiyetler açısından, gerekse bizlerin açısından ele alınırsa oldukça fazladır. Ancak uzatmamak için kısaca ilmî bazı gerçeklerin tevafuk noktasındaki uzantılarını takdim etmek istiyoruz. Bu sebeple, bir fikir verme açısından aşağıda "Allah" lafzı ve "Kur'ân" kelimeleri ile, diğer bazı tevafukları kısaca ele almaya çalışacağız.

D - OLAĞANÜSTÜ OLAYLAR

İnsan, daima gücünün üstünde bir şeyler yapmak istemiştir. Elinde olanlarla yetinmeyip, bulunduğu makama sığmayıp daha yukarılara çıkmak, daha üstün imkanlara sahip olmak istemiştir. Bunun ötesinde hemen zengin olmak, kendisine kötülük yapanları ortadan kaldırmak gibi şeyler de düşleyip durmuştur. Bu da insanın yaratılış itibariyle aslında pek de güçlü olmadığını göstermektedir. Ancak arkasında daima hazır bir güç bulundurmamayı istemesi, onun gücünün kaynağı olmuştur. Yani aslında ona bu gücün verilebileceğini, böyle bir imkâna sahip olduğunu göstermektedir. İşte bu da onun manevî yönünü ortaya koymaktadır. Bu güç bazı kişilerde belirgin olarak ortaya çıkmış ve görünmüştür, bazılarında da vasıtalı olarak ortaya çıkmak için beklemektedir. Yani insan aslında isterse çok güçlü olabilir. Zaten bu düşünce onu olağanüstü olayların peşinde sürüklemiştir. Bazen bunu elde etmiş, bazen elde ettiğini sanmış, bazen de hayaliyle avunmuştur.

Olağanüstü bir güce sahip olanların başında peygamberler gelmektedir. Onların bu güce sahip olmasının sebebi, kendilerine verilen görevleri itibariyledir. Yani peygamberliklerini ispat etmek için verilmiş, insanları peygamber olduklarına ikna etmek için, onlardan üstün güçlere sahip olduklarını göstermek için, kendilerine bu görevi veren yüce makam tarafından mucizelerle donatılmışlardır. Gerek sıkıştıklarında başkalarına karşı, gerekse ihtiyaç hissettiklerinde kendilerine bir delil olması açısından Allah-u Taalâ onları mucizelerle desteklemiştir. Böyle şeylerin olması, diğer insanların da böyle güçlere sahip olabileceği kanaatini vermiştir. Bu yüzden, peygamberler gibi nezh ve takva sahibi olarak yaşamaya özen gösterenlerin bir kısmı da gerçekten benzeri güçlere sahip olmuştur. Peygamberlerden başka harikulâde haller gösterenlere veli veya ermiş denilmiş, gösterdikleri harikulade veya olağanüstü hal ve hareketlere de "keramet" denilmektedir.

Olağanüstü olaylardan sayılan şüphesiz başka hususlar da vardır. Meselâ, bazılarının söylediği sözlerden bir kısmının çıkması ki, buna kehanet veya fal denmektedir ki, ikisinin de ilâhî, yani mucize veya keramet boyutu yoktur. Üstelik bu tür şeyler dinen yasaklanmıştır. Çünkü bunlar, çok defa insanın yaptığı bazı hatalardan veya ruhen başka bir frekansa geçmesinden kaynaklanan şeytanî şeylerdir. Evrende yalnız olmadığımız gerçeğini göz önünde tutarsak, bunların cinlere veya cinlerin kafirleri olan şeytanlara ait bir kısım saptırmalar olduğunu da görürüz. Kişinin yapısından veya psikolojik sapmalarından dolayı habis ruhların hücum ve istilasına uğrayıp onların kötü emellerine alet olması mümkündür. Bunlar her zaman ve her kişide olmaz. Ancak onlara yakın olmaya çalışanlarda veya onların frekansında, habis bir hayat yaşamayla insanın başına gelebilen bir husustur. Nitekim, cinlerle evli olduğunu, onların kendisine rahatsızlık verdiğini veya onların kendisine görev verdiğini söyleyen birtakım kimseler vardır ki, bunların tam olarak ruh sağlığı yerinde kimseler olduğunu söylemek zordur. Zaten cinler böyle sağlam ve sağlıklı, iman ve ibadet bakımından tam olan kimselere sokulamaz.

Cinler ve cinlerin kafirleri olan şeytanlar; genellikle zaaf sahibi, hayalperest, kendisini çok fazla dinleyen, evhamlı ve sağlıklı bir ruh yapısına sahip olmayan kişilerle diyalog kurmaya çalışır. Bunlar da, ya bir yerde hata yapmıştır veya yapılması gereken duâ ve münacatları yapmayıp, Allah'ın himayesinden uzak kalarak onların kendisiyle irtibat kurmasına kapı açmışlardır. Ayrıca, çok az da olsa cinler veya şeytanlar, normal insanlarla da diyalog kurmaya çalışıp onları rahatsız edebilir. Ancak bu her zaman ve herkese olmaz.

Kötü niyetli cinler ve habis ruhlar, tekrar doğduğunu söyleyenlerde olduğu gibi, daha doğarken bile bir çocuğu ele geçirebilir ve kendi himayelerine alıp bazı şeyler gösterebilir. Meselâ, bir yabancı dili düzgün konuşturabilirler veya kendisinden ön-

ce ölen bir kişinin hayatından yaşanmış kesitler gösterip onun kendisi veya kendisinin o kişi olduğuna inandırabilirler. Bu da daha önce aileye ait bir dikkatsizlikten değilse, habis ruhların bir oyunu olabilir. Bunun doğru veya yanlış olduğunu anlamak için de söz konusu kişinin inancına, ahlâkına, dinî ve dünyevî yaşantısına bakmak yerinde olur. Çünkü biz, burada bu işin daha çok dinî yönünü inceliyoruz.

E - HİSS-İ KABLE'L-VUKU (ÖNSEZİ)

Hiss-i kable'l-vuku', olayları olmadan önceden hissetme, duyma, görme ve sezme anlamına gelmektedir. Dilimizde buna önsezi de denir. Bu konuda hayvanlar insanlardan daha ileridir denilebilir. Çünkü onların görev ve sorumlulukları ile yaşayış biçimleri insanlar gibi olmadığı için bütün kabiliyetlerini değil, belli kabiliyetlerini kullanma gibi bir durumları vardır. Bunların başında da hayatlarını idame ettirebilecek kabiliyetler gelmektedir ve bu duygular onlarda daha fazla gelişmiştir. Meselâ, kedi fareyi yakalamak için ne kadar duyu organlarını kullanıyorsa, fare de kediye yakalanmamak için bir o kadar gayret sarf eder ve buna da koku alma duygusu yardım eder; kediye yakalanmamaya, onun bulunduğu ortamlara girmemeye çalışır, kapsama alanı dışında gezer, dolaşır.

Korku hayatın bekçisi olduğu için, dağlarda yaşayan hayvanlar da kendilerini korumak için azami gayret sarf eder ve sürekli tetikte bulunur, bu yüzden pek çok şeyi önceden hissederler. Avcıların da yangın, yağmur, sel ve deprem Felâketi gibi, kendileri için zararlı olabilecek şeyleri de önceden hissetmek kabiliyeti vardır ve bunlar son derece gelişmiş durumdadır. Vücutlarındaki belli merkezler onları bu tür şeylere karşı uyarır. Suda yaşayan canlıların da karada yaşayan canlılardan bu konuda farkları yoktur. Meselâ, balıklar, büyük bir önsezi ile hareket eder, kendilerini düşmanlarından korur. Bunu da

kimisi renk değiştirerek, kimisi bulunduğu ortamda kendini kamufle ederek, kimisi de kaçarak yapar.

Meselâ, hayvanlar bizim göremediğimiz şeyleri de görür. Melekleri, cinleri ve şeytanları da gördüğü ve bunlardan ürküp kaçtığı, bir yığın olayla ve tecrübeyle sabittir. Hayvanlar, görme boyutlarının farklılığından dolayı bizim görmediğimiz tabiat olaylarını önceden yaklaştıkça görüp hissedebiliyor ve sesleriyle veya hareketleriyle uyarıda bulunabiliyor. Bu demektir ki, yer ve gök, insanla, insanın yaptıkları ile ilgili ve her şey birbiriyle bağlıdır. Özellikle hayvanların insanların göremediği şeyleri görmeleri de onların da bir kısım duygularının insanlardan daha gelişmiş olduklarını göstermektedir. Gerek verdiğimiz misalde, gerekse vereceğimiz diğer misalde de bu husus açıkça görülmektedir. O zaman hayvanlar böyle şeyleri hissedebiliyorsa, neden insanlar hissetmesin. Bu da kehanetin bazı duyguları Allah tarafından güçlendirilmiş olan insanlara hiss-i kable'l-vuku' yoluyla önceden bildirilmesi anlamına da gelmektedir denilebilir.

İnsan vücudunda bulunan biyolojik saat, nasıl ki sıcak, soğuk ve rutubetten etkileniyorsa bir de altıncı his olarak bilinen yanı vardır ki, bu da beş duyu veya biyolojik saatle, biyolojik termometre veya barometre ile hissedilemeyen şeyleri, bununla hisseder. Yani altıncı his, insanlara verilmiş ayrı bir nimet ve ayrı bir imkândır. İnsan bu hissi geliştirebildiği müddetçe, bir kısım olayları önceden görüp duyabilme imkânına sahip olabilir. İşte bizim “medyum” veya “kâhin” diye adlandırdığımız kimselerin bir kısmı da bu duygularından yararlanmak yoluyla kehanette veya velilik yoluyla keramette bulunabilir. Bunlar da genellikle isabet eder. “Abdala malum olur” tabiri de buradan gelmektedir. Abdal, bedelden gelmekte, bedel bu anlamda, Hak, yani Allah ve Resulü namına hareket eden kişi demektir. O zaman onun bazı şeyleri, yani o yüce makamı temsilen hissettiği şeyleri algılayıp söyleyebilir. Bu tür şeyler, tevafuk ola-

rak da yorumlanabilir, ancak arada bir benzerlik varsa da, bu tamamen ayrı bir şeydir.

Deprem sonrası seri yazılarına ve çarpıcı tespitlerine devam eden Abdullah Aymaz, 06 Eylül 1999 tarihinde yazmış olduğu yazısında, bazı şeyleri olmazdan az önce hissetmenin şahadet alemine yaklaşan şeyleri bilmenin gaybı bilmek olmadığı, bunların 'mukadderat-ı kâinatın manevî ceridelerinde' yani manevî gazetelerde, kainatın geleceğine ait bazı bilgilerin yayınlanması ve bunların da ya rüyalara aksetmesi veya kâhin, medyum, falcı, arrâf vs. denilen kimseler tarafından bilinmesinin gaybı bilmek olmadığı vurgulanmaktadır.

Esasen bu görüşler Bediüzzaman'ın Lem'alar adlı eserinde "mugayyebat-ı hamse: ne zaman ve nasıl gerçekleşeceği bilinmeyen beş husus" ki, bunlar da ana rahmindeki çocuğun durumunun ne olacağı yani eceli, kaderi, iyi mi kötü mü, talihli mi, bedbaht mı olacağı; yağmurun ne zaman yağacağı, insanın yarın ne kazanacağı, nerede ve ne zaman öleceği, kıyametin ne zaman kopacağı hususlarının kimse tarafından tam olarak bilinmeyeceği konusunda açıklama yaptığı 16. Lema'da geçmektedir. Bunlardan bir kısmına ait bazı hususların hiss-i kable'l-vuku', altıncı his, rüyalar vs. yollarla bilinmesinin gaybı bilmek olmadığını açıklıyor ve şöyle diyor: " belki gaipten çıkıp alem-i şahadete yaklaşması vaktinde gaibi bilmek değil, belki gaipten çıkıp şahadet alemine yaklaşması vaktinde bazı başlangıçlarına muttali olarak bilmektir... Hattâ ben kendi sinirlerimde bir hassasiyet cihetiyle yirmi dört saat evvel, gelecek yağmuru bazen hissediyorum. Demek yağmurun başlangıcı, işaretleri var. O işaretler, rutubet nevinden kendini gösteriyor, arkasından yağmurun geldiğini bildiriyor. Bu hal, aynen kural gibi, insan ilminin gaipten çıkıp daha şahadete girmeyen işlere kavuşmasına bir vesile olur."

Daha önce de kaydettiğimiz gibi, yeryüzünde uygulanma safhasına geçen bilgilerin bir kısmına veya parapsikologların

ulaşılabileceğini iddia ettiği “akaşık kayıtlara” kayıtlardan bazılarını ulaşmak da, gaybı bilmek değildir. Bunlar, zaten gayb olmaktan çıkmış, uygulama safhasına geçmiş hususlardır ki, bunları değişik yollarla bilmek mümkündür. Ancak Bediüzzaman’ın da ısrarla vurguladığı gibi, bunlar, gayba ait kesin olarak bilinmeyen hususlar sınıfına dahil değildir. Devletin bir dairesinden ilgili yere ulaştırılmak için çıkarılmış mühürlü, imzalı emirler gibidir ki, postacıdan bunu alıp öğrenmek veya çalmak da mümkün olabilir. Zaten bunlar, gazetelere yansıyan basın bültenleri cinsinden şeylerdir ve gizlilik derecesi en az olan hususlardan olduğu için, vaktinden önce veya sonra bilmenin de fazlaca bir esprisi de yoktur.

Yine aynı makalede, bir arkadaşın deprem gecesi içindeki sıkıntıları bastıramayıp neticesinden korktuğu için yakınları ile helâlleştiğini ve yatağa elbiseleri ile girdiğini naklediyor ki, bu da bir çeşit bilmedir, ancak hissetme şeklinde bilmedir; gaybı bilme değildir. Cenab-ı Hak, olayları önceden hissetme sezgisini, bazı duygularla ve olayların dilini yorumlama bilgisiyle insanlara verdiği gibi, bazı hayvanlara da bu hususta değişik duygular vermiştir.

Aymaz, sonra “Yeni Şafak” gazetesinden yaptığı alıntıda, bu konuda uzman olan Zoolog Bekir Özcan’ın görüşlerine yer veriyor: “Bekir Özcan, 17 Ağustos’ta meydana gelen Gölcük merkezli depremden önceki saatlerde de hayvanlarda benzer durumlar görüldüğünü belirtti. Özcan, yöredeki bazı vatandaşların şehirdeki köpeklerin havlayarak sağa sola kaçtığına, ahır hayvanlarının huysuzlaşarak dışarı çıkmak istediğine, kuşların gece uçuşuna şahit olduğunu belirtti. Özcan, aynı şekilde, 1906 San Francisco Depremi’nden kısa bir süre önce köpeklerin havlayarak şehirden kaçtığına, Şili Depremi’nde de martıların iç kesimlere doğru uçuşuna, sarsıntıdan önce yılanların deliklerinden çıktığının gözlemlendiğine dikkat çekti. Özcan, deprem öncesi dalgalara karşı en hassas hayvan türlerinin davranış değişikliklerinden elde edilebilecek verilerle, rasathane

verilerinin birleştirilerek belli bir neticeye ulaşılabilceği tekli-
finde bulundu. Çin'deki Lanchow Sismoloji Enstitüsü'nde ise
Columba Livia türü posta güvercinlerinin insanın işitebileceği
en düşük frekans olan 20 Hertz'in altında olan ses altı dalgaları
işittiğini de tespit etti."

Abdullah Aymaz, devamla hayvanlarda, "şaika" ve "saika"
hislerinin bulunduğunu, insanlarda ise, bunlardan başka,
"hiss-i kable'l-vuku", "sadık rüyalar" ve "keşf-i sahih" gibi
hislerin de var olduğunu kaydedip, bunların maddî beş duyu
gibi, manevî beş his olduğunu kaydediyor.

İşte bu hisler de tam olarak geliştirilebilse bunlardan da de-
ğişik konularda faydalanmak mümkün olacaktır. Ancak bizler,
belli belirsiz bir hiss-i kable'l-vuku' duygusunu geliştirebilmi-
şiz, onu da herkes için söylemek oldukça zordur. Bunların çe-
şitli engelleri vardır. Gözdeki katarakt gibi, onların da bir kısım
perdeleri vardır. İşte bu perdeleri manevî ameliyatlar yoluyla
kaldırabilenler, geleceğe ait pek çok konuyu da önceden hisse-
debilir. Ancak mutlak gayb olmamak kaydıyla... Tıpkı, Hz. Os-
man'ın, şehit edileceği gece Hz. Peygamber'i görüp, "Seni aç
mı bıraktılar ya Osman? Evet ya Resulullah (a.s.m.); Seni susuz
mu bıraktılar ya Osman? Evet ya Resulullah (a.s.m.)", dedikten
sonra, "Peki, iftarı bizimle yapmak istemez misin?" sorusuyla
da öldürüleceğini hissetmişti. Ertesi gün de aynı şey oldu ve O
(r.a.) günlerdir muhasara altında kalmakla zorla tutturulduğu
orucunun iftarını Hz. Peygamber (a.s.m.) ile yapmıştı.

İskilipli Atıf Hoca, idam edileceği gece geç saatlere kadar
müdafaasını yazıp birkaç saat de uyumak isteyince rüyasında
kendisine benzer şekilde bir davet vaki olmuş ve kalkıp müda-
faasını yırtıp atmıştır. Yanındaki arkadaşı Tahir'ül Mevlevî, bu
müdafaanın kendisi için ne kadar lüzumlu olduğunu söyleme-
sine rağmen, o aldırış etmemiş ve "Ben ne yapsam, ne desem
beni asacaklar, bari müdafaaya yaparak derecemi küçültmeye-
yim, kendimi düşürmeyeyim" demiştir ve öyle olmuştur.

Demek ki, gerek rüyalar yoluyla, gerekse hiss-i kable'l vuku' yani önsezi yoluyla, bazı şeyler olmadan önce bilinebiliyor, bunların gaybı bilmekle ve kehanetle ilgisi yoktur.

F - PEYGAMBERLER VE MUCİZE

Peygamberler, Allah'ın elçileri ve has kullarıdır. Yüce Allah, onlar yoluyla insanları uyarır, mesajlarını, emir ve yasaklarını onlar yoluyla insanlara ulaştırır. Onlar olmasaydı insanlar karanlıklarda kalır, yollarını aydınlatacak ışığı yakalayamazdı. Bu sebeple, hemen her ümmete bir peygamber gönderilmiş ve o milletin Allah'ı tanınması, yanlış inançlardan kurtulması, doğru yola sevk edilmesi için gerekli uyarıların yapılması sağlanmıştır. (1)

Bunun yanında Peygamberimizden (a.s.m.) rivayet edilen bazı hadis-i şeriflerde de gönderilen peygamberlerin sayısına işaret edilmektedir. Beyhaki'nin Şuabu'l-İman'ında, Hakim'in Müstedrek'inde, Ebu Zer'den (r.a.) rivayet ettikleri bir hadis-i şerifte, Hz. Peygamber'in (a.s.m.); "Nebiler 124. 000 (yüz yirmi dört bin), Mürseller ise 313 (üç yüz on üç)'tür" (2) buyurmaktadır.

Peygamberlerin gönderiliş sebebi ise halkı uyarmak ve halkın doğru yolu bulmalasını sağlamaktır. Bu husus da Kur'ân-ı Kerim'de bize bildirilen hususlardandır. (3) Peygamberleri dinlemeyen milletlerin helâk edildiği de bilinen bir gerçektir. (4)

Peygamberlerin peygamberliğini kabul etmek istemeyenler, onlara "mecnun, şair, büyücü, kâhin" vs. gibi isimler takmış,

(1) Hicir Sûresi, 15/10; En'am, 6/42; Yunus, 10/47; 43/6.

(2) Gümüşhanevî, Ramuz el-Ehadis Terce. I, 238/9; II, 368/8.

(3) Nahl Sûresi, 16/36; Fâtır, 35/24.

(4) Rûm Sûresi, 30/47; Fâtır, 35/24; Saffât, 37/72-74.

bunlarla hakaret edip dışlamaya çalışmıştır. Cenab-ı Hak da, inkârcıların bu tutum ve davranışına karşı peygamberlerine olağanüstü güçler vererek, onların eliyle mucizeler gösterip, peygamberlerinin ve onlara inananların haklı olduğunu göstermiş, şeref ve itibarlarını korumuştur. Böyle bir olaydan sonra da genellikle pek çok yeni insan imana gelip peygambere ve diğer müminlere arka çıkmıştır.

Mucize, peygamberlerin peygamber olduğunu ispat etmek için ellerine verilmiş delillerdir, İnanmayanların ikna ve ilzamu ve inananların imanlarını takviye için de yer yer bu yola başvurulmuştur.

Mucizeyi her ne kadar peygamberler gösterse de, o, Allah'ın fiildir. O'nun izni ve yaratmasıyla olmaktadır. Yüce Allah, bir peygamberinin mucize göstermesini irade ettiğinde, o varlık için koyduğu "âdetullah, sünnetullah" kanunu iptal eder.

Meselâ, ateş yakmaz, su boğmaz olur. Sular tersine akar, şelâleler durur, taşlar, ağaçlar konuşur, hayvanlar insanlar gibi teşrifatçılık yapar. Gayb perdesi açılır, Levh-i Mahfuz gözünün önüne gelir de bir haber spikeri gibi, kamera karşısına geçip geleceğe ait bütün konuları insanlara okur ve okuduğu bütün olaylar çıkar.

Mucize iki kısımdır. Biri hisse dayalı, diğeri akla dayalıdır.

Hisse dayalı mucize, fizik alemde meydana gelen ve hislere yani beş duyuya hitap eden mucizelerdir. Hissî mucizelerin muhatapları, o anda mucizeyi gören kimselerdir. Hissî mucizeler, genelde eğitilmemiş halk kesimine, başka bir ifadeyle "gözlü tabakaya" hitap eder.

Aklî, diğeri bir ifadeyle, ilmî mucizeler ise akla hitap eden mucizelerdir. Bu mucizenin en büyük örneği Kur'ân-ı Kerim'dir. Kur'ân'ın icazı, belâğatı verdiği haberler ile ilmî bilgi-

ler, akıl sahiplerine hitaptır. Hissî mucizelerde olduğu gibi, herkes onun mucizelik yönünü anlayamaz. (5)

G - PEYGAMBERLERE KÂHİN DENİR Mİ?

Gayb veya gayba ait hususlardan haber veren herkese kâhin denmez. Özellikle peygamberlere hiç denmez. Cenab-ı Hak, her peygamberi kendi devrinde revaçta olan ilim, sihir ve kehanet gibi hususlarla başa çıkabilmesi için, o günün şartlarında geçerli olan, halkın en çok değer verdiği en ileri noktasıyla peygamberlerini teçhiz etmiş ve dikkati onların üzerinde toplamayı sağlamıştır.

Meselâ, Hz. İsa zamanında tıp ilmi revaçta olduğu için Hz. İsa'nın mucizeleri genellikle bu yönde olmuştur. Hz. Musa zamanında sihirbazlık ve kâhinlik revaçta olduğu için ona da en büyük mucizelerini bu yönde vermiştir. Kâhinleri ve sihirbazları alt edebilmesi için en büyük mucizelerini bu yönde göstermiştir.

Meselâ, Hz. Musa'nın (a.s.) değneği ile sihirbazların yılanlarını refüze edip onların sihrini bozması, Kızıl Deniz'i yarması ve geleceğe ait verdiği haberlerin de yine o yönde olması gibi... Bu yüzden de Hz. Musa zamanında kurumlaşmış olan kâhinler, onun verdiği ilginç ve inkâr edilemez geleceğe ait haberlerden dolayı kendilerine kıyasla "kâhin" denilmiştir ki, Tevrat'ta O'nun ağzından kutsal metinlerden bölümler ve bilgiler aktaran Yeremya, İşaya, Ezekiel ve Zekeriya gibi peygamberlerin naklettiğine kehanet denmesi de bu yöndendir. Peygamberimiz zamanında da edebiyat, belâgat ve ilim revaçta olduğu için peygamberimizin mucizeleri de bu yönde olmuştur...

Gayba ait hususlarla ilgilenen herkese kâhin denilmeyeceğini söylemiştik, öyledir. Çünkü bazı insanlar iyi niyetli olarak

geleceklerle ilgili bazı tahminlerde bulunabilir. Bunlar çıkar veya çıkmaz. Ancak bu tür tahminlerde bulunan kimselere bizim açıklamaya çalıştığımız ve günah olan anlamda kâhin denilmesi doğru olmaz. Meselâ “ŞOK” ve “ÜÇÜNCÜ DALGA” gibi kitaplarında, teknolojinin bazı ahlâkî kuralları ezip geçeceğini ve bu yüzden de toplumda yıkımlar meydana geleceğini ve daha benzer pek çok hususu anlatan Alvin Toffler’e kâhin denilemeyeceği gibi. Toffler, bilimsel metotları ve tecrübelerini kullanarak bazı tahminlerde bulunmuştur. Zaten bunlar da beklenen hususlardı. Çünkü insanları şımartan servetin kötü ellerde; dinî ve ahlâkî duyguları zayıf kimselerde bulunması, böyle bir sonucu doğurur. Tarih boyunca da hep böyle olmuştur.

Nitekim, Kur’ân-ı Kerim’de bu konuya işaretle;

“Biz, refahından şıarmış nice memleketi helâk etmişizdir. İşte yerleri! Kendilerinden sonra oralarda pek az oturulabilmiştir. Onlara biz vâris olmuşuzdur.” (1) buyurulmuş ve servetleriyle şımarıklık yapanların helâk edildiği haber verilmiştir. Çünkü bencillik ve israf bir helâk sebebidir. Bu sebeple, Toffler haksız değildir ve söyledikleri de kehanet değil, gerçeklerden yola çıkarak, bugünden yarını görmektir. Hani, bizim atalarımızın dediği gibi, “Perşembe’nin gelişi Çarşamba’dan bellidir.” Yani Perşembe günü olacaklar, üç aşağı beş yukarı Çarşamba’dan devreden işlerle alakalı olacağı için yarının ne olacağı hakkında tahminde bulunmak zor değildir.

Bunun yanında, Malthus’un nüfus planlaması ile ilgili kehanetleri de tutmamıştır. 1898 de Sir William Crooks’un, “30 sene sonra dünya geçim kaynakları kuruyacak, buğday kıtlığı olacak” şeklindeki kehanetinin tutmadığı gibi... Belki ufak tefek krizler olmuştur ama bu, o yıllarda Amerika ve Arjantin’in elindeki stokların bir kısmını yakmasından kaynaklanmıştır. (2)

(1) Kasas, 28/58; Enfal, 8/25; İsra, 17/16-17; Hüd, 11/116.

(2) Has, Arslan, Buhranların Kaynağı, Zaman, 1-5 Eylül 1987.

Peygamberlere de kâhin denilmeyeceğini herkes bilir ve kabul eder. Çünkü onlar, Allah'ın elçileridir. Ne haber verirlerse, hiç bir yanılgıya uğratmadan aynen çıkar. Kâhinler ise böyle değildir. Onlar, Allah'ın elçileri olmadığı gibi, Allah adına hareket eden başka bir görevli de değildirler. Onlar da gelecekte haber vermeye çalışır. Ancak söylediklerinin onda dokuzu, yüzde doksanı veya doksan dokuzu isabet etmez, fiyasko ile neticelenir. Peygamberlerde ise durum böyle değildir. Onlar, zan ve tahminle hareket etmez. Allah kendilerine ne bildirdi ise onu toplumlarına veya gelecekte kendilerine ümmet olacak kimselere mesaj olarak iletir.

Peygamberlerin mucize yoluyla verdiği haberlerin hepsi de yeri ve zamanı gelince gerçekleşmiş, henüz zamanı gelmeyenlerin de gerçekleşeceğinde hiç şüphe yoktur. Bunlardan sadece bir kısmını konumuza ve anlattıklarımıza delil olması açısından nakledeceğiz.

Bu yüzden, onlara, sıradan birer insan gözüyle bakıp da gaybdan habere veriyor diye "kâhin" denilemez. Çünkü kâhinlerin arkasında Allah yok, şeytan veya cinler vardır. Peygamberlerin vahiy ile teyit edilerek kesin bilgiler verdiği sabit olduğu halde, kâhinler sadece zan ile veya habis ruhlardan aldıkları ve hemen hiçbirinin doğru çıkmadığı zan ile hüküm vermektedir.

Oysa, daha önce de belirttiğimiz gibi, ne cinler, ne de cinlerin kafirleri olan şeytanlar gaybı bilmektedir. Hatta kafirlerin bile, peygamberlerin haber verdiği, ölümden sonraki hayat hakkında kafalarında bir şüphe oluşarak "İnanmıyoruz ama ya varsa?" şeklinde şüphe derecesinde sürekli bir korku oluşurken, kâhinlerin sözleri sadece alay konusu olmakta ve gülüp geçilmektedir. Hatta toplumda iddialı konuşan kimseler, kâhinlerle kıyaslanarak kendileriyle alay edilmektedir.

Bu yüzden, gerek bilimsel konularda, gerekse vaat veya

tehditlerle ilgili konularda veya gelecekle ilgili hususlarda söyledikleri her şey aynen çıkmış olan peygamberlerle, olaylara ve zamanın gidişatına bakarak tahminlerde bulunan ve söylediklerinden sadece binde biri ancak gerçekleşen kâhinleri bir tutmak ve böylece de peygamberleri yalancı yerine koymak hiç doğru olmasa gerektir. Çünkü bizi buna sevk edecek, kâhinlerin lehine ve peygamberlerin aleyhine bir tek delil bile yoktur. Aksine, dünya kurulalı beri peygamberlerle beraber yaşayan insanlar, onların verdiği haberlerin doğru olduğunu her defasında görmüş ve tasdik etmiştir.

H - VELÂYET, KERAMET VE İSTİDRAC

Velâyet, keramet ve istidrac konularına geçmeden önce, bunların ne anlama geldiği üzerinde durmak ve bilinen, kullanılan yönleri ile açıklamak gerekiyor. Bu yüzden, bu bölümde, önce istismara ve yanılgıya da açık olan, insanların başına gelen hallerin bazen yanıltıcı olabileceği kaygısıyla, doğruyu göstermede ve bulmada yardımcı olmak için bu tabirleri açıklamak istiyoruz. Lügat ve terim anlamları ile konumuza referans olan terimlerin önce ön bilgilerini, sonra da konuyla ilgili diğer hususları ve örneklerini açıklamaya çalışacağız.

Kısaca, veli, Allah'ın sevgili kulu, Hak dostudur. Bu dostluk ve yakınlıktan dolayı keramete ve inayete mazhar olan ve hatta manevî tasarruflara sahip olan kimsedir. Veliliğin çeşitli mertebeleri vardır. Bunlardan bazıları, karşısındakilerin kalbinden ve zihninden geçenleri bilme, kabir hallerine vakıf olma, çeşitli konularda tasarruf gücü bulunma, sözünü dinletme ve maddî manevî nüfuz sahibi olma gibi hallere sahip olma gelir...

Veliden zuhur eden harikulâde hallere keramet denir. Keramet, Allah'ın bir ikramı ve ihsanıdır. Bu ikram ve ihsana layık olacak hal ve keyfiyeti, kullukta yapmada gösterdiği azim ve

kararlılıkla Allah'ın güvenini ve dostluğunu kazanmak oldukça önemlidir. Bunu kazananlara da veli denir. Yalnız, hemen ilave edelim ki velâyet, peygamberlik gibi değildir. İnsan ne kadar çalışıp çabalasa da peygamber olamaz. Fakat veli olabilir. Çünkü velilik, Allah'ın emir ve yasakları ile, Hz. Peygamber'in (a.s.m.) hayat tarzına, yani sünnete uymakla kazanılan bir haldir. Buna kısaca, Allah'ın ve Hz. Peygamber'in dostluğunu kazanma da diyebiliriz. Bu yüzden, veliler, Allah'ın has ve sadık kullarıdır. Veliler, Peygamberlerden sonra Allah'a en yakın kimselerdir ki, Peygamberlerden sonra Allah (c.c.) onlara bazı esrar perdelerini açar. Onlar, bununla gururlanıp kibirlenmez. Görüp bildiklerinden dolayı da insanlara karşı temkinli ve tedbirli yaklaşırlar da sonuna kadar onlardan yüz çevirmez, hidayet ve ıslahları için duâ eder. Velayet makamı da peygamberlikte olduğu gibi, çeşit çeşittir. Küçük ve büyük veliler vardır. Ancak onların makamlarının küçük olması da veli olmalarına engel değildir.

Veli olmanın en güzel ve en kısa yolu, dini yaşamaktır. Hatta makam itibariyle belki de birbirine eşit olan şehitlik makamına bile ulaşmak ayrıca onları da geçmek, Kur'ân ve Sünnet'e uymakla mümkündür. Çünkü bir hadis-i şerifte Hz. Peygamber (a.s.m.), "Ümmetimin bozulduğu zaman benim sünnetime uyana yüz şehit sevabı verilir" (1) buyurmaktadır. Buna bağlı olarak diyebiliriz ki, dini yaşayarak ve anlatarak hizmet etmek, müminleri sevmek ve sahip çıkmak da bir çeşit veliliktir. Çünkü Hz. Ömer'den (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamberimiz (a.s.m.), bu konuya işaretlerle şöyle buyurmaktadır:

"Allah'ın kulları arasında bir grup var ki, onlar ne peygamberlerdir ne şehitlerdir. Üstelik Kıyamet günü Allah indindeki makamlarının yüceliği sebebiyle peygamberler de, şehitler de

(1) İbn-ü Adiy, el-Kâmil, fi'd-duafa 2, 739; el-Münziri, et-terğif ve terhib I, 41; Taberani el-Mu'cemül Kebir 1394; Kenzü'l Ummal, I, 100; el-Heyzemi, Mecmü'l Zevaid 7, 282.

onlara gıpta eder” deyince, ashab-ı kiramdan orada bulunanlar sordu:

“Ey Allah’ın Resulü! Onlar kim? Bize haber verin de onları sevelim!”

“Onlar, aralarında ne kan bağı ne de birbirlerine bağışladıkları (veya ortak oldukları) bir mal olmadığı halde, Allah’ın ruhu (Kur’ân) adına birbirlerini sevenlerdir. Allah’a yemin ederim, onların yüzleri mutlaka nurdur. Onlar bir nur üzeredirler. İnsanlar korkarken, onlar korkmazlar. İnsanlar üzüldürken, onlar üzülmeyizler buyurdu (ve son sözleri ile aynı anlama gelen şu ayeti (Yunus, 10/62) okudu:

“Haberiniz olsun. Allah’ın dostları var ya! Onlara ne korku var ne de onlar üzülecek.”(2) Çünkü Allah (c.c.), bir kulunu sevdiği zaman onu sevdiren. Bundan sonrası Allah’ın o kişiye yapacağı ihsan ve ikramlara kalmıştır. Geleceğe ait şeyleri bildirebileceği gibi, geçmiş de önüne koyar ve daha nice nice sırlarını açar. Ama bir kişiyi de sevmiyorsa, onu da rezil rüsvay eder.”

Nitekim, Ebu Hüreyre’den (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte, Peygamberimiz (a.s.m.) bu konuya işaretle şöyle buyurmaktadır:

“Allah, bir kulu sevdi mi Hz. Cebrail’e (a.s.) “Ben falanı seviyorum, sen de onu sev!” diye seslenir. Onu Cebrail de sever. Sonra o, sema ehline: “Allah falanı seviyor, onu siz de sevin!” diye nidâ eder. Derken bütün sema ehli de onu sevmeye başlar. Sonra, onun için arz (halkı arasına hüsn-ü kabul) konur.” (3)

Hadisin Müslim’deki rivayetinde ise şu ziyade var:

(2) Ebu Davud, Büyü, 78, (3527)

(3) Buhari, Tevhid 33, Edeb 41; Müslim, birr 157.

“Allah (c.c.), bir kula da buğzetti mi Cebrail’e (a.s.), “Ben falandan nefret ediyorum, sen de ondan nefret et!” diye seslenir. Cebrail de ondan nefret etmeye başlar. Sonra, Cibril, sema ehline nidâ eder: “Allah (c.c.) falan kimseye buğzetti, siz de ona buğzedin!” der. Sonra, yeryüzüne (insanların kalplerine) onun için buğz (nefret) vaz edilir (koyulur).”

Bu ayetler ve hadisler, bir kısım kimselerin Allah’a iman ve itaat etmeleri sonucu veli olabileceklerini, yani O’nun tarafından sevilip, insanlara da sevdirelebileceğini göstermektedir. Dolayısıyla, Allah tarafından sevilen bir kişinin de insanlara sevdirmesi, bir kısım delillere ve işaretler bağlıdır ki, bunlar da keramet nevinden olan ilâhî ihسانlardır. Nitekim, onların kabul edilmesinde tek konu kerametleri olmamsına rağmen, bu da etkili bir yoldur ki, buna pek çoğumuz şahit olmuşuzdur. Ayrıca, onların zaten böyle bir istekleri olmaz, olamaz. Zira onlar halkın eline bakmadığı ve onlardan müstağni yaşayıp Allah’a bağlandığı için bu makamı kazanmıştır. Ancak Allah, kendisine yaklaşanları ve itaat edenleri de mükâfatsız bırakmaz. Özellikle onlara kendi devirlerinde insanları irşat etme gibi bir görev yüklemişse, sözlerinin daha kolay dinlenip tutulması için muhataplarının beklentisi olan bir kısım harikulâde haller, tevafuklar ve kerametler göstermelerini sağlar.

İ - İHSAN, İKRAM VE İSTİDRAC

Keramet, bir ikram ve ihسان-ı ilâhîdir. Keramet sahibi zat, bunu zaten bilir ve buna lâıyk olmadığını düşünerek Allah’a karşı mahcup olur, o nimetin ve ikramın altında ezilir. Yaptığı hatalar ve kullukta bazı hususlarda gevşekliğı varsa onları telafi eder.

Ancak istidrac sahibi kişi öyle değildir. Onun sahibi böbürlenir, kendi, yaptığını ve kendi ilmiyle, becerisiyle bu hale gel-

diğini zanneder. Hatta, iddia eder, yarışır. Çünkü çevresindekileri inandırmak zorundadır.

Oysa, günden güne batmakta olan bir zavallıdan başka bir şey değildir. Böyle bir kişi, eğer yaptığı işin ve elindeki gücün farkında değilse bile ki, büyük ihtimalle bu tür kişiler her şeyin farkındadır ve kasten bazı kötü yolları, habis ruhları ve bazı haram sayılan vesileleri bu işi için kullanır.

Nitekim, bu hususlarla ortaya çıkıp insanları kandıracak ve yalancı Cennet, yalancı Cehennem vaadi ile insanları dininden döndürüp küfre sürükleyecek olan ve eline geçirdiği güç ve iktidarı kötüye kullanacak olan “İslâm Deccalı”nın sıfatlarından bazıları da bu tür şeylerdir. Yani Deccal; sihri, ispritizma ve manyetizmayı kullanacak, bol bol umut satacak, kehanetlerde bulunacak ve keramete (istidrac) benzer haller göstererek insanları kandıracak ve bunda da oldukça başarılı olacaktır. Oysa, sihir, ispritizma ve manyetizma gibi hususlarda başarılı olmak, bir keramet değil, tam tersine, bir istidractır. Nitekim, bunlar ahir zaman deccalinin sıfatlarından sayılmıştır. (1)

Diğer taraftan, kerametın açıklanması, zaruret olmadan zardır. İkramın açıklanması ise, bir tahdis-i nimettir. Yani bunun bir nimet olduğunu bilmek ve sadece şükretmek için söylemektir. Eğer keramet ile şereflendirilen bir şahıs, bilerek hârika bir emre mazhar olursa, o halde eğer nefs-i emmaresi duruyorsa, kendine güvenmek ve nefsine ve keşfine itimat etmek ve gurura düşmek cihetinde istidrac olabilir. Eğer bilmeyerek hârika bir emre mazhar olursa, meselâ birisinin kalbinde bir sual var, intak-ı bilhak (doğru söyleyerek isabet etmek veya Allah tarafından konuşturulmak) türünden ona uygun bir cevap verir; sonra anlar. Anladıktan sonra kendi nefsine değil, belki kendi Rabbi’ne itimadı ziyadeleşir ve “Beni benden ziyade terbiye eden bir hafızım/koruyucum vardır” der, tevekkülünü zi-

(1) Risale-i Nur Külliyyatı, I, (Şualar), 887, 890-891; II, (Mesnevi-i Nuriye), 1360-1361.

yadeleştirebilir. Bu kısım, tehlikesiz bir keramettir; gizlemeye mükellef değil, fakat övünmek için kasten açıklamaya çalışmamalı. Çünkü onda görünüşte insanın çalışıp kazanmasının bir müdahalesi bulunduğundan, nefsine nispet edebilir. Amma ikram ise; o, kerametın selâmetli olan ikinci türünden daha selâmetli, bence daha âlîdir. Açıklanması, tahdis-i nimettir (nimeti veren Allah'a karşı bir çeşit teşekkürdür). Kesbin medhali yoktur, nefsi onu kendine isnat etmez. (2)

Yani kişinin kendi gayretiyle olmadığı için, nefsi onu kendi üstüne almaz. Allah'tan gelmiş bir ihsan ve ikram olduğunu bilir.

K - EBCED, CİFİR VE KEHANET

Ebced ve Cifir, harflere sayısal değerler yüklenerek bazı neticeler elde edilen bir hesap usulüdür. Bilindiği gibi, daha önceki devirlerde matematik gelişmemiş olduğundan harflerin her birinin sayısal bir değeri vardı ve bu usul hesap yapmakta kullanılmaktaydı, buna da Cifir denilmekteydi. Daha sonra rakamlarla hesap yapma işlemi başlayınca bu yol terk edildi. Aslında bu hesabı da herkes yapamaz, yapamamış.

"FAL" adlı kitabımızda tarihî kökeni ile de araştırdığımız bu konu, Batınîler ve Hurufîlerle, tasavvuf tarafı ağır basan ve gelecekle daha fazla ilgilenen alimler tarafından kullanılmıştır. Ancak konu daha sonra edebiyatçıların da dikkatini çekmiş ve ilgi odağı haline gelmiştir. Edibiyatçılar, yazdığı şiirlerle eşe, dosta ve sevdiklerine tarih düşürmeye, mesaj göndermeye ve bir şifre aracı olarak kullanmaya başlamıştı.

Konu bu yönüyle ele alındığı zaman Ebced ve Cifir, bir kehanet unsuru olmaktan çok, ayet, hadis veya benzeri kutsal

metinlerin içinde gizli bulunan ve çok defa da tespit edildiği gibi ortaya çıkan şifreleri çözmeye yarıyor. Ancak bunu yaparken ayetlerin açık ve i'şarî mânâlarının birbirine uyması gerekiyor. Bunu yapmanın doğru ve isabetli bir iş olduğu hakkında ise alimlerin farklı görüşleri bulunuyor. Çünkü baştan beri ifade etmeye çalıştığımız hususlardan biri olan esrar perdesinin ortadan kalkması, belki de çok isabetli ve insanlar hakkında hayırlı değildir. O zaman insanların hayrına olmayan bir konuyu bilmenin faydası da yoktur. Nitekim, gerek Hz. Ömer (r.a.), gerekse Hz. Ali (r.a.), Peygamberimiz (a.s.m.) kendilerine söylediği için şehit edilmeden önce katillerini biliyordu. Ancak fiil gerçekleşmediği için her ikisi de katillerini gözleriyle gördüğü halde bir şey yapmıyordu.

Ammar bin Yasir de Sıffin'de akşam üstü kendisine bir kâse süt sunulunca aldı ve gülümsedi. Onun dünyadaki son nasibi olduğunu biliyordu. Çünkü Hz. Peygamber (a.s.m.) söylemişti. Kendisini hak ve hakikate baş kaldırmış (tağî) bir topluluğun öldüreceğini ve dünyadaki en son nasibinin de bir bardak süt olacağını, ta Medine'de Mescid-i Nebevî yapılırken, Peygamberimiz, gayba açık olan nübüvvet gözüyle Ammar'ın geleceğini ve sonunu da görmüş ve söylemişti.

Cifir ilmi, ayet ve hadislerin zahirîyle beraber batınî yani iç mânâsı olduğuna inanan bazı alimlerin özellikle ilgilendiği bir ilimdir. Cifir ilmi hakkında kısa bir çalışması bulunan Sadreddin Yüksel Hoca, konuyla ilgili olarak Hz. Peygamberden (a.s.m.) rivayet edilen hadis-i şerifi ve bu hadis hakkında yapılan tartışmaları kaydetmektedir. İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edilen hadisi, başta Buhârî "Tarih"inde kaydetmiş, İbni Cerir ve İbni Ebi Hatim gibi büyük hadis alimleri de ittifakla kabul etmiştir. Bunların yanı sıra alimlerce daha eski ve muteber sayılan İbni Hişam da hadisi Siyreti'nde uzunca ve olayı detaylı olarak anlatarak kaydetmiştir. Pek çok tefsir aliminin yanı sıra müfessir İbni Kesir de bu hadisi tefsirinde neşredip sahihliğini

kabul etmiştir. Hadisi rivayet eden İbni Abbas (r.a.), konuyu şöyle anlatmaktadır:

“Yahudilerden bir grup Peygamberimize geldi. Efendimiz, onlara; ‘Elif Lam Mim, Zalike’l-Kitabü lâ raybe fih...’ (Bakara Sûresi’nin ilk ayeti) okudu. Misafir Yahudiler, Cifir ilmine göre hemen Elif, Lam, Mim’i hesaplayarak dediler ki: ‘Ancak yetmiş bir sene kadar devam edebilen bir dine biz ne diye girelim...?’ Resulullah (a.s.m.) güldü. Onlar, bu sefer ‘Elif Lam Mim’den başkası var mı?’ diye sordu. Efendimiz, ‘Evet var’ dedi. İşte ‘Elif Lam Mim Sad, Elif Lam Ra ve Elif Lam Mim Ra...’ Bu defa da Yahudiler (ortaya çıkan hesabın uzunluğundan ürkerek): ‘Artık bilemeyiz ki, hangisine göre hükmedelim. Sen, zihnimizi karıştırdın’ dedi.” (1)

Hadisi münakaşa eden alimlerden biri olan Kadı Beydavî, Ebu’l-Aliye’nin bunu cifre delil getirmesini tenkit ederek, Hz. Peygamber’in gülümsemesinin sebebini, Yahudilerin anlayışsızlığına bağlamak itser. Beydavî’nin tefsirine şerh yazan Şeyhzade Ebu’l-Aliye’yi destekleyerek, delilinin sadece Hz. Peygamber’in Yahudilere gülümsemesi olmadığını kaydederek, Peygamberimizin (a.s.m.), surelerin başlarındaki hece harflerini, sırasıyla sayıp Yahudilerin o şekilde çıkardığı hesapları reddetmemesini öne sürerek şöyle der: “Evet, eğer çıkardıkları yanlış olsaydı, Hz. Peygamber (a.s.m.), ne hece harflerini sayar, ne de yanlış kanaatlerini yüzlerine çarpmaktan geri kalırdı. O halde, Efendimizin gülümsemesi, yapılan hesabın hoşuna gitmesindendir.” (2)

(1) İbn-i Hişam, Siret, Terc. II: 240, İbn-i Kesir, Tefsir I: 40-41

(2) Şeyhzade Haşiyesi I: 115

L - BAST-I ZAMAN, TAYY-İ MEKAN

Bast, lügatte açma, yayma, uzun uzadıya anlatma anlamlarına gelmektedir. Bast-ı Zaman da zamanın genişlemesi, açılıp yayılması anlamına gelmekte ve az zamanda çok uzun bir zaman dilimini yaşamış olmak (1) demektir.

Bediüzzaaman, Lem'alar'da, Bast-ı Zaman ve Tayy-ı Me-kân'ın varlığı ile ilgili olarak şu hususlara işaret eder: "Leyle-i Kadir gibi bir tek gece, seksen küsur seneden ibaret olan bin ay hükmünde olduğunu Nass-ı Kur'ân gösteriyor. Hem, bu hakikate işaret eden velâyet ve hakikat ehli arasında bir düstur-u muhakkak olan "bast-ı zaman" sırrıyla çok seneler hükmünde olan birkaç dakikalık zaman-ı Miraç, bu hakikatin vücudunu ispat eder ve bilfiil vuku'unu gösteriyor. Mirac'ın birkaç saat müddeti, binler seneler hükmünde vüsati ve ihatası ve uzunluğu vardır. Çünkü o Miraç yoluyla, beka âlemine girdi. Beka âleminin birkaç dakikası, şu dünyanın binler senesini tazammun etmiştir. Hem, şu hakikate bina edilen evliya arasında kesretle vuku' bulmuş olan "bast-ı zaman" hâdiseleridir. Bazı evliya bir dakikada, bir günlük işi görmüş. Bazıları bir saatte, bir sene vazifesini yapmış. Bazıları bir dakikada, bir Kur'ân hatmini okumuş olduklarını rivayet edip haber veriyorlar. Böyle ehl-i hak ve sıdk, bilerek yalana elbette tenezzül etmezler. Hem, o derece hadsiz ve çok bir tevatürle "bast-ı zaman" hakikatini aynen müşahede ettikleri medar-ı şüphe olamaz. Şu "bast-ı zaman"ın herkesçe doğrulanmış bir çeşidi, rüyada görünüyor. Bazen bir dakikada insanın gördüğü rüyayı, geçirdiği ahvali, konuştuğu sözleri, gördüğü lezzetleri veya çektiği elemeleri görmek için yakaza (uyku ile uyanıklık arası bir hal) âleminde bir gün, belki günler lâzımdır." (2)

(1) Develioğlu, Ansiklopedik Lügat, 72; TÜRDAV, Büyük Lügat, 96.

(2) Lem'alar, 17-18; Risale-i Nur Kül1iyatı, I, 585-586.

Bast-ı Zaman, yani zamanın genişlemesi, Kur'ân-ı Kerim'de çeşitli sûrelerde işaret yoluyla ele alınmaktadır. Bunlardan biri, "Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır" (Kadir Sûresi, 97:3) ayetiyle, "Rabbinin katında bir gün, sizin hesabınıza göre bin yıldır." (Hac Sûresi, 22:47) ayeti, bastı zamanı ispat eder. Benzer bir konu olan "Tayy-ı Zaman" da Kur'ân-ı Kerim'de delillerini bulmakta ve Kehf Sûresi'nde sözü edilen "Ashabı Kehf" in mağarada kaldığı süreyi, kendi yorumlarıyla anlatan "İçlerinden söze başlayan biri, 'Bu halde ne kadar kaldık?' diye sordu. 'Bir gün, yahut daha az' dediler." (Kehf Sûresi, 18:19) Ama aslında ne kadar kaldıklarını bildiren, "Onlar mağaralarında üç yüz yıl kaldılar, buna dokuz yıl daha kattılar." (Kehf Sûresi, 18:25) ayetleri, tayy-i zamanın varlığını, zaman atlamayı veya genişlemesi olayını ispat eder.

Tayy, lügatte dürüp bükme, dürülüp bükülme, sarma, katlama; atlama, üzerinden geçme gibi anlamlara gelmektedir. Tayy-ı Mekân da, mekânı, mesafeyi, zamanı atlarcasına geçmek; ortadan kaldırmak anlamındadır. Bir şahsın bir anda çeşitli yerlerde görünmesi gibi... Tayy-ı Zaman da zamanı ortadan kaldırmak, çok uzun bir zamanı pek kısa olarak görmek ve yaşamak anlamlarına gelmektedir. Meselâ: Kur'ân-ı Kerim'de beyan edilen "Ashab-ı Kehf", mağarada üç yüz dokuz sene kaldıkları halde, kendileri yarım gün veya bir gün kadar kaldıklarını söylemiştir. (3)

Bunların yanı sıra, Miraç olayı da, bast-ı zaman ve tayy-ı mekânı ispat etmektedir. Bir kısım bilim adamlarına göre; on, on beş dakika kadar bir zaman içerisinde cereyan eden Miraç hadisesi, aslında uzay zamanı ile ölçüldüğü zaman on, on beş yıla tekabül etmektedir. Çünkü bahsedilen 'Sema', 'Arş' ve 'Kürsü'nün yeri, sema tabakalarının en üstünde olmalıdır. Buralara ulaşmak için de dünya zamanı ile binlerce senelik uuzun

bir zamanın geçmesi gerekmektedir. Yani deyim yerindeyse, insan eliyle yapılan bir roketin hızı, o roketin dayanma ve sür-tünme hızıyla orantılı olarak ölçülür ve bu da belli bir miktar-dır.

İşte, bu belli ölçüdeki hızla yol alınacak olursa, sadece kendi atmosferimizi aşmak ve Ay veya Mars gibi, her hangi bir geze-gene ulaşmak için bile uzun zamanlar gerekmektedir. Bahsetti-ğimiz konu ise bundan tamamen farklıdır. Yani Ay gibi 380.000 km. veya Güneş gibi yaklaşık 150. 000.000. km. uzaklıktaki bir mesafeden söz etmiyoruz. Zaman ve mekân boyutlarının tama-men ortadan kalktığı bir alemden bahsediyoruz ki, buralarda gezmenin dünyadaki her hangi bir yeri gezmek gibi olmadığı muhakkaktır. Zira, Peygamberimiz (a.s.m.), hem Cenneti, hem de Cehennem'i ve oralarda cereyan eden şeyleri, Cehen-nem'deki azap şekillerini ve pek çok sahabenin evini görmüş, azap görenlerle görüşüp konuşmuş ve neden azap gördükleri-ni araştırıp incelemiştir. Peygamberimiz, ayrıca, huzur-u İlâhî-ye çıkıp sohbet etmiş ve namaz hakkında ve ümmetinin affı gi-bi diğer konularda ilâhî sohbete mazhar olmuştur. Bütün bun-larla orada geçirilen zaman, zamansızlık boyutunda cereyan et-tiğinden, her hangi bir süre belirtmek de mümkün değildir. Bi-lim adamları, ışık hızından fazla bir süratle bunların cereyan etmiş olabileceğini, bunun da normal zaman süreciyle yani bi-zim zamanımızla binlerce yıl alacağını ifade etmektedir.

Peygamberimizden başka, bir kısım sahabenin ve velinin de bast-ı zaman ve tayy-i mekân ile ilgili yaşadığı bazı hususlar vardır. Meselâ, Hz. Ömer (r.a.) minberde hutbe okurken, cep-hede savaşı kumandanı Sariye'ye, sıkıştıkları ve savaşı kay-bedecekleri bir zamanda yüzlerce kilometrelik bir mesafeden "Ya Sariye, el-cebel, el-cebel...!" diye seslenerek, 'Dağa dikkat et' diye dikkat çekmesi, herkes tarafından bilinen bir olaydır. Kumandan Sariye, bu sayede kaybetmek üzere olduğu savaşı kazanmış, askerlerini kınılmaktan ve müşrik ordusuna mağlup

olmaktan kurtarmıştır. İşte bu olay, tam bir “mekânın ortadan kalkması (tayy-i mekân)” olayıdır.

Sahabe ve Tabiin'den veya daha sonraki evliyaullah unvanına sahip bazı büyük zatların bir gecede bin rekat namaz kılması da, ancak zamanın genişlemesi (bast-ı zaman) yoluyla izah edilebilir. İlginç bir olay rivayet edilir ki, hatırımda kaldığı kadarıyla şöyledir:

Abdülkâdir Geylani Hazretleri'nin abdest alması için su döken bir talebesi, şeyhi sağ kolunu yıkarken bir an dalar ve büyük bir insan olmayı içinden geçirir. Ancak işe dünya karıştığı için zengin ve servet sahibi olmayı, güzel bir eşi, evi ve çocukları olmasını arzu eder. Hemen o anda kendisini Mısır sokaklarında güzel bir hatunla beraber bulur ve onunla evlenip çocukları olur. Aradan yıllar geçer, bir deniz seferine çıkar ve gemiyle yolculuk eder. Sonra gemi fırtınaya maruz kalır, batar. Herkes bir yere, adam ve ailesi de bir yere gider. Adam çoluk çocuğunu ararken yolu şeyhinin yani şu anda talebesi olduğu zatın medresesine düşer ve şeyhe talebe olur. Abdest almak için suyunu döker. Ayılınca bakar ki, aynı yerde ve şeyh de aynı kolunu yani henüz sağ kolunu yıkamış, sol kolunu uzatmıştır. Oysa, olayda adam evleniyor, çoluk çocuk sahibi oluyor ve denizde bir Felâket yaşayıp aylarca kaybettığı ailesini arıyor. Ki, bunlar oldukça uzun yıllar isteyen olaylardır. Ama aslında olay, sadece birkaç saniye içerisinde cereyan etmiştir...

M - RÜYALAR

“Böylece Rabbin seni seçecek ve sana rüya olaylarının yorumunu öğretecek, sana ve Yakub Soyu'na nimetini tamamlayacaktır; nasıl ki daha önce ataların İbrahim'e ve İshak'a da nimetini tamamlamıştı. Şüphesiz Rabbin bilendir; hikmet sahibidir.” (Yusuf Sûresi, 12/6.)

1 - RÜYA NEDİR?

Rüya, insanın yaşadığı veya yaşacağı olaylarla ilgili olarak, ruhun seyahati sırasında kendisine gösterilen şeylerin hafıza tarafından kaydedilmesi ve yaşamış veya yaşayacak olduğu olaylara ait görüntülerdir. Bunların bir kısmı gelecekle ilgilidir ki, buna, 'kaderin görüntüleri' diyebiliriz. Çünkü rüya genellikle ister tanısın ister tanımasın, insanın gördüğü kişi ve yerlerin, yani rüyasında gezip gördüğü şeylerin kendisiyle bir çeşit ilişkisi bulunmaktadır. Bu da rüyanın, kişinin kaderiyle ilişkisini ortaya koymaktadır.

Rüyanın nasıl görüldüğü hakkında tam olarak bir şey söylemek mümkün değil. Çünkü insanın hem uykuda iken, hem de uyanık olduğu halde rüya gördüğü, bilim adamları tarafından tespit edilmiştir. Bazı İslâm alimleri, rüyanın, ruhun rüya melekleri tarafından alınıp gezdirildiği sırada, kendisiyle ilgili bazı hususların gösterildiğini söylemiştir. Ruh, vücutla bir telefon veya diğer vericilerden her hangi biri gibi, ana cihaza bağlı olduğu için seyahati sırasında gördüğü şeyleri hafızaya kaydederek arşivlemektedir. Sonra da ya aynı günün akşamı veya aynı gecenin sabahında veyahut da yeri, zamanı ve sırası geldikçe bunları hatırlamakta, kaldırdığı arşivden çıkarmaktadır.

Tabiidir ki, Allah'ın hemen hiç bir kulunu ayırt etmeksizin gösterdiği ve bir lütuf olduğu bildirilen rüyanın da başka bir alemle olan irtibatımızdan kaynaklandığı açıktır. Özellikle, ruhun ölümsüzlüğüne veya ölümsüzlük isteğine ait bir çeşit teselli mahiyetinde olan rüyalar, çok defa başımıza gelecek olaylara da işaret etmektedir. Zaten, falcılık ve kâhinlik gibi konuların işlendiği kitabımıza konu etmemizin sebebi de budur.

Rüyayı, rüya meleklerinin ruhu gezdirdiği sırada gördükleri olarak kabul ettiğimiz takdirde, gördüğümüz korkulu ve sı-

kıntılı rüyalarımız için de ona cinlerin ve şeytanların musallat olmaya kalkmasından söz edilebilir.

Çünkü sürekli gökyüzünü dinlemeye çalışan şeytanların, kendilerinden daha yukarılara doğru çıkarılan insan ruhuna ezeli düşmanının musallat olup sıkıntı ve korku vermesi normaldir. Nitekim, Hz. Peygamber (a.s.m.), rüyanın Allah'tan olduğunu bildirdiği halde, "hulm" olarak nitelendirdiği kötü rüyanın da şeytandan olduğunu belirtmektedir.

Bu konuda Ebu Katâde (r.a.), Resulullah'ın (a.s.m.); "Rüya Allah'tandır. Hulm (sıkıntılı rüya), şeytandandır. Öyle ise sizden biri, hoşuna gitmeyen kötü bir rüya (hulm) görecekt olursa sol tarafına tükürsün ve ondan Allah'a istiâze etsin (sığınsın). (Böyle yaparsa şeytan) kendisine asla zarar veremeyecektir." (1) buyurduğunu nakletmektedir.

Bu hadis-i şerifi de göz önünde bulundurarak diyebiliriz ki; insana ait olan ruha, ruhanîlik yönüyle baktığımızda, şeytanın da bir bakıma aynı frekansta olduğu için, her zaman müsaade edilmese bile bazen refakat ettiği akla gelebilir. Bu yüzden de rüyada, şeytanın götürebileceği pis yerler ve karışık şeyler görülmektedir. Demek ki, 'korkulu ve karışık rüyaların şeytandan olması bu itibarladır' denebilir. Yine, rüyada üstümüze çöken ve "karabasan" olarak nitelendirilen bir ağırlığın da şeytanlardan veya cinlerden kaynaklandığı muhtemeldir. Eğer olaya başka bir gözle bakacak olursak bunun, yiyip içtiğimiz ağır şeylerden veya ters bir tarafa yatmamızdan da kaynaklandığını, bir organımızın sıkışıp uyuştüğünü ve bu yüzden de uykumuz esnasında sıkılıp daraldığımızı söylemek mümkündür. Bununla beraber rüyanın kısımları vardır ve rüya ile hulm arasında fark olduğu da açıktır.

(1) Buhârî Tıbb 39, Bed'ü'l-Halk 11, Tâ'bir 3, 4, 10,14, 46; Müslim, Rüya 5, (2262); Muvatta 1, (2, 957); Tirmizî, Rüya 4, (2288); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5021).

2 - RÜYANIN HAKİKATİ VE KISIMLARI

Rüya başlı başına bir olaydır. Ancak bunun ahlâmı, yani karışığı ve korkulusu ile, günlük hadiselerin bir yansımasından ibaret olan ve hiçbir mânâ ifade etmeyen kısımları, şüphesiz birbirinden ayrılmaktadır.

Bilinmektedir ki, genel olarak duyuların gerçeği ve sahtesi bulunabildiği gibi sözün de doğrusu ve yalanı vardır. Doğru sözün zihindeki anlamından başka, bir de dış dünyada ifade ettiği gerçek bir anlamı bulunur. Yalan söz ise gerçekte dış dünyada ifadesi ve karşılığı bulunmayan soyut bir hayalî hadiseden ibaret kalır. İşte uyanırken doğru bir söz veya hakiki bir duyuyu ile yalan bir sözün veya aldatıcı bir duyunun, yanlış bir idrakin farkları ne ise, rüya ile ahlâm arasındaki fark da o demektir. En sonunda iş doğruya ya da yanlışla dönüşür, oraya gidip dayanır.

Şu halde rüya, bir benliğin hak tarafından duyduğu ve algıladığı bir doğru sözün benzeri, ahlâm ise onun duyduğu bir yalan sözün benzeridir. Sözün hakikati, mecazîsi, sarihi, kinayesi, iyi tanınmış, garibi, imalı, remzi olduğu gibi, rüya da öyledir. Şu kadar var ki, genellikle rüyalar toplumsal geleneklere ve âdetlere bağlı olarak değil, daha ziyade kişinin kendi iç dünyasındaki, kendi benliğindeki gizli şuurların algılamaları özelliklerine göre söylenen bir muamma, bir bulmaca ve bilmece niteliğinde bir hayal ve garip bir temsil ile meydana gelir.

Velhasıl, rüyalar, ledünnî birer remiz, ilâhî birer semboldür. Bundan dolayı onların te'vili de kesbî ilimler ile değil, vehbî ilimler ile bilinir ki, bunun en aşağı derecesi feraset ve ilhamdır, zirvesi ise vahiydir. İşte bundan dolayıdır ki peygamberlerden başkasının rüyası ve rüya tabiri, ilm-i yakîn ifade etmez.

Ancak görenin ve görüşün özelliklerine göre basit bir ve himde başlayarak yüzde yüz kesinlik ifade eden cezme kadar

varabilecek çeşitli mertebelerde ferdî anlamda bir bilgi husule getirir. Ve rüyanın asıl tabiri, meydana gelen olaylar ile açıklık kazanır. Bazı rüyalar, aynen görüldüğü gibi çıkar.

Bazılarının tabiri de rüya ile beraber görülür. Bazı rüyalar da gören kimsenin vicdanında tabir olunamamakla beraber, onun sadık bir rüya olduğuna dair mücmel ve fakat kesin bir kanaat hasıl olur. (1)

(1) Yazır, Hak Dini, V, 48.

3 - RÜYA, ÜÇ KISIMDIR

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, rüyanın kısımları vardır. Peygamberimizin bu konudaki hadislerini esas alan İslâm alimleri, rüya olayını üç sınıf olarak ele almış ve öyle değerlendirmişlerdir.

Birincisi, Allah tarafından doğrudan doğruya veya bir melek aracılığıyla meydana gelen ilâhî bir telkindir ki, asıl rüya, hak ve gerçek olan rüya budur. Ömer Nasuhi Bilmen, Camiü's-Sağır şerhlerini kaynak göstererek yazdığı bir makalede de bu tür rüyalara değinerek, bunların bir kısmının melekler tarafından Ümmü'l-Kitap: Kitabın anasından, yani "Levh-i Mahfuz"dan alınarak uyuyanların ruhlarına atıldığı, yani rüya yoluyla gösterildiğini belirtmektedir. (1)

İkincisi, benliğin kendinden kendisine yapılan telkin ile meydana gelen görüntüdür ki, geçmişten gelen hatıra birikimlerinin yeni baştan hayal edilmesinden başka bir değer taşımaz. Bilmen hoca, bu tür rüyaların da insanın uyanıkken meş-

(1) Çöğenli, Bayram, Rüya Tabirleri Ans. II, 412; Karş: Büyük Gazete, cilt, I.

gul olduğu şeylerin tesiriyle, ya bir mizaç sapması veya birer kuruntu olarak ortaya çıktığını söylemektedir. (2)

Üçüncüsü ise, şeytanî bir telkin ile meydana gelen zihinsel görüntüdür ki, bilinmeyen bir dış etkenden etkilenererek meydana gelir. Fakat yalan bir tedaî ve tahayyülden ibaret olur. İşte bu ikisi, ahlâm veya “adğâsü ahlâm” adını alır. Bununla beraber bütün bunlar nefiste bilgi değeri olmasa bile, hissî bir heyecan uyandırmaktan geri kalmaz.

Şu halde, yalnızca bilgi değeri açısından değil, duyguların halden hale geçmesi açısından da düşünüldüğü zaman görülür ki, ahlâm denilen kısmın bile psikolojide hesaba katılmaya değer önemli bir yeri vardır. Gerçekten de Hz. Peygamber’in hadislerinde rüyaların hem bilgi değeri, hem de duygusal önemi üzerinde durulmuş, her iki faydasına da ayrı ayrı işaret edilmiştir.

Bu arada, şunu da hatırlatmalıyız ki, hadis-i şerifte, “Rüya, peygamberliğin kırk altı cüzünden bir cüzdür.” (3) Yani ‘kırk altı parçasından bir parçadır’ buyurulmakla, onun ilmî değerine işaret edilmiştir. Ayrıca yine hadis-i şerifte, “Peygamberlik kesildi, mübeşşirat kaldı” (4) ifadeleri vardır. Bu da daha ziyade işin duygusal tarafına aittir.

Hiç şüphesiz nübüvvetlerin ekmeli, Hz. Muhammed’in nübüvvetidir. Hatemü’l-Enbiya Efendimizin vefatına kadar, vahiy aldığı peygamberlik süresi yirmi üç sene idi. Bu sürenin ilk altı ayında aldığı vahiy, hep sabah aydınlığı gibi ortaya çıkan

(2) Çöğenli, Bayram, Rüya Tabirleri Ans. II, 412; Karş: Büyük Gazete, Cilt, I.

(3) Buhârî, Tabir, 2, 4, 10, 26; Müslim, Rüya, 6-9; Ebu Davud, Edeb, 88; Tirmizî, Rüya, 1, 2, 6, 10; İbni Mace, Rüya, 1, 3; Ahmed b. Hanbel, II, 18, 50, 219; IV, 10-13; V, 316, 319.

(4) Buhârî, Tabir, 5; Müslim, Salât, 207-208; Ebu Davud, Rüya, 2; Nesâî, Tatbik, 9, 62; İbni Mace, Rüya, 1; Muvatta, Rüya, 3; Darimi, Salât, 77, Rüya, 3; Ahmed b. Hanbel, I, 219; III, 267; V, 454; VI, 129, 381.

rüyalar şeklinde olmuştur. Yirmi üç senenin ise kırk altı tane yarım sene, yani kırk altı tane “altı ay” demek olduğu hesaba katılırsa, ilk altı ayda rüyalar şeklinde gelen vahyin, bütün vahiy süresinin kırk altıda biri ettiği ve onun kırk altı parçasından bir parça olduğu anlaşılır. (5)

Rüyalar ve özellikle iman ehli kimselerin gördüğü sadık rüyalar, içinde taşıdığı müjdelerle, peygamberliğin kırk altı cüzünden biri olarak nitelendirilmekle beraber peygamberlikten değildir. Böyle rüyalar gören kimseler, kendilerini peygamber olarak nitelendiremeyeceği gibi, kendisinin böyle bir varlık olduğu inancına da kapılamaz.

Çünkü İmam-ı Azam Ebu Hanife’ye göre rüya ile amel edilmez. Bunlar ancak, bir teşvik ve müjde olarak nitelendirilebilir ve öyle değerlendirilebilir.

Nitekim, Bediüzzaman, İslâm alimlerinin Kur’ân ile tefe’ül ve rüyaya itimada taraftar olmadığını kaydediyor ve şu açıklamada bulunuyor:

“Çünkü Kur’ân-ı Hakîm, küfür ehlini çokça ve şiddetli bir tarzda vuruyor. Tefe’ülde, kâfire ait çıkan kötü neticeler, şiddetler ve tehditler, tefe’ül eden insanın kendisine çıktığı vakit, yeis veriyor; kalbi karıştırıyor. Hem, rüya dahi hayır iken, bazı aks-i hakikatle görüldüğü için şer telakki edilir, ümitsizliğe düşürür, manevî kuvvetini kırar, sû-i zan verir. Çok rüyalar var ki: Sureti dehşetli, zararlı, mülevves iken; tabiri ve mânâsı çok güzel oluyor. Herkes rüyanın suretiyle mânâsının hakikati arasındaki ilişkiyi bulamadığı için; lüzumsuz telaş eder, ümitsizliğe düşer, keder eder.”

Bediüzzaman da rüyaları üçe ayırıp yukarıda verdiğimiz bilgileri kaydederken sadık rüyaların; olayları, olmadan önce

bir çeşit hissetme anlamına gelen “hiss-i kabl-el-vuku” ile alakalı olduğunu kaydederek şöyle der:

“Sadık rüyalar, hiss-i kabl-el vuku’un fazla gelişmiş şeklidir. Hiss-i kabl-el vuku’ ise herkeste az-çok vardır. Hattâ hayvanlarda dahi vardır. Hattâ bir zaman ben, bu hiss-i kabl-el vuku’u, zahirî ve bâtinî meşhur duygulara ilâve olarak, insanda ve hayvanda “saika” ve “şaike” namıyla aynı “sâmia: işitme” ve “bâsıra: görme” gibi iki başka hissi ilmen bulmuştum.

Dalâlet ve felsefe ehli, o meşhur olmayan hislere; hata ederek “sevk-i tabîi” diyorlar. Hâşâ, sevk-i tabîi değil, belki bir nevi ilham-ı fitrî olarak insan ve hayvanı kader-i İlâhî sevk ediyor. Meselâ: Kedi gibi bazı hayvan; gözü kör olduğu vakit, o sevk-i kaderî ile gider, gözüne ilâç olan bir otu bulur, gözüne sürer, iyi olur. Hem, yeryüzünün sıhhiye memurları hükmünde ve bedevî hayvanatın cenazelerini kaldırmakla muvazzaf kartal gibi et yiyen kuşlara bir günlük mesafeden bir hayvan cenazesinin vücudu, o sevk-i kaderî ile ve o hiss-i kabl-el vuku’ ilhamıyla ve o saika-i İlâhî ile bildirilir ve bulurlar.

Hem, yeni dünyaya gelmiş bir anı yavrusu; yaşı bir gün iken, havada bir günlük mesafeye gider, havada izini kaybetmeyerek, o sevk-i kaderî ile ve o saika ilhamıyla döner, yuvasına girer.

Hattâ herkesin başında çok defa tekerrür ediyor ki, birisinden bahsediyorken, âni kapı açılarak tahminin üstünde aynı adam gelir. Hattâ Kürtçe bir darbı meseldir ki: “Kurdun bahsini ettiğin zaman topuzu hazırla, vur; çünkü kurt geliyor.” Demek, bir hiss-i kabl-el-vuku’ ile, latife-i Rabbaniye kısaca o adamın gelmesini hisseder.

Fakat aklın şuuru ihata etmediği için; kasten değil, istemeden ve bilinçsiz olarak bahsetmeye sevk eder. Feraset ehli bazen keramet gibi geldiğini beyan eder. Hattâ bir zaman bende

şu nevi hassasiyet fazla idi. Bu hali bir düstur içine almak istedim, fakat yakıştıramadım ve yapamadım. Fakat salih kişilerde ve özellikle velilerde bu hiss-i kable'l-vuku" fazla inkişaf eder, keramet gibi eserlerini gösterir.

İşte umum avam için dahi bir nevi velayete mazhariyet var ki, sadık rüyada, evliya gibi, gaybî ve istikbalî olan şeyleri görüyorlar. Evet uyku nasıl ki avam için sadık rüya cihetinde bir velayet mertebesi hükmündedir; öyle de umum için, gayet güzel ve muhteşem bir ilâhî sinemanın seyir yeridir. Fakat güzel ahlâklı güzel düşünür. Güzel düşünen, güzel levhaları görür. Fena ahlâklı fena düşündüğünden, fena levhaları görür.

Hem, herkes için, şahadet alemi (dünya) içinde, âlem-i gayba bakan bir penceredir.

Hem, pek çok hususlarla bağlı ve fâni insanlar için, serbest ve boş bir saha, bir meydan ve bir nevi bekaya mazhar ve mazi ve müstakbel, hal hükmünde bir seyir yeridir. Hem, tekâlif-i hayatiye altında ezilen ve meşakkat çeken ruh sahiplerinin istirahat yeridir..." (6)

(6) Risale-i Nur Külliyyatı, I, (Mektubat), 511-513.

4 - RÜYALARIN ÖNEMİ VE YORUMLANMASI

Rüyaların herkes için ayrı bir önemi vardır. Kimi korkar, kimi sevinir, kimi ümitlenir, kimi üzülür. Ancak rüya güzel tabir edildiği takdirde görülen her rüyadan güzel bir mânâ çıkarmak mümkündür. Çünkü ahir zamanda müminlerin gördüğü rüyaların hemen hepsi güzel şeylere ve gelecek hakkındaki birtakım olaylara işaret edeceği bildirilmektedir. Bu konuda Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte Hz. Peygamber (a.s.m.) şöyle buyurmaktadır:

"Zaman yaklaşıncı, müminin rüyası, neredeyse yalan söylemeyecek. Esasen müminin rüyası, peygamberliğin kırk altı cüzünden bir cüzdür."

Buhârî'nin rivayetinde şu ziyade var: "Peygamberlikten cüz olan şey yalan olamaz." (1) Ancak her görülen rüyanın da yukarıdaki açıklamalarımızı göz önünde bulundurarak sadık rüya olmadığını kaydetmekte yarar var.

Bu arada, şeytanın karışmadığı ve karıştıramadığı bir tek rüya Peygamber Efendimizin şekli hakkındaki rüyalar. Bu yüzden, Peygamberimizi rüyasında gören kişi, gerçekten O'nu görmüş olur. Çünkü şeytan O'nun mübarek şekline giremez ve yine Peygamberimiz tarafından da giremeyeceği bildirilmektedir.

Daha önce Ebu Katade'den naklettiğimiz "Rüya Allah'tandır..." (2) hadisinin Buhârî metnindeki ilavesi ile Hz. Peygamber'in (a.s.m.): "Beni rüyada gören, gerçekten beni görmüştür. Çünkü şeytan benim suretime giremez." (3) buyurduğu nakledilmektedir.

Burada rüyaların tahakkuk etmesi bakımından her rüyanın anlatılmasının doğru olmadığını da belirtmekte fayda var. Çünkü bazen rüya yoluyla yapılan bir lütuf, kişinin kalbiyle alakalı olarak kesilebileceği gibi, ufak bir gurur ve kibir hissi veya daha önce de işaret etmeye çalıştığımız benlik davasına düşüp kendini bir şey zannetme hissi, kişinin helâkine sebep olabilir.

(1) Buhârî, Tabir 26; Müslim, Rüya 8, (2263); Tirmizî, Rüya 1, (2271); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5019).

(2) Buhârî Tıbb 39, Bed'ü'l-Halk 11, Tâbir 3, 4, 10,14, 46; Müslim, Rüya 5, (2262); Muvatta 1, (2, 957); Tirmizî, Rüya 4, (2288); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5021).

(3) Buhârî, Tabir 2, 10; Müslim, Rüya 10; (2266); Muvatta, Rüya 1, (2, 956).

Öte yandan, bunların hiçbiri olmasa da, bazı rüyaların kötü haber içermesi mümkündür. Çünkü insan, kaderinde ne olduğunu bilmez. Bazen de rüyalarla kötü şeyler haber verilir ve bu olduğu gibi, ehil olmayan bir kişi tarafından yorumlanırsa, daha rüya çıkmadan kişi kendini rüyanın verdiği haberin içinde bulabilir. Bazen de rüya iyi şeye işaret ettiği halde kötü yorumlanıp öyle çıkabilir.

Bu tür tehlikelere karşı da bizi uyaran Peygamberimiz (a.s.m.), Ebu Rezîn el-Ukeylî Lakîbî İbni Amir İbni Sabire'nin (r.a.) naklettiği bir hadiste şöyle buyuruyor:

Rüya, anlatılmadığı müddetçe bir kuşun ayağında (takılı vaziyette) durur. Anlatılacak olursa hemen düşer." (4)

Bazı rüyaların bir çeşit müjde niteliğinde olduğunu daha önce de kaydetmiştik. Peygamberimiz (a.s.m.), bunun mümine gösterilen salih veya sadık rüyaların bir çeşit peygamberlikten sonra verilen "mübeşşirat"tan olduğunu bildirmiştir. (5) bununla beraber, rüyaların görüleceği zaman ve saatlerin de işaret ettiği anlam bakımından önemi vardır. Nitekim, Tirmizî'nin Ebu Said'den rivayet ettiği bir hadis-i şerifte, "En sâdık rüya, seher vakitlerinde görülen rüyadır." (6) şeklinde bir açıklama vardır.

Rüyaların bizzat Allah tarafından veya Allah'ın emriyle meleklerin refakatiyle gördürülmesi konusu, başka bir hususu daha gündeme getirmektedir. Rüyalar hakkında yalan söylememek!

Maalesef, çok sık olmasa da toplumda bu tür kişilere de rastlanmaktadır. Bunlar, hiç de doğru olmadığı halde, bir kişi-

(4) Tirmizî, Rüya 6, (2279, 2280); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5020).

(5) Buhârî, Tabir, 5; Muvatta, Rüya 3, (2, 957); Ebu Davud, Edeb 96, (5017).

(6) Tirmizî, Rüya 3, (2275).

ye yaranmak veya ondan çıkar sağlamak, iyi veya kötü bir şey beklemek gibi maksatlarla, onu veya onunla ilgili bir rüya gördüğünü söylemektedir. Bu, ister hayra, isterse şerre yönelik olsun asla caiz değildir. Çünkü yalandır. Yalan olmakla kalmadığı gibi, kadere ve rüyayı gördüren Allah'a bir iftiradır. Bundan hayır gelmez.

Çünkü Peygamberimiz (a.s.m.), bu konuda İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte, rüya hakkında yalan söyleyen kişileri uyarmakta ve şöyle buyurmaktadır: "Kim, görmediği halde rüya görme iddiasına kalkarsa (Kıyamet günü) arpa taneciğine düğüm atması teklif edilir..." (7) Arpa tanesine düğüm atmanın mümkün olmadığı herkesçe malum olduğuna göre, burada kastedilen mânâ o değil; kişinin gireceği sıkıntı ve çekeceği azap olmalıdır. Yalanın her çeşidinin kötü olduğu bir gerçek. Ama Allah'a ve kadere iftira niteliği taşıyan yalan, iyi niyetle söylenmiş bile olsa yalandır ve iftiradır. Bu yüzden de böyle bir yalanı söyleyen kişinin azaba çarptırılması normaldir.

Kısaca özetlemek gerekirse, rüyaların bir kısmı sadık, bir kısmı karışık, bir kısmı da kaziptir. Sadık veya salih rüya Allah'tan; karışık ve kazip yani yalancı rüyalar da insanın psikolojik durumundan kaynaklanmaktadır. Bu da rüyaların, kişinin durumu ve bulunduğu psikolojik ortamla yakından ilgili olduğunu göstermektedir. Bunun belki fal ve falcılıkla bir alakası yoktur ama görülen sadık rüyalar Allah tarafından gösterilmiş olduğundan, hiç falcıya hacet kalmadan Allah kulunu gerektiği gibi zamanında uyarıyor.

Rüya yorumlamasına bir ölçü teşkil etmesi açısından Peygamber Efendimizin (a.s.m.) gerek kendisinin, gerekse ashabının gördüğü rüyalarla yorumladığı rüyalara bazı örnekler de vermek istiyoruz.

(7) Buhârî, Tabir 45; Ebu Dâvud, Edeb 96, (5024); Tirmizî, Rüya 8, (2284).

5 - RÜYA TABİRİ VE PEYGAMBERİMİZİN

TABİR ETTİĞİ BAZI RÜYALAR

Uyku, ölümün küçük kardeşi olarak bilinir. Uyuyan bir insan uyanacağından emin olamadığı gibi, uyku sırasında nelerle karşılaşacağından da emin olamaz. İnsan uykuda iradesine hakim olamadığı gibi, uyku sırasında göreceği rüyalara da hükmedemez ve nasıl bir rüya göreceğine de karar veremez. Bu yüzden, rüyalar, insan iradesinin dışında olarak gelişen ve kadere, geleceğe ait görüntüleri yansıtan en gerçek gayb bilgisidir. Ancak bunu yorumlamak ve yorumunda isabet etmek, rüyaların dilinden anlamakla mümkün olur. Bu yüzden, rüya tabirciliği veya yorumculuğu, yarı vehbî, yarı kesbî bir ilimle mümkündür.

Vehbî bir ilim dedik, çünkü bazen rüyada görülen şeyler, şahsın inanç ve ibadeti, bazen psikolojik durumu, bazen de masumiyeti veya günahkârlığı ile alakalıdır. Bunların arasındaki farkı ayırabilmek ise sadece insanın kendi kazandığı, yani çalışarak elde ettiği “kesbî” ilimle her zaman mümkün olmayabilir. Bunun için feraset ve deha ile, isabet konusunda Allah’ın lütfunun devreye girdiği vehbî ilme ihtiyaç vardır. Yani bu demektir ki, herkes rüya tabiri yapamaz, yapsa da isabet edemez. İşte tam burada, rüya gören şahsın durumunu göz önüne alıp manen değerlendirebilecek ve rüyasını yorumlarken isabet edebilecek şahsın durumu devreye giriyor. Bu yüzden, en iyi rüya tabirini ilmen bu işi bilen ve bildikleriyle amel etmesi, yani salih ameli ve takvasıyla ön plâna çıkan ve bilmedikleri hakkında Allah’ın lütuf ve inayetine güvenerek yaptığı yorumun isabeti konusunda bir çeşit ilâhî yardım gören kimseye bağlıdır.

Gerçek bir rüya tabircisi, kimin, nasıl bir rüya görebileceğini de hesap edebilir. Tıpkı, Harun Reşid’in eşi Zübeyde Hanım’ın

gördüğü rüyayı, kendisinin anlatmaktan utanıp cariyesi yoluyla meşhur rüya tabircisi İbni Sirin'e sordurduğu gibi.

Zübeyde Hanım, rüyasında Bağdat halkının hemen hepsinin kendisiyle cinsel ilişkiye girdiğini ve haznesinden su gibi meni aktığını, onu da insanların içtiğini görür. Korku ve heyecanla uyanan Zübeyde Hanım, boncuk boncuk ter dökerek utancından titremeye başlar. Ertesi sabah ilk işi bu rüyayı tabir edecek birine anlatma ihtiyacı duyar ve bunu da kendisinin asla anlatamayacağını düşünür, cariyesini çağırıp ona anlatır ve bunu aynen kendisi görmüş gibi İbni Sirin'e anlatıp tabir ettirmesini ister.

Cariye, İbni Sirin'e varıp rüyayı kendi görmüş gibi anlatınca, İbni Sirin şaşırır ve böyle bir rüyayı onun göremeyeceğini söyler. Daha sonra gerçeği öğrenince rüyayı da olduğu gibi tabir eder.

Daha ince detaylarına vakıf olamadığımız bu rüyaya göre, su sıkıntısı çeken Mekke'ye su götürülecekti ve sıkıntı bitecekti. Ancak bunu bir cariyenin de yapamayacağı açıktır. Çünkü buna gücü yetecek kişi ancak hükümdar eşi veya kızı olabilirdi.

Rüyada işaret edilen husus, devlet eliyle şehre ve her merkeze, her eve bir çeşme bağlanması ve insanların ağızlarıyla bu sudan içmesidir. Tabiri öğrenen Zübeyde Hanım, zamanın halifesi olan eşiyle durumu görüşür ve hemen çalışmalara başlanır.

Neticede, bugün dahi 'Zübeyde Suyu' adıyla anılan su kanalları yapılarak Mekke'nin su ihtiyacı karşılanır. (1) Artık herkes çeşmelerden eliyle, ağızıyla su içtiği gibi, her ağızdan da Zübeyde Hanım'a binlerce duâ gitmektedir.

(1) H. İsmail, Rüya, s. 181.

Meselâ, Ertuğrul Gazi'nin gördüğü, ocağından fışkıran su kaynağının akmaya başlayıp bir ovada toplanması ve bir derya olması, Akçakoca'nın tabiriyle yerini bulacak ve Ertuğrul Gazi'nin aile ocağından çıkacak birinin dünyaya yayılacağını ifade etmektedir. (2)

Nitekim, öyle de olmuştur. Osman Gazi'nin devlet kurması ve soyundan gelen 'Osman Oğulları'nın bütün dünyaya su gibi aziz olan İslâm dinini ve onun güzelliklerini taşıması da büyük bir kimsenin görebileceği bir rüya ile verilen müjdelerdendir. Böyle bir rüyayı da sıradan bir insan göremezdi. Görse de bir şey ifade etmezdi. Böylesine büyük mazhariyetlerle dolu olan rüyaları ancak devlet erkanları veya onlara yakın kimseler görebilir. Çünkü rüyalar mesaj yüklü, kaderin görüntülerini taşıyan birer ilâhî müjde niteliğindedir.

Nitekim, Ubâde İbni Sâmit'ten (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte, kendisinin Hz. Peygambere (a.s.m.); "Dünya hayatında da, ahirette de müjde onlaradır." (3) ayetinde söz konusu olan "müjde" ile kastedilen şeyin ne olduğunu sorduğu ve Hz. Peygamberin de şöyle cevap verdiği nakledilmektedir. "Burada kastedilen müjde, sâlih rüyadır. Mü'min kul onu görür veya kendisine gösterilir." (4)

Bu sebeple, rüyayı tabir etmek ve rüyayı gören kişi önemlidir. Bunun için de Peygamberimizin bizzat tabir ettiği bazı rüyaları burada nakletmek istiyoruz.

a - Peygamberimizin Kendi Rüyası

Buhârî, Müslim ve Tirizî'nin Semüre İbni Cündeb'dan (r.a.)

(2) H. İsmail, Rüya, s. 1883-184.

(3) Yunus, 10/64.

(4) Tirmizî, Rüya 3, (2276).

rivayet ettiği bir hadis-i şerifte, Peygamberimiz (a.s.m.), sık sık sorduğu ve rüya görenlerin rüyalarını yorumladığı gibi bir sabah; “Sizden bir rüya gören yok mu?” diye sormuş ve ashabın; “Bizden kimse bir şey görmedi!” demesi üzerine kendisi bir rüya gördüğünü söyleyerek şunları anlatmıştır:

“Bu gece bana iki kişi geldi. Beni alıp haydi yürü! dedi. Yürüdüm. Yatan bir adamın yanına geldik. Yanında biri, elinde bir kaya olduğu halde başucunda duruyordu. Bazen bu kayayı başına indirip onunla başını yarıyordu, taş da sağa sola yuvarlanıp gidiyordu. Adam taşı takip ediyor ve tekrar alıyordu. Ama başı eskisi gibi iyileşinceye kadar vurmuyordu. İyileştikten sonra tekrar indiriyor, önceki yaptıklarını aynen yeniliyordu.

Beni getirenlere: “Sübhânallah! nedir bu?” dedim.

Dinlemeyip: “Yürü! Yürü!” dediler.

Yürüdük, sırtüstü uzanmış birinin yanına geldik. Bunun da yanında, elinde demir kancalar bulunan biri duruyordu. Adamın bir yüzüne gelip, çengeli takıp yüzünün yarısını ensesine kadar soyuyordu. Burnu, gözü enseye kadar soyuluyordu. Sonra öbür tarafına geçip, aynı şekilde diğer yüzünün derisini de ensesine kadar soyuyordu. Bu da, yüz derileri iyileşip eskisi gibi sıhhate kavuşuncaya kadar bekliyor, sonra tekrar önce yaptıklarını yapmaya başlıyordu.

Ben burada da: “Sübhanallah, nedir bu?” dedim.

Cevap vermeyip: “Yürü! Yürü!” dediler.

Beraberce yürüdük. Fırın gibi bir yere geldik. İçinden birtakım gürültüler, sesler geliyordu. Gördük ki, içinde bir kısım çıplak kadınlar ve erkekler var. Aşağı taraflarından bir alev yükselip onları yalıyordu. Bu alev onlara ulaşınca çığlık koparıyorlardı.

Ben yine dayanamayıp: “Bunlar kimdir?” diye sordum.

Bana cevap vermeyip: “Yürü! Yürü!” dediler.

Beraberce yürüdük. Kan gibi kırmızı bir nehir kenarına geldik. Nehirde yüzen bir adam vardı. Nehir kenarında da yanında bir çok taş bulunan bir adam duruyordu. Adam bir müddet yüzüp kıyıya doğru yanaşınca yanında taşlar bulunan kıyıdaki adam geliyor, öbürü ağzını açıyor bu da ona bir taş atıp kovalıyordu. Adam bir müddet yüzdükten sonra geri dönüp adama doğru yine yaklaşıyordu. Her dönüşünde ağzını açıyor, kıyıda ki de ona bir taş atıyordu.

Ben yine dayanamayıp: “Bu nedir?” diye sordum.

Cevap vermeyip yine: “Yürü! Yürü!” dediler.

Beraberce yürüdük. Çok çirkin görünümlü bir adamın yanına geldik. Böylesi çirkin kimseyi görmemiştir. Bunun yanında bir ateş vardı. Adam ateşi tutuşturup etrafında dönüyordu.

Ben yine: “Bu nedir?” diye sordum.

Cevap vermeyip: “Yürü! Yürü!” dediler.

Beraberce yürüdük. İri iri ağaçları olan bir bahçeye geldik. İçerisinde her çeşit bahar çiçekleri vardı. Bu bahçenin içinde çok uzun boylu bir adam vardı. Semaya yükselen başını neredeyse göremiyordum. Etrafında çok sayıda çocuklar vardı.

Ben yine: “Bunlar kimdir?” dedim.

Cevap vermeyip :“Yürü! Yürü! dediler.

Beraberce yürüdük. Ulu bir ağacın yanına geldik. Ne bundan daha büyük, ne de daha güzel bir ağaç hiç görmedim.

Arkadaşlarım: “Ağaca çık!” dediler.

Beraberce çıkmaya başladık. Altın ve gümüş tuğlalarla yapılmış bir şehre doğru yükselmeye başladık. Derken şehrin kapısına geldik. Kapıyı çalıp açmalarını istedik. Açtılar ve beraberce girdik. Bizi bir kısım insanlar karşıladı. Bunlar yaratılışça bir yarısı çok güzel, diğer yarısı da çok çirkin kimselerdir. Sanki böylesine güzellik, böylesine çirkinlik görmemişsindir.

Arkadaşlarım onlara: “Gidin şu nehre banın!” dediler. Meğerse orada açıkta bir nehir varmış. Suyu sanki sâfi süttü, bembeyaz... Gidip içine banıp çıktılar. Çirkinlikleri tamamen gitmiş olarak geri geldiler. İki tarafları da en güzel şekli almıştı.

Beni dolaştıran arkadaşlarım açıkladı:

“Bu gördüğün, Adn Cenneti’dir. Şu da metin makamındır.”

Gözümü çevirip baktım. Bu bir saraydı, tıpkı beyaz bir bulut gibi.

“Beni gezdirin, içine bir gireyim!” dedim.

“Şimdilik hayır! Amma mutlaka gireceksin, dediler.

Ben: “Gecedен beri acayip şeyler gördüm, neydi bunlar? diye sordum.

“Sana anlatacağız”, dediler ve anlattılar:

“Taşla başı yarılan, o ilk gördüğün adam, Kur’ân’ı atıp reddeden, farz namazlarda uyuyup kılmayan kimsedir. Ensesine kadar yüzünün derileri, burnu, gözü soyulan adam, evinden çıkıp yalanlar uydurup, etrafa yalan saran kimsedir. Fırın gibi bir binanın içinde gördüğün kadınlı erkekli çıplak kimseler, zina yapan erkek ve kadınlardır. Kan nehrinde yüzüp ağzına taş atılan adam fâiz yiyen adamdır. Ateşin yanında durup onu yakan ve etrafında dönen pis manzaralı adam, Cehennem, ateşin bekçisidir. Bahçede gördüğün uzun boylu adam İbrahim (a.s.) idi. Onun etrafındaki çocuklar ise, fıtrat üzere (bîluğa ermeden) ölen çocuklardır.”

Cemaatten biri hemen atılarak:

“Ey Allah’ın Resulü! Müşrik çocukları da mı?” diye sordu.

Resulullah (a.s.m.):

“Evet, dedi, müşrik çocukları da.” Ve anlatmaya devam etti:

“Yarısı güzel yarısı çirkin yaratılışlı olan adamlara gelince, bunlar iyi amellerle kötü amelleri birbirine karıştırıp her ikisini de yapan kimselerdir. Allah onları affetmiştir.” (5)

b - Peygamberimizin Gördüğü Altınlar

Buhârî, Müslim ve Tirmizî’nin Ebu Hüreyre’den (r.a.) rivayet ettiği bir hadis-i şerifte, Hz. Peygamber, gördüğü iki altın bileziği San’a’dan ve Yemame’den çıkacak iki deccal ile yorumlamıştır.

Bu rüya şöyledir:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Biz öne geçen sonuncularız. Ben uyurken bana arzın hazineleri getirildi. Elime altından iki bilezik kondu. Bunlar, benim nazarımda büyüdü ve beni kederlendirdi. Bana: “Bunlara üfle” diye vahyedildi. Ben de üfledim, derken uçup gittiler. Ben bunları, çıkacak olan ve aralarında bulunduğum iki yalancı olarak yorumladım:

Birisi San’a’nın lideri, diğeri de Yemâme’nin lideridir.” (6)

(5) Buhârî, Tâbir 48, Ezân (Sıfatu’s-Sal at) 156, Teheccüd 12, Cenâiz 93, Büyü 2. Cihâd 4, Bed’ü’l-Halk 6, Enbiya 8, Tefsir, Beraet 15, Edeb 69; Müslim 23, (2275); Tirmî Rüya 10, (2295).

(6) Buhârî, Tabir 40, 70; Müslim, Rüya,22, (2274), Tirmizî,10, (2293).

Bu tabir ölçü alınarak çok defa altın, gümüş ve madenî paralar, laf, söz, dedikodu ve günaha girme şeklinde yorumlanmıştır. Özellikle, bozuk para, dedi-kodu olarak yorumlanmaktadır.

c - Abdullah İbni Ömer'in Rüyasında Cehennemi Görmesi

Buhârî ve Müslim'in rivayet ettiği bir hadis-i şerifte, Abdullah İbni Ömer (r.a.) şunları anlatıyor:

"Resulullah (a.s.m.) zamanında kişi, bir rüya görecektir olsa onu Hz. Peygambere (a.s.m.) anlatırdı. O sıralarda ben genç ve bekâr bir delikanlıydım. Mescitte yatıp kalkıyordum. Bir gün, rüyamda, iki meleğin beni yakalayıp Cehennem'in kenarına kadar getirdiğini gördüm. Cehennem, kuyu çemberi gibi çemberlenmişti. Keza (kova takılan) kuyu direği gibi iki de direği vardı. Cehennem'de bazı insanlar vardı ki onları tanıdım. Hemen istiâzeye başlayıp, üç kere:

"Ateşten Allah'a sığınırım" dedim.

Derken beni getiren iki meleği, üçüncü bir melek karşılayıp, bana:

"Niye korkuyorsun? (korkma)" dedi.

Ben, bu rüyayı kız kardeşim (ve Hz. Peygamber'in eşi olan) Hafsa'ya (r.a.) anlattım. Hafsa da Resulullah'a (a.s.m.) anlatmış. Resulullah (a.s.m.):

"Abdullah ne iyi insan, keşke bir de gece namazı kılsa!" demiş. Sâlim der ki:

"Abdullah bundan sonra geceleri pek az uyur oldu!" (7)

(7) Buhârî, Tabir, 35, 36, Salât 58, Teheccüd 2, Fedâilul-Ashâb 19; Müslim, Fedâilul-Sahâbe 140, (2479).

Rüyada anlatılan hususun Cehennem'e karşı bir siper olan teheccüt namazı ile ilgili olan yorumu, gece namazlarının çok makbul olmasındadır. Çünkü herkesin uyuyup gaflete daldığı bir zamanda uyanık bulunup ibadet etmek, bir bakıma yüce Allah ile dostluk kurmak gibidir. Zaten, gece namazlarının kabri aydınlatacağı da bildirilmiştir. Çünkü farz namazlarımız, kaçınılmaz birer ibadettir. Ancak nafile namazlar öyle değildir. Nafile namazlarda kişinin Cehennem kaygısı veya Cennet arzusu ile, Allah'ın rızasını kazanıp nimetlerine nail olma arzusu ve bu yüzden yapılan bir fedakârlık vardır. Bu yüzden, kişi sadece farzlarla yetinmemeli, nafile ibadetlerde de bulunmalıdır. Özellikle, gece namazları bu işin başında gelir. Kabir karanlığını andıran gecede insan uyanık olur da, gecesini ibadet ve duâ ile aydınlatırsa, umulur ki Allah da onun kabrini aydınlık kılar ve kabrin ve Cehennem'in dehşetinden korur. Hz. Peygamber'in (a.s.m.), kayınbiraderi için yaptığı rüya yorumu ve tavsiyesi de bu anlamda bir yorum ve tavsiye olsa gerektir.

d - Abdullah İbni Ömer'in Rüyasında Uçması

Abdullah İbni Ömer (r.a.), bir başka rivayette şöyle demektedir:

"Rüyamda, avuçlarımda 'Seraka' denen iyi cins ipekten bir parça gördüm. Cennette, her nereyi arzu etsem beni oraya uçuruyordu. Bu rüyamı Hafsa'ya (r.a.) anlattım. O da Resulullah'a (a.s.m.) anlatmış.

Resulullah da (a.s.m.):

"Kardeşin, sâlih bir kimse" diye rüyayı yorumlamış." (8)

Rüyada uçmak, kişiden kişiye değişir. Bunun yorumu da aynı şekilde olmalıdır. Danyâl'ın (a.s.), rüyada uçmayı hayırlı gördüğü ve yolculuğa işaret ettiğini; ancak göklere doğru uçup

da bir daha inmediğini gören kişinin, bunun ölümüne işaret olduğunu söylediği nakledilmektedir. (9) Abdullah İbni Ömer'in gördüğü rüyada zaten hayırlı olan ashabın hayrına ayrıca bir işaret olmuştur.

Müminlerin, gördüğü rüyada uçması ise genellikle hayra yorumlanmaktadır. Ki, Abdullah İbni Ömer'in gördüğü rüyanın bu yorumu, ölçü alınmış olsa gerektir. Çünkü bu yorum Hz. Peygambere (a.s.m.) aittir. Onun da vahiy ile teyid edildiği ve nübüvvet gözüyle pek çok şeyi olduğu gibi görmesi söz konusudur.

e - Bulut, Yağ ve Bal Rüyası

Buhârî, Müslim, Tirmizî, Ebu Davut ve İbni Mace'nin rivayet ettiği bir hadis-i şerifte, İbni Abbas (r.a.), ashaptan birinin gördüğü rüyayı ve Hz. Peygamber'in onu nasıl yorumladığını şöyle anlatıyor: "Bir adam Resulullah'a (a.s.m.) gelerek şu rüyayı anlattı:

"Bu gece rüyamda buluta benzer bir şey gördüm, ondan yağ ve bal yağıyordu. İnsanlar da ellerini açıp bu yağmurdan almaya çalışıyordu. Azıcık alan da vardı, çokça alabilen de. Derken arzdan semaya kadar uzanan bir ip gördüm. Siz o ipe yapışıp çıktınız. Sizden sonra birisi de ona tutunup çıktı. Sonra bir diğeri yükseldi, sonra bir diğeri daha ipe tutundu, ama ip koptu. Ancak onun için ipi eklediler, o da yükseldi."

Hız. Ebu Bekir (r.a.) atılarak:

"Ey Allah'ın Resûlü, annem babam sana kurban olsun, mü-sâade buyurursanız bu rüyayı ben yorayım!" dedi. Resulullah (a.s.m.) de:

"Pekalâ, yor!" dedi. Hz. Ebu Bekir, şunları söyledi:

"O bulutumsu gölgelik, İslâm bulutudur. Ondan yağan bal ve yağ, Kur'ândır; Kur'ânın (bal gibi) halâveti ve (yağ gibi) yumuşaklığıdır. İnsanların bundan avuç avuç almaları, Kur'ân'dan kiminin çok, kiminin az miktarda istifadeleridir. Arzdan semaya inen ip ise, senin getirdiğin hakikattir. Sen buna yapışmışsın, Allah o sebeple seni yüceltecektir. Senden sonra bir adam daha ona yapışacak ve onunla yücelecek, ondan sonra biri daha ona yapışıp o da yücelecek. Ondan sonra biri daha yapışır, fakat ip kopar, ancak onun için ip ulanır o da yapışıp yükselir. Ey Allah'ın Resulü, annem babam sana fedâ olsun, doğru tevil edip etmediğimi haber ver!"

Resulullah (a.s.m.) şu cevabı verdi:

"Bazı tevilinde isabet ettin, bazı tevilinde de hata ettin."

"Öyleyse, Allah'a kasem olsun, hatalarımı söyleyeceksin!" deyince, Hz. Peygamber:

"Hayır, yemin verme!" buyurdu. (10) Allah-u alem, burada Hz. Peygamber (a.s.m.), rüyayı yorumlayan Hz. Ebu Bekirin isabet ve hata ettiği yerleri söylememesi, bize rüyayı herkesin tam olarak tabir edemeyeceğini göstermekle beraber; bir başka hikmete binaen de susmuş olabilir. Ayrıca, kendisine soru yöneltilen bir kişinin ağzından söz alınmayacağını da susmakla ders vermek istemiş olabilir. İşin doğrusunu Allah bilir. Böyle bir davranış Hz. Ebu Bekir Efendimiz olsa bile hoş karşılanmamış da olabilir. Kaldı ki günümüzde bunun bolca yaşandığı bir gerçektir. Ancak, Hz. Ebu Bekir'i tenkit etmek gibi bir niyetimiz ok. Haşa, ne onu ne de sahabenin en küçüğünü tartacak teraziye sahibiz. Zaten günümüzde, herkesin en az bildiği konu-

(10) Buhârî, Tabir 11, 47; Müslim, Rüya 17, (2269); Tirmizî, Rü'ya 10, (2294); Ebu Dâvud, Sünnet 9, (4632); İbni Mâce, Rüya 10, (3918).

da adeta bir uzmanmış gibi sözü kimseye vermemesinin yanında Hz. Ebu Bekir'in yaptığı, devede tüy bile kalmaz.

f - Şeytan'ın Rüyada İnsanla Dalga Geçmesi

Müslim'in Câbir'den (r.a.) rivayet ettiği bir hadis-i şerifte, görülen bazı rüyaların şeytanın insanla dalga geçmesi olarak nitelendirildiğini görmekteyiz. Cabir (r.a.), şöyle anlatıyor:

"Bir Bedevî, Hz. Peygambere (a.s.m.) gelip:

"Rüyamda başımın kesildiğini, kendimin de onun peşine düştüğünü gördüm" dedi. Resulullah (a.s.m.) adamı azarlayıp: "Sakin ha! Şeytanın, rüyada seninle eğlenmesini kimseye anlatma!" dedi. (11)

Bunları uzatmak mümkün, ancak konumuz rüya tabiri olmadığı için bu kadarla yetiniyoruz. Bunları da her rüyayı istediği gibi yorumlayan ve rüya tabirinden hiç bir şey anlamayanlara karşı elinizde bir ölçü olsun diye naklettik. Evet, her rüyanın anlatılması doğru olmadığı gibi, her rüyayı herkese anlatmak da doğru değildir.

Bu verdiğimiz örneklerden ve ele aldığımız diğer hususları da göz önünde bulundurarak, istikbalimizle ilgili hususları falcılara, medyumlara veya kâhinlere sormak yerine Allah'a sorup, kendimizle alakalı olan hususları en azından tehlikeli olabilecek şeyleri istihare yoluyla öğrenmek isteğinde bulunabiliriz. Ancak belki de hiç kimse, geleceği ile ilgili kötü şeyleri veya meselâ ecelinin geleceği saati, geçireceği bir kazanın gününü ve yerini de öğrenmek istemez. Çünkü kaderin gizli olması, insanın rahat ve huzurlu yaşamasını sağlıyor. Öğrendiği takdirde de bu huzur havaya uçuyor. Zaten falcılar da bunu bil-

dikleri için doğru veya yanlış, yalan olmasına aldırmış etmeden herkese güzel şeyler söyleyip duygu sömürsünde bulunmaktan başka bir şey yapmıyorlar. Ama galiba bizler yalandan hoşlanıyoruz, bu bizi aldatma pahasına olsa bile...

6 - RÜYALARLA AMEL EDİLİR Mİ?

Rüyalar elbette önemlidir. Ancak pratik hayata yansımaları ve değerlendirilmesi konusunda değişik görüşler var. Kimi rüyalarla amel etmeyi, onlara göre davranıp pratik hayata geçirmeyi savunurken, kimi de rüyalarla amel etmeyi uygun görmüyor. Biz bu konuda sözüne, sohbetine, ilmine, ihlasına ve hassasiyetine güvenilir bir kişi olarak Fethullah Gülen hocamızın bir makalesini kaydetmek istiyoruz. Bu konu, rüyaların dinî mükellefiyetler ve kişinin sorumlulukları açısından bir değerlendirmesi mahiyetindedir. Yani dinin, rüyaların pratik hayata geçirilmesi ile ilgili hükmünü ve rüyalarla ne kadar amel edilip edilmeyeceği konusu ile ilgili sağlam bilgiler içermektedir. Hoca efendi kendisine “Rüya ile amel edilir mi?” diye sorulan bir soruya şöyle cevap veriyor:

Rüya, hadisin ifadesiyle “mübeşşirat”-tandır. Yani o bir muştular kaynağıdır. Allah (cc) rüyalarla bize müjdelere verir. Buna, kendi adımıza “şekerleme kabilinden ihsanlar, lütuflar” diyebiliriz.

Elbette rüyanın bir hakikati var. Ancak soruda, rüyadan ziyade, rüya ile amel edilip edilemeyeceği hususu sorulduğu için, biz de daha çok meselenin o yönüne temas etmek istiyoruz. Ayrıca, rüya ile beraber melekûta açılan diğer kapılara da yine bu çerçevede içinde işaret etmenin yararlı olacağına inanıyoruz.

İnsanın mükellefiyetlerini ifa edeceği saha “yakaza” dediğimiz uyanıklık halinin devam ettiği zaman ve mekânla kayıtlı-

dır. Yani uyku ve baygınlık hali gibi durumlar, mükellefiyet dışı bırakılmıştır. Bu itibarla, bunların, ne emredici ne de emir alıcı olarak hükümlere esas sayılabilecek yanları yoktur. Bu cümleden olarak, bir insan, rüyasında kelime-i küfür söylese dinden çıkmaz ve baygınlık halinde, dinin bütün mükellefiyetlerinden muaf tutulur. Meseleye bu açıdan baktığımızda; ister müsbet, ister menfî mânâda, rüyalarla gelen müjde veya ikazların objektif bir değer ifade ettiği söylenemez. Bu yönüyle de onların bağlayıcı birer delil veya bürhan kabul edilmeleri mümkün değildir. Ancak, şer-i şerife (dine) muvafık ve mülayim olan meselelerde rüyaların o rüyayı görene özel bir mesaj ifade etmesi -tabîî Kitap ve Sünnet'le çatışmaması bir ön şarttır- söz konusu olabilir. Aksi halde rüyaların hiçbir kıymet-i zatiyeleri yoktur.

Diyelim ki, üzerine hac farz olan bir insan, bütün şartlar mevcut iken, sırf gördüğü bir rüyayı, hacca gitmemesi gerektiğine bir işaret şeklinde yorumlayarak, bu vecibeyi ifadan vazgeçmesi kesinlikle doğru değildir ve onun gördüğü bu rüya, onun için asla şer'î bir mesnet ve menat sayılmaz. Çünkü haccın farziyeti Kitap ve Sünnet ile tespit edilmiştir... Ve durumu bu şartlara uygun herkes mutlaka hac farizasını yerine getirme mecburiyetindedir. Ayrıca bu konuda mazeret kabul edilebilecek hususlar da, yine Kur'ân ve Sünnet'in bir uzantısı sayılan fıkıh kitaplarında tespit edilmiştir. Bir insan bir değil yüz defa, bunun aksine rüya görse, yine fıkıh kitaplarında tesbit edilen hükümler doğrultusunda amel etmek mecburiyetindedir.

Hele rüyaları başkalarını ilzam etmede kullanmak çok büyük bir hata ve açıkça dinin naslarıyla savaş demektir. Bununla beraber, rüyaların mubah meselelerde, rüyayı görene münhasır kalmak şartıyla, yönlendirici bir fonksiyonunun olduğu da her zaman kabul edilebilir. Yine de bunun, Kur'ân ve Sünnet'te içtihat edilerek çıkarılmış bir hüküm ölçüsünde ağırlığının olduğu söylenemez. Ben şahsen rüyalarla amel hususunda söyledim.

ğim bu kanaate, melekût alemiyle irtibata geçirici diğer yolları da katmak isterim.

Meselâ; bir insan, temessül yoluyla Efendimizle görüşebilir. Farz-ı muhal, bu görüşme esnasında Efendimizden ona söylenenler eğer şer'î ölçülere muhalif ise, -bunu farz-ı muhal çerçevesinde dahi olsa ürpererek söylüyorum- o insan kesinlikle şer'î ölçülere ters düşen o ifadeleri tatbik edemez ve Efendimizle görüşmesini kendisi için delil ve hüccet sayamaz. Efendimiz (a.s.m.) misalini bilhassa arz ediyorum ki, diğerleri için de bir ölçü olabilsin.

Yani insan temessül etmiş şekilleriyle nebileri de görse, velileri de görse hüküm değişmez. Söylenenler şer'î (dinî) ölçülere tatbik edilir ve davranışlar ona göre ayarlanır. Diğer taraftan melekût alemiyle irtibatını cinler vasıtasıyla da temin edenler vardır. Şunu kesin ve net bir dille ifade edeyim ki; bu yol, hiç mi hiç yol değildir. Zira cinler insanlara kıyasla, istidat ve kabiliyet bakımından çok daha düşük varlıklardır. Bunların söylediklerinin her zaman yüzde doksan dokuzunun yalan olma ihtimali söz konusudur. Bu sebeple de onlar dayandırılarak alınacak kararlar da yüzde doksan dokuz nispetinde hep yanlış demektir.

Günümüzde medyumluk moda haline gelmiş gibidir. Aslında medyumlar kendileri himmete muhtaç insanlardır. Onlardan fayda ummak, insanın kendi kendisini aldatmasından başka bir şey değildir.

Cinler, çeşitli şekil ve kılıkta görünebilme kabiliyetine sahiptirler. Bu sebeple de, bazı insanları kandırmaları her zaman söz konusudur. Nitekim, bu yolla onlar, pek çok insanı kandırıp iğfal etmişlerdir. Hatta bazılarını o denli kandırmışlardır ki; bu zavallılar, kendilerini mehdi, hatta peygamber (Mesih: Hz. İsa) bile sanmış ve öyle olduklarına inandırmışlardır. Geçmişte çıkan birtakım meczupları, mecnunları ve müseyle-i kezzapları

da göz önünde bulundurarak, özellikle son günlerde ortaya çıkan sahte mesihler de ancak böyle bir iğfalin kurbanı olmaktan başka bir şey değildir. Bu konuyu daha önce de “Keramet, İkram, İstihraç ve İstidrac” bölümlerinde ele aldığımız için kısa kesiyoruz.

Bütün bunlar ve bunlara benzer gerçeklerden dolayı, sorunun cevabını şöyle özetlemek mümkündür:

Gerek rüyalar; gerekse başka yollarla melekût alemine açılmalar neticesi elde edilen bilgiler veya yorumlanan müşahedeler, insanı ilzam edecek ve bağlayacak değerde hükümler değildirler. Hele dinî ölçülerle çatışma durumu varsa, kesinlikle onlara itibar edilemez ve bir Müslüman için böyle bir tercih de asla söz konusu olmamalıdır. (1) Kısacası Kur’ân ve Sünnet’e ters durumlarda rüyalarla amel edilmez. Ancak kişi gördüğü rüyalara bakarak, kendisine çeki düzen verebilir, dikkatli yaşayabilir, bunda da bir besi yoktur.

(1) Gülen, Prizma, I, 131-133.

V. İLAHİ DİNLER VE KEHANET

Bugün, kutsal kitaplarla temsil edilen üç büyük ilâhî din vardır. Bunlar da, malum olduğu üzere Musevîlik, Hristiyanlık ve İslâmiyet'tir. Bu üç büyük dinin kutsal kitaplarında bazı çevrelerce kehanet sayılan hususlar da bulunmaktadır. Ancak biz, zaten İslâm Dini ve onun kitabı olan Kur'ân-ı Kerim için bunun mümkün olmadığını düşünmek ve inanmakla birlikte, diğer kutsal kitaplarda da gelecekle ilgili bildirilmiş olan hususlara kehanet diyemiyoruz. Çünkü biz onların, ne olursa olsun, neticede bir peygamberin ağzından insanlara tebliğ edilmiş olan vahiy esintileri taşıdığına inanıyoruz. Bu takdirde de onlarda geçen gelecekle ilgili haberlere, "İhbarat-ı Gaybîye" demek daha doğru olur. Çünkü değiştirilenler, ne kadar değiştirilmiş veya tahrif edilmiş dahi olsa haber kaynakları Allah'tır.

Kehanet ve kâhinlik konusunda Batılılar bizim gibi düşünmüyor. Onlar için geçmiş veya gelecekle ilgili dinî veya ilmi veya sosyolojik her haber bir kehanettir. Bunu söyleyen de ister alim, ister aziz, isterse de peygamber olsun fark etmez; gelecekte haber veren herkes de bir kâhindir. Ancak onlar "kâhin" kavramına bizim kadar sert anlam yüklemiyor. Bu yüzden peygamberlerine de kâhin diyebiliyorlar.

Fakat biz, baştan beri kâhinliğin bizde ve gerçekte ne anlama geldiğini, Kur'ân'ın bir kâhin sözü olmadığını, kâhinlerin çeşitli haber kaynaklarına göre değerlendirildiğini ve bunlar-

daki isabet payını açıklayarak, yüzde yüz isabet eden vahiyle karıştırılmaması gerektiğini vurguladığımız için, peygamberlere de kâhin denilmesinin yanlış olduğunu kaydettik. Doğrudur da, çünkü onlar kâhin değillerdir. Haber kaynakları bellidir, isabetsiz ve yalana dayalı, cinlere, görünmez, bilinmez kaynaklara dayalı haberleri yoktur, ne söylemişlerse aynen çıkmıştır ve çıkmaya da devam etmektedir. Çünkü peygamberlere gelecek ilgili hususları Allah bildirir, onlar da söyler. Fakat genel kanaate göre, Tevrat ve İncil tahrif edilmiş olduğundan, bu kitaplarda bildirilen gaybî haberlere de kehanet demek (özellikle Batılılar olmak üzere), bazı çevreler için o kadar da zor değildir. Çünkü onlar, bu kitapların vahiy ürünü olduğuna inanmıyor. Özellikle bazı çevreler Allah'a da inanmadıkları için gelecek ilgili haber verilen hususlara başka bir anlam veremediği için kehanet tabiriyle ifade ederek, işin içinden sıyrılıp çıkıyor. Ancak yine de biz aynı duruma düşmüyor ve bu kitaplarda geçen gaybî haberlere ihtiyatla yaklaşıyoruz. Belki kitabın aslı ve orijinali ortada olmadığı için bu haberlere kehanet demek, insanı kafir durumuna düşürmese de günahkâr olmasına sebep olur. Nitekim, bunların tahrif edilmiş olduğuna dair pek çok akli ve bilimsel delilin yanı sıra Kur'ân-ı Kerim'de de pek çok ayet bulunmaktadır. (1)

Ancak, İslâm'ın yüce kitabı Kur'ân için ise durum tamamen farklıdır. Çünkü Kur'ân beşer kelâmı değildir. Ona tek bir kelime dahi karıştırılmamıştır ve karıştırılamaz. Bunu ilgili yerlerde açıkladığımız için konuyu daha fazla uzatmak istemiyoruz.

Eski ve Yeni Ahit'te, yani Tevrat ve İncil'de bu kadar tahrife rağmen Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (a.s.m.) geleceğine dair de haberler bulunmaktadır. Bunları da yeri gelince nakledeceğiz. Şimdi ilk olarak "Eski Ahit" olarak bilinen Tevrat'taki kehanet olarak nitelendirilen hususlardan bazılarını nakletmek

(1) Bakara, 2/75, 79, 95, 174; Al-i İmran, 3/65, 78, 93; Nisa, 4/46; Maide, 5/13, 41-43..

istiyoruz. Ancak şunu da hatırlatmak istiyoruz ki, kutsal kitaplarda ayetler genellikle iki kısımda mütalaa edilir: Muhkem ve Müteşabih... Muhkem ayetler, taşıdığı anlam ve işaret ettiği hususlar açık olan ve herkesin anlayabileceği türden hüküm bildiren ayetlerdir. Yoruma fazla açık değildir. Müteşabih ayetler ise, ifade ettiği açık mânânın yanı sıra başka mânâlara da işaret eden ve sembollerin, imgelerin kullanıldığı ayetlerdir. Bu sebeple değişik yorumlara da açıktır. Bu yüzden, işaret edilen konuları tam olarak anlamak ve kesin olarak “bu, budur” demek mümkün değildir denilebilir. Bu tür müteşabih ayetleri, herkes kendi ilmine, bilgisine, anlayışına, araştırmasına ve düşünce derinliğine göre yorumlayabilir. Bu yorumlarda isabet edilmiş de olabilir, hata da edilmiş olabilir. Nitekim, bazı kimselerin de saptırmak için yorumladığı söz konusudur.

Bu konuda Kur’ân-ı Kerim’de şöyle buyurulmaktadır:

“Bu muazzam kitabı sana indiren O’dur. Onun ayetlerinin bir kısmı muhkem olup bunlar kitabın esasıdır. Ayetlerin bir kısmı ise müteşabihtir. Kalplerinde eğrilik olanlar sırf fitne çıkarmak, insanları saptırmak ve kendi arzularına göre yorumlamak için müteşabih kısmına tutunup onlarla uğraşır dururlar. Halbuki onların hakikatini, gerçek yorumunu Allah’tan başkası bilemez. İlimde ileri gidenler: ‘Biz ona olduğu gibi inandık; hepsi de Rabbimizin katından gelmiştir’ derler. Bunları ancak tam akıl sahipleri düşünüp anlar.” (Al-i İmran, 3:7.)

Bu sebeple, gerek müteşabih ayetleri, gerekse ilâhî kitaplarda bildirilen hususları yorumlarken, “cesur” olmak yerine, konuya ihtiyatlı yaklaşma yolunu tercih ediyoruz. Çünkü bu kitapların tahrif edilmiş olanlarında bildirilen hususların bile temelinde vahye dayalı birtakım bilgiler olabileceğini düşünüyoruz. Zaten biz, İslâm inancından doğan bir hassasiyetle işimizin, başkalarının yanlışlarını ortaya koymak değil, genel doğrular üzerinde birleşmek ve diğer dinlerin ve mensuplarının isabet ettiği hususlara bakarak, onları doğruluklarında ve

isabet ettiği konularda takdir etmektir. Nitekim, Kur'ân-ı Kerim de buna işaret eder:

“De ki: ‘Ey Ehl-i Kitap, bizimle sizin aranızda birleşeceği-miz, müşterek ve âdil şu sözde karar kılalım: Allah’tan başkası-na ibadet etmeyelim. Ona hiçbir şeyi ortak koşmayalım, kimi-miz kimimizi Allah’ın yanında Rab edinmesin.’ Eğer bu daveti reddederlerse: ‘Bizim, Allah’ın emirlerine itaat eden müminler olduğumuza şahid olun’ deyin.” (Al-i İmran, 3:64.)

Tevrat içerisinde kehanet olarak nitelendirilen hususlardan bazılarını nakletmeden önce, bunlara kehanet denilmesinin bir sebebinin de, Batı anlayışında geleceğe ait söylenen şeylerin neticede bir kehanet olarak değerlendirilmesinden kaynaklan-dığını hatırlatmak istiyoruz.

İlâhî dinlerin dışındaki dinleri incelerken bu sıkıntıyı çek-miyoruz. Çünkü onlar için vahiy olma durumu söz konusu de-ğildir. Fakat behemehal her dinde ne kadar dejenerasyon olur-sa olsun yine de bir hak tarafının daima bulunduğu konusunu göz ardı etmiyoruz. En azından, İslâmî terbiyemiz böyle dü-şünmeyi gerektiriyor. Çünkü bizler başkalarının dinî inançları-na saldırıp küfrederek, kendi dinimize küfretmeleri için onla-ra bir fırsat vermiş oluruz ki, İslâm bizi bundan men etmekte-dir. Bu sebeple, biz yine ilâhî olmayan dinler için bile edep ve terbiye ölçülerini aşmak, onları, inananlarına olan saygımızın gereği yok saymak istemiyoruz.

Özellikle, Budizm hakkında değişik söylentilerin gündem-de olduğu ve bazı İslâm alimleri tarafından Buda’nın “Tin” su-resinde ifade edilen “incir” ağacının altında olgunluğa erişen kimse olma ihtimaline karşılık olarak, Buda’nın peygamber ol-ma ihtimaline karşı da saygılı ve tedbirli davranmak, yine i-nanç terbiyemiz gereğidir. Yani eğer Buda peygamberlerden biri ise biz de onu inkâr ederek günaha girmek istemeyiz. Bu sebeple, gerek sadece ahlâk esasları içeren Budizm gibi dinler

olsun, gerekse kendine has inançları olan dinler olsun, bunlara yakalaşırken de ilmî ahlâka uygun hareket etmenin gerekli olduğuna inanıyoruz. Şimdi önce ilâhî dinleri ele almakla dinler ve kehanet konusuna kısaca bir bakış yapmak istiyoruz.

A - TEVRAT VE KEHANET

Eski Ahit olarak da bildiğimiz Tevrat'ta ifade edilen kehanetler, daha çok onları yazan ve peygamber olduğu iddia edilen kimselere aittir. "Peygamber olduğu iddia edilen" dedik... Çünkü peygamberler kehanette bulunmaz. Ancak bu bir iddia ise veya konu onların ağzından yazılıyorsa o zaman söylenen şeylerin kehanet olması söz konusudur.

Bu konuda, geçmişte, sonraki yıllara ve günümüze ait bildirilen kehanetlere, daha çok Tevrat'ta adı geçen İsrail Oğulları'na gelmiş peygamberlerin hayat hikâyelerinde ve Orta Çağ Avrupası'ndaki karanlık dönemlerde yoğun baskı altında yaşamış olan bazı özel kabiliyetli kişilerin anlatımlarında rastlanabileceğini kaydedilmektedir.

Yine, İsrail peygamberlerinin kendilerini dinleyenlere korkunç ve ürkütücü gelen ve peygamberliklerinin güçlü bir ispatı olan, gerçekleşen çok sayıda kehanetleri olduğu kaydedilmektedir. Bunlar gerçekten peygamber ise ve gerçekleşen şeyler peygamberlere ait ise mucize diye adlandırılmalıdır.

Ancak yukarıda söylediğimiz gibi, bu kitapları sonradan yazanlar eğer peygamber değil de peygamberlerin adını kullandırlarsa, o zaman bahsi geçen konular kehanet olur ve Tevrat yazarlarına "peygamber" demek de o zaman İslâm inancına göre "küfür" olur. Çünkü İslâm'da; peygamber olmayan kişilere peygamber demek, peygamber olanlara da peygamber değil demek, küfrü gerektiren bir husustur. Bu yüzden tedbirli davranmakta fayda vardır.

Tevrat'ta bildirildiği iddia edilen mesih, deccal, kıtlık, kuraklık, İsrail Devleti'nin kurulması, atom bombası, kıyamet, çıkacak savaşlar vs. gibi pek çok konudaki kehanetler vardır.

TEVRAT ŞİFRELENMİŞ MİDİR?

Tevrat'ın Şifresi adlı kitabın yazarı Michael Drosnin, kitabında, tanıdığı andan itibaren beraber çalıştığı İsrailli matematikçi Dr. Eliyahu Rips'in ilginç tespitlerini anlatıyor. Dr. Rips, Kuantum Fiziği'nin temelindeki bir matematik dalı olan Grup Teorisi Uzmanı... Dr. Rips, gerçekten ilginç tespitlerde bulunuyor ve aklın sınırlarını zorlayabilecek şeylerden bahsediyor. Drosnin, şifrelerin kaşifi olan Dr. Rips'le 5 yıl beraber çalışır ve bahsettiği konulara inanmak için kendisi İbranice öğrenip, doktorun kullandığı şifre programını kendi bilgisayarına yükleyerek üzerinde gece gündüz çalışır. Haftalarca beraber olduğunu söylediği doktorla gece gündüz tartışır.

Şahsen, kitabı okurken hayretler içerisinde kaldım. Kitapta, baştan sona bir Hurufilik ve Batınilik hakim. Harfler ve rakamlarla oynanıyor. Burada, İslâm alimleri tarafından kullanılan ve Peygamberimizin de meşru gördüğü söylenen 'Cifir İlmi'ni ilk çıkaran ve kullananların da Yahudiler olduğunu söylemek yerinde olur. Aslında, kutsal kitaplar için bunun son derece sakin ve huzurlu yönleri de var.

Reşad Halife bir Yahudi midir? Bilemiyorum. Ancak, onun da 19 rakamı üzerinde çok durması ve bu şifreye uymayan yerler olduğunu söylemesi dikkat çekicidir. O zaman ne olacak? Şifreye uymayan yerler atılacak, çünkü bunlar, (hâşâ) "Kur'ân değildir veya Kur'ân'a sonradan ilave edilmiştir," denilmek isteniyor.

Bunu daha açık olarak onun müritlerinden biri olarak, ağzı çirkef küfürlerle dolu olan (bîdedep) Edip Yüksel, zaten "Ceviz

Kabuğu” programında söylemişti. Ancak onlar öyle diyorlar diye bunun öyle olması gerekmiyor. Şüphe, sadece insanın kendisini bağlar.

Kur’ân’a bu cüretkarlığı yapanlar, niye Tevrat’a yapmasınlar. Üstelik Tevrat’ın korunduğuna dair sağlam bilgi olmadığı gibi, korunacağına dair de vahiy yoluyla yapılan bir teminat bulunmuyor. Gerçi Tevrat’ın tamamen değiştirildiğini kabul etmeyenler var. Bunlar, Tevrat’ta ibadet ve ahlâka yönelik hüküm ayetlerinin değiştirildiğini iddia ediyor. Bu durumda, Tevrat’ta ilâhî vahiy olduğu gibi aktaran metinlerde bir şifre ve geleceğe yönelik haberler bulunması normaldir. Ancak şunu da belirtmekte yarar var:

Tevrat, İncil, Kur’ân veya başka bir kitap ve dine inanmak isteyenler veya gerçekten inanmış olanlar için hiçbir şifre veya delile ihtiyaç yoktur. Onlar için böyle şeyler, çok da önemli değildir. Nitekim, zaman da bunu göstermiştir. Çünkü din, bir tercih meselesidir. İnanç da öyle... Dileyen inanır, isteyen inanmaz. Her iki durum için de delil çok önemli değildir.

B - İNCİLLER VE KEHANET

1 - İNCİLLERDE NE KADAR KEHANET VAR?

Mevcut İncillerde fazlaca bir kehanet olduğunu söylemek mümkün değil gibidir. Ancak, Aydın beyin araştırmalarına göre, Yahudilikteki kadar olmasa bile fal ve kehanet, Hristiyanlık için de önemli bir gelenek teşkil etmektedir.

Hristiyanlıkta fal ve kehanetin temellerinin Grek-Roma ve Yahudi geleneğine dayandığı görülmektedir. Ahd-i Cedid’de (İncil) falcılık ve kehanetle ilgili bilgiler oldukça azdır. Ancak

Rüya yoluyla bilgilendirme vardır. (1). İncilin “Resullerin İşleri” bölümünde Hristiyan olmayanlar arasındaki sihirbaz falcılarla ilgili bilgiler verilmiş (2) ancak bunlar hoş görülmemiştir.

İlk Hristiyanlar fal ve kehaneti büyü'nün bir kolu olarak kabul ediyordu. Hristiyan teolojisinde insanla gerçek Tanrı arasındaki ilişki ortadan kalktığı, bunun yerine insanla insan-tanrı-İsa arasındaki yakınlık ortaya konulduğu için kehanet ve faldaki iyi-kötü mücadelesi İsa ile Şeytan arasındaki savaşın bir parçası olarak algılanmış, insana musallat olan kötülükler, medyumluk (kâhinlik) ve benzeri şeyler cinlerin işi sayılmıştır. Ancak astrolojik alâmetler, rüya yoluyla olması gerekeni anlama ve bir işi kura ile belirleme iyi karşılanmıştır.

Aydın beyin tespitlerine göre, Hristiyanlığa falcılık ve kehanet, Roma İmparatorluğu döneminde, halk gelenek ve inançları yoluyla girmiştir. Gelişmesi de genelde Hristiyanlara hakim olan imparatorların tutumuyla bağlantılıdır. (3)

Mevcut İncillerde kehanetle ilgili bazı hususlar da yok değildir. Her ne kadar biz, peygamberlerin sözlerini “vahiy” olarak yorumladı isek de İncil'in tamamı için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. İncilleri ve aralarındaki tutarsızlıkları tahlil ve tespit eden yığınla bilim adamı vardır. (4)

Bunlar, genelde tahrifin gerçekleştiği inancındadır. Biz de Kur'ân'da bu hususa işaret eden pek çok ayetten dolayı doğrusu öyle inanıyoruz. Geleceğe ait söylenmiş bazı hususları da böyle değerlendirdiğimiz yerler olmuştur ki, burada bahsettiğimiz konuda bu cinstendir. Bu sebeple İncillerde geleceğe ait

(1) Bakınız: Matta, 1/20; 2/13; 27/19.

(2) Bakınız: Resullerin İşleri, 8:9; 13:6; 16:6...

(3) Aydın, İslâm Ansiklopedisi, XII, 137-138.

(4) Bakınız: Bucaille, Kitab-ı Mukaddes, Kur'ân ve Bilim; Kuzgun, Dört İncil, Farkları ve Çelişkileri...

söylenmiş bazı hususlar yer almaktadır. Meselâ: Hz. İsa, mabetten çıkıp giderken, şakirtlerinin yanına gelip mabedin binalarını göstermek istemesi üzerine, “Burada taş üstünde taş kalmayacaktır” (Matta, 24:1-2) diyerek, işaret ettiği hususla, mabedin şahsında, temsilî olarak Hristiyanlık dinin tahrif edilmesi ve gelecekte çıkacak olan menfaat savaşlarına işaret edilmiş olmalıdır.

Hz. İsa’nın dağdaki vaazında şakirtlerine yaptığı konuşmada, kehanet sayılabilecek hususlar bulmak mümkündür. Hz. İsa, buradaki konuşmasında, şakirtlerinin yukarıda sözü edilen hususlarla, Mesih olarak gelişinin ve kıyamet alâmetlerine dair sorduğu sorular üzerine, önce “Mesihlik iddiası” ile ortaya çıkacak olanlara, gelecekte yapılacak savaşlara ve ümmetinden bir çoklarının sapacağına ve milletler ve devletlerle, ümmetler ve dinler arasında yapılacak savaşlara, fakat bunlarla dünyanın sonunun gelmiş olmayacağına temas etmektedir. (Matta, 24/3-6.) Daha sonra ise kıtlık, deprem ve sıkıntılara maruz kalınacağı ve öldürüleceklerini haber vererek, kendi isminden ötürü de bütün milletlerin onlardan nefret edeceğini söylemektedir. Aynı konuşmada, pek çok yalancı peygamberin çıkacağını, ajanlık ve ispiyonculuğun yaygınlaşacağını, sevginin azalacağını, ancak buna dayanıp sabredenlerin kurtulacağını, İncil’in bütün dünyada vaaz edilir hale geleceğini ve fakat bunun da dünyanın sonuna yaklaşmış olmanın habercisi olduğunu anlatıyor. (Matta, 24:6, 7, 14.)

Ancak bunları da yine yukarıda söylediğimiz esaslar doğrultusunda değerlendirmek lazım. Özellikle, Hz. İsa’nın hayatı ve söyledikleri ile yani Hz. İsa’nın bir çeşit biyografisi olarak değerlendirilen İnciller konusunda, kabul edilen hususlar ve Hristiyanların daha esnek olması, konuya yaklaşımı daha da kolaylaştırmaktadır.

Konuya bu açıdan bakarsak, yukarıdaki naklettiğimiz metin, özellikle Hristiyanlar tarafından korunduğuna inanılan

metinler arsındadır. Bu sebeple de bahsedilen hususların pek çoğu gerçekleşmiştir. Hristiyan mabetlerinin ve dininin büyük ölçüde yıkılmasından tutun da, depremlere, savaşırlara, kıtlıklara varıncaya kadar... Ondan sahte peygamber ve mesihlere, ispiyonculuktan sevginin azalmasına, Hristiyanlık dinin yeniden canlanıp, İncil'in radyo, televizyon ve misyoner kanalıyla her yerde okunur hale gelmesine ve bununla da kıyametin yaklaşmasına varıncaya kadar, hemen her konu gerçekleşmiş sayılır.

Luka İncili'nde ise, hemen hemen aynı konulara temas edilerek, Hristiyanların kurtuluşu ile ilgili olarak ele alınan bir bölüm vardır ve Zeytin Dağı'nda yapılan konuşmanın tamamına ve özellikle 'Kurtuluş Günü' ile ilgili son tarafına açık bir benzerlik vardır. Burada konu edilen şey, çekilen sıkıntılardan sonra bir kurtuluş gününün geleceğinin haber verilmesidir. Ancak daha önce güneş, ay ve yıldızlarda bazı alâmetlerin belireceği, daha sonra da bulutla kudret ve izzetin geleceği haber verilmektedir. (Luka, 21:25-26.)

Bunu UFO olarak açıklayanlar da var. Ancak buna katılmak zor. Çünkü UFO'ların varlığı ve gerçekliği konusu halâ tartışılmaktadır. Bunların uzaydan gelen canlı varlıklar olduğuna inandığını söyleyen bilim adamları ve araştırmacıların yanı sıra, tamamen varsayımlar üzerine geliştirilen senaryoların birer parçası olduğunu ve görüldüğü söylenen uçan dairlerin, süper devletler tarafından gökyüzüne gönderilen casus uydulardan başka bir şey olmadığını savunanlar ve yapılan uçuşların keşif uçuşları olduğuna inanan bir sürü bilim adamı vardır.

Bu bilim adamları, kendilerinin uzaylılar tarafından kaçırılıp uçan dairenin içine alındığını ve onlarla temas kurduğunu söyleyen kişilerin ise, psikolojik bozuklukları olan ruh hastası kişiler olduğunu, çünkü söylediklerinin birbirini tutmadığını söylemektedir. Ancak depremler ve İncillerle ilgili konuların doğru olması söz konusudur. Bu da metnin içinde bulunan Hz.

İsa'ya vahiy olarak gelen bilgilerden olsa gerektir. Çünkü peygamberler asla yalan söylemez. Zira, onların verdiği bilgilerin kaynağı da, kendilerini peygamber olarak görevlendiren Zata aittir ki, O, bütün kâinatın gaybını ve açığını bilendir, bunda hiç şüphe yoktur.

2 - MESİH BEKLENTİSİ VE KEHANET

Hemen hemn bütün dinlerde bir Mesih inancı ve beklentisi vardır. Ancak bunun inanan insanların çektiği çilelerden kurtulma arzusundan doğan bir husus olduğunu söyleyenler de mevcuttur. Buna katılmasak bile, müminlerin her devirde çile çektiği, şeytanın azdırdığı, küfrün şımarttığı insanların idareyi ele geçirmesinden ve inananların bu şanstan mahrum olmasından kaynaklanan bir baskı ve zulüm söz konusu olduğu zaman Allah'a yalvarmak, O'ndan yardım dilemek ve kurtarıcı beklemek, tarih boyunca en çok yapılan işlerden olmuştur. Aslına bakarsanız, böyle bir kolaycılık ve beleşçilikle işi bertaraf etmeyi düşünmek ve hemen Allah'a havale edivermek doğru değildir. Zaten edilse de neticede olacak bir şey yoktur. Çile çekmeden ve işleri kendi kurallarına uygun olarak götürmeden tarih boyunca bir kurtuluş söz konusu olmamıştır. Çünkü bu Allah'ın adetine aykırıdır. Yüce Allah böyle bir şey yapacak olseydi, O'nu sevmeyi kendini sevmek olarak ifade ettiği Sevgili Peygamberimiz için yapardı. Kavminden çekmediği cefa, görmediği eza kalmayan Hz. Musa için yapardı, tahkir ve tezyif edilen Hz. Nuh için veya kavmi tarafından başı koparılan Hz. Yahya için yapardı. Tarihte azgınlıkları sebebiyle yok edilen milletler de yok değildir.

Ancak onları bu kategoride değerlendiremeyiz. Kurtarıcı beklemek başka, azap başkadır. Hiç de yapmaz değil, ancak şartları vardır. Allah'ın dinine yardım etmek ve milletçe, çoğunluk olarak kendini düzeltmek, verilen nimetlerin hakkını

verip şükrünü yerine getirmek, güzel ahlâka ve dine dönmek, Allah'ı sevmek ve O'nun tarafından sevmek, müminlere karşı mütevazı, kafirlere karşı çetin ve zorlu olmak, korkmamak, yılmamak, ümitsizliğe düşmemek, emrettiği namazı kılmak ve toplumsal bir ibadet olan zekatı verip, fakiri fukarayı gözetmek... Kısacası, kurtulmak isteyenler önce kendini değiştirmeli ve Allah'ın istediği kıvama gelmeli, o çile ve ıstırap çekmelidir ki, yardım edile, huzur ve sükuna kavuşa... Yoksa, bu dünyada kolayca kazanılan bir şey yok. Nitekim, Kur'ân-ı Kerim'de, "Bir toplum kendini değiştirmedikçe Allah, onları değiştirmez" (1) buyurulmaktadır. Bu da kolay olmayacaktır.

Bilindiği gibi, İslâm kaynaklarında da bir Mesih inancı vardır ve bunun Hz. İsa (a.s.) olması söz konusudur. Onun gelişinin de çeşitli yorumları yapılmaktadır. Bazı İslâm bilginleri, Hz. İsa'nın (a.s.) bizzat dünyadaki yaşadığı vücudunu Allah'ın koruduğuna ve gelişinin de bu vücutla olacağını söylerken, bir kısmı da buna inanmayıp, Hz. İsa'nın gelişinin manevî yönden ele almaktadır. Bunlar, Hz. İsa'nın ahir zamanda dünyaya yeniden geleceği şeklindeki haberin, Hristiyanlık dinin Tevhid'e yaklaşması ve Hristiyanların, şirki, putperestliği bırakması anlamına geldiğini söylemektedir.

Bizce de, Hz. İsa'nın bedenen gelmesi doğru olmasa gerektir. Hayatın çeşitli tabakalarının olması gibi, ölümün de çeşitli tabakaları vardır. Ancak, bu dünyada maddî sebepler ve fizik kuralları geçerlidir. Allah, genellikle işlerlikte veya yürürlükte olan kanunlarını değiştirmez. Bunu Hz. İsa için de yapmayacaktır. Buna en güzel cevap da yine Hz. İsa ile Şeytan arasında geçen bir konuşmada mevcuttur:

Matta İncili'nde kaydedildiğine göre, Şeytan, bir gün bir dağda, uçurumun kenarında, Hz. İsa'ya; "Eğer sen Allah'ın oğlu isen, kendini aşağı at, çünkü yazılmıştır: 'Meleklerine senin

için emredecek' ve 'ayağını bir taşla çarpmayasın diye elleri üzerinde seni taşıyacaklar.' Madem öldüren Allah'tır, madem seni meleklerle koruyacağına dair söz vermiştir, öyleyse kendini aşağı at bakalım ölmeyecek misin?" diyerek, Hz. İsa'yı kader ve ecel noktasında sınamak ister. Hz. İsa da buna karşılık olarak, Matta İncili'nde kaydedildiği şekliyle:

"Çekil Şeytan, çünkü Rab Allah'ına tapınacak ve yalnız Ona kulluk edeceksin" ve "Sen Allah'ın Rabbi denemeyeceksin" diye yazılmıştır." (2) der. Eğer Hz. İsa, kendisinin bu dünyada işleyen fizik kanunlarının dışında olduğuna inansaydı, o zaman atlardı. Ö gün dışında olmadığı gibi bugün de dışında olarak gelmeyecektir. Bu konuyu Kur'ân'da da açıkça bir ayet ifade etmediği için inkâr eden kâfir olmaz. (3) Ancak hadis-i şeriflerde anlatılan bu konuyu da İslâm alimleri çeşitli şekillerde yorumlayarak değişik fikirler ortaya koymuştur. Bazı hadislerde, Yahudi kökenli sahabeler dolayısıyla İsrailiyyat kokusu olduğunu söyleyenler de vardır. Ki bu, işi daha da zorlaştırmakta ve hadis kaynaklarından alınan bilgilerin kaynağına dikkat ederek konuyu iyi incelemek gerektiğini gündeme getirmektedir. (4)

Bu konuda düşünülmesi gereken bir başka nokta da "dünyanın bir hikmet, ahiretin de bir kudret evi" (5) olduğudur ki, yüce Allah, bu dünyada, hikmetinin gereği olarak, imtihan için yarattığı bu dünyada işlerini genelde insan aklının ve havsalasının alabileceği şekilde yapmakta ve soruların cevaplarını ve imtihan neticesini de göstermemektedir. Hikmeti bunu gerektirmekte ve böyle yapmaktadır. Bizzat yaşadıkları zamanda gösterdikleri mucizeleri hesaba katmazsak, bundan pey-

(2) Matta, 4/7, 10; Luka, 4/8, 12.

(3) Sarıtoprak, Nüzûl-i İsa Meselesi, 153.

(4) Sarıtoprak, Nüzûl-i İsa Meselesi, 154.

(5) Risale-i Nur Külliyyatı, I, 863.

gamberlerini bile hariç tutmamıştır. Yani onlar da acıkıp susamışlar, yorulup dinlenmişler, üşüyüp ısınmışlar, savaşır yaralanmışlar, evlenip çocuk sahibi olmuşlar ve hatta ufak da olsa eşleriyle münakaşalar yapmışlar, hastalanmışlar ve ölmüşler. Buna bütün peygamberler olduğu gibi Hz. İsa da dahildir. Bu yüzden sırf onun için genel kuralı bozmaz. Bu, Allah'ın kainatta uygulamakta ve işletmekte olduğu cari kanunlara terstir. Bu konudaki hadislerin zahirine göre yorumlanmasının da doğru olmadığını söyleyen pek çok alim vardır. Zahirine göre yorumlayanların yanıldığı ise zamanla ortaya çıkmış ve yanlışlığı anlaşılmıştır. Meselâ, Hz. İsa gelecek diye uzun yıllar Mesih bekleyen marjinal gruplar, "Şam'daki Beyaz Minare"nin altına inecek" diye, Hz. İsa için her Cuma caminin avlusuna bir at çekmişlerdir. Bu mânâdaki hadisleri yorumlayan Bediüzzaman, bu tür şeylerin yanlış olduğunu savunarak, Hz. İsa, Mehdi, Süfyan gibi ahir zamanda gelecek şahısların, gelecekleri yerlerin belli olmadığını, o zaman Saltanat merkezi Basra, Kûfe ve Şam bölgesi olduğu için böyle düşünüldüğünü kaydediyor ve tanınmaları konusunda da şunları söylüyor:

"Bu dünya tecrübe meydanıdır. Akla kapı açılır, fakat ihtiyarı elinden alınmaz. Öyle ise o eşhas, hattâ o müthiş Deccal dahi çıktığı zaman çokları, hattâ kendisi de başlangıçta Deccal olduğunu bilmez. Belki nur-u imanın dikkatiyle tanınabilir. (6) Hz. İsa'nın gelişini ise, "Şahs-ı Manevî" yani manevî olarak değerlendirmekte ve bunu da, Hristiyanlığın tasaffi etmesi, süzülüp, şirkten ve küfürden temizlenmesi olarak yorumlamaktadır:

Hristiyanlık ya sönüp yok olacak ya safileşip temizlenecek. Vahye dayanan İslâm'a teslim olup onunla savaşmayı bırakacak. Defalarca yırtıldı ve baş, lider, Papa kabul etmeyen Protestanlığa geldi ama ondan fayda görmedi. Perde yine yırtıldı, sa-

pıklığa düştü. Bir kısmı tevhide yaklaşıp iman edip kurtuldu, ondan fayda görecektir. Şimdi yine yırtılıp parçalanmaya başlıyor; eğer tamamen sönüp gitmezse putperestlikten ve hurafelerden temizlenip İslâm'ın iman ve ahlâk esaslarına uyacak, Hıristiyanlık da, Hıristiyanlar da kurtulacak. Bu müjdeyi de, peygamberlerin övünç kaynağı Peygamberimiz (a.s.m.) haber vermiştir. (7)

Hazret-i İsa'nın gelişiyile yapacağı işlerden bahseden hadislerde bu gelişle, yapacağı manevî iş ve icraatların kastedildiğini anlamakta ve şöyle yorumlamaktadır:

"Ahir zamanda Hazret-i İsa (a.s.) gelecek, Şeriat-ı Muhammediye (a.s.m.) ile amel edecek." (8) mealindeki hadisin sırrı şudur ki: Ahir zamanda tabiatçılık felsefesinin verdiği küfür cereyanına ve inkâr-ı ulûhiyete karşı İsevîlik dini safiyleşerek ve hurafelerden sıyrılarak İslâmiyet'e inkılap edeceği bir sırada, nasıl ki İsevîlik şahs-ı manevîsi (manevî şahsiyeti), semavî vahiy kılıcıyla o müthiş dinsizliğin manevî şahsını öldürür; öyle de Hazret-i İsa (a.s.), İsevîlik manevî şahsiyetini temsil ederek, dinsizliğin manevî şahsiyetini temsil eden Deccalı öldürür... yani inkâr-ı ulûhiyet (Allah'ı inkar) fikrini öldürecek." (9)

"İşte böyle bir sırada, o cereyan pek kuvvetli görüldüğü bir zamanda, Hazret-i İsa'nın (a.s.) manevî şahsiyetinden ibaret olan hakikî İsevîlik dini zuhur edecek, yani rahmet-i İlâhînin semasından nüzul edecek; hâl-i hazır Hıristiyanlık dini o hakikate karşı tasaffi edecek, hurafelerden ve tahrifattan sıyrılacak, İslâm'ın hakikatleri ile birleşecek; manen Hıristiyanlık bir nevi İslâmiyet'e inkılap edecektir. Ve Kur'ân'a uyarak, o İsevîlik manevî şahsiyeti uyan ve İslâmiyet kendisine uyulan

(7) Risale-i Nur Külliyyatı, I, 322.

(8) Buhârî, Mezalim, 31; Büyü, 102; Müslim, İman, 242, 343; İbni Mace, Fiten, 33.

(9) Risale-i Nur Külliyyatı, I, 347.

makamında kalacak; din-i hak bu iltihak neticesinde azîm bir kuvvet bulacaktır. Dinsizlik cereyanına karşı ayrı ayrı iken mağlup olan İsevîlik ve İslâmiyet birleşme neticesinde, dinsizlik cereyanına galebe edip dağıtacak istidadında iken; âlem-i semavatta beşerî cismiyle bulunan şahs-ı İsa (a.s.), o din-i hak cereyanının başına geçeceğini, bir Muhib-i Sadık, bir Kadir-i Külli Şey'in va'dine istinat ederek haber vermiştir. Madem haber vermiş, hakır; madem Kadir-i Külli Şey' vaat etmiş, elbette yapacaktır." (10)

Ancak, Hz. İsa'nın dünya semasında cesediyle birlikte bulunduğuna da işaret ederek, Allah'ın sonsuz kudretine olan itimadının gereği olarak, Cenab-ı Hak'ın hikmeti iktiza ederse (Allah dilerse), Hz. İsa'yı bir cesetle dünyaya şahsen gönderebileceğine de inanıyor ve şöyle diyor:

"Evet, her vakit semavattan melaikeleri yere gönderen ve bazı vakitte insan suretine koyan (Hazret-i Cibril'in "Dihye" suretine girmesi gibi) ve ruhanîleri âlem-i ervahtan gönderip beşer suretine temessül ettiren, hattâ ölmüş evliyaların çoklarının ervahlarını misâli cesediyle dünyaya gönderen bir Hakîm-i Zü'l-Celal, Hazret-i İsa (as.)'ı, İsa dinine ait en mühim bir hüsn-ü hâtimesi için, değil sema-i dünyada cesediyle bulunan ve hayatta olan Hazret-i İsa, belki âlem-i âhiretin en uzak köşesine gitseydi ve hakikaten ölseydi, yine şöyle bir netice-i azîme için ona yeniden ceset giydiren dünyaya göndermek, o Hakîm'in hikmetinden uzak değil... belki onun hikmeti öyle iktiza ettiği için vaat etmiş ve vaat ettiği için elbette gönderecek." (11)

Hz. İsa (a.s.) söz konusu şekilde gelse bile, O'nu herkesin tanımayacağını da söylüyor: "Hazret-i İsa (a.s.) geldiği vakit,

(10) Risale-i Nur Külliyyatı, I, 372.

(11) Risale-i Nur Külliyyatı, I, 372

herkes onun hakikî İsa olduğunu bilmek lâzım değildir. Onun mukarreb ve havassı, nur-u iman ile onu tanır. Yoksa bedahet derecesinde herkes onu tanımayacaktır.” (12)

Hıristiyanlığın temizlenmeye başladığına dair bazı deliller ortaya çıkmaya başladığı görülmektedir. Bunlardan ilk akla geleni, 1990 yılında Vatikan’da yapılan toplantıda, Fransız Kateşistlerinin yaptığı, özü Kur’ân’da mevcut bulunan “Hıristiyanlığın Kur’ân’a göre yeniden düzenlenip ele alınması ve hatta Fatiha Sûresi’nin İncilin de başına koyulması” şeklindeki teklifin de konuyla ilgili bir yönü olsa gerektir. Bu zirvede, Hıristiyanlık aleminde köklü bir reform hareketinin temel taşıını teşkil eden “Teslis Akidesi’nin: Üçlü Allah inancının” yeniden gözden geçirilmesi idi.

Nitekim, Papa II. J. Poul, buna işaretle Hıristiyanlık dünyasını sarsan ve Allah’ın birliğinin zorunlu olduğuna işaret eden şu açıklamayı yapmıştı: “Allah, Allah’tır. Oğlu da kızı da yoktur.” Bu da gerçekten Hıristiyanlığın tasaffi etmesi için ilk ve en önemli şarttır. Çünkü Hz. İsa’nın dediği gibi, “onlardan nefret edilmesinin” sebebi, Allah’a ortak koşmaları ve İsa’yı hem İlah, hem oğlu olarak görmeleridir. Zira gerek Yahudiler, gerekse Müslümanlar Allah’ın birliğine yani “Tevhid” inancına sahiptir. Bu insanların inançlarını hiçe sayarak, kalkıp “İsa Allah’ın oğludur, Allah da (hâşâ) onun babasıdır” demek, en büyük nefret sebebidir.

3 - BARNABAS İNCİLİ VE KEHANET

Bu İncili özel olarak ele aldık. Çünkü diğer İncillerden çok farklı bir tarzı var. Bundan yaklaşık yirmi yıl kadar önce “Barnabas İncili” diye bir İncil duymuştum. Belki benim elimdeki kitap o zaman henüz tercüme bile edilmemişti. Çünkü bu

kitapta tarih yoktu ve ben İstanbul'a geleli de ancak 13 yıl olmuştu. Bu kitabı da 1989 veya 1990 yılında, İstanbul'da Sultanahmet'e uğradığım bir gün pek de görünmeyen, büfelerin arasında kalmış bir yerden almıştım. Bu İncil hakkında çok iyi şeyler duymuştum ve duyduklarıma kavuştum. Ancak piyasada ne kadar revaç bulduğu, özellikle samimi Hıristiyanlar tarafından ne derece kabul gördüğü konusunda endişelerim var. Eğer bu İncil'e bakılırsa, Kur'ân-ı Kerim'de anlatılan şeylere oldukça benzerlik arz eden hususlar var ve başında da imana yönelik konulardaki Tevhid motifleri göze çarpıyor. Çünkü ayetlerin ifade tarzları, neredeyse tam alıştığımız türden denilebilecek kadar İslâmi söyleyiş tarzına yakın. Aynı zamanda bu İncil'de göze çarpan en önemli şeylerden birisi de, Hıristiyanlık inancında bulunan "Baba, Oğul..." gibi, şirk ifade eden deyimlerin olmaması veya en azından mecaz olduğunun anlaşılacağı kadar az ve yerinde kullanılmış olması. Bir başka husus da Peygamberimizin ismi ve geleceği ile ilgili ayetlerin tahrif edilmemiş olması. Çünkü Tevrat ve resmi İncillerdeki ifadeler tercüme üstüne tercüme edilip, her defasında da mütercimlerin yorumlarına kurban gittiği için, bugünkü tercümelerde, 50 yıl öncekilerde bulunan şeyleri bulmak adeta mümkün değil gibi. Demek orijinal ifadeler korunmuş veya Barnabas İncili'nde ifade edildiği gibi açık olsaydı, o zaman onlara da "İncil-i Şerif" demek doğru olurdu.

Baştan beri ilâhî kitaplarda ifade edilen, gelecekle ilgili haberlerin "kehanet" olamayacağını, bunlara kehanet demenin yanlış olduğunu savunmaya çalıştık. Aynı şeyi Barnabas İncili için de kullanmak yerinde olur sanırım. Çünkü bu İncil'de bahsedilen özellikleriyle haber verilen yer ve zamanda zuhur eden Peygamberimiz, bahsedilen haberlerin doğruluğunun en büyük delilidir. Kâhinler ise bu kadar kesin konuşamaz. Onlar zan ve tahmine dayalı olarak konuşur, ya çıkar, ya da çıkmaz. Veyahut da bazısı çıkar, bazısı çıkmaz, biri doğru ise yüzü yalandır, yanlıştır.

Barnabas İncili, İngilizce'den tercüme edilmiş, ancak resmi İnciller arasında değil, hatta kitabın tanıtımı bölümünde kaydedildiğine göre, "325'te yapılan İznik Konsülü'nde Pavlos'un "Teslis İnancı" resmî inanç olarak kabul edildikten sonra, Barnabas İncili de dahil, diğer üç yüz kadar İncil için yok edilme emri veriliyor ve okunması, evde bulundurulması da yasaklanıyor. Hatta yanında bulunduranların öldürülmesi emri bile çıkarılmış."

Barnabas İncili'nin girişinde, Ali Ünal tarafından yazılan önsöz ve notlardan anlaşıldığına göre, Hz. İsa'nın şakirtlerinden veya Havarilerinden biri değilse bile, bizdeki anlayışla karşılaştırıldığı zaman Sahabeyi gören Tabiin gibi biri makamındadır ve İncili de "mürsel sahih" hükmündedir. Belirtilen hususlardan açıkça anlaşıldığına göre Barnabas, Hristiyanlığa Teslis Akidesi'ni ilk defa sokaan Pavlos'un arkadaşıdır. Sonraları aralarında çıkan anlaşmazlıklardan ötürü yolları ayrılıyor ve biri Tevhidi, öbürü Teslisi seçiyor.

Barnabas, aslen Kıbrıslı olup asıl adı da Yusuf'tur. Barnabas "Teselli oğlu" anlamına geldiğine göre, bu onun lakabı olsa gerektir. Kanonik İncillerde Barnabas'ın adı havarilerin arasında geçmez. "Resullerin İşleri"nden anlaşıldığına göre, o çok erken bir dönemde Hak dini kabul etmiş olsa gerektir.

Barnabas İncili'nde, Hz. İsa'nın kâhinlerle yaptığı sohbetler, hatta münakaşalar var. Bunlardan birinde, Hz. İsa'nın Kudüs'e gittiği ve yedinci gün mabede girerek halka ders vermeye başladığı, bunun üzerinde de halkın akın etmeye başladığı anlatılıyor. Bunların arasında bulunan baş kâhin ve kâhinler Hz. İsa'ya yaklaşarak, "Ey muallim, hakkımızda kötü şeyler diyor-muşsun; bu bakımdan dikkat et de başına bir kötülük gel-mesin" diye tehdit ettikleri anlatılıyor. Bunun üzerine, İsa (a.s.): "Dikkat edin, size diyorum, ben münafıklar hakkında kötü konuşuyorum; eh, siz de münafıksanız, sizin aleyhinizde de konuşurum" diyerek, onların tehditlerine cevap veriyor.

Bunun üzerine kâhinlerle arasında gerginlik başlıyor. Ayrıca, Hz. İsa'yı yakalamak istedikleri ve Ona olan halkın teveccühünden dolayı da korktukları belirtiliyor. Duruma bakılırsa, kâhinlerin de baş kâhinin de Yahudi olduğu açıkça anlaşıyor ki, zaten Hz. İsa da peygamber olarak onlara gönderilmişti ve bu taassupla hareket ederek, Hz. İsa'yı kabul etmek istemedikleri de metinlerde açıkça görülüyor.

Kâhinlerin gelecekle ilgili olarak sorduğu sorulardan birinde, kâhinlerin geleceği bilmediği hem de Hz. İsa'nın (a.s.), kendisi ve "Mesih"in kim olduğuna ve Peygamberimize dair ilginç açıklamalar var. Kâhin: "Musa'nın kitabında Allah'ın dilediğini bize ilan edecek ve dünyaya Allah'ın rahmetini getirecek olan Mesih'i Allah'ın bize her halde göndereceği yazılıdır. Bu bakımdan, senden rica ediyorum, bize gerçeği söyle, sen beklediğimiz Allah'ın Mesih'i misin?"

İsa cevap verdi: "Allah'ın böyle va'd ettiği doğrudur. Fakat ben kuşkusuz o değilim. Çünkü o benden önce yaratılmıştır ve benden sonra gelecektir."

Kâhinler bu açıklamalardan tatmin olmamış ve gelecek zatın kim olacağını bilmiyor olacak ki, Mesih'in kim olduğunu ısrarla öğrenmek istiyorlar. Kâhin, tüm Yahudiler ve İsrail adına rica ederek, "bize Mesih'in ne şekilde geleceğini anlatasın" diyor. Bunun üzerine, Hz. İsa (a.s.), Allah'ın Hz. İbrahim soyundan böyle birini göndereceğini ve onunla "yeryüzünün her tarafını kutsayacağını" va'd etmişse de kendisinin o olmadığını söyleyerek, "Fakat Allah beni dünyadan çekip alınca, Şeytan dinsizleri benim Allah ve Allah'ın oğlu olduğuma inandıracak, bu lanetli fitneyi yeniden çıkaracak, bu şekilde sözlerim ve akidem öylesine tahrif edilecek ki, ortada otuz mü'min ya kalacak, ya kalmayacak. Bunun üzerine Allah dünyaya acıyacak ve her şeyi kendisi için yaratmamış olduğu Elçisini gönderecek; O güneyden kuvvetle gelecek ve putatapıcılarla birlikte putları yok edecek; Şeytandan insanlar

üzerindeki egemenliği (ni) alacak. Yanında, kendisine inanacak olanların kurtuluşu için Allah'ın merhametini getirecektir. Onun sözlerine inanacak olanlara (ne) mutlu." diyor.

Bu sözlerden açıkça anlaşılacağı üzere, insanlığın beklediği kurtarıcı Mesih Hz. Muhammed'dir (a.s.m.). Biz, burada işin bu yönüyle ilgilenmediğimiz için bu bahsi kutsal kitaplarda Peygamberimizin geleceği ile ilgili bölüme havale ediyoruz. Yalnız burada, kâhinlerin, bütün insanlığa rahmet olarak gönderilecek bir peygamberden habersiz olduklarını ve bunu da Hz. İsa'dan öğrenmeye çalıştıklarını açıkça görüyoruz.

97. Bölüm'ün hemen başında ise bu zata olan ilgisini ve kavuşma arzusunu görmekle kalmıyor, İslâm'da ifade edilen şekle de uygunluk olduğunu buluyoruz: "Onun ayakkabı bağlarını çözecek değerde değilsem de, Allah'tan Onu görme rahmet ve bereketini aldım" diyor. Bu da hem Hz. İsa'nın Peygamberimizin ümmeti olma isteğini hem de Peygamberimizin onun ahir zamanda Mesih olarak gelip "Deccalı" öldüreceği müjdesini doğrulamış oluyor.

Hz. İsa ile sohbet eden ve gayba ait sorular soran kâhin, gayba ait başka bir soru soruyor: "Allah'ın Elçisi geldikten sonra, başka peygamberler gelecek mi?"

İsa cevap verdi: "Ondan sonra Allah tarafından gönderilen peygamberler gelmeyecek ama, pek çok yalancı peygamber gelecek..." Bu haber, Kur'ân-ı Kerim ile de tam uyum sağlıyor. İşte ayet:

"Muhammed erkeklerinizden kimsenin babası değildir. Fakat Allah'ın Resulü ve nebilerin sonuncusudur." (Ahzab, 33:40.)

Hz. İsa (a.s.), gelecek yalancı peygamberlerin üstelik Hıristiyanlığı ve (tabîî ki Mesih inancını) kullanarak, bunun arkasına sığınacakları haberini de verip bundan üzüldüğünü

belirttikten sonra çevresinde bulunanlardan biri gelecek zatın ismini ve sıfatlarını soruyor, Hz. İsa da çarpıcı bir şekilde çok net bir şekilde Allah'ın kainatı O'nun hatırı için yarattığını ve dünya yıkılsa bile O'nun dinin yıkılmayacağını anlattıktan sonra Peygamberimizin ismini açıklıyor:

“MUHAMMED O'nun kutlu adıdır.”

O zaman, kalabalık seslerini yükseltip dediler:

“Ey Allah, bize elçini gönder! Ey Muhammed, dünyanın kurtuluşu için çabuk gel!”

Konuyu özetleyecek olursak, hem Peygamberimizin geleceği önceden bildirilmiştir, hem de Hz. İsa'nın. Ancak kâhinlerden değil, kâhinlerin de kendisinden öğrendiği ve daima onları taklit etmekten öte geçemeyen kâhinlerden öğreniyoruz. Bizler kâhinlerin sözlerinin bütününe inanmasak bile bazılarında isabet ettiğini görüyoruz ve bunları İlâhî kaynaklarla teyit ettikten sonra inanıyoruz.

Orijinal bir çalışma ve asıl kaynağa uygunluğu sebebiyle ilginç bulduğumuz Barnabas İncili de bu haberleri teyid ediyor. Okursanız, sizin de gözünüzden kaçmayacağı gibi, bu İncil'de Kudüs'te bulunan kâhinlik müessesesinden bahsediliyor. Yani kâhinler var ve bir de baş kâhin bulunuyor. Her halde okulu da vardı. Ancak bunu araştırma imkânımız olmadığı için bu konuda kesin bir bilgi vermemiz mümkün değil. Bu sebeple, öteden beri var olagelen kâhinlik kurumunun İslâm diniyle epeyi darbe aldığı ve bundan sonra çıkacaksa bile isim değiştirerek çıkmaya mecbur olduğunu görüyoruz. Bu da gerçekleşmiştir. Bugün kâhinler medyum olarak bilinmekte ve ruhçulardan büyücülerden tutun da, ruhlarla görüştüğünü iddia edip aslında cinlerle görüşerek gaipten haber verenlere falcılara kadar pek çok ad ve nam altında varlıklarını devam ettirmektedir. Ne yazık ki, bunlara inanan ve onlardan beklediği ve

istediği şekilde, duymak istedikleri haberleri almaya koşan ve onların çıkar sağlamlarına alet olanlar da var.

C - KUR'AN VE SÜNNETTE KEHANET

VE GAYBİ HABERLER

Konumuzun ikinci ve en önemli bölümünü Kur'ân ve Sünnet'in kehanet ve kâhinliğe bakışını oluşturmaktadır. İslâm'ın temel kaynakları olan bu iki esas başlı başına bir inceleme konusu ve kitabımızın da, gerek sosyolojik, gerekse psikolojik olarak ana temasını oluşturmaktadır. Bu sebeple, bu bölümde, diğer dinler ve kitaplarla beraber incelemeyi düşünüp ele aldığımız "Kur'ân ve Sünnet'te kehanet" konularını kısaca ele alacağız.

1 - KUR'AN-I KERİM'DE KEHANET VAR MIDIR?

Kesinlikle bilinmelidir ki, Kur'ân'da dile getirilen hususlar ve gayba ait bilgilerin hiç biri ve "Kur'ân'ın hiç bir kelimesi (buna kendisine indirilen Hz. Peygamber de (a.s.m.) dahil), beşer sözü değildir." (1) Bu, hem Kur'ân-ı Kerim'de ifade edilmektedir, hem de her söylediği aynen gerçekleşen bir kitabın sözleri ve bir realite olarak önümüzde durmaktadır. Hele, şeytanlarla ve cinlerle ilişkisi olan bir kâhin sözü hiç değildir. Hiç bir beşer de böyle sözler söylemeye ve böyle bir kitap yazmaya muktedir olamaz. Ne geçmişte olmuştur, ne şimdi olacaktır, ne de gelecekte böyle bir şeye kimse muktedir olacaktır. Bu da bir kehanet değildir, bir inanç ve bir itikattır. Çünkü yüce Allah böyle buyuruyor:

(1) Yunus, 10: 37; el-Hakk'a Suresi, 69: 40-47.

“Eğer kulumuza indirdiklerimizden her hangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi onun benzeri bir sûre getirin, eğer iddianızda doğru iseniz Allah’tan gayri şahitlerinizi (yardımcılarınızı) da çağırın. Bunu yapamazsanız -ki elbette yapamayacaksınız- yakıtı insan ve taş olan Cehennem ateşinden sakının. Çünkü o ateş kafirler için hazırlanmıştır.” (2)

Bu sebeptendir ki, Kur’ân’ın kâhinlere ve kehanete ihtiyacı yoktur. O, baştan sona mucizedir ve kıyamete kadar da korunacaktır. Bütün zaman ve mekânın sahibi olan yüce Allah, bize Kur’ân ve onun tebliğcisi olan Hz. Muhammed (a.s.m.) yoluyla bazı gaybî haberleri bildirmiştir. Bunlar, Peygamberimizin peygamberliğini ispat etmek için münkirlere ve kâfirlere karşı kullandığı deliller, müminlere itimat telkini ve boş şeylere inanmadıklarını bildirmeye yönelik esaslardır. Çünkü inanan insanların mucizeye ihtiyacı yoktur. Mucizeler ancak manevî kuvvetin takviyesine yarar. Bir de, bu tür şeyleri dünyanın başına çullandığı bir Peygamber ve bir avuç Müslüman açısından düşünürsek çok şey ifade eder. Bu sebeple bunlardan bazılarını nakletmeyi uygun bulduk ki, kâhinlerin yalanları ve taklitleri ile gerçeğin kendinden emin ve mutmain yüzünü karşılaştırma şansınız olsun.

2 - HADİSLERDE KEHANET VAR MIDIR?

İslâmî delillerin ana kaynakları dördtür. Bunlar, bilindiği gibi; ‘Kitap, yani Kur’ân-ı Kerim, Sünnet, İcma ve Kıyas’tır. Bizim için Kur’ân-ı Kerim’den sonra en önemli başvuru kaynağı Sünnettir ki, bunu da Peygamber Efendimizin sözler ile iş ve davranışları belirlemekte ve bu da çok defa hadisler yoluyla öğrenilmektedir. Dolayısıyla Peygamberimizin sözlerinde ileriyeye dönük, yani geleceğe ait pek çok hususların da altı çizil-

mektedir. Bunlar, bizim anlattığımız ve bildiğimiz mânâda birer kehanet değildir. Çünkü Efendimiz (a.s.m.), kâhin değil, bir peygamberdir ve O'nun sözlerinin de kehanetle hiçbir ilgisi yoktur.

O, her şeyden önce bir peygamberdir. Bir peygamber olarak O'nun gayba ait bildirdiği hususlar, nübüvvet gözüyle kendisine gösterilen mucizelerin bize aksettirilişinden başka bir şey değildir. Çünkü O, ne bir kâhin veya medyum, ne bir büyücü veya cinci, ne de bu tür yollarla ümmetini kullanmaya çalışan bir "Spiritüalist"tir. Bu sebeple, peygamberimizin yaptığı ve söylediği şeylerin de sihirle, büyüyle veya medyumlukla, cincilikle ya da kâhinlikle hiçbir ilgisi yoktur. O'nun yaptığı ve söylediği şeylerin tamamı, mucize yoluyla yapılan işlerdendir.

Peygamberimiz (a.s.m.), deyim yerindeyse, tam bir savaş muhabirinin canlı yayında naklettiği gibi net ve berrak olarak, ta Medine'den, bir aylık mesafede bulunan Rum diyarında yapılan Müte Savaşı'nı, bütün safhaları ile anlatıyordu. Orada şehid edilen kumandanların şehid edildiğini ve gönderilen İslâm ordusunun, 100.000 veya bir başka rivayete göre 200.000 kişilik dev bir ordu ile karşılaşıncı, İslâm ordusunun zayıf düşüp komutanlarının birer birer şehid edildiğini görüyordu. Bunların olup bittiği sırada da O (a.s.m.), ashabıyla beraber Medine'de bulunuyordu ve olanları göz yaşlarıyla ashabına naklediyordu:

"Şimdi Sancağı Zeyd aldı, şehid edildi; sonra Cafer aldı, şehid edildi; sonra Abdullah bin Revaha aldı, şehid edildi; sonra onu Allah'ın kılıçlarından birisi aldı." (1) İki üç hafta sonra da, savaş alanından gelen Ya'la bin Ümeyye (veya Ya'la bin Münebbih) (r.a.), cepheden haber getirdi. Peygamberimiz (a.s.m.), ona:

(1) Buhari, Cenaiz 4, Cihad 7: 183, Menakıb 25.

“İstersen sen anlat, dilersen ben sana anlatayım” buyurdu. Ya’la, “Sen bana haber ver ey Allah’ın Resulü” deyince de savaşın tafsilatını olduğu gibi ona anlattı. Bunun üzerine Hz. Ya’la şöyle dedi: “Seni hak din ile gönderene yemin ederim ki, komutanların halinden anlatmadık tek harf dahi bırakmadın. Onların durumu tam anlattığın gibi oldu” diyerek durumu tasdik ediyordu. Bunun zerine Hz. Peygamber (a.s.m.) şöyle buyurdu: “Allah benim gözümün önünden perdeyi kaldırdı. Onların savaş meydanını gördüm.” (2)

Evet, onun gözünden perde kalkıyor ve durumu açıkça görüp anlatıyordu. İşte bu, mucizedir. Bunu kehanet veya başka yollarla açıklamaya kalkışmak, saflık değilse, büyük bir hıyanettir, Peygamberimize ve O’nu peygamber olarak gönderene hakarettir.

Peygamberimizin gerek gösterdiği mucizeler ve verdiği haberlerden bir kısmını sadece uzmanlar anlayabilirken bazıları da herkesin anlayabileceği ve istifade edip, imanını kuvvetlendirerek “Sadaka Resulullah: Muhammed (a.s.m.) doğru söyledi” diyeceği cinstendir. Meselâ; Hilafetin Saltanata dönüşeceği, Hire’nin fethedileceği, İran ve Mısır’ın fetihleri, hadislerin inkar edileceği, içkinin adının değiştirilerek içileceği, ümmeti içerisinde bile eşcinsellerin (homoseksüel) çıkacağı, kırmızı ve beyaz hazineler olarak haber verdiği elektrik ve petrolün bulunacağı, din zayıfladıkça onu yenileyecek mücedditlerin geleceği, kendisinin ve kızının vefatı ile daha kıyamete kadar olacak pek çok hususu haber vermesi, ilk aklımıza gelen ve hemen sayabileceğimiz yüzlerce mucizelerinden bazılarıdır.

Peygamberimizin (a.s.m.) haber verdiği olayların tamamı Allah’ın kendisine bildirmesiyledir, çünkü mucizedir. Mucizede de fiil Allah’a aittir. Yani her ne kadar söyleyen ve yapan peygamber de olsa, yapılan işin ve söylenen sözün

yaratıcısı ve söyleticisinin Allah'ın fiili olmasıdır. Nitekim ,bir insanın bunları bilmesi mümkün değildir. Peygamberler de peygamberlik özelliklerinin dışında birer insandırlar. Bu sebeple onlar, Allah'ın kendilerini yönettiği ve gayba ait hususlarda etkilerini artırmak amacıyla bilgilendirdiği ve yetkilendirdiği kimselerdir. Peygamberimiz (a.s.m.) de bu vesileyle kıyamete kadar olacak hadiseleri Allah'ın kendisine bildirilmesiyle bilmiş ve ümmetine de bildirmiştir. Eğer kendiliğinden söyleseydi ki, bu onda yoktur; "O ancak kendisine vahyedileni söyler" (Necm, 53:4.), eğer kendiliğinden söylemiş olsaydı, bunlar kehanet olur, o zaman da ya tutar, ya da tutmazdı. Bir tek sözünün dahi tutmaması için dünyaları feda edecek kadar çok insan karşısında böyle bir tutarsızlık ise O'nun da (a.s.m.), getirdiği dinin de sonu olurdu. Bu yüzden, Efendimiz (a.s.m.) haşa bir kâhin değildir, sözlerine de kehanet denmesi asla caiz olamaz!

İşte, o pek çok sırlar verdiği Huzeyfe'den (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte de kıyamete kadar olacak olaylardan bahsediyor ve şöyle buyuruyordu:

"Resulullah (a.s.m.) aramızda doğrulup, o günden Kıyamet'e kadar olacak her şeyden bahsetti. Onu belleyen belledi ve unutan da unuttu. Şu arkadaşlarım da bunu bilir. (Resulullah'ın (a.s.m.) haber verdiği ve fakat) unutmuş olduğum o şeylerden biri vuku'a gelip görünce, öylesine canlı hatırlıyorum ki, tıpkı, kişinin gördüğü bir şahsın yüzünü, o şahıs kaybolunca hatırlamadığı halde bilahare karşılaştınca hemen tanıyivermesi gibi." (1)

Huzeyfe (r.a.) anlatıyor:

"Resulullah (a.s.m.), Kıyâmet'e kadar gelecek her şeyi bana haber verdi. Onlardan her ne varsa Hz. Peygambere sordum.

(1) Buhârî, Kader 4; Müslim, Fiten 23, (2891); Ebu Davud, Fiten 1, (4240).

Sadece, "Medine halkını Medine'den kim çıkaracak?" bunu sormadım." (2)

Geçen hadisleri doğrular nitelikteki başka bir hadis-i şerif ise, Amr İbni Ahtab el-Ensâri'den (r.a.) rivayet ediliyor, Amr İbni Ahtab (r.a.) şöyle anlatıyor:

"Resulullah (a.s.m.), bir gün bize sabah namazını kıldırıp minbere çıktı. Öğle vakti girinceye kadar hitap etti. Sonra minberden inip namaz kıldı. Tekrar minbere çıkıp ikindi vakti girinceye kadar bize hitap etti. İnip ikindiye kıldı, sonra tekrar minbere çıktı, güneş batıncaya kadar bize konuştu. Bu konuşmalarda Kıyamet Günü'ne kadar olacak (hadiseleri) bize haber verdi. Bunları en iyi bilenimiz, en belleyişli olanımızdır." (3)

Gayb hakkında ve gelecekle ilgili konularda Peygamberimizin verdiği haberler bu bölümde kaydettiklerimizle sınırlı değildir. Ancak kitabımızın amacını ve kapasitesini aşacağı için kısa tuttuk. Aslında O (a.s.m.), kıyamete kadar olacak her şeyi, bir televizyon ekranının başına oturup seyretmiş gibi teker teker haber vermiştir. Bunlardan günü ve zamanı gelenler çıkmış, henüz günü gelmeyenler de sırada çıkacağı zamanı beklemektedir. Bu güne kadar çıkmış olanlardan bazılarını sadece bildirdiği şekliyle yorumsuz olarak aşağıya kaydetmek istiyoruz.

D - MEŞHUR KAHİNLER VE BAZI KEHANETLERİ

Günümüzde şarlatanlık yapanları bir tarafa bırakırsak artık kâhinlik yapan pek kalmadı. Bunun yerine teknolojik olaylar arka arkaya gelmeye ve geleceğin sırlarını ortaya dökmeye başladı. Çünkü artık kehanette bulunacak bir hususu da yok gibidir. Gelecek, daha çok siyasîlerin elinde şekillenmekte, on-

(2) Müslim, Fiten 24., (2891).

(3) Müslim, Fiten 25, (2892).

lar da arkalarına süper güçlerden birini almakta veya ordu kuvvetlerine dayanmaktadır. Devletler arası savaş ve barışlar içinse kehanete hiç gerek yok. Biraz ortalığı karıştırmak isteyenler, bir yere sataşmaya başladı mı ortalık kendiliğinden karışır. Ondan sonra silah tücarları pazarları kapışmaya başlar. Yahut da bir yeri batırmak isterlerse komplo teorisi geliştirmek, uzaydan veya denizaltından ya da bulunduğu her hangi bir yerden, her hangi bir ülkeyi esrarengiz silahlarla batırmak oldukça kolay görünüyor.

Bilimsel kehanetler ise genetik mühendislerinin eli ile şekillenmektedir. DNA'nın çözülmesiyle, yapılabilecek veya yapılamayacak işler de kendisini göstermektedir. Yani ortada kehanetlik bir durum yok. Ancak şimdilerde geçmişte kalan ve günümüze dair söyledikleri şeylerle zamanlarına göre çok fazla şeyler söylemiş olan bazı kâhinler var. Bunlardan en meşhur üçünü ve bazı kehanetlerini nakletmek istiyoruz.

1 - JEANE DIXON VE KEHANETLERİ

İnternet'teki çeşitli sitelerden edindiğimiz bilgilere göre, Jean Dixon, 3 Ocak 1918 de, Los Angeles (Medford) da doğdu. Annesi bir Alman göçmeniydi. Küçük yaşta Batı'da ve Amerika'da kehanetleriyle ün kazandı. Geleceğe ait çeşitli kehanetlerde bulunan Dixon, 1997'nin 25 Ocağı 26 ya bağlayan gecesi saat 2.30 da kalp krizinden öldü.

Dixon, doğuştan bazı yeteneklere sahiptir. Bunu ailesi de fark etmiştir ve o kendisini ilk olarak, babasının öldüğünü haber veren bir mektubun geleceğini önceden haber vererek hissettirir. Bir gün annesine, "siyah kenarlı mektupla" oynayıp oynayamayacağını sorarak, annesini şaşırtmış ve annesinin öyle bir mektup olmadığını söylemesine karşılık, birkaç gün içerisinde, Almanya'da bulunan eşinin öldüğünü

haber veren “siyah kenarlı” bir mektup almıştır. Başka bir gün ise babası ölmeden, kendilerinden birkaç yüz kilometre uzaklıktaki Chicago’daki babasının eve gelirken siyahlı beyazlı bir köpek getireceğini söylemiş ve aynen dediği gibi babası, Colley cinsi siyah-beyaz tüyleri bulunan bir köpek getirmiştir.

Jeane Dixon, sekiz yaşlarında iken annesi tarafından götürüldüğü bir kampta, Bohemyalı bir kadın falcı tarafından sol elinin çizgileri incelenir ve büyük yetenekleri olduğunu anlayan falcı ona bir kristal küre hediye eder, sonra küçük bu küreyi yanından hiç ayırmaz ve bununla kah oynar, kah söyler hale gelir. Jeane dokuz yaşına geldiği sıralarda ise, çevresinde duyulur ve kendisine karşı ilgi artar. Bundan sonra o artık kehanetlerde, tavsiyelerde bulunan ve akıl hocalığı yapan birisi olup çıkar.

Marie Dressler, sinemadan para kazanamadığı için sinemayı bırakıp butik açmak istediğini ve bunun isabetli olup olmadığını sorar. Jeane, küresine bakar ve kadını tomar tomar paralarla görünce, butik açmaktan vazgeçip sinemaya devam etmesini söyler ve kısa bir müddet sonra da Dressler’in şansı açılır, çeşitli filmlerde oynar, sinemada şöhret bulup zengin olur.

Jeane, bir gün Los Angeles’de karşılaştığı Clark Gable’nin eşi Carol Lombard’a birkaç hafta içinde uçağa binmemesini söyler. Fakat bayan Lombard gülüp geçer ve birkaç gün sonra Middle West’e giderken uçakla gitmeyi tercih eder ama bu onun sonu olur. Çünkü bindiği uçak düşmüştür. Tabii bunlar Jeane’nin olağanüstü bir güçle geleceği gördüğü konusunda birçok kimseyi ikna eder ve şöhretini artırır. Bundan sonra Para psikologlar Jeane ile ilgilenmeye başlar ve bazı kabiliyetleri olduğu keşfedilir.

Benzer bir olay da, eşi James Dixon’un başına gelir. Bir iş gezisi için Chicago’ya gitmek isteyen eşini uçak yerine trenle

gitmesini ister. Eşi onu dinler ve trenle gider ve bu ikaz işe yarar. Eşinin binmediği uçak düşer ve hiç kurtulan olmaz. Böylece bir kere daha söylediği çıkmıştır. Katıldıkları bir yemekte Başkan Yardımcısı Truman elini sıkarken Jeane ona, “yakında Tanrı’nın isteğiyle başkan olacaksınız” der.

MEŞHUR KAHİN

Dixon, artık meşhur bir kâhindir ve 1944 yılı sonlarında Roosevelt tarafından Beyaz Saray’a davet edilir. Başkan ona ne kadar vakti kaldığını sorar. “Altı ay veya daha az!” diye cevap verir. Başkan, Rusya ile ittifakın devam edip etmeyeceğini sorar. Jeane, Rusya işine kararsız bir cevap verir ama Kızıl Çin’le ittifak edeceklerini söyler. Çin’in o zaman Komünist olmadığını ve bir problem yaşamadıklarını söyleyen başkana, çantasından kristal küresini çıkarıp bakan Jeane, Çin’de komünistlerin iktidarı ele geçireceklerini ve zor bir dönem yaşanacağını söyler, sonra da Afrika ile Amerika arasında da birtakım sıkıntılar yaşanacağını ilave eder.

Jeane Dixon, 1945’de tekrar Beyaz Saray’a çağrılır. Epeyi zayıflamış ve üzülmüş olan Başkan, Jeane’e ne kadar zamanı kaldığını sorar ve Jeane “çok az” der. Başkan, sonra vereceği kararlar için ne düşündüğünü sorar. Jeane, şahsen bir şey düşünmediğini hatırlattıktan sonra, almakta olduğu bilgilerin yüksek ruhani varlıklar tarafından kendisine iletildiğini söyler ve otuz yıla kadar, Kızıl Çin’e karşı Rusya’nın müttefiki olacağını, bunun daha önce olmayacağını haber verir. Sonra Amerika’da yaşanacak sıkıntıları haber verir.

Jeane Dixon, 1946 Ekiminde, Washington’da Çin elçiliğinde davetli olduğu bir yemekte yine Çin’in komünist olacağını ve Çin’e karşı Rusya ile Amerikan ittifakını tekrarlar. Kimse inanmak istemez ve hatta münakaşa çıkar. Ancak Jeane, zaman bakımından yanılma payıyla birlikte isabet etmiştir. Çünkü

Çin, Pekinde 1949 yılında ilan edilen şekliyle bir “Halk Cumhuriyeti” olmuş ve Komünistlerin idaresi altına girmiştir.

Dixon, The Detroit News’in yazdığına göre, “1960 yılında seçilecek olan mavi gözlü, Demokrat Partili bir başkan öldürülecektir” diye Kenedy’nin ölümünü haber verir. Bu kehanet, 13 Mayıs 1956 tarihli “Parade” dergisinde de yayınlanır. Kenedy, kehanet şartlarına uygun bir fizyolojik profille 1960 yılında seçimleri kazanır ve başkan seçilir. 1963 yılında da Başkanın yeni doğan oğlu hemen ölünce bu kehanet ona yorumlanır. Fakat Jeane’i arayıp kehanetin çıkıp çıkmadığını soran gazetecilere o, bunun imkânsız olduğunu ve Beyaz Saray’a yaklaşan tehlikeli bir Felâket gördüğünü ve Başkanın Beyaz Saray’dan uzak bir yerde öldürüleceğini ve cesedinin cenaze töreni yapılarak Saraya getirileceğini ve hatta, Başkanın, kısa boylu biri tarafından silahla vurularak öldürüleceğini söyler. Nitekim, Başkan Kenedy, 1963 yılında Dallas’ta öldürülür.

Jeane Dixon, 1945 yılında, eşinin bürosunda kabul ettiği, Hindistan elçiliğinde görevli bir askeri ateşe olan Albay Nawabjaba Sher Ali, Madam Dixon’a, Hindistan’ın geleceği hakkında bir soru sorar. Kristal küresine bakan Dixon, Albay Nawabjaba Sher Ali’ye üzüleceği bir haber verir: Hindistan bölünecek! Albay Ali buna gücenmiş bir tavırla itiraz eder ve bunun asla mümkün olamayacağını söyler. Bu defa da Dixon, kristal küresine tekrar bakar ve bu bölünmenin 2 Haziran 1947’de gerçekleşeceğini söyler. 2 Haziran 1947 günü, sabah gazetelerine bakan Albay böyle bir haberin olmadığını görünce sevinir ve Jeane’i arayıp kehanetinin tutmadığını söyler. Jean ise, henüz günün bitmediğini söyleyip kehanetinde ısrar eder ve ertesi gün gazeteleri okuyan Albay, kehanetin acı da olsa gerçekleştiğini görür. Ayrıca Dixon, Gandi’nin öldürüleceğini haber vermiştir.

CNN’de 1962 yılında yapılan bir röportajda, Reagan’ın başkan olacağını söyledi ve o yıllarda Hollywood’da film çeviren

Reagan, 1980'li yıllarda başkan oldu. 1958'de Üçüncü Dünya Savaşı çıkacağını, 1964'de Rusların aya ayak basacağını iddia etti. Ancak uzaya gidenler Ruslar olduysa da, 1969'da aya ilk ayak basanlar Ruslar değil Amerikalılar oldu.

Jeane Dixon, 1965 de "A Gift of Prophecy: the Phenomenal Jeane Dixon" adlı kitabını yayınladı. Kitap, kısa zamanda 3 milyon satıp Best Seller oldu.

ORTA DOĞU'DA BİR ÇOCUK DOĞACAK

Madam Dixon'un daha siyasî ve sosyal konularda birtakım kehanetleri vardır. Jeane'nin daha başka ve önemli bir kehaneti ise 5 Şubat 1962 yılında Orta Doğu'da (ki bunun Türkiye olması muhtemel) doğacak bir çocukla başlayacak bazı gelişmeler olacak. Bunu 1980 yılı için başlangıç kabul ettiği cömertçe davranış ve insanlık için ruhsal bir yeniliğin başlangıcı kabul ediyor. Ortadoğu'da doğan bu çocuk, büyüyüp 1980 yılına geldiğinde bir adam çıkacak ve bu zat bütün tarikatları ve birbirine zıt görüşleri birleştirecek, müşterek bir inanç içinde toplayıp ayrılıklara son verecektir. Dixon'un en kuvvetli kehanetlerinin bir kısmından da ilham alacak olan bu kişi bir köylü anne babadan dünyaya gelecektir. Jeane'nin söylediğine göre, 1980 yılına doğru insanlık, bu çocuğun büyümesi ile ortaya çıkacak olan adamın etkisini duymaya başlayacaktır. Bu adamın etkisi 1999 yılına kadar önüne geçilmez bir şekilde gelişip büyüyecek ve iyi niyet sahibi herkes de buna iştirak edecektir.

Jeane Dixon'ın çıkan kehanetleri için akla bir soru gelecektir: "Kâhinler yalan söylüyor ve karmaşık kelimelerle ifade ediliyorlar idiyse, Jeane Dixon, gerçekleşen kehanetlerini bu netlik ve açıklıkla nasıl bildi?"

Bu soruya verilecek cevap, kendisinin de ifade ettiği gibi, onun psişik güçleri vardı. Yani Cinlerle ve çeşitli diğer bir kısım

ruhanî varlıklarla haberleşiyordu. “Yüksek ruhanî varlıklar” diye adlandırdığı bu varlıklar cinler olabilirdi. Bundan başka bir de Allah, bazı şeyleri açıp göstermek için ilminden bir kısmını ona lütfetmiş de olabilir. Bu haberlerin doğru çıkmasında bir başka sebep daha vardır. O da yine haberlerin ilâhî kaynaklı oluşu. Yani bunlar, Levh-i Mahfuzdan melekler tarafından Allah’ın emriyle alınıp uygulanmak üzere yola çıkarılan bir kısım emir ve hükümlerdir. Bu da tıpkı postacının torbasına doldurup dağıtmak üzere yola çıkardığı evraklar, mektuplar, telgraflar veya devletin resmi ilanlarını ve emirlerini taşıyan evraklar gibi, çıkarılıp işleme koyulmuş haberlerden veya başka bir benzetişle, akşamdan çıkan gazetelerin manşetleri gibi bir kısım manşet haberleri, cinlerin ve şeytanların kısmen çalıp kâhine (medyuma) ulaştırmaları şeklinde olabilir. Nitekim Dixon da, bazı olayları manşet gibi, bazılarını da net olarak haber vermiştir. Haber verdikleri tam çalınanlar veya artık gayb olmaktan çıkmış konulardır, yarım veya eksik bilinenler de kısmen gizlilik derecesi olanlardır. Çünkü artık Levh-i Mahfuz’dan çıkan bir şey gayb değildir ve gizlilik derecesi de o kadar önemli değildir. Bu yüzden, kâhinler ve medyumlar bazı şeyleri zamanından önce bilmiş olsalar da gaybı bilmiş olmuyor. Zaten buna bağlı olarak da kâhinlerin hemen hiçbirisi, kehanetleri konusunda kesin bir tarih verememiş, ancak tahmini şeyler söylemişlerdir. Nitekim Dixon’ın da tutmayan kehanetleri vardır. Biz burada uzun bir ömre dağıtılmış kehanetlerin bize ulaşanlarından sadece çıkanlarını naklettik. Ama şunu da eklemek gerekir ki, yerinde açıkladığımız gibi, önsezileri veya altıncı hisleri iyi gelişmiş kimseler, bu tür kehanetlerde bulunabilir. Çünkü onlara bazı şeyler Para psikologların da dediği gibi, bir “durugörü” olarak, daha açık ve net görünebilir. Onlar da bunu yaklaşık olarak söyleyebilir. Bu durum, yalnız bu yönüyle bir “Bast-ı Zaman ve Tayy-i Mekân” konusu olabilir...

2 - EDGAR CAYCE : UYUYAN KAHİN

Uyuyan Kâhin olarak da bilinen Amerikalı Edgar Cayce, 1877 yılında Kentucky’de doğdu ve 1945 yılında Virginia Beach’de öldü. Daha genç yaşta farklı bir yaratılışa sahip olduğu belli olan Cayce, altı yaşlarında iken ölen akrabaları ile haberleşmenin mümkün olduğunu söylemişti. O yaşlarda okula başladığı yıllarda, okul kitaplarının üzerine başını koyup dalarak içindeki bilgileri ezberleme gibi bir yeteneği olduğu ortaya çıktı. Ancak giderek bunu kaybetti. 1986-1987 yıllarında olduğunu tahmin ettiğim “Sızıntı” dergisinde, Prof. Dr. İbrahim Erkul tarafından kaleme alınmış olan “Bebekler Alim Doğar” adlı bir yazıda da, bebeklerin doğuştan pek çok şeyi bildiği ve tam bir alim gibi doğduğu, fakat sonradan bu özelliğinin büyük bir kısmını yitirip, öğrenerek bilgilerini artırmaya mecbur kaldığını okumuştum. Bu konuda hayvanlar insanlardan daha da yeteneklidir. Sineklerin üç beş gün içerisinde nereden sıvı gıda bulup emeceklerini öğrenmesi, ördek yavrularının hemen suya dalıp yüzmesi, arıların birkaç gün zarfında bal yapmayı öğrenmesi göz önüne alınırsa, bebeklerin kendi anne babalarını tanımalarından tutun da pek çok eşyayı ve insanı tanımasına, kokularını, seslerini bilip ayırt etmesine... yani bir çeşit alim doğmasına şaşmamalı. Edgar Cayce de işte böyle birisiydi. Zeki ve becerikli idi. Daha sonra bu yeteneğini yavaş yavaş kaybettiği için çalışarak ve ezberleyerek öğrenmek zorunda kalmış, bu da sıkıcı geldiği için okulu bırakmıştı. Çünkü ailesi fakirdi ve geçimini temin edebilmek için çalışmak zorundaydı. Bu sebeple, on üç yaşında iken tahsil hayatına son verdi.

Edgar Cayce, kehanetlerini trans haline geçince söylüyordu. Ama onun başarısı hastalarına inanç telkin etmesi ve hastalarını inançla iyileştirmesidir. Onun bu yönünden dolayı Amerika’daki adına kurulan “Cayce Vakfı” çalışmalarını sürdürerek adını hâlâ yaşatmaktadır.

Edgar Ceyc'in İkinci Dünya Savaşı'nın başlayış ve bitiş tarihleri, Vietnam Savaşı'nın başlayış ve bitiş tarihleri, Lazer ışınlarının bulunacağı ile ilgili kehanetleri vardır. 1939 yılından sonra Amerika'da başkanlık yapacak kişilerin her ikisinin de görev süreleri bitmeden öldürüleceklerini, yani Başkan Kenedy ile Roosevelt'in ölümlerini haber verdiği nakledilmektedir. Ceyc, Amerika'da ortaya çıkacak olan ırkçılık çatışmaları ile 1920'lerde çıkacak ekonomik krizleri de haber vermişti. Atlantis Medeniyeti ve Piramitlerle ilgili okült nazarîyeleri vardır, fakat bunlar pek ciddiye alınmamıştır. Kutupların yer değiştirmesi, yeni karaların çıkması, Kızıl Çin'le Rusya'nın birleşeceği ve 21. yüzyılın sevgi ve barış getireceği hakkında kehanetlerde bulunduğu iddia edilmektedir. İnşallah haklı çıkar.

Elbette bize yakın yıllarda, yani 18. 19. 20. yüzyıllarda yaşamış daha pek çok kâhin ve kehanetleri vardır. Ancak bu kitap böyle ansiklopedik bir konumda olmadığı için onlara değinmiyoruz. Bunları kendi kaynaklarına havale ediyor ve bundan sonraki bölümde, çağımızın en çok konuşulan ve söyledikleri hakkında en çok kitap yazılan ve tartışılan bir kâhin olan Nostradamus'u ele almak istiyoruz. Biraz da biz tartışalım. Kim olduğunu ve fikirlerini, kehanetlerinden bazılarını ve özellikle 11 Ağustos 1999'da kopacağını söylediği kıyamet kehanetini bulmak ve incelemek istiyoruz.

3 - NOSTRADAMUS VE KEHANETLERİ

Asıl adı, Michel de Nostradame'dır. Nostradamus, adının Latince söyleniş şeklidir ve en çok bilinenidir. Michel de Nostradame, 14 Aralık 1503'de St. Remy'de Provence adlı bir Yahudi köyünde doğmuş, 2 Temmuz 1566'da Salon'da ölmüştür. Sekiz çocuklu bir alenin çocuğu olan Michel'in dedesi bir doktordur. Onun eğitiminde ve yetişmesinde de, en büyük rolü işte bu doktor dede yüklenmiştir. Engizisyon'dan kurtulmak için

ailesi Michel de Nostradame, yani “Meryem Ana’nın Michel”i anlamına gelen bir isim koyup Katolik Mezhebi’ni kabul etmiş görünümü verilmiştir. Ancak o, Yahudiliğinin bir çeşit gereği olan tam bir Kabala ve Tevrat uzmanı olarak yetiştirilmiştir. Galiba bunun etkisi altında olsa gerektir ki, kâhinlik hayatı boyunca da sürekli Papa’nın öldürülmesiyle, Kilise ve Roma’nın yıkılmasıyla ilgili kehanetlerde bulunmuş, ama bunlardan hemen hiçbiri tutmamıştır. Meselâ, öldürüleceğini söylediği Papa II. Jean Poul halâ yaşamaktadır. Nostradamus’a kalsaydı şimdiye çoktan ölüp gitmiş olacaktı.

Nostradamus, Yunanca, Latince, İbranice, Arapça, Matematik ve Astronomi öğrenmiştir. Avignon ve Montpelleir Üniversitesi’nde öğrenim görmüş, gençlik yıllarında dünyanın yuvarlak olduğuna inananlardan biri olmuştur. Öğrenimini de tıp üzerine yapmıştır. 1525 de mezun olur olmaz akademiden ayrılmış, gezici hekim olarak hayatını kazanmaya çalışmıştır. O yıllarda Avrupa’da başlayan veba salgını her yeri kasıp kavuruyordu. Genç bir doktor olarak vebanın tedavisi için alışılmadık yöntemler kullandı ve büyük bir üne sahip oldu. Ünüyle birlikte akademik kariyerini gerçekleştirmek için üniversiteye geri döndü. 1529 yılında tüm eğitim süreçlerinden geçmiş tam bir doktor oldu ve tekrar “seyyah olup” yollara düştü.

1530’da profesör oldu. 1534 yılında Agen’da filozof Julius E-sar Scaliger ile tanıştı ve onun malikanesinde yaşamaya başladı. Bu evde araştırmalarını rahatça ve en iyi şekilde yapabiliyordu. Evlenerek iki çocuk sahibi oldu. Fakat kente veba bulaştığı için karısı ve çocuklarını kaybetti. Bu olay onu ve kariyerini büyük ölçüde sarstı, “kendi yakınlarını dahi kurtaramayan doktor ne işe yarar...?” diye düşünüyordu...

Bu arada, filozof dostuyla da kavgaya etti, araları bozuldu ve Agen’den ayrılarak, tekrar yollara düştü. Yine bu yıllarda, “dine karşı gelmek” suçundan, Engizisyon onu, “Şeytan” ilan etti.

Agen'i terk ettikten sonra on yıl, Guyenne, Languedoc, Sicilya ve İtalya arasında gidip geldi, adeta mekik dokudu. Buralarda araştırmalarına devam ediyordu. Sonunda, 1544 yılında gidip Salon'a yerleşti. 1544 ile 1546 yılları arasında buradan başlayarak, vebaya karşı büyük bir savaş verdi. Sırrını kimseye açıklamadığı gizli bir ilâçla verdiği bu savaşı da büyük ölçüde kazandı.

Nostradamus, bundan sonra Ponsart Gemelle adında zengin bir dulla evlendi. Artık tıbbı bırakmış, kendini yazılarına vermişti. Evinin üst katında yoğun bir çalışmaya başladı. Bu çalışmanın adı da Prognostications yani kehanetler idi. Daha sonra da "Centuries" adını verdiği en büyük çalışma koleksiyonu olan kehanetlerini oluşturdu. Bu koleksiyon, her biri yüz adet dörtlükten oluşan on kitap olacaktı. Bu ciltlerde zamanının ötesine atlayıp önemli olayları tek tek sembolik bir dil kullanarak ve Kabala'nın şifreli yazım yöntemlerini kullanarak aktarmak istiyordu. Bunları ilk defa, 1555'te, Lyon'da "Vrayes Centuries et Prophéties" başlığı altında yayınladı. Bu, ona büyük bir ün kazandırdı. Bu kehanetler konusunda çalışma yöntemi bilinmemekle birlikte, dörtlüklerin doğrulukları, çoğu kere şüphesiz denebilecek niteliktedir.

1564'te Kral IX. Charles'ın hekimi oldu. Nostradamus, hekim olarak da, derin bilgisine büyük sevgisini eklemeyi biliyordu. Bu alanda da yayınlanmış üç "özgün" eseri vardır.

İlginç kehanetlerde bulunan Nostradamus'un, hiç bir kehaneti ona haddinden fazla uzun yaşayacağını söylemedi. O da herkes gibi, kendisine tanınan süre içerisinde yaşayıp ölecekti ve işte bunu biliyordu. Çok renkli ve ilginç hayatı, kendisinin daha önceden söylediği tarihte, yani 2 Temmuz 1566 gecesinde dünya yönüyle noktalanmıştır.

Yaşadığı dönem oldukça ilginç değişimlerin yaşandığı ve tarihte ilginç simaların bulunduğu bir dönemdi. Nostradamus,

Amerika'nın keşfinden 11 yıl sonra doğmuş ve Martin Luther'den de 20 yıl sonra ölmüştü. Onun zamanında, Fransa'nın başında I. François, II. Henri ve ünlü Kraliçe Catherine de Medicis vardı. İngiltere'de VIII. Henri ile I. Elizabeth; Almanya'da Hapsburg İmparatorluğu'nun yönetiminde Şarlken ve II. Philip; Osmanlı Devleti'nin başında da Kanunî Sultan Süleyman vardı. İşte o, böyle devlerin yaşadığı ve büyük değişimlerin yaşandığı bir devirde dünyaya gelmiş ve kendisi de karındaşları gibi ilginç bir hayat yaşamıştır.

Nostradamus ve kehanetleri hakkında o kadar çok şey söylendi ve yazıldı ki, artık onu tanımakta ve hakkında bir karar vermekte güçlük çekiyoruz. Kimine göre o, bir simyacı, bir büyücü, kimine göre yıldızların dilinden anlayan ve onlardan kehanet çıkaran bir astrolog. Kimine göre kötü bir şarlatan, kimine göre Muhiddin İbni Arabî'nin eserlerinden kerametlerini alıp manzum ifadelerle kehanet diline adapte eden bir adaptasyoncu... Kimine göre, geleceği okuyan bir kâhin, kimine göre bir doktor. Kimine göre de bir yalancı... O, kimine göre adından ürperti duyulan biri, ya şeytanın temsilcilerinden biri, ya da şeytanın ta kendisi...

Yazdığı şiirlerle geleceği bildirmekle kalmamış, aynı zamanda geleceği etkilemiş biridir. Hatta Fransızca yayınlanan bir kitabın kapağında "peygamber" ismi verilerek lanse ediliyor. Peygamberlik, Kur'ân-ı Kerim'de belirtildiğine göre, Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m.) ile birlikte bitmiştir. Bunun için biz bunu İslâm İnancı açısından yalnızca bir abartı olarak görüyoruz. Bunun yanında eğer o bir büyücü ise sıradan bir büyücü olmadığı açık, yalancıysa çok usta bir yalancı, ama söylediklerinden büyük bir kısmı doğru olarak çıkan bir yalancı. Yok eğer, kendisinden yaklaşık 250 sene önce yaşayan ve Kur'ân ayetlerinin batınî (iç) mânâları üzerinde çalışıp Kur'ân yoluyla haber verilen pek çok gaybî haberleri deşifre eden ve böylece pek çok olayı önceden haber veren

Muhiddin-i Arabî'nin çözdüğü hususları eserinden alıp şiirleştirerek adapte etmişse, yine kendisini kamufle ederek çok iyi adaptasyon yapan biri. Özellikle Lemesurier ve Zig-Zag Gruop kitaplarında ifade edilen "geleceği etkileme" konusu da ciddi bir ithamdır. Bunu tam olarak bilemiyoruz, ama "böyle bir şey olamaz" demek de doğru değildir. Çünkü Nostradamus'un kehanetlerini emir telakki eden şer gruplar, psikopatlar, teröristler veya marjinal bir kısım teşkilatlar ve kişiler, bunları gerçekleştirme konusunda gayret sarf etmiş olabilir. Zaten öldürme olaylarının böyle bir yolla olması oldukça mümkün görünüyor... Ama ne olursa olsun, Nostradamus, adından en çok söz ettiren ve şöhreti ölümünden sonra da en çok devam edenlerden ve gelmiş geçmiş en çok sözü edilen kâhinlerden biri, hatta birincisidir...

VI. İSLAM'DA KEHANETİN YERİ VE HÜKMÜ

Buraya kadar diğer dinleri, kitapları ve kehanete ait pek çok hususla, kâhinleri ve onların bazı kehanetlerini inceledik. Bunların bazıları oldukça ilginç ve hatta korkunç gelmiş olabilir. Çünkü gerçekten bazı kimselere ürkütücü gelebilecek hususlara da şahit olduk. Özellikle, bundan önceki bölümde bu kaygıları hep beraber yaşamış olmalıyız. Nitekim, bazen bizim de içinden çıkamadığımız bir kısım hususlar oldu. Ancak bizler Müslüman olarak hiçbir zaman iman açısından tehlikeye düşmediğimiz ve yanlış inanç ve itikatlara kapılmayı istemediğimiz ve bilerek de küfre ve şirke götürecek yollara girmediğimiz gibi, bilmediğimiz konuları da Allah'a havale edip "işin doğrusunu en iyi bilen O'dur" demekten, aczimizi ve yetersizliğimizi ortaya koymaktan çekinmedik, çekinmeyiz de... Bizim bildiğimiz bir şey var:

Bizler, şu ana kadar samimi bir Müslüman olmaya çalışan kimseler olarak, Dinen inanmamız istenilen konulara inanır, inanmamız gerekmeyen veya yasaklanan konularda da, Allah'ın ve Resulü'nün (a.s.m.) emir ve tavsiyelerine dayanır, bizi aydınlatmak için önümüzde tutulan ışığa uyarız. Hatta bu konuda İslâm alimleri bir şey söylemişlerse ve bu da bize yetiyorsa yine onu da kabul eder, öper başımıza koyarız. Hiç bir zaman geçmişine söven ve onları karalayıp kötüleyen kıyamet alâmetlerinden sayılan kişilerin yaptığı bir kısım davranışlara düşmek ve öyle talihsizlerden olmak istemeyiz, bu

tür şeylerden de Allah'a sığınırız. İşte bu sebeple, kitabımızın bu son bölümünde, işin aslını öğrenmek ve doğrusunu anlamak amacıyla kehanet ve kâhinliğin İslâm Dini'ndeki yerini ve hükmünü araştırdık, bunu ortaya koymaya çalıştık. Ümit ederiz ki, buraya kadar kafamızda her hangi bir şekilde bir takım sorular oluşmuşsa onları izale eder ve imanımıza zarar vermeden işin aslına bizi ulaştırır.

1 - İSLAM'DA KEHANETİN YERİ NEDİR?

İslâm'da, gayb hakkında söz söyleme işi Allah'a ve O'nun görevlendirdiği elçilerine mahsus bir husus olduğu için, kehanet ve benzeri yollarla gaybî haberler vermek yasaklanmış ve haram kılınmıştır. Kâhinlik ve benzeri konulardaki yasağın esas sebebi ise, insanları aşan bir konuda gaybı taşıma ve had-dini aşır ilâhlık taslama olmalıdır ki, bu da İslâm'da büyük günahların en başta gelenlerinden olan şirktir. Kur'ân-ı Kerim'de şirkin haram ve büyük günah olması hakkında bulunan pek çok ayetin yanı sıra; "Allah kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını dilediği kimse için bağışlar. Allah'a ortak koşan kimse büyük bir günah (ile) iftira etmiş olur." (1) buyurulmaktadır ki, "Şirk" affı mümkün olmayan günahlardandır. Allah'a ortak koşmak aynı zamanda, İslâm'ın temelini teşkil eden "Tevhid" akidesine tamamen terstir. Kehanet ve kâhinliğin "şirk sayıldığı" konusunda ise Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'nde henüz "kehanet" maddesi yazılmadığı için bu konudaki açık hükümleri bulamıyoruz. Ancak İlyas Çelebi, "Fal" maddesinde, falın başka bir çeşidi olan kehanet hakkında şu hususları kaydediliyor:

Kehaneti ve kâhinlerin eylemlerini kesinlikle hoş karşılamayan Hz. Peygamber'in, Cahiliye Dönemi Arap toplumun-

(1) Nisa Sûresi, 4/48, 116.

da görülen ve kuşların adları, sesleri ve uçuşlarından uğursuz anlamlar çıkarma yahut çakıl taşı, nohut, bakla ve benzeri nesnelerle fal bakmayı ve bunun gibi bütün fal çeşitlerini bu kapsamda mütalaa ederek yasakladığı bilinmektedir. (2)

Konuyla ilgili olarak Katan İbni Kubeyse'nin (r.a.) babasından naklederek rivayet ettiği bir hadis-i şerifte, Hz. Peygamber'in (a.s.m.); "İyafe, tıyere, tark sihirdendir." (3) buyurmak suretiyle uğrusuzluk ve fal çeşitlerini sihirden sayarak yasakladığı nakledilmektedir. Kehanetin de bir çeşit fal ve hatta daha iddialı bir konu olması yasaklama konusundaki şiddeti de gündeme getirmektedir.

Bu konudaki hadis-i şeriflerden bir tanesi ise şöyledir:

İbni Mes'ud (r.a.) anlatıyor: "Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

"Uğursuzluk çıkarmak şirktir, uğursuzluk çıkarmak şirktir, uğursuzluk çıkarmak şirktir. (İhtiyarsız kalbine uğursuzluk vehmi gelip içinde bazı şeylere karşı nefret duyan) hâriç bizden kimsede bu yoktur. Lakin Allah onu tevekkülle giderir." (4)

Söz konusu yasağın temel sebebini ise yukarıda belirttiğimiz gibi, İslâm'ın ortaya koyduğu "Tevhid" inancına aykırılık teşkil etmelidir. Çünkü Cahiliye Çağ'ında uğur ve uğursuzluk gibi hususlar, bizzat yerin, zamanın ve eşyanın kendisinden bilinirdi. Oysa, Allah'ın bütün günleri, mekânları ve insanların kullanması için aklın bir meyvesi olarak yarattığı eşya da masumdur. Bunların bizzat kendisinde uğur veya uğursuzluk bulunması söz konusu değildir.

(2) Aydın, TDV. İslâm Ansiklopedisi., XII, 138-139.

(3) Ebu Davud, Tıbb, 23, (3907).

(4) Ebu Davud, Tıbb, 24, (3910); Tirmî î, Siyer, 47, (1614).

Basit misaliyle, silahla insanın kendisini, ülkesini koruyabileceği gibi, yanlış olarak kullanan kendini de öldürebilir, bir başkasının da kanına girebilir. Burada uğursuzluk aramak yerine, kişinin silahı tanımaması ve kullanmasını bilmemesi veya onu yanlış yerde ve yanlış gerekçelerle kullanması söz konusu olmalıdır. Yeri, zamanı ve eşyayı uğursuz sayma gibi bir inanç, kişiyi şirke sevk edeceğinden yasaklanmış olmalıdır. Mehmet Aydın da bu konuya temasla şunları kaydetmektedir:

“Yasağın temel sebebi, her halde Cahiliye Dönemi’nde uğur ve uğursuzluğun, iyilik veya kötülüğün doğrudan doğruya Allah’a değil de, söz konusu işleme konu olan varlıklara isnat edilmesidir. Fal ve benzeri işlemlerin sonuçlarına itibar ederek bunlara inananların Muhammed’e indirileni inkar etmiş sayılacağını, namazlarının kırk gün kabul edilmeyeceğini ve bunların Cennete giremeyeceğini bildiren pek çok hadis bulunmaktadır. (5)

Diğer taraftan, huzurunda tiyereden (uğursuzluk) söz edilince, Urve İbni Amir el-Kureşî’den (r.a.) nakledilen bir hadis-i şerifte şöyle buyurulduğu rivayet edilmektedir:

“Resulullah’ın (a.s.m.) yanında uğursuzluktan bahsedilmiştir.

Buyurdular ki: “Bunun en iyisi fe’l (uğur çıkarma)dır. (Uğursuzluk inancı) bir Müslümanı yolundan alıkoymasın. Biriniz, hoşlanmadığı bir şey görecekt olursa şu duâyı okusun:

“Allahım! Hayrı ancak sen verebilirsin, kötülüğü de ancak sen defedebilirsin. (İbadet, çalışma, korunma vs. için muhtaç olduğumuz) güç ve kuvvet de ancak sendendir.” (6) buyurarak, kişileri bu türlü takıntılardan kurtarmaya en layık olan

(5) Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 429; III, 14; IV, 68; V, 380; Müslim, Selam, 125; İbn Mace, Taharet, 122; Ebu Davud, Tıbb, 21; Tirmizî, Taharet, 102.

(6) Ebu Davud, Tıbb, 24, (3919).

Allah'a duâ etmeye ve O'na yöneltmeye çalışmışlardır. Buna bağlı olarak "fe'l" nedir şeklindeki bir soruya Hz. Enes'den (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte uğursuzluk diye bir şeyin söz konusu olmadığını belirterek, "Benim fe'l hoşuma gider" buyurması üzerine yanındakiler, "Fe'l nedir?" diye sorunca, "Güzel bir sözdür!" buyurmuştur.

Buhârî'nin rivayetinde ise şu ziyade vardır:

"Resulullah (a.s.m.): "Benim, dedi, fe'l-i salih, güzel bir kelime hoşuma gider." (7) buyurmuştur. Bu da bizim "Tefe'ül" konusunda açıklamaya çalıştığımız eşya ve hadisleri hayra yorumlama, Allah'tan iyi sonuçlar bekleme ve hüsn-ü zanda bulunma konularını desteklemektedir.

İslâm bilginleri, Hz. Peygambere (a.s.m.) atfedilen bu ifade ve rivayetlerden, O'nun gelecek hakkındaki bazı karinelere dayanarak iyimser bir tahmin ve hayra yorumlamayı tasvip ettiği sonucunu çıkarmıştır. Ancak oluşturan kehanetle, geleceğe ait bilgi sağlamak, uğursuzluk ve ümitsizlik hislerine kapılmak şeklinde anlamadıkları gibi, Efendimizin bu tür şeyleri meşru saydığına dair bir hüküm de çıkarmamışlardır. (8)

Hız. Peygamber'in bu davranışları ve bu doğrultuda buyurmuş olduğu hadis-i şerifleri, bize gelecek hakkında Allah'tan daima hayır umma ve ümit içerisinde olmayı telkin etmekte, O'ndan hiç bir konuda ümit kesmemeyi, daima hüsn-ü zanda bulunmayı tembih ve telkin etmektedir. Zaten, Peygamberimizden sonra O'nun ashabı ve günümüze kadar gelen hemen hemen bütün İslâm alimleri de bu konuyu böyle anlamış ve böyle değerlendirmiştir. Nitekim, bu konudaki pek çok ayetin yanı sıra, Ebu Hureyre'den (r.a.) rivayet edilen kap-

(7) Buhârî, Tıbb 44, 54; Müslim, Selam, 113, (2224); Ebu Davud, Tıbb, 24, (3916); Tirmizî, Siyer, 47, (1615).

(8) Karş: Aydın, TDV. İslâm Ansiklopedisi, XII, 139.

samlı bir hadis-i şerifte de Allah'tan ümit kesmeme ve O'nun hakkında hüsn-ü zanda bulunmaya dair şöyle buyurulmaktadır:

“Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

‘Allah Taâla Hazretleri diyor ki: ‘Ben, kulumun hakkımdaki zannı gibiyim. O, beni andıkça ben onunla beraberim. O, beni içinden anarsa ben de onu içimden anarım. O, beni bir cemaat içinde anarsa, ben de onu daha hayırlı bir cemaat içinde anarım. O, şayet bana bir karış yaklaşacak olursa, ben ona bir zira’ yaklaşırım. Eğer o, bana bir zira’ yaklaşırsa ben ona bir kulaç yaklaşırım. Kim bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak giderim. Kim bana şirk koşmaksızın bir arz dolusu günahla gelse, ben de onu bir o kadar mağfiretle karşılarım.” (9)

Bu konuda Cabir'den (r.a.) rivayet edilen başka bir hadis-i şerif ise Allah hakkında, ne zaman ve hangi şartta, hangi durumda olursa olsun hüsn-ü zan etmeye dairdir ve şöyle buyurulmaktadır:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Sakın sizden kimse Allah hakkında hüsn-ü zânda bulunmadan son nefesini vermesin.” (10) Hatta Ebu Davud ve Tirmizî'nin Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet ettiği başka bir hadis-i şerifte, Allah hakkında hüsn-ü zan etme, güzel ibadetten sayılmıştır. (11)

Naklettiğimiz hadis-i şeriflerde de görüldüğü gibi, Allah'a inanmanın bir şartı da Allah hakkında hüsn-ü zanda bulunma, Onun engin rahmet ve merhametinden, eşsiz kudret ve zengin-

(9) Buhârî, Tevhid, 15, 35; Müslim, Zikir, 1-2, (2675), Tevbe 1, (2675); Tirmizî, Zühd, 51, (2389).

(10) Müslim, Cennet, 81, (2877); Ebu Dâvud, Cenâiz, 17, (3113).

(11) Tirmizî, Da'avât 146, (3604); Ebu Dâvud, Edeb 89, (4993).

liğinden istekte bulunmadır. Çünkü bütün servet ve zenginlik O'na ait olduğu gibi, O'nun def edemeyeceği şer ve kötülük, ihsan edemeyeceği hayır ve iyilik de yoktur. Çünkü yegane güç ve kudret sahibi ve mutlak irade sahibi sadece Allah 'tır (c.c.).

Kısaca özetlemek gerekirse, ayet ve hadislerde gaybı bil-meye yönelik iddialar, çeşitli usullerle yapılan kehanet ve kâhinlik yasaklanmıştır. İnsanın bazı uzuvlarının seğirmesi, titremesi ile, bazı fizyolojik durum ve davranışlardan anlamlar çıkarma, yıldızlardan anlam çıkarıp, insanların kaderini değiştireceğine veya gerek tabiata, gerekse insanın davranışlarına hükmedeceğine inanma, geleceğini bu türlü inançlara göre yorumlayıp değerlendirme ve ona göre yaşayarak, bunlardan kötü sonuçlar çıkarma gibi, batıl inançlar da tamamen yasaklanmıştır. Gerek cinlere ve şeytanlara dayanarak, gerekse kendi kafasından uydurarak, zan üzere kehanetlerde bulunmak ve gayba ait hususlarda hüküm vermek, şirk sayıldığından buna inanmak ve kâhinleri doğrulamak da, İslâm'ın özünü teşkil eden Tevhid inancına ters olduğundan yasaklanmıştır.

2 - İSLAM'DA KEHANET VE KAHİNLİĞİN HÜKMÜ

Kâhinlik ve falcılık, geçmişte olduğu gibi günümüzde de birer meslek haline getirilmiştir. Ne var ki, bugün kâhin ve falcıların adı "Medyum" olmuştur. Aslında değişen hiç bir şey yoktur. Yapılan iş ve işlemle takip edilen yol aynıdır. Bu durumda insanların gelecek merakını bir duygu sömürsü, bir zaaf istismarı olarak geçim kaynağı yapanlara hiç kimse olumlu bir gözle bakamaz. Çünkü bunda aldatma ve yalan vardır. Dinin nefret ettiği hususlardan olan yalan, insanı neticede Cehennem'e götürür.

Nitekim, bu konuda İbni Mes'ud'dan (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte şöyle denilmektedir:

“Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

‘Sıdk/doğruluk insanı birr’e (Allah’ı razı edecek iyiliğe) götürür, birr de Cennete götürür. Kişi, doğru söyler ve doğruyu arar da sonunda Allah’ın indinde sıddık (doğru sözlü) diye kaydedilir. Yalan da kişiyi haddi aşmaya götürür. Haddi aşmak da ateşe/Cehennem’e götürür. Kişi yalan söyler ve yalanı araştırır da sorunda Allah’ın indinde yalancı diye kaydedilir.” (1) Hadis, yine İbni Mesud’dan rivayetle İmam Malik’in Muvatta’ında şöyledir: “Kul yalan söylemeye ve yalan söyleme niyetini taşımaya devam edince bir an gelir ki, kalbinde önce siyah bir nokta belirir. Sonra bu nokta büyür ve kalbinin tamamı siyah olur. Sonunda Allah nezdinde ‘yalancılar’ arasına kaydedilir.” (2) Hatta öyle ki yalanın şakasına bile izin yoktur. (3)

Hz. Peygamber (a.s.m.), kendisine müminin korkak ve cimri olup olamayacağı sorusuna “evet, olabilir” diye cevap verdiği halde, “yalancı olabilir mi?” sorusuna ise “hayır” buyurmuşlardır. (4) Bütün bunların da ötesinde “yalan” bizzat Resulullah (a.s.m.) tarafından, “büyük günahların en büyükleri” arasında sayılmıştır. (5)

Hz. Peygamber (a.s.m.) tarafından yalan, diğer üç sıfatla beraber, gerçekte mümin olmayan fakat öyle görünen gizli kafirlerin, yani münafıkların sıfatı olarak sayılmıştır. (6) Aldatma

(1) Buhârî, Edeb, 69; Müslim, Birr, 102, 103, (2606-2607); Muvatta, Kelam, 16, (2, 989); Ebu Davud, Edeb, 88, (4989); Tirmî î, Birr, 46, (1972).

(2) Muvatta, Kelam, 18, (2, 990).

(3) Ebu Davud, Edeb, 7, (4800), 88, (4990); Tirmizî, Zühd, 10, (2316).

(4) Muvatta, Kelâm, 19, (2, 990).

(5) Buhârî, Şehâdât, 10, Edeb 6, İstizân, 35, İstîtâbe 1; Müslim, İmân 143, (87); Tirmizî, Şehâdât, 3, (2302).

(6) Buhârî, İman, 24, Mezâlim, 17, Cizye 17; Müslim, İman, 106, (58); Ebu Dâvud, Sünnet, 16, (4688); Tirmizî, İman, 14, (2634); Nesâî, İman, 20, (8, 116).

konusunda ise Hz. Peygamber (a.s.m.), çok ağır beyanlarda bulunmuşlardır. Bunlardan biri bir olayla alakalı olan Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edilen hadistir ki şöyledir:

“Resulullah (a.s.m.) çarşıda bir yiyecek yığınınına rastlayınca elini yığına daldırıp çıkardı. Parmaklarına rutubet bulaştı. Adama: ‘Ey satıcı nedir bu?’ diye çıkıştı. Adam: ‘Ey Allah’ın Resûlü, yağmur ıslattı’ deyince: ‘Bu yaşlığı üste getirip, herkesin görmesini sağlayamaz mıydın? Kim bizi aldatırsa o bizden değildir’ buyurdu.(7) Hadisin Ebu Davud ve Tirmizî’deki rivayetlerinde “Bizi aldatan” yerine, genel ifade kullanılarak, “Aldatan bizden değildir” denilmiştir. Buna göre ise insan, hayvan, mümin, kafir, çocuk, büyük...vs. kimi olursa olsun, aldatan Hz. Muhammed’in (a.s.m.) ümmetinden değildir. Ancak ne gariptir ki, bu iş bugün üstü kapalı olarak yapılmakta ve adetâ bir üstünlük sebebi sayılmaktadır. Tabii iş basit bir noktada kalmamaktadır. Medyumluk, falcılık yapan veya kendisine büyüklük, bilgiçlik süsü vererek, kendisine bir şeyler fısıldandığını söyleyip işi elçiliğe kadar vardırıarak gelecekte haber vermeye kalkanlar, yani gözümüzün içine baka baka yalan söyleyenler de var. Bunlar kendilerini üstelik dindar göstermektedirler ki, bu durumda nasıl vicdanları rahat olabilmekte ve nasıl Hz. Muhammed’in ümmeti olduklarını iddia edebilmektedir, insan hayret ediyor. Zira Hz. Muhammed (a.s.m.), onları sert bir dille uyararak sahtekarlıklarını yüzlerine vurmakta ve: “Aldatan bizden değildir” buyurmaktadır.

Genellikle yalana dayalı olan kâhinlik, falcılık ve arraflık (bakıcılık) hakkında ise, ihtar ve ikazlarla ortaya çıkan hükümler daha da ağırdır. Bunlardan biri, Efendimizin pak zevcelerinden naklen rivayet edilen Safiyye Bintu Ebî Ubeyd hadisidir ki, bu hadiste Hz. Peygamber (a.s.m.) şöyle buyurmuştur:

(7) Müslim, İman, 164, (102); Tirmizî, Büyü, 74, (1315); Ebu Dâvud, Büyü, 52, (3452); İbni Mâce, Ticarât, 36, (2224). Metin, Müslim’indir.

“Kim bir arrâfa (kâhine) gelir, bir şeyler sorar ve söylediklerine de (inanıp) onu tasdik ederse, kırk gün namazı kabul edilmez.” (8) Ayrıca, Bezzar’ın rivayet ettiği ve senedinin sağlam ve kuvvetli olduğunu söylediği bir hadis-i şerifte ise, “Bir kâhine varıp onun dediğini tasdik eden, Hz. Muhammed’e indirileni inkar etmiş olur” buyurulmaktadır. Kardavî bu hadisle ve “De ki: ‘Size, (Allah’ın hazineleri elimdedir) demiyorum, gaybı da bilmiyorum. Size, (Ben meleğim) de demiyorum. Ben ancak bana vahyolunana uyuyorum.” (En’am, 6:50) ayeti ile kâhinlere inanmanın “küfür” olduğu hükmüne varıyor. (9)

Kâhinlik ve falcılık gibi şeylerin yalana dayalı olduğunu ise, Ebu Hureyre’den (r.a.) rivayet edilen bir hadis-i şerifte, Hz. Peygamber (a.s.m.) bizzat kendisi açıklıyor:

“Allah-u Taâla Hazretleri semâda bir işin yapılmasına hükmetti mi, Rab Taâla’nın sözüne ihtiramla, melâike (a.s.) korku ile kanatlarını birbirine vurur. Rab Taâla’nın işitilen sözü düz bir kaya üzerinde (hareket eden) zincirin sesi gibidir. Meleklerin kalplerinden korku açılınca (Cebrail ve Mikail gibi mukarreb meleklerle): “Rabbiniz ne buyurdu?” diye sorarlar. Onlar da: “Allah Taâla Hazretleri hakkı söylemiştir. Zaten O, yüce ve uludur” derler. O’nun sözünü, kulak kabartan (şeytanlar gizlice) işitir. Kulak hırsız şeytanlar (yerden göğe kadar) birbirlerinin üstünde (zincirleme) dizilmiş ve kulak hırsızlığına hazırlanmış bulunur. Süfyan İbni Uyeyne bunu eliyle tarif etti. Parmaklarını önce (üst üste) dizdi, sonra açtı. (En üstteki, ilâhî kelamı işitir ve alttakine verir, o da kendi altındakine verir. Böylece gele gele sihirbaz ve kâhinlerin diline kadar ulaşır. Bazen kelimeyi aşağıdakine vermeden önce bir şahap, şeytana ulaşır. Bazen şahap kendisine isabet etmezden önce kelimeyi aşağısındakine vermiş olur. (Sihirbaz ve kâhinler kendilerine bu şekilde ulaşan hırsızlama habere) yüz kadar da kendileri ilave ederek yalanlar düzerler. Emr-i İlâhî yeryüzünde tahak-

kuk edince halk kendi arasında: ‘Bu işin olacağı bize daha önce falan falan günlerde haber verilmemiş miydi?’ derler. Böylece, semada (kulak hırsızlığı yoluyla) işitilmiş olan haber tasdik edilir.” (10)

İşte bazılarının attığı yalanlardan bir kısmının tutması da bununla alakalıdır. Ancak bunun haram olduğu kesindir. Zira, bu haberler çalıntıdır ve Allah’ın izni yoktur. Bu yüzden şeytanlar yakılarak cezalandırılmakta ve fakat onların haber getirdiği kimselerin ise dünyadaki ömürlerini bitirmeleri için mühlet verilerek, cezaları ahirete ertelenmektedir.

Kısaca özetlemek gerekirse, kâhinlik ve falcılık gibi, gelecekte haber vermeye yönelik, insanların bilgisi olmadığı konularda, ulu orta konuşmak ve böylece gaybı bildiğini iddia etmek küfür sayılmıştır. Çünkü bu hususları, ancak Allah’ın seçip bildirdiği elçileri yani peygamberleri bile O’nun bildirilmesiyle bilme imkânına sahiptir. Gerçi daha önce de izah ettiğimiz gayb hükmünden çıkmış hususları veya izafî gaybı da dilediğine bildirir. Ancak bunu da yine Allah bildirir. Gayba ait hususlar, herkesin rahatça konuşabileceği hususlardan değildir. Hatta yüce Allah, gayb alemini bazen kesin hatlarla ayırır ve oraya kimsenin müdahale etmesine imkân vermez. Nitekim, Kur’ân-ı Kerim’de; “Allah bütün gaybı bilendir. Öyle ki gaybına kimseyi muttali etmez” (Cin, 72:26.) buyurmaktadır. Ayrıca Cenab-ı Hak, kişinin bilmediği konularda konuşmasını yasaklamış ve şöyle buyurmuştur: “Hakkında bilgi sahibi olmadığın şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi yaptığından sorumludur.” (İsra, 17:36.) Ayet, Vahidî ve Kelbî’ye göre insanın bilmediği bir şeyi söylemesini yasaklamaktadır. Katade ise, “duymadan duydum, görmeden gördüm’ deme anlamınadır.” (11) diyor. Konu, Hafız Zehebî ve

(10) Buhârî, Tefsir, Sebe 1, Hicr 1; Tirmizî, Tefsir, Sebe, (3221).

(11) Zehebi, Büyük Günahlar, Terc. 182.

diğer bazı İslâm alimlerine göre de yine küfür hükmüne tabi olmaktadır. (12) Kâhinlerin ve falcıların yıldızlardan ve şeytanlardan medet umduğu, gayba ait işlere el attığı da göz önünde tutulunca bu hükümden kurtulmaları söz konusu değildir. Her şeyin doğrusunu Allah bilir...

NETİCE

Son sözü yazmayı hem çok seviyorum; çünkü kitabın sonu ve noktası sayıldığı için, hem de hiç sevmiyorum; okuyuculardan da benim gibi, hazıra konmak isteyenler sadece burayı okuyup çekilen onca emeğe göz atmadan kitabı kaldırıp koyacakları için. Ama ben yine de son sözü yazacağım.

Kehanet, biz istemesek de yüzyıllardan beri var olan ve var olmaya devam edecek olan bir konu. Aslında kehanetin gelecekle ilgili olmayan, yani zamanımızı aydınlatan yönleri de var. Yani kehanet diye bir şey var. Fakat, gayba uzanıp onu bildiğini söyleme ve iddialı olarak konuşma diye bir şey yok, olsa da kimse inanmaz. Nitekim, bugün bazı kâhinlerin ve kehanet yorumcularının 3-4 Temmuz 1999'da kıyamet kopacağını söylemelerine inanmadıkları gibi. Her ne kadar dünya Türkiye'den ibaret değilse de güneş tutulmasından sonra adet üzere gelen Felâket, bayağı üzüntü hasıl etti. Belki çok hayırlara da vesile olmuştur. Meselâ bazı düşmanlarımızla bile barışmaya vasile oldu. Her ne kadar içimizdeki bazı kimseler barışmayı kabul etmek istememesine rağmen, onlar daha alçak gönüllü davranıp gelmekte ve yardım etmekte ısrar ettiler. Bu da oldukça sevindirici bir olay. Çünkü içinde bulunduğumuz Anadolu kıtası çevresinde neredeyse bir tek dostumuz kalmamıştı. Depremi açtığı yaraları sarmaya o kadar çok ülke koştu ki, aslında insanın "meğer bizi ne çok seven ve düşünen varmış da biz bilmiyormuşuz" diyesi geliyor ve düşmanlıkların siyaset kaynaklı olduğunu da hemen anlayıveriyor. Ancak ilginç olan 3-4 Temmuz günlerinde kopmayan kıyametin

bazı yorumculara göre 17 Ağustos 1999'ta kopacağı kesindi. Bazıları ise buna katılmıyordu. Yerinde inceledik. Gördüğümüz gibi, katılmayanlarıntı tuttu. Ancak ortada tek söz ve tek gerçek yok. Bir çok söz ve bir çok gerçek var.

İslâm açısından kehanet hakkındaki genel kanaat, şu cümle ile özetlenebilir: Allah dilediğine, dilediği kadar ilim verir, kabiliyet verir, isterse gaybın izafî olan kısmına ulaştırdığı gibi, Levh-i Mahfuz'u da açar ve gösterir. O da, oradan görüp anlayabildiği kadarını, kendi yorumlarını da ekleyerek anlatır ve gelecekle ilgili konularda böylece bir haber yumağı oluşturur ve bunlar da ya kendi ağzından veya kaleminden ya da yorumcular tarafından ekleme ve çıkarmalarla size ulaşır. Kâhin veya medyum görüp yorumladıklarını bazen karıştırır, bazen de isabet eder. Ancak buna, bize peygamberler yoluyla ve özellikle Kur'ân ve Peygamberimiz (a.s.m.) yoluyla ulaşan mucizeler dahil değildir. Çünkü mucize, hem Allah'ın fiilidir, hem de peygamberler yanlış yapsalar, Allah onları bizzat düzeltir. Çünkü onlar, Allah'ın elçileri ve Allah adına iş yapan görevli memurlardır. Bu yüzden, Bediüzzaman'ın da dediği gibi, mucize net ve berraktır, kehanet ve benzeri şeyler de karışık ve bulanık... Bu yüzden, mucize ile kehaneti, Peygamber ile de kâhini birbirine karıştırmamak lazımdır.

Kur'ân'da bilinmez denilen ve Allah'tan başkasının bilmediği gayb, mutlak gaybdır. Yani kişinin kazancı, kaderi, eceli, rızkı, yağmurun ne zaman yağacağı ve rahimlerde olanın durumu ile birlikte daha pek çok konuya ait gayb hükümleri, sadece Allah tarafından bilinen gaybdır. Meselâ, yüzyıllardan beri üzerinde olduğumuz fay hattının ne zaman ateşleneceği bilinmeyen gayb hükümlerindendi. Nitekim, bilemedik ve 17 Ağustos 1999 günü saat 03.03'de ateşlendi. Neden o geceydi, buna sebep neydi? Bu bizim için gizlidir, gizli kalacaktır. Yapılan yorumların tamamı tahminden öte geçmeyen şeylerdir. Kesin olarak bu iş şundan dolayı oldu diyecek hiç kimse

yoktur. Yoksa bugün olmasa bile yarın depremi önceden keşfedebilecek aletler de bulunabilir. En azından birkaç dakika önce bu tespit edilebilir. Çünkü ilim bu tür konuları çözebilir. Bunlar, gayb aleminden emir alemine çıktıktan sonra belli emarelerle anlaşılabilir. Ama işte o gayb aleminden emir alemine ne zaman geçeceği, dünyada çoğunlukla sebepleri kendi işlerine perde yapan Allah (c.c.), ölüm konusunda yapılan isyan ve hakaretlere karşı Azrail'i, ona da sebepleri perde yapan yüce Allah, deprem bombasının pimini çekmeye veya fitilini ateşlemeye neyi ne zaman sebep yapacağını ve ne zaman uygulamaya koyup gerçekleştireceğini ise kimse bilemez. Çünkü bu, Allah'ın ilmine nüfuz etme, erişme anlamına gelir ki, insanın kendi nefsiyle neler konuştuğunu, yani içinden neler geçirdiğini bile ölçüp bilecek bir alet olmadığı halde Allah'ın kendi nefsiyle düşünüp konuşmasını ne ile ölçecek ve nasıl bileceksiniz. İşte bunlar da mutlak gayba ait konulardandır. Şu halde, kâhinlerin, medyumların ve falcıların bildiği hem mutlak gayb değil, izafi gaybdır, hem de gayb olmaktan çıkıp uygulama alanına geçmesi için emir verilmiş konulardır. Bu yüzden kâhinleri gözde fazla büyütmemek lazım. Nihayet onlar da kendilerine bildirildiği kadarını bilebilir. İnsanların bile pek çok sırrını bilmediğimiz halde Allah'a ve O'nun ilmine ait gizli sırları kim bilebilir ki...?

Kısacası, kâhinlerin ve medyumların çeşitli haber kaynağıyla beraber bize bildirdiği şeyler, yine Allah'ın bir merhametinin gereği olarak bildirilen şeylerdir. Peygamberlik ve vahiy yolu kapandığı için bize bildirilen bazı şeyler yine ilâhî kaynaklı olmak üzere, ya rüyalar yoluyla, ya da ilhamlar yoluyla, veliler ve kâhinler tarafından bizlere ulaştırılmaktadır. Kâhinlerin güçleri de kendilerinden değildir. Buna ihtimal vermek bile küfürdür, şirktir. Çünkü insanların ve cinlerin sahip olduğu bütün bilgi, ilim ve güçler, sadece Allah'ın verdiği şeylerdir, kendilerinin elde ettiği şeyler veya kendilerinde mevcut olan güçler değildir. Çünkü ne insan, ne de cin kendiliğinden var

olmuş şeylerdir. O halde, güçleri de ezeli veya ebedî değildir. Ancak kendilerine verileni kullanıp, onunla bazı şeyleri ortaya koyma kabiliyet ve imkânına sahip olabilirler. Nitekim, onların da isabet etmeyen bir sürü ortaya attığı iddiası vardır. Bunlar da onların acizliklerini, gördüklerini yorumlamadaki becerisizliklerini ve zaafılarını ortaya koyar.

Diğer taraftan, kehanet ve medyumluğun revaç bulması, kişileri bir yandan kaderciliğe iterken diğer yandan da ümitsizliğe götürecek veya hazırcılığa alıştıracaktır. Gelecek hakkında beklenen şeyler gerçekleşmeyince de kişi Allah'a küsecek ve O'ndan bağıni koparacaktır. Kaderi tenkit edecek, isyana ve inkara kalkışacaktır. Öyle ya... Çünkü insanın başına gelen veya gelecek olan olaylar her zaman iyi şeyler olmayabilir. Bu yüzden, meseleye İslâm açısından bakmak ve Allah'a teslimiyet içerisinde tevekkülde bulunmak durumundayız.

Kehanetin İslâm'da haram olduğunu gördük. Kehanet ve kâhinlik haram olduğuna göre, bundan elde edilen gelir de haram olmalıdır. O zaman bu işi meslek haline getirmek ve televizyon ekranlarında, gazete köşelerinde fal bakmak, kehanette bulunmak da yanlıştır ve haramdır. En azından inanan insanlar bu tür olaylara bel bağlamamalıdır. Her şeyin en doğrusunu Allah bilir...

GENEL KAYNAKÇA

ABDÜLBAKİ, Muhammed Fuad:

El-Mu'cemü'l-Müfehres li Elfazı'l-Kur'âni'l-Kerim, (M. Özdemir Baskısı) İstanbul, 1982.

ARSLAN Arif:

Yeni Tespitler ve Kur'ân Hakkında Bilmediklerimiz, 2. Baskı, Adım Yay. İstanbul 1987.

ATEŞ, Ahmet:

İslâm Ansiklopedisi, II, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1944.

ATEŞ, Süleyman:

İslâm'a İtirazlar ve Kur'ân-ı Kerim'den Cevaplar, Yeni Ufuklar Neşriyat, 1971.

ATEŞ, Süleyman:

İşârî Tefsir Okulu, Ankara Üniversitesi İlahîyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1974.

ATEŞ, Süleyman:

Yüce Kur'ân'ın Çağdaş Tefsiri, VI, IX, Yeni Ufuklar Neşriyat, İstanbul, 1988.

AYDIN, Mehmet:

Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Ansiklopedisi, XII, İstanbul, 1995.

BARNABAS İncili:

Çeviren Mehmet Yıldız, Kültür Basın Yayın Birliği, Tarihsiz, İstanbul.

BAYTAN, Orhan:

Geleceğin Tarihi I, II, Mevsim Yayıncılık, İstanbul, 1994

BEDİÜZZAMAN, Said Nursî:

Kaynaklı İndeksli Risale-i Nur Külliyyatı, I-II, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1996

BUCAİLLE, Maurice:

Kitab-ı Mukaddes, Kur'ân ve Bilim, 6. Baskı, Tercüme: Suat Yıldırım, T.Ö.V. Yayınları, İzmir, 1985.

CANAN, İbrahim:

Kütüb-i Sitte, Hadis Ansiklopedisi, VII, VIII, X, XIV, Akçağ Yayınları, Zaman Hediye, İstanbul,

Tarihsiz.

CİSRİ, Hüseyin:

Risale-i Hamidiye, Tercüme: Manastırlı İsmail Hakkı, Bahar Yayınları İstanbul, Tarihsiz.

ÇELEBİ, İlyas:

Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) İslâm Ansiklopedisi, XII, İstanbul, 1995.

ÇELEBİOĞLU, Amil:

Harflere Dair MK, II/I (1980).

DERVEZE, İzzet:

Kur'ân'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı, Tercüme, 2. Baskı, Yöneliş, İstanbul, 1995.

DEVELİOĞLU, Ferit:

Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik LÜGAT, Aydın Kitabevi Yayınları, 15. Baskı, Ankara, 1998.

DEVELİOĞLU, Ferit:

Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi, Ankara, 1998.

DROSNIN, Michael:

Tevrat'ın Şifresi, Tercüme, Cep Kitapları, İstanbul, 1999.

EL-KARDAVİ, Yusuf:

İslâm'da Helâl ve Haram, Kültür Basın Yayın Birliği, İstanbul, 1990.

FİSCHER, A.:

İslâm Ansiklopedisi, VI, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1945.

FONTBRUNE, Jean Charles de:

Yarını Bilen Adam Nostradamus'un Kehanetleri, Milliyet Yayınları, 4. Baskı, İstanbul, 1983.

GÜLEN, M. Fethullah:

Varlığın Metafizik Boyutu, I, II, Feza Gazetecilik A.Ş., İstanbul, 1998.

GÜLEN, M. Fethullah:

Prizma, I - II, Nil Yayınları, İzmir, 1995-1997.

GÜLEN M. Fethullah:

Fasıldan Fasıla, I - III, Nil Yayınları, İzmir, 1995-1996.

HAFİZ ZEHEBİ:

Büyük Günahlar, Tercüme, Temel Neşriyat, İstanbul, 1985.

HASPOLAT, Kenan, ARSLAN, Arif:

Buhranların Kaynağı, Zaman, Dizi Yazı, 1-5 Eylül 1987.

İBNİ HALDUN:

Mukaddime, I - III, MEB Yayınları, İstanbul, 1991.

İBNİ HİŞAM:

Sîret-i İbni Hişam Tercümesi, Kahraman Yayınları, İstanbul, 1994.

KANDEHLEVİ, Muhammed Yusuf:

Hayatı's-Sahabe, IV, Tercüme, Okusan, İstanbul, 1993.

KARAÇAM, İsmail:

Sonsuz Mucize Kur'ân, Çağ Yayınları, İstanbul, 1987.

KİTAB-I MUKADDES:

Kitabı Mukaddes Şirketi, İstanbul, 1988.

KÖMÜRCÜOĞLU, Çiğdem:

Tüm Zamanların Kâhini Nostradamus, Tempo (promosyon), İstanbul, 1999.

KUZGUN, Şaban:

Dört İncil, Farklılıkları ve Çelişkileri, Ertem Matbaası, Ankara, 1996.

LEMESURİER, Peter:

Nostradamus Gelecek Elli Yılın Kehanetleri, Say Yayınları, İstanbul, 1997.

LEVENT, Agah Sırrı:

Divan Edebiyatı, s. 220 ve devamı, Burhaneddin Matbaası, İstanbul, 1943.

MUTLU, İsmail:

Peygamberimizin Mucizeleri, Mutlu Yayıncılık, İstanbul, 1998.

NURBAKİ, Haluk:

Kur'ân Mucizeleri, 2. Baskı, Damla Yayınevi, İstanbul, 1985.

ÖĞÜT, Elvan ve Gündüz:

Kehanetler ve Kâhinler, Ege Meta yayınları, İzmir, 1997.

PAKALIN, Mehmet Zeki:

Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, I - III, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1971.

SAĞLAM, Bahaeddin:

Kur'ân'ın Evrenselliği, Tebliğ Yayınları, İstanbul, 1997.

SARITOPRAK, Zeki:

İslâm İnancı Açısından Nüzûl-i İsa Meselesi, Çağlayan Yayınları, İzmir, 1997.

SCOGNAMİLLO, Giovanni - ARSLAN, Arif:

Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre Ruhçuluk ve Reenkarnasyon, Karizma Yayınları, İstanbul, 1999.

SENİH, Safvet:

Gaybın Haberleri, Feza Yayıncılık, İzmir, 1992.

SENİH, Safvet:

Hiç Şüphem Kalmadı, Silm Ofset, İzmir, 1986.

SUYUTİ, Celaeddin:

Peygamberimizin Mucizeleri ve Büyük Özellikleri, Tercüme, Uysal Kitabevi, Konya, 1994

ŞAHİN, Abdülfettah:

İnancın Gölgesinde, I- II, Nil Yayınları, İzmir, 1992.

YAHYA, Harun:

Yeni Masonik Düzen, Vural Yayıncılık, İstanbul, 1996.

YAKIT, İsmail:

Türk İslâm Tarihinde Ebced Hesabı Ve Tarih Düşüme, İstanbul, 1992.

YAZIR, Elmalılı Muhammed Hamdi:

Hak Dini Kur'ân Dili, I-II, VII, VIII, Azim Yayın Dağıtım, İstanbul, 1992.

YEĞİN, Abdullah; BADILLI, Abdülkadir; HEKİMOĞLU, İsmail; ÇALIM, İlhan:

Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat, TÜRDAV, İstanbul, 1986.

WARD, Brian:

Altıncı Duyu (Duyu Ötesi Algı), Tercüme: İpek Babacan, Remzi Kitabevi, I. Basım, İstanbul, 1979.

YÜKSEL, Sadreddin:

İslâmî Araştırmalar, Madve Yayınları 36, İstanbul, 1992.

ZİG-ZAG Group:

Zaman Gezmenleri, Alem Yayınları, İstanbul (Tarihsiz).

BÜYÜ, FAL

ve KEHANET

İnşanoğlu meraklı bir varlık ve en çok merak ettiği şeylerin başında ise kendisiyle ilgili hususlar gelir. Meselâ, geleceğini ve geçmişini merak eder. Geleceği düşünmek, bir endişeden, yani yarın nelerle karşılaşacağı endişesinden kaynaklanmaktadır. 'Yarın ne olacağım, ne kazanacağım, nerede ve nasıl yaşayacak ve öleceğim?' Başına neler gelecek, kiminle evleneceğini, mutlu mu olacağını; bedbaht mı? Nerede ve hangi işte çalışacak, ne kadar kazanacağını? Başımı sokacak bir evim, ayağımı yerden kesecek bir arabam olacak mı? Kız veya erkek çocuklarım olacak mı?' gibi soruları çoğaltmak mümkün...

Merak edilen bu türlü konular ve yukarıda bazılarını sıraladığımız sorular, insanı geleceğe ait bilgileri araştırmaya, medyum, falci, arâflara, yani bakıcılara yöneltmiştir. Kâhinler de için başka bir boyutunu teşkil eden gayb habercileridir.

Elinizdeki kitapta, yukarıdaki konular doğrultusunda bir çalışma yaptık ve bilgi dağarcığınıza rahatça yerleştirebileceğiniz faydalı bilgiler vermeye çalıştık. Amacımız, 'Büyücülük', 'Falçılık' veya 'Kâhinlik' öğretmek değil, bu konularda, yapılan ve yayılan yanlış bilgileri de kritize ederek doğrularını öğretip, bu ilginç, ilginç olduğu kadar da istismara açık spesifik konularda sizleri bilgilendirmekten ibarettir.

ISBN 975-6503-14-9

